

(י) שיח' ראיד עאסי – אימאם מסגד כפר כרא – חבר;
(יא) האב גבריאלינדאף – ראש הקהילה היוונית האורתודוקסית – חבר.
סדרי העבודה והדיונים של ועדת האתיקה יהיו במפורט בתקנות זכויות החולה (דרכי מינוי, תקופת כהונה וסדרי עבודה של ועדות אתיקה). התשנ"ז-1996, בשינויים המחויבים.
כ"ב בניסן התש"ע (7 באפריל 2010)
(חמ 2753-3)

דוני טישלר אורקין, גנ"מ
קצין רפואה ראשי
שירות בתי הסוהר

הודעה על רישום תיקון בקשה לאישור הסדר כובל

לפי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988
בהתאם לסעיף 7(ב) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן – החוק), אני מודיעה כי נרשמה בקשה לתיקון הבקשה מיום כ"ה בתמוז התשס"ח (22 ביולי 2008), לאישור הסדר כובל, כדלקמן:
הצדדים להסדר:

תאגיד איסוף מיכלי משקה בע"מ

החברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ

טמפו חברה למשקאות קלים בע"מ

יפאורה-תבורי בע"מ

הנכס או השירות נושא ההסדר:

איסוף ומיחזור מבלי משקה ריקים, כהגדרתם בחוק הפיקדון על מבלי משקה, התשנ"ט-1999.

מהות הכבילה כמתואר בבקשה:

שיתוף פעולה במסגרת תאגיד מיחזור.

התיקון המבוקש:

תחום הפעילות וכלול איסוף ומיחזור גם של מבלי משקה שנפחם מעל 1.5 ליטר.

בהתאם לסעיף 8(ב) לחוק, אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל, איגוד עסקי וכן ארגון צרכני, רשאים להגיש לבית הדין להגבלים עסקיים התנגדות מנומקת בכתב להסדר, בתוך שלושים ימים מיום פרסום הודעה זו ברשומות.

ההסדר האמור פתוח לעיון הציבור בתיק הע – 7467, במשרד רשות ההגבלים העסקיים, רח' כנפי נשרים 22, קומה ג', ירושלים, בשעות העבודה הרגילות.

י"ג בניסן התש"ע (28 במרס 2010)
(חמ 680-3)

רונית קן
הממונה על הגבלים עסקיים

¹ ס"ח התשמ"ח, עמ' 128.
² י"פ התשס"ח, עמ' 4579.
³ י"פ התשנ"ט, עמ' 70.

הודעה בדבר קביעת תקנים

לפי חוק התקנים, התשי"ג-1953

אני מודיע, בהתאם לסעיף 6(ב) לחוק התקנים, התשי"ג-1953, כי מכון התקנים הישראלי קבע, בתוקף סמכויותיו לפי סעיף 6(א) לחוק האמור את התקנים הישראליים שלהלן:
ת"י 1258 חלק 1 – ביגוד מגן; דרישות כלליות, ממרס 2010 בא במקום המהדורה מדצמבר 1994;

ת"י 1258 חלק 6 – ביגוד מגן; הגנה מפני כימיקלים – קביעת עמידות של חומרי ביגוד בחדירות נוזלים וגזים, ממרס 2010 בא במקום המהדורה מנובמבר 1996;

ת"י 1258 חלק 8 – ביגוד מגן; הגנה מפני הום ואש – שיטות בדיקה להתפשטות אש מוגבלת, ממרס 2010 בא במקום המהדורה מאוגוסט 1999;

ת"י 1258 חלק 12 – ביגוד מגן; הגנה מפני כימיקלים נוזליים – דרישות ביצועים לבגדים שהחייבוים בין חלקיהם אטימים לנוזלים (טיפוס 3) או אטימים לרסס (טיפוס 4), לרבות פריטים המספקים הגנה לחלקי הגוף בלבד (טיפוס [3] PB ו-[4] PB), ממרס 2010 בא במקום המהדורה מדצמבר 2000;

ת"י 1877 חלק 9 – מוצרים ומערכות לשיוקם ולהגנה של מבני בטון – הגדרות, דרישות, בקרת איכות והערכת תואמות; עקרונות כלליים לשימוש במוצרים ובמערכות, ממרס 2010;
ת"י 1923 חלק 2 – ייצור אלמנטים מבטון; בטון טרומי – ייצור ומוצרים, ממרס 2010 בא במקום פרק 47.1 של ת"י 466 חלק 4 מאפריל 1991;

ת"י 5418 – עמידות בהידלקות של מזרנים, רפידות מזרנים, ספות ובסיסי מיטות, ממרס 2010 בא במקום המהדורה ממרס 2003;

ת"י 5419 – עמידות בהידלקות של רהיטי ישיבה מרופדים שאינם לשימוש ביתי – דרישות לבדיקה רכיבי הרהיטים, ממרס 2010 בא במקום המהדורה ממרס 2003;

ת"י 60127 חלק 6 – נתיכים זעירים; בתי נתיך של תרמילים זעירים עם מוליך ניתך, ממרס 2010 בא במקום ת"י 1357 ממרס 1988;

ת"י 60947 חלק 1 – ציוד מיתוג ובקרה למתח נמוך; דרישות כלליות, ממרס 2010 בא במקום המהדורה מדצמבר 2002.
ט"ז בניסן התש"ע (31 במרס 2010)
(חמ 96-3)

דוני גולדשטיין
המנהל הכללי של מכון התקנים

¹ ס"ח התשי"ג, עמ' 30; התשל"א, עמ' 22.

הודעה בדבר שינוי בתקנים

לפי חוק התקנים, התשי"ג-1953

אני מודיע, בהתאם לסעיף 6(ב) לחוק התקנים, התשי"ג-1953, כי מכון התקנים הישראלי שינה בתוקף סמכויותיו לפי סעיף 6(א) לחוק האמור את התקן הישראלי שלהלן:

¹ ס"ח התשי"ג, עמ' 30; התשל"ט, עמ' 34.

"כל אל-ערב", עמוד 62

سلطة القيود التجارية
إعلان عن تسجيل تصليح طلب للمصادقة على اتفاقية مقيدة
بموجب قانون القيود التجارية، لسنة 1988

بموجب البند 7 (ب) من قانون القيود التجارية، لسنة 1988 (فيما يلي "القانون")¹، أعلن بهذا أنه قد سجل طلب لتصليح طلب من تاريخ 28.07.08 للمصادقة على اتفاقية مقيدة² كما يلي:

الأطراف بالاتفاقية:
اتحاد جمع عبوات المشروبات م.ض
الشركة المركزية لإنتاج المشروبات الخفيفة م.ض
طمبر شركة للمشروبات الخفيفة م.ض
يفنورا-تابوري م.ض

المقار أو الخدمات موضوع الاتفاقية:
جمع وإعادة تصنيع عبوات المشروبات الفارغة، حسب تعريفها في قانون الإيداع على عبوات المشروبات، لسنة 1999.

ماهية التقييد حسب الموصوف في الطلب:
تعاون في إطار اتحاد إعادة التصنيع.

التصليح المطلوب:
مجال الفعاليات يشمل جمع عبوات المشروبات أيضاً بحجم أكثر من 1.5 لتر وإعادة تصنيعها.

بموجب البند 8 (ب) من القانون، يحق لكل شخص يمكن أن يتضرر من الاتفاقية المقيدة، اتحاد مهني وايضاً تنظيم مستهلكين تقديم اعتراض مفسر وخطي على الاتفاقية لحكمة القيود التجارية، خلال ثلاثين يوماً من تاريخ نشر هذا الإعلان في السجلات.

الاتفاقية كالمذكور مفتوحة لاطلاع الجمهور في ملف ه-ع-7467 في مكتب سلطة القيود التجارية، شارع كنفي نشر 22، الطابق الثالث، القدس، في ساعات العمل الاعتيادية.

رونيث كن
المفوضة على القيود التجارية

28 آذار 2010
1 س"ج 1988، ص 128
2 ي"ف 2008، ص 4579

רשות ההגבלים העסקיים
הודעה על רישום תיקון בקשה לאישור הסדר כובל
לפי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בהתאם לסעיף 7(ב) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "החוק"), אני מודיעה כי נרשמה בקשה לתיקון הבקשה מיום 28.07.08 לאישור הסדר כובל¹ כדלקמן:

הצדדים להסדר:

תאגיד איסוף מיכלי משקה בע"מ
החברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ
טמפו חברה למשקאות קלים בע"מ
יפאורה-תבורי בע"מ

הנכס או השירות נושא ההסדר:

איסוף ומיחזור מכלי משקה ריקים, כהגדרתם בחוק הפיקדון על מכלי משקה, התשנ"ט – 1999.

מהות הכבילה כמתואר בבקשה:

שיתוף פעולה במסגרת תאגיד מיחזור.

התיקון המבוקש:

תחום הפעילות יכלול איסוף ומיחזור גם של מכלי משקה שנפתח מעל 1.5 ליטר.
בהתאם לסעיף 8(ב) לחוק אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל, איגוד עסקי וכן ארגון צרכני רשאים להגיש לבית הדין להגבלים עסקיים התנגדות מנומקת בכתב לחסדר, בתוך שלושים ימים מיום פרסום הודעה זו ברשומות.

החסדר האמור פתוח לעיון הציבור בתיק הע – 7467 במשרד רשות ההגבלים העסקיים, רחוב כנפי נשרים 22, קומה ג', ירושלים, בשעות העבודה הרגילות.

רונית קן
הממונה על הגבלים עסקיים

י"ג בניסן התש"ע
28 במרץ 2010

¹ ס"ח התשמ"ח, עמ' 128
² י"פ התשס"ח, עמ' 4579.

רשות ההגבלים העסקיים

הודעה על רישום תיקון בקשה לאישור הסדר כובל

לפי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בהתאם לסעיף 7(ב) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "החוק")¹, אני מודיעה כי נרשמה בקשה לתיקון הבקשה מיום 28.07.08 לאישור הסדר כובל² כדלקמן:

הצדדים להסדר:

תאגיד איסוף מיכלי משקה בע"מ

החברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ

טמפו חברה למשקאות קלים בע"מ

יפאורה-תבורי בע"מ

הנכס או השירות נושא ההסדר:

איסוף ומיחזור מכלי משקה ריקים, כהגדרתם בחוק הפיקדון על מכלי משקה, התשנ"ט – 1999.

מהות הכבילה כמתואר בבקשה:

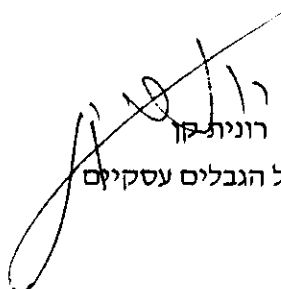
שיתוף פעולה במסגרת תאגיד מיחזור.

התיקון המבוקש:

תחום הפעילות יכלול איסוף ומיחזור גם של מכלי משקה שנפתח מעל 1.5 ליטר.

בהתאם לסעיף 8(ב) לחוק אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל, איגוד עסקי וכן ארגון צרכני רשאים להגיש לבית הדין להגבלים עסקיים התנגדות מנומקת בכתב להסדר, בתוך שלושים ימים מיום פרסום הודעה זו ברשומות.

ההסדר האמור פתוח לעיון הציבור בתיק הע – 7467 במשרד רשות ההגבלים העסקיים, רחוב כנפי נשרים 22, קומה ג', ירושלים, בשעות העבודה הרגילות.

רונית כהן
הממונה על הגבלים עסקיים

י"ג בניסן התש"ע

28 במרץ 2010

¹ ס"ח התשמ"ח, עמ' 128.

² י"פ התשס"ח, עמ' 4579.

- בעניין:**
1. תאגיד איסוף מיכלי משקה בע"מ
 2. החברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ
 3. טמפו חברה למשקאות קלים בע"מ
 4. יפאורה-תבורי בע"מ
- המבקשות כולן ע"י באי-הכוח עורכי הדין רון גזית, רוטנברג ושות'
משד' רוטשילד 46, תל-אביב 66883
טלפון: 03-7111711, פקס: 03-7111700
- מבקשות האישור**

נ ג ד

- הממונה על הגבלים עסקיים**
מרצ' כנפי נשרים 22, ירושלים
טלפון: 02-6556121; פקס: 02-6556129
- ובעניין:**
- אדם טבע דיין- אגודה ישראלית להגנת הסביבה**
ע"י בייכ עוה"ד צ. איסר-איציק ו/או מתן גרפינקל ו/או אח'
מרצ' לילינבלום 41, תל אביב 65134
טלפון: 03-5669939; פקס: 03-5669940
- הממונה**
- עמותת אט"ד**

בקשה מטעם מבקשות האישור לתיקון הבקשה לאישור הסדר כובל ולהבהרת החיתר הזמני

לאור השינוי הצפוי בחוק הפיקדון על מכלי משקה, התשנ"ט - 1999, שאמור לעמוד לקריאה שניה ושלישית ביום שני הקרוב (1.2.2010), ולאור השינוי הנדרש בפעילות תאגיד המיחזור בהתאם לתיקון בחוק ובהתאם להסכם בין מבקשות האישור לבין השר להגנת הסביבה, מבקשות מבקשות האישור, למען הסר ספק:

א. לתקן את הבקשה לאישור הסדר כובל, כך שיובהר כי תחום פעילותו של המבקש 1 ("תאגיד המיחזור") כולל גם איסוף ומיחזור מכלי משקה שנפחם מעל 1.5 ליטר (ולא רק מכלים קטנים יותר);

ב. כי בית הדין הנכבד יבחר שחיתר הזמני שניתן לתאגיד כולל גם איסוף ומיחזור מכלי משקה שנפחם מעל 1.5 ליטר.

מבקשות האישור יבקשו כי החלטת בית הדין הנכבד ביחס לחיתר הזמני תינתן בכל המהירות האפשרית, זאת בשם לב לצורך להתחיל מהר ככל הניתן את פעילות איסוף ומיחזור מכלי המשקה שנפחם מעל 1.5 ליטר.

ואלו טעמי הבקשה:

1. כפי שיתואר להלן, תאגיד המיחזור, שהתרכז עד כה באיסוף ומיחזור מכלי משקה קטנים דווקא (עד 1.5 ליטר), עומד להרחיב את פעילותו לאיסוף ומיחזור כל מכלי המשקה – גדולים וקטנים. שינוי זה בא בהתאם לשינוי הרגולטורי בנושא איסוף ומיחזור מכלי משקה.
2. לפיכך מבקשות מבקשות האישור, למען הסר ספק, לתקן את הבקשה לאישור ההסדר הכובל, באופן שיובהר כי האישור כולל גם את הפעילות במכלי המשקה הגדולים; ובנוסף

לקבל את הבהרת בית הדין לכך, שאכן, ההיתר הזמני שניתן מאפשר גם הוא פעילות באיסוף מכלי משקה בכל הגדלים (ולא מכלי משקה קטנים בלבד).

א. הרחבת הפעילות למכלי משקה גדולים בהתאם לשינוי הרגולטורי

3. מבין מכלי המשקה חריקים חשובים, התרכזה פעילות תאגיד המיחזור עד כה באיסוף מכלי משקה קטנים דווקא – אלה שנפחם עד 1.5 ליטר ("מכלי משקה קטנים").
4. הטעם לכך היה שהמסכת הרגולטורית, שיסודה בחוק הפיקדון על מכלי משקה, התשנ"ט - 1999 ("חוק הפיקדון"), עסקה במכלי משקה קטנים בלבד, ולא הייתה הסדרה כלשהי של חובה לאיסוף ולמחזור גם מכלי משקה שנפחם 1.5 ליטר או יותר ("מכלי משקה גדולים").
5. המסכת הרגולטורית המסדירה את איסוף ומיחזור מכלי המשקה, משתנה בימים אלה כך שנקבעות בה לראשונה חובות לאיסוף ולמחזור גם מכלי משקה גדולים, וזאת בשני מהלכים שלובים:
6. ראשית, הכנסת עומדת לאשר בקריאה שניה ושלישית תיקון מקיף לחוק הפיקדון, שבו יקבעו לראשונה חובות לאיסוף ומיחזור מכלי משקה גדולים, וזאת בשיטת הפיקדון בדומה לשיטה הקבוע בחוק משכבר ביחס למיכלים הקטנים.

נספח א'

הצעת חוק הפיקדון על מכלי משקה (תיקון מס' 4), התש"ע – 2010 ("תיקון חוק הפיקדון"), כפי שהונחה במליאת הכנסת לאחר אישור ועדת הכלכלה, מצורפת כנספח א'.

7. שנית, יצרני המשקאות המרכזיים בישראל חתמו ביום חמישי האחרון על תוכנית פעולה מוסכמת עם השר להגנת הסביבה, שבמסגרתה מוסדרת התחייבות היצרנים להתחיל באופן מיידי לפעול לאיסוף ומיחזור מכלי משקה גדולים שלא בשיטת פיקדון אלא בשיטה המבוססת על השתתפות מרצון של הציבור באיסוף מכלי המשקה (להלן: "השיטה הוולונטרית" ו"ההסכם עם הממשלה"). בהסכם מתחייבים היצרנים להשגת יעדי איסוף ומיחזור מוגדרים, למימון המחלק, להצבת מכלי איסוף בפריסה ארצית ולהשקעה בהסברה.

נספח ב'

ההסכם עם השר להגנת הסביבה, שנחתם ביום 28.1.2010, מצורף כנספח ב'.

8. שני השינויים במסכת הרגולטורית משתלבים כדלהלן: אמנם החובה החדשה בחוק הפיקדון לאיסוף ולמחזור מכלי משקה גדולים תיכנס לתוקף רק בראשית שנת 2014, אך היצרנים מתחייבים במקביל בהסכם עם הממשלה להתחיל באיסוף מכלי המשקה הגדולים באופן מיידי ולעמוד ביעדי איסוף מחייבים. הרציונאל הוא ששיטת הפיקדון תיכנס לתוקף רק אם היצרנים לא יצליחו בשיטה הוולונטרית להגיע ליעד של 50% איסוף במכלים הגדולים.

לעניין מועד תחולת החובה שבחוק לאיסוף ומיחזור מכלי משקה גדולים, ר' סעיף 23(ד) לנוסח הצעת התיקון לחוק שצורפה כנספח א' לעיל.

9. הצעת החוק משנה גם מספר עניינים נוספים, אשר היו עד כה עילה להתנגדות גורמים שונים לחוק הפיקדון בכלל, ולקיומו של תאגיד המיחזור בפרט. האחד, הטלת "אחריות ישירה" על היצרנים להשגת יעדי האיסוף ולתשלום הקנסות במצב של אי-עמידה ביעדים. השני, עיגון יעדי האיסוף המחייבים בחוק ושליטת סמכותו של השר להגנת הסביבה לשנות את היעדים בתקנות.

ג. הסכמה רחבה כי איסוף ומיחזור המכלים הגדולים יבוצע על-ידי תאגיד המיחזור

10. הסדרת איסוף ומיחזור מכלי המשקה הגדולים תוכננה מתוך הסכמה רחבה – כנסת, ממשלה, ממונה על הגבלים עסקיים ויצרנים – כי הביצוע יהיה בדרך של שיתוף פעולה בין יצרני המשקאות באמצעות תאגיד המיחזור.

11. כך, בהסכם עם הממשלה נקבע:

"1.ב. מוסכם כי התוכנית המפורטת בנייר זה תתבצע באמצעות תאגיד משותף ליצרני ויבואני המשקאות בישראל..."

6. מוסכם על המשרד להגנת הסביבה שתנאי להתחלת ביצוע תוכנית פעולה זו על ידי יצרני ויבואני המשקאות הוא קבלת אישור בית הדין להגבלים עסקיים, ככל שנדרש בהתאם להוראות החוק להגבלים עסקיים, לביצוע הפעולות. הנוספות על ידי התאגדות של יצרני ויבואני המשקאות."

12. ובדיוני ועדת הכלכלה של הכנסת בדבר תיקון חוק הפיקדון, תבחר כב' השר להגנת הסביבה כי המודל כולו יכשל כליל ("ימות" בלשון) ללא פעילות משותפת של היצרנים וחיבואנים, והממונה על הגבלים עסקיים הודיעה כי היא תתמוך במתן אישור לפעילות משותפת במסגרת תאגיד המיחזור. השר להגנת הסביבה תבחר בדבריו, כי שיתוף הפעולה אשר ברצונו לקדם, הוא הדרך בה מפעילים בכל העולם מודלים דומים לאיסוף ומיחזור אריזות בכלל ומכלי משקה בפרט. ר' בפרוטוקול דיון ועדת הכלכלה מיום 8.12.2009 (עמ' 39 ואילך) – ונביא מן הדברים באריכות מה מפתת חשיבותם:

"השר להגנת הסביבה גלעד ארדן: ...חוסמכתי על-ידי ועדת השרים לענייני חקיקה לגבש מודל לגבי החוק הזה, גם לגבי הרחבת תחולתו על בקבוקים גדולים, כולל המודל הכלכלי. התייעצתי גם עם ארגוני הסביבה, וכמובן בראש ובראשונה עם המשרד להגנת הסביבה ועם אגף הפסולת וסמנכ"ל התשתיות, בדקנו גם מה קיים באירופה. בכל המקומות שבהם פועלים מודלים דומים למודל שאנו מביאים כאן הם פועלים על-ידי כך שיצרני משקאות ויבואני משקאות, ולא רק בתחום המשקאות אלא גם בתחומים האחרים שלצערי עוד לא חוקקנו אותם בישראל, היצרנים וחיבואנים משתפים פעולה במקטע של איסוף הפסולת ומיחזור. אני מזכיר, יש הבדל עצום בין מקרה שמתחרים מעוניינים לשתף פעולה ובאים לבקש שיאפשרו להם את זה ובין מקרה שתמינה אומרת להם: אני מטילה עליכם בחקיקה להתעסק במשחצו שבאופן רגיל לא מתחשק לכם להרוויח ממנו כסף, אלא אני כופה עליכם לעסוק בו ומטילה עליכם יעדים.

לכן סברנו שניתן – בעיקר לאור התיקונים שאנחנו מציעים כאן שמחייבים את שיתוף הפעולה הזה להיות יעיל ולא בזבזני, שרוב הכסף בו אמור להיות מוצא כדי לחשיג את היעדים לאיסוף ולמיחזור, כי אחרת הם משלמים מכיסם – ניתן לאפשר להם את שיתוף הפעולה.

לאור התנגדות של הממונה על ההגבלים העסקיים להכליל את זה בחקיקה ראשית, אנחנו מקבלים את הדרישה שלה. היא תאמר כמובן את עמדתה. אבל אנו עדיין סבורים שזאת הדרך הנכונה במודל שאנו מציעים לגבי הבקבוקים הגדולים, כאשר הרעיון הוא להביא לשיתוף הציבור ולהצבת כלובים בכל רחבי המדינה,

שהיבואנים והיצרנים יהיו אחראים על המימון של הרכישה והתפעול של אותם כלובים. אין מודל אחר שלא כולל בתוכו שיתוף פעולה, כי לא יתכן שיהיו כלובים מטעם "קולה" ומטעם "פפסי" ומטעם "טמפו" וכל אחד מהם ירצה להגיע ליעדים ויגבנו זה מהכלובים של האחר. חרי זה דבר שנמצא ברחובות. לכן המודל היחיד האפשרי, כפי שאנחנו רואים את היישום, הוא זה שיש בתוכו שיתוף פעולה.

...
רונית קן: תודה רבה, אדוני היושב-ראש. אתחיל ואומר שתאגיד המיחזור פועל מתוקף היתר של בית-הדין להגבלים עסקיים משנת 2001, פועל מתוקף היתרים, וכיום מתוקף היתר זמני שנתן בית-הדין להגבלים עסקיים בתמיכת רשות ההגבלים העסקיים.

מתווה החוק הזה כפי שהוצג עד כה, יש בו שלושה מרכיבים, שלושה עקרונות מרכזיים חשובים ביותר: האחד מתייחס לאחריות ישירה של היצרנים, השני מתייחס לקנסות על אי עמידה ביעדים, והשלישי מתייחס לקביעת יעדי איסוף בחוק. אני סבורה שהחוק הזה חשוב ומבורך.

שנית, אני סבורה שבהינתן הדברים האלה, כאשר שלושת המרכיבים הללו מצויים בחוק, אנו בהחלט רואים בחיוב את החוק ומכירים בצורך לקיומו של התאגיד. כפי שהבענו כבר בהזדמנויות שונות, נתמך במתן היתר לתאגיד בבית-הדין.
[החדגשות, כאן ובהמשך, אינן במקור]

ובהמשך הדברים, בעמ' 43 לפרוטוקול:

חשר להגנת הסביבה גלעד ארדן: בנלווה לחוק הזה יש גם הסכם שאנו שואפים לחתום עליו עם יצרני המשקאות לפני שהחוק יעבור. למה נכתב ההסכם הזה? כאשר מטילים עליהם יעדים לגבי בקבוקים גדולים, עם סוג של סנקציה, בין אם בכסף ובין אם בהחלת פיקדון שייקר את מחיר הבקבוקים הגדולים לציבור, לא קובעים להם איך להגיע ליעדים הללו. אבל אנחנו כן רוצים לקבוע להם כיצד, כי אמרנו כל הזמן שחשוב לנו כאן לקבל את שיתוף הציבור. אנחנו לא רוצים שיהיו רק אספנים מקצועיים שעושים את זה בשביל כסף. כחכמה להעברת מודל האיסוף והמיחזור לכל הארצות בישראל רוצים כבר שהציבור כולו יתחיל לקחת את הבקבוקים שבביתו ולשים אותם בתוך תשתיות שפרושות בכל רחבי המדינה. לכן צירפנו הסכם שמחייב את יצרני ויבואני המשקאות לפרוש את התשתיות הללו, שלכל 400 נפשות יהיה כלוב והם אחראים לממן את הכלוב הזה, את קיומו, את עיצובו, את תפעולו ולהשקיע עוד 4 מיליון שקל מידי שנה בחינוך והסברה לציבור.

אם בית-הדין לא יאשר להם לשתף פעולה, כל המודל הזה, שאנחנו לא המצאנו אותו, ראינו אותו באירופה, ימות. זה יגרום לכך שגם לגבי חוק הארצות לא תהיה אפשרות ליישם אותו מודל.

פרוטוקול דיון ועדת הכלכלה מיום 8.12.2009 מצורף כנספח ג'.

נספח ג'

ג. הרחבת תכולת בקשת האישור והבהרת תנאי החיתור הזמני לקראת פעילות איסוף ומיחזור המכלים הגדולים

13. בבקשת האישור הגדירו המבקשות את פעילות התאגיד כ"איסוף ומיחזור מכלי משקה ריקים, כהגדרתם בחוק הפיקדון על מכלי משקה, התשנ"ט-1999" (ר' סעיף 5 לטופס בקשת האישור – הגדרת "הנכס או השירות נושא החסדר").

14. לאחר התיקון לחוק הפיקדון, יחיו בסעיף ההגדרות שבחוק שני מונחים המתייחסים ל"מכלי משקה ריקים" בהתאם לנפח המכל: המונח "מכל משקה" ישאר מיוחד דווקא למכלים בקיבולת עד 1.5 ליטר, ואילו המונח "מכל משקה גדול" יהיה מיוחד דווקא למכלים בקיבולת של 1.5 ליטר ועד 5 ליטר. ובלשון ההגדרות החדשות בסעיף 1 לחוק המתוקן:

"מכל משקה" – כלי קיבול שמשווקים בו משקה למעט חלב ומוצרי, בין שהוא מלא ובין שהוא ריק, העשוי מכל חומר, וקיבולתו היא 0.1 ליטר או יותר ופחות מ- 1.5 ליטר...

"מכל משקה גדול" – כלי קיבול שמשווקים בו משקה למעט חלב ומוצרי, בין שהוא מלא ובין שהוא ריק, העשוי מכל חומר, וקיבולתו היא 1.5 ליטר או יותר ועד 5 ליטר..."

ניתן לראות, שהחבדל בין שתי ההגדרות אכן מתמצה בנפחים השונים של המכל.

15. קריאה מהותית של בקשת האישור מלמדת לטעמנו, שהיא כוללת כמות שהיא את הפעילות החדשה של איסוף ומיחזור מכלי המשקה שקיבולתם מעל 1.5 ליטר. כך מכיוון שבבקשת האישור הוגדר מראש שהפעילות תהיה בהתאם להיקף פריסתו חוק הפיקדון. מבחינה זו לא יחול כל שינוי מהותי: הפעילות החדשה היא בהתאם להיקף פריסתו החדש של חוק הפיקדון.

16. על אף זאת, ולמען הסר ספק בלבד, מצאו לנוכח מבקשות האישור לבקש לתקן את בקשת האישור, כך שיובהר בה בלשון מפורשת שתחומי הפעילות של התאגיד כוללים את כל סוגי מכלי המשקה, וזאת על דרך שינוי סעיף 5 בטופס בקשת האישור כדלהלן (השינוי מודגש בקו תחתון):

"5. הנכס או השירות נושא החסדר:
איסוף ומיחזור מכלי משקה (קטנים וגדולים) ריקים, כהגדרתם בחוק הפיקדון על מכלי משקה, התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק הפיקדון")."

17. ובמקביל מבקשות מבקשות האישור, כי בית הדין הנכבד יבחר ויאשר כי החיתור הזמני שניתן לפעילות תאגיד המיחזור כולל איסוף ומיחזור מכלי משקה קטנים וגדולים. אף זאת למען הסר ספק בלבד ומטעמים זהים.

ד. המשך החליף בפני בית הדין

18. כפי שעולה מן האמור לעיל, הממונה על הגבלים עסקיים הודיעה בכנסת שלאחר תיקון החוק היא תתמוך במתן אישור בית הדין הנכבד לפעילות תאגיד המיחזור. זאת להבדיל מעמדתה בחליף עד כה, ולאור מכלול השינויים שהוכנסו בחוק הפיקדון.

19. למען הסדר הטוב נציין לכן, כי בשים לב לעמדות שיגישו הממונה ועמותת אט"ד לבית הדין הנכבד בעקבות בקשה זו, יהיה מקום לטעמנו לבחון את הדרך המתאימה לניהול המשך חליך זה.

ה. סיכום

20. מן הטעמים המפורטים לעיל, ובשים לב גם להודעת הממונה הנכבדה בכנסת על כוונתה לתמוך באישור פעילות התאגיד לאור השינוי בחוק הפיקדון, מבקשות מבקשות האישור, למען הסדר ספק, לתקן את בקשת האישור כך שבסעיף 5 לטופס הבקשה ייכתב:

"5. הנכס או השירות נושא ההסדר:
איסוף ומיחזור מכלי משקה (קטנים וגדולים) ריקים, כהגדרתם בחוק הפיקדון על מכלי משקה, התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק הפיקדון")."

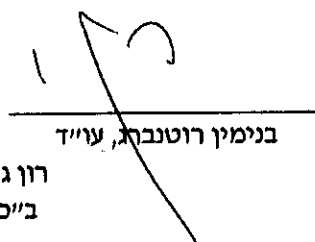
21. בנוסף מבקשות מבקשות האישור כי בית הדין הנכבד יבחר ששהיתר הזמני שניתן לתאגיד כולל גם הוא איסוף ומיחזור מכלי משקה שנפחם מעל 1.5 ליטר (ולא רק מכלים קטנים יותר).

22. בית הדין הנכבד מתבקש ליתן את ההבהרה המבוקשת ביחס להיתר הזמני בכל המהירות האפשרית, זאת בשים לב לצורך לפתח מהר ככל הניתן את פעילות איסוף ומיחזור מכלי המשקה שנפחם מעל 1.5 ליטר. כפי שיוכל בית הדין הנכבד לראות בנוסח ההסכם מול השר להגנת הסביבה, היצרנים התחייבו למספר יעדים מדידים כבר בשנת 2010: פריסת 4,000 מכלי איסוף נוספים, איסוף 28% ממכלי המשקה הגדולים ועוד. בה בעת, הוסכם גם כי תנאי להתחלת הפעילות יהיה קבלת האישורים הנדרשים מבית הדין הנכבד. לפיכך יש חשיבות רבה לקבלת ההבהרה המבוקשת בכל המהירות האפשרית, כדי שתוכל להתחיל פעילות סביבתית חשובה זו של איסוף ומיחזור מכלי המשקה הגדולים.

אמיר נג, עו"ד

רון גזית, רוטנברג ושות'
ב"כ מבקשות האישור

בנימין רוטנברג, עו"ד

היום: 31.1.2010

סימוכין : 04263409
נספח מס' מ-285/א'

הצעת חוק הפיקדון על מכלי משקה (תיקון מס' 4), התש"ע-2010

הצעת חוק זו נדונה בקריאה הראשונה בכנסת ה-17 ביום כ"ב באדר
התשס"ז (12 במרס 2007) והועברה לוועדת הכלכלה.

ביום י"ג באלול התשס"ט (2 בספטמבר 2009) החליטה הכנסת ה-18
להחיל על הצעת החוק דין רציפות, בהתאם לחוק רציפות הדיון בהצעות
חוק, התשנ"ג-1993.

הצעת החוק מוגשת – בצירוף הסתייגויות – לקריאה השנייה ולקריאה
השלישית ביום כ"ז בטבת התש"ע (13 בינואר 2010).

הצעת חוק לקריאה השנייה ולקריאה השלישית

סימוכין: 04263409
נספח מס' מ-285/א'

חוק הפיקדון על מכלי משקה (תיקון מס' 4), התש"ע-2010

1. תיקון סעיף 1 בחוק הפיקדון על מכלי משקה, התשנ"ט-1999¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1 –

(1) בהגדרות "בית עסק", "מיחזור" ו-"צרכן", אחרי "מכלי משקה" יבוא "או מכלי משקה גדולים";

(2) בהגדרה "יבואן", אחרי "מלאים" יבוא "או מכלי משקה גדולים מלאים";

(3) בהגדרה "יצרן", אחרי "מלאים במשקה" יבוא "או מכלי משקה גדולים מלאים במשקה", ואחרי "ריקים" יבוא "או מכלי משקה גדולים ריקים";

(4) בהגדרה "מכל משקה", ברישה, אחרי "העשוי מכל חומר", יבוא "וקיבולתו היא 0.1 ליטר או יותר ופחות מ-1.5 ליטר", ופסקה (3) – תימחק;

(5) אחרי ההגדרה "מכל משקה" יבוא:

"מכל משקה גדול" – כלי קיבול שמשווקים בו משקה, למעט חלב ומוצריו, בין שהוא מלא ובין שהוא ריק, העשוי מכל חומר, וקיבולתו היא 1.5 ליטר או יותר ועד 5 ליטר, למעט –

(1) שקיות;

(2) מכלי משקה העשויים בעיקרם מנייר או מקרטון";

(6) ההגדרה "תאגיד מיחזור" – תימחק;

(7) בהגדרה "השר", במקום "לאיכות הסביבה" יבוא "להגנת הסביבה".

2. תיקון סעיף 2 בסעיף 2 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (ב), במקום "25 אגורות" יבוא "30 אגורות";

(2) בסעיף קטן (ג), הסיפה החל במילים "השתמש יצרן" – תימחק.

¹ ס"ח התשנ"ט, עמ' 170; התשס"ו, עמ' 356.

- תיקון סעיף 3 3. בסעיף 3(ב) לחוק העיקרי, הסיפה החל במילים "ואולם יבואן" – תימחק.
- תיקון סעיף 3א 4. בסעיף 3א(א) לחוק העיקרי, בסופו יבוא "לפני שיווק מכלי המשקה".
- חוספת סעיף 3ב 5. אחרי סעיף 3א לחוק העיקרי יבוא:
- "איסור מכירת 3ב. בית עסק לא ימכור מכל משקה שאינו מסומן לפי מכלי משקה לא חוראות סעיף 3(א), אלא אם כן חל, לגבי אותו מסומנים מכל משקה, פטור מחובת הסימון לפי סעיף 3א(א), וחיצרן או היבואן, לפי העניין, מסר לבעל העסק חתקת מאישור חקרן לממונה לפי הסעיף האמור."
- תיקון סעיף 6 6. בסעיף 6 לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (ג) יבוא:
- "(ג) על אף חוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) –
- (1) בית עסק המוכר לצרכן משקה אינו חייב לקבל מכל משקה ריק מסומן ולשלם את דמי הפיקדון בעדו, אם מתקיים אחד מאלה –
- (א) חמכירה היתה לצריכה בתחומי בית העסק, אלא אם כן בית העסק גבה בעדו פיקדון;
- (ב) שטח רצפתו של בית העסק פחות מ-28 מ"ר, אלא אם כן מכל המשקה נרכש באותו בית עסק;
- (2) בית עסק אינו חייב לקבל מאותו צרכן יותר מ-50 מכלי משקה ריקים מסומנים, ביום, ולשלם את דמי הפיקדון בעדם;
- (3) מפעיל מכונה אוטומטית למכירת מכלי משקה, שאינה בתחומי בית עסק, אינו חייב לקבל מכל משקה ריק מסומן ולשלם את דמי הפיקדון בעדו."
- תיקון סעיף 7 7. בסעיף 7 לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (ב), במקום "חייבים לקבל" יבוא "חייבים לאסוף בתדירות סבירה";
- (2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:
- "(ג) הממונה רשאי לתת חוראות לעניין פרקי הזמן חמריים בין מועדי איסוף של מכלי משקה ריקים מסומנים והכמויות של מכלי משקה שייאספו בכל איסוף, ורשאי הוא לתת חוראות שונות בהתאם לגודל בית העסק ולמקומו."
- חוספת סעיפים 8. אחרי סעיף 7 לחוק העיקרי יבוא:
- 7א עד 17

7א. "יעדי איסוף של מכלי משקה ריקים (א) יצרן ויבואן יאספו מכלי משקה ריקים מסומנים בשיעור שנתי ממוצע מסך מכלי המשקה המלאים ששיווקו בכל תקופה של שנתיים (להלן – יעד איסוף ממוצע), שלא יפחת מ-77 אחוזים, ובלבד ששיעור מכלי המשקה שיאספו מסך מכלי המשקה המלאים ששיווקו בכל שנה (להלן – יעד איסוף שנתי) לא יפחת מ-73 אחוזים; לעניין זה, תקופה של שנתיים תימנה החל ב-1 בינואר של השנה שלאחר התקופה האמורה שקדמה לה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), בשנים 2009 עד 2014, יהיו יעדי האיסוף הממוצעים ויעדי האיסוף השנתיים כמפורט להלן:

(1) בשנים 2009 ו-2010 יעד האיסוף הממוצע לא יפחת מ-70 אחוזים, ויעד האיסוף השנתי לא יפחת בשנת 2009 – מ-68 אחוזים ובשנת 2010 – מ-69 אחוזים;

(2) בשנים 2011 ו-2012 יעד האיסוף הממוצע לא יפחת מ-73 אחוזים, ויעד האיסוף השנתי לא יפחת בשנת 2011 – מ-70 אחוזים ובשנת 2012 – מ-71 אחוזים;

(3) בשנים 2013 ו-2014 יעד האיסוף הממוצע לא יפחת מ-77 אחוזים, ויעד האיסוף השנתי לא יפחת בשנת 2013 – מ-72 אחוזים ובשנת 2014 – מ-73 אחוזים.

(ג) לעניין סעיף זה, רשאי יצרן או יבואן לאסוף גם מכלי משקה ריקים שלא יוצרו או שווקו על ידו.

7ב. תשלום בשל אי-עמידה ביעדי איסוף של מכלי משקה (א) יצרן או יבואן שלא עמד ביעד איסוף שנתי לפי סעיף 7א, ישלם לקרן, בשל כל מכל משקה שלא אסף בהתאם לאותו יעד, את כפל סכום הפיקדון שנקבע לכל מכל משקה כאמור.

(ב) יצרן או יבואן שלא עמד ביעד איסוף ממוצע לפי סעיף 7א, ישלם לקרן, בשל כל מכל משקה שלא אסף בהתאם לאותו יעד, סכום כמפורט להלן:

(1) בשל אי-עמידה ביעד האיסוף הממוצע בשיעור של 7 אחוזים או יותר – כפל סכום הפיקדון שנקבע לכל מכל משקה כאמור;

(2) בשל אי-עמידה ביעד האיסוף הממוצע בשיעור של 4 אחוזים או יותר אך פחות מ-7 אחוזים – פי 1.9 מסכום הפיקדון שנקבע לכל מכל משקה כאמור;

(3) בשל אי-עמידה ביעד האיסוף הממוצע בשיעור של 2 אחוזים או יותר אך פחות מ-4 אחוזים – פי 1.8 מסכום הפיקדון שנקבע לכל מכל משקה כאמור;

(4) בשל אי-עמידה ביעד האיסוף הממוצע בשיעור של 0.5 אחוזים או יותר אך פחות מ-2 אחוזים – פי 1.5 מסכום הפיקדון שנקבע לכל מכל משקה כאמור;

(5) בשל אי-עמידה ביעד האיסוף הממוצע בשיעור של פחות מ-0.5 אחוז – פי 1.3 מסכום הפיקדון שנקבע לכל מכל משקה כאמור.

(ג) תשלום ששילם יצרן או יבואן לקרן לפי הוראות סעיף קטן (א), ינוכה מהסכום שעליו להעביר לקרן לפי סעיף קטן (ב), ובלבד שהקרן לא תחזיר ליצרן או ליבואן סכום ששילם או שהיה עליו לשלם בשל אי-איסוף לפי סעיף קטן (א).

המועד להעברת התשלומים לקרן יצרן או יבואן החייב בתשלומים לפי סעיף 7ב, יעבירם לקרן עד המועד המפורט להלן: ג.7

(1) לעניין תשלומים לפי סעיף 77(א) המשולמים בעד שנה מסוימת – 1 במרס של השנה שלאחריה ;

(2) לעניין תשלומים לפי סעיף 77(ב) המשולמים בעד תקופה של שנתיים – 1 במרס של השנה שלאחר התקופה האמורה.

חובת מיחזור של 77. יצרן ויבואן ימחזרו 90 אחוזים לפחות מכלל מכלי המשקה הריקים שאספו בכל שנה, עד 1 ביוני של השנה שלאחריה ; מכלי המשקה ימחזרו במפעל מיחזור המורשה לפי כל דין.

יעדי איסוף וחובת 77.ה. (א) יצרן ויבואן יאספו, בכל שנה, מכלי משקה גדולים ריקים בשיעור של 50 אחוזים לפחות מסך מכלי המשקה הגדולים המלאים ששיוקו באותה שנה. מיחזור של מכלי משקה גדולים ריקים

(ב) לעניין סעיף קטן (א), רשאי יצרן או יבואן לאסוף גם מכלי משקה גדולים ריקים שלא יוצרו או שווקו על ידו.

(ג) יצרן ויבואן ימחזרו 90 אחוזים לפחות מכלל מכלי המשקה הגדולים הריקים שאספו בכל שנה, עד 1 ביוני של השנה שלאחריה ; מכלי המשקה ימחזרו במפעל מיחזור המורשה לפי כל דין.

(ד) לא הגיע איסוף מכלי המשקה הגדולים הריקים בשנה כלשהי לשיעור של 50 אחוזים מכלל מכלי המשקה הגדולים המלאים ששיוקו יצרנים ויבואנים באותה שנה, יודיע על כך השר, בהודעה שתפורסם ברשומות בתוך חודש ממועד קבלת הדוח הרבעוני האחרון לאותה שנה, כאמור בסעיף 10 ; הודיע השר כאמור, יחולו הוראות חוק זה גם על מכלי משקה גדולים, החל ב-1 בחודש שלאחר תום 60 ימים ממועד ההודעה (בסעיף זה – מועד התחולה), בשינויים אלה –

(1) בסעיף 7א, אחרי סעיף קטן (א) יקראו:

"(1א) על אף האמור בסעיף קטן (א) –

(1) בשנתיים הראשונות שתחילתן במועד התחולה, יהיה יעד האיסוף הממוצע 68 אחוזים, ויעד האיסוף השנתי – 65 אחוזים;

(2) בשנים השלישית והרביעית שלאחר מועד התחולה, יהיה יעד האיסוף הממוצע 73 אחוזים, ויעד האיסוף השנתי – 71 אחוזים."

(2) סעיף קטן (א) וסעיפים 17 ו-10(ה) – לא יחולו.

(ה) על אף הוראות סעיף קטן (ד), הגיע איסוף מכלי המשקה הגדולים מכלל מכלי המשקה הגדולים חמלאים, ששיווקו יצרנים ויבואנים בשנה כלשהי, לשיעור של 47 אחוזים אך לא הגיע לשיעור של 50 אחוזים, רשאי השר, בצו, לדחות את מועד התחולה, וכן לקבוע תנאים לתחולת הוראות החוק.

תשלום בשל אי-17. יצרן או יבואן שלא עמד ביעד האיסוף האמור עמידה ביעדי איסוף בסעיף 7(א), ישלם לקרן עד ה-1 במרס של השנה של מכלי משקה שלאחר מכן, בשל כל מכל משקה גדול שלא אסף גדולים בהתאם לאותו יעד, 60 אגורות."

9. סעיפים 8 עד 8ב לחוק העיקרי – בטלים. ביטול סעיפים 8 עד 8ב

10. בסעיף 9 לחוק העיקרי, במקום הסיפה החל במילים "לצורך קביעת" יבוא "לעניין חוק זה". תיקון סעיף 9

הוספת סעיפים 11. אחרי סעיף 9 לחוק העיקרי יבוא:
9א עד 9ד

9א. "הסמכת מפקח השר רשאי להסמיך עובד המשרד להגנת הסביבה כמפקח לשם פיקוח על ביצוע הוראות לפי חוק זה, ובלבד שלא יוסמך מפקח אלא אם כן התקיימו בו כל אלה:

(1) משטרת ישראל הודיעה, לא יאוחר משלושה חודשים מיום קבלת פרטי העובד, כי היא אינה מתנגדת להסמכתו מטעמים של ביטחון הציבור, לרבות בשל עברו הפלילי;

(2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי חוק זה, כפי שהורה השר, בהסמכת השר לביטחון הפנים;

(3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים, ככל שהורה השר, בהתייעצות עם השר לביטחון הפנים.

9ב. (א) לשם פיקוח על ביצוע הוראות לפי חוק זה רשאי מפקח –

(1) לדרוש מכל אדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג בפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;

(2) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך שיש בהם כדי להבטיח או להקל את ביצוע הוראות חוק זה; בפסקה זו, "מסמך" – לרבות פלט, כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995²;

² ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

(3) לערוך בדיקות או מדידות או ליטול דוגמאות לשם בדיקה וכן להורות על מסירת דוגמאות לבדיקת מעבדה או על שמירתן לתקופה שיוורה, או לנהוג בהן בדרך אחרת;

(4) להיכנס למקום, לרבות לכלי טיס או לכלי שיט וכלי רכב, שהכניסה אליו דרושה לשם אכיפתו של חוק זה, ובלבד שלא ייכנס למקום המשמש למגורים, אלא על פי צו של בית משפט.

(ב) התעורר חשד לביצוע עבירה על חוק זה, רשאי מפקח –

(1) לחקור כל אדם הקשור לעבירה כאמור, או שעשויות להיות לו ידיעות הנוגעות לעבירה כאמור; על חקירה לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 2 ו-3 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות),¹ בשינויים המחויבים;

(2) לתפוס כל חפץ הקשור לעבירה כאמור; על תפיסה לפי פסקה זו יחולו הוראות הפרק הרביעי לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969² (בסעיף זה – פקודת מעצר וחיפוש), בשינויים המחויבים;

(3) לבקש מבית משפט צו חיפוש על פי סעיף 23 לפקודת מעצר וחיפוש ולבצעו; על חיפוש לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 24(א)(1), 26 עד 28 ו-45 לפקודת מעצר וחיפוש, בשינויים המחויבים;

¹ חוקי אי"י, כרך א', עמ' (נ) 439, (א) 467.
² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 284.

(ג) סירב אדם להיענות לדרישת מפקח, על פי סמכותו בהתאם להוראות סעיף זה, והיה חשש שיימלט או שזהותו אינה ידועה, רשאי המפקח לעכבו עד לבואו של שוטר, ויחולו על עיכוב כאמור הוראות סעיף 75(ב) ו-(ג) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996,⁵ בשינויים המחויבים.

זיהוי מפקח 9.ג. (א) מפקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי חוק זה, אלא בהתקיים כל אלה:

(1) הוא בעת מילוי תפקידו;

(2) הוא לובש מדים המזהים את תפקידו, בצבע ובצורה שלא יהיה בהם כדי להטעות כנחזים להיות מדי משטרה, והוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו;

(3) יש בידו תעודה החתומה בידי השר, המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו של מפקח, שאותה יציג על פי דרישה.

(ב) חובת ההזדהות לפי סעיף קטן (א)(2) לא תחול בהתקיים אחד מאלה:

(1) מילויה עלול לסכל את ביצוע הסמכות;

(2) מילויה עלול לגרום לפגיעה בביטחון של המפקח או של אדם אחר.

רישום ועיון 9.ד. (א) יצרן ויבואן ינהלו רישום מלא ומפורט של העניינים הכלולים בחובות הדיווח לפי סעיף 10.

(ב) הממונה או מי מטעמו רשאי לעיין ברישומים כאמור בסעיף זה ולקבל העתק נכון מהם.

תיקון סעיף 10 12. בסעיף 10 לחוק העיקרי –

⁵ ס"ח התשנ"ו, עמ' 338.

(1) במקום סעיפים קטנים (א) עד (א2) יבוא :

"(א) יצרן ויבואן ידווחו לממונה, אחת לרבעון (בסעיף זה – דוח רבעוני) ובתום כל שנה (בסעיף זה – דוח שנתי), על כל אלה :

(1) מספר מכלי המשקה המלאים שמכרו ושבעדס היה עליהם לגבות פיקדון, בפירוט סוג החומר שמכלי המשקה עשויים ממנו וקיבולתם ;

(2) מספר מכלי המשקה הריקים שאספו, בפירוט סוג החומר שמכלי המשקה עשויים ממנו וקיבולתם ;

(3) מספר מכלי המשקה הריקים שבשלם החזירו פיקדון, בפירוט סוג החומר שמכלי המשקה עשויים ממנו וקיבולתם ;

(4) מספר מכלי המשקה הריקים שמיחזרו, בפירוט אופן מיחזורם, פרטי מפעל המיחזור וסוג החומר שמכלי המשקה עשויים ממנו ;

בסעיף זה, "רבעון" – תקופה של שלושה חודשים המסתיימת ביום האחרון של החודשים מרס, יוני, ספטמבר ודצמבר של כל שנה.

(1א) דוח רבעוני יוגש לממונה בתוך חודש מתום הרבעון שלגביו מוגש הדוח, במתכונת שיורה עליה הממונה.

(2א) דוח שנתי יוגש לממונה לא יאוחר משישה חודשים מתום כל שנת כספים, כשהוא מבוקר וחתום על ידי רואה חשבון, במתכונת שיורה עליה הממונה.

(3א) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי הממונה לפטור יבואן ויצרן, מטעמים שיירשמו, מדיווח לגבי סוג החומר שמכלי המשקה עשויים ממנו וקיבולתם.

(4א) הממונה או מי מטעמו, רשאי לדרוש מיצרן או יבואן להמציא לו כל מידע ששימש לעריכת הדוח לפי סעיף זה ; נדרש יצרן או יבואן להמציא מידע כאמור, ימציאו במועד ובאופן שצוינו בדרישה."

(2) בסעיף קטן (ב), המילים "שאינו מקבל שירותים מתאגיד מיחזור, או תאגיד מיחזור," – יימחקו, במקום "בסעיפים קטנים (א) או (א1)" יבוא "רבעוני או דוח שנתי", במקום "ליצרן, ליבואן או לתאגיד מיחזור" יבוא "ליצרן או ליבואן" ובמקום "היצרן, היבואן או תאגיד המיחזור" יבוא "היצרן או היבואן";

(3) בסעיף קטן (ד), במקום "סעיף 16" יבוא "סעיפים 13 עד 16א, למעט סעיפים 15(א) סיפה ו-15א, לעניין הפחתת סכומים";

(4) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ה) הוראות סעיף זה יחולו גם על יצרנים ויבואנים של מכלי משקה גדולים, בשינויים המחויבים."

תיקון סעיף 11 13. בסעיף 11 לחוק –

(1) במקום סעיף קטן (א) יבוא:

"(א) לא העביר יצרן או יבואן תשלומים לקרן לפי הוראות סעיפים 7ב, 7ג, 17 או 10(ב), רשאי הממונה להטיל עליו עיצום כספי בסכום שהוא פי שישה מסכום התשלומים שהיה עליו להעביר כאמור.";

(2) בסעיף קטן (ב) –

(א) במקום הרישה עד המילים "רשאי הוא" יבוא "עשה יצרן או יבואן אחד מאלה, רשאי הממונה";

(ב) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(א1) לא מיחזר מכלי משקה או מכלי משקה גדולים לפי הוראות סעיפים 7ד או 7ה(ג), לפי העניין";

(ג) בפסקה (2), הסיפה החל במילים "או לא העביר" – תימחק.

החלפת סעיפים 12 14. במקום סעיפים 12 עד 15 לחוק העיקרי יבוא –

עד 15 והוספת

סעיפים 15א עד

15ה

"הפרה נמשכת 12. (א) בהפרה נמשכת ייווסף על העיצום הכספי והפרה חוזרת החלק העשרים שלו לכל יום שבו נמשכת ההפרה.

(ב) בהפרה חוזרת ייווסף על העיצום הכספי שהיה ניתן להטיל בשלה אילו היתה הפרה ראשונה, סכום השווה לעיצום הכספי כאמור; לעניין זה, "הפרה חוזרת" – הפרת הוראה מההוראות המנויות בסעיף 11, בתוך שנתיים מהפרה קודמת של אותה הוראה שבשלה הוטל על המפר עיצום כספי או שבשלה הורשע.

13. הודעה על כוונת חיוב (א) היה לממונה יסוד סביר להניח כי יצרן או יבואן הפר הוראה מהוראות המנויות בסעיף 11 (בחוק זה – מפר), ובכוונתו להטיל עליו עיצום כספי לפי אותו סעיף, ימסור למפר הודעה על הכוונה להטיל עליו עיצום כספי (בחוק זה – הודעה על כוונת חיוב).

(ב) בהודעה על כוונת חיוב יציין הממונה, בין השאר, את אלה:

(1) המעשה או תמחדל המהווה את ההפרה;

(2) סכום העיצום הכספי והתקופה לתשלום;

(3) זכותו של המפר לטעון את טענותיו לפני הממונה לפי הוראות סעיף 14;

(4) שיעור התוספת על העיצום הכספי בהפרה נמשכת או בהפרה חוזרת לפי הוראות סעיף 12.

14. זכות טיעון מפר שנמסרה לו הודעה על כוונת חיוב לפי הוראות סעיף 13 רשאי לטעון את טענותיו, בכתב, לפני הממונה, לעניין הכוונה להטיל עליו עיצום כספי ולעניין סכומו, בתוך 30 ימים ממועד מסירת ההודעה.

15. החלטת ממונה ודרישת תשלום (א) טען המפר את טענותיו לפני הממונה לפי הוראות סעיף 14, יחליט הממונה, לאחר ששקל את הטענות שנטענו, אם להטיל על המפר עיצום כספי, והוא רשאי להפחית את סכום העיצום הכספי לפי הוראות סעיף 15א.

(ב) (1) החליט הממונה לפי הוראות סעיף קטן (א) להטיל על המפר עיצום כספי, ימסור לו דרישה לשלם את העיצום הכספי (בסעיף זה – דרישת תשלום); בדרישת התשלום יציין הממונה, בין השאר, את סכום העיצום הכספי המעודכן והתקופה לתשלומו.

(2) החליט הממונה לפי הוראות סעיף קטן (א) שלא להטיל על המפר עיצום כספי, ימסור לו הודעה על כך.

(ג) לא הגיש המפר את טענותיו לפי הוראות סעיף 14, בתוך 30 ימים מיום שנמסרה לו ההודעה על כוונת חיוב, יראו הודעה זו, בתום 30 הימים האמורים, כדרישת תשלום שנמסרה למפר במועד האמור.

15.א. (א) הממונה אינו רשאי להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בסימן זה, אלא לפי הוראות סעיף קטן (ב).

(ב) השר, בהסכמת שר המשפטים, רשאי לקבוע מקרים, נסיבות ושיקולים שבשלהם יהיה ניתן להפחית את סכום העיצום הכספי הקבוע בחוק זה, בשיעורים שיקבע.

15.ב. העיצום הכספי יהיה לפי סכומו המעודכן ביום מסירת דרישת התשלום, ולגבי מפר שלא טען את טענותיו לפני הממונה כאמור בסעיף 14 – ביום מסירת ההודעה על כוונת החיוב; הוגש ערעור לבית משפט השלום ובית המשפט הורה על עיכוב תשלומו של העיצום הכספי – יהיה סכום העיצום הכספי לפי סכומו המעודכן ביום מתן פסק הדין בערעור.

15.ג. עיצום כספי ישולם בתוך 30 ימים מיום מסירת דרישת התשלום כאמור בסעיף 15. עיצום כספי המועד לתשלום

הפרשי הצמדה 115. לא שולם עיצום כספי במועד, ייוספו עליו וריבית לתקופת הפיגור, הפרשי הצמדה וריבית כהגדרתם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961,⁶ עד לתשלומו.

גבייה 115. על גבייה של עיצום כספי, תשלומים וסכומים נוספים לפי חוק זה תחול פקודת המסים (גביה).⁷

חוספת סעיף 16 א 15. אחרי סעיף 16 לחוק העיקרי יבוא:

"פרסום 16א. הוטל עיצום כספי לפי חוק זה, רשאי הממונה לפרסם בעיתון או בכל דרך אחרת את דבר הטלת העיצום הכספי וסכומו, את שמו של המפר ואת מהות ההפרה שבשלה הוטל העיצום הכספי ונסיבותיה, ורשאי הממונה להורות למפר לפרסם על חשבונו של המפר פרסום כאמור."

תיקון סעיף 18 16. בסעיף 18(א) לחוק העיקרי –

(1) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(1א) מכר מכל משקה שאינו מסומן, בניגוד להוראות סעיף 33;

(2) פסקאות (4) עד (6) – יימחקו;

(3) בסופו יבוא:

"(7) לא העביר תשלומים לקרן לפי הוראות סעיפים 7ב או 7ג;

(8) לא מיחזר מכלי משקה או מכלי משקה גדולים לפי הוראות סעיפים 7ד או 7ה(ג), לפי העניין;

(9) לא איפשר לממונה או למי מטעמו לעיין ברישומים כאמור בסעיף 9ד(ב) או לא מסר העתק נכון מהם;

(10) לא מסר מידע שנדרש למסרו לממונה או למי מטעמו לפי הוראות סעיף 10(א4)."

חוספת סעיף 18 א 17. אחרי סעיף 18 לחוק יבוא:

⁶ ס"ח התשכ"א, עמ' 192.
⁷ חוקי אי"י, כרך ב', עמ' (ע) 1374, (א) 1399.

"התיישנות 18א. על אף האמור בסעיף 225א(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982⁸, ניתן להגיש כתב אישום, להמציא הזמנה למשפט או להמציא הודעת תשלום קנס, כאמור באותו סעיף, בשל עבירה לפי חוק זה שנקבעה כעבירת קנס, אם טרם חלפו שנתיים מיום ביצוע העבירה."

תיקון סעיף 19 18. בסעיף 19 לחוק העיקרי –

(1) בכותרת השוליים, במקום "נושא משרה" יבוא "מעביד ונושא משרה";
 (2) בסעיף קטן (א), במקום הרישה עד המילים "עובד מעובדיו" יבוא "מעביד או נושא משרה בתאגיד חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירות לפי סעיף 18 בידי עובד מעובדיו או בידי התאגיד, לפי העניין", ובסופו יבוא "ולעניין העבירות שבפסקאות (1), (1א), (2), (7) ו-(8) של סעיף 18 – גם דירקטור.";

(3) בסעיף קטן (ב), במקום "על ידי תאגיד או על ידי עובד מעובדיו" יבוא "בידי עובד או בידי תאגיד, ובמקום "נושא משרה בתאגיד" יבוא "המעביד, או נושא המשרה בתאגיד, לפי העניין".

החלפת סעיף 20 19. במקום סעיף 20 לחוק העיקרי יבוא:

"ייעוד כספים 20. קנס, עיצום כספי, תשלומים וסכומים נוספים לפי חוק זה יועברו לקרן."

החלפת סעיף 22 20. במקום סעיף 22 לחוק העיקרי יבוא:

"פיצויים לדוגמה 22. (א) סירב בית עסק לקבל מצרכן מכלי משקה ריקים מסומנים ולשלם לו את דמי הפיקדון בעדם, כאמור בסעיף 6, רשאי בית המשפט לפסוק לצרכן פיצוי שאינו תלוי בנזק (בסעיף זה – פיצויים לדוגמה), בסכום שלא יעלה על 1,800 שקלים חדשים על כל סירוב; בסעיף זה, "סירוב" – לרבות מספר מקרי סירוב לאותו צרכן, במהלך אותו יום עסקים.

⁸ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

(ב) בבואו לקבוע את גובה הפיצויים לדוגמה, יתחשב בית המשפט, בין השאר, בשיקולים המפורטים להלן, ולא יתחשב בגובה הנזק שנגרם לצרכן כתוצאה מביצוע ההפרה:

- (1) אכיפת החוק והרתעה מפני הפרתו;
- (2) עידוד הצרכן למימוש זכויותיו;
- (3) חומרת ההפרה, היקפה הכספי ונסיבותיה.

21. ב"סעיף 23 לחוק העיקרי –

(1) ב"סעיף קטן (א) –

(א) פסקה (4א) – תימחק;

(ב) בפסקה (5), במקום "סעיף 10(א)" יבוא "סעיף 10", ובמקום "תקופת הדיווח שנקבעה" יבוא "תקופת הדיווח שנקבעו";

(2) סעיף קטן (1א) – בטל;

(3) ב"סעיף קטן (ב), אחרי "תקנות" יבוא "וצווים", ובמקום "טעונות" יבוא "טעונים".

22. בחוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984⁹, ב"סעיף 11(א) –

הניקיון

(1) הסיפה החל במילים "שהחל ביום" תסומן "(1)", ובה, אחרי "1) בינואר 2002" יבוא "עד יום י"ד בטבת התש"ע (31 בדצמבר 2009)";

(2) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(2) שהחל ביום ט"ו בטבת התש"ע (1 בינואר 2010) לא ייגבה חיטל בשל מכלי משקה כאמור בפסקה (1), שיצרן או שיבואן שיווק או ייבא אחרי היום האמור;

(3) שהחל ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) לא ייגבה חיטל בשל מכלי משקה גדולים כהגדרתם בחוק האמור, שיצרן או שיבואן שיווק או ייבא אחרי היום האמור."

⁹ ס"ח התשמ"ד, עמ' 142; התשס"ט, עמ' 330.

תחילה ותחילה 23. (א) בכפוף להוראות סעיפים קטנים (ב) עד (ד), תחילתו של חוק זה ביום פרסומו (להלן – יום התחילה), והוא יחול גם על יעדי איסוף של מכלי משקה החל בשנת 2009.

(ב) תחילתו של הוראות סעיף 3(א) לחוק העיקרי, וסעיף 33 לחוק העיקרי כנוסחו בסעיף 5 לחוק זה, בתום 90 ימים מיום התחילה, ולעניין מכל משקה אלכוהולי – בתום שנה מיום התחילה (בסעיף קטן זה, לפי העניין – תקופת המעבר); ואולם, על אף האמור בכל דין יראו מכלי משקה שסומנו בסכום פיקדון של 25 אגורות, כאילו סומנו בסכום פיקדון של 30 אגורות –

(1) בתקופת המעבר – לעניין ייצור, שיווק ומכירה של מכלי משקה החייבים בפיקדון בתקופה האמורה;

(2) מיום התחילה ואילך – לעניין החזרת פיקדון עבור מכלי משקה ריקים.

(ג) תחילתו של סעיף 10(ה) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 12(4) לחוק זה, ביום י"ט בטבת התשע"ג (1 בינואר 2013).

(ד) תחילתם של סעיפים 7 ו-17 לחוק העיקרי, כנוסחם בסעיף 8 לחוק זה, ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014).

הוראות מעבר לעניין תאגיד המיחזור 24. (א) בסעיף זה, "תאגיד המיחזור" – תאגיד המיחזור שתוכר לפי סעיף 8א לחוק העיקרי, כנוסחו ערב יום התחילה.

(ב) החובות שחלו על תאגיד המיחזור וכן על יצרנים ויבואנים שלא קיבלו שירותים מתאגיד כאמור, לפי סעיפים 8, 8ב ו-10 לחוק העיקרי, כנוסחם ערב יום התחילה, וכן הוראות סעיפים 11 ו-18 לחוק העיקרי, כנוסחם ערב יום התחילה, שעניינם הפרת החובות האמורות, ימשיכו לחול עליהם, לגבי מכלי משקה ששווקו לפני יום התחילה.

(ג) תאגיד המיחזור ימחזר, באופן שאישר הממונה כהגדרתו בחוק העיקרי, מראש ובכתב, עד יום י"ט בסיון התש"ע (1 ביוני 2010), 90 אחוזים לפחות מכלל מכלי המשקה שאסף בשנת 2009; הוראות סעיפים 11(ב)(א) ו-18(א)(8) לחוק העיקרי, כנוסחם בסעיפים 13 ו-16 לחוק זה, יחולו, בשינויים המחויבים, על תאגיד מיחזור שלא מיחזר מכלי משקה לפי הוראות סעיף קטן זה.

(ד) חוסל תאגיד המיחזור, יחולו הוראות סעיף זה על בעלי מניותיו, יחד ולחוד.

הוראות שעה 25. בתקופה שמיום התחילה עד ליום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) ייקראו הסעיפים המפורטים להלן כך:

(1) בסעיף 11 לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 13 לחוק זה –

(א) בסעיף קטן (א), במקום "סעיפים 27, ג, 7 או 10(ב)" יבוא "סעיפים 27, ג, 7 או 10(ב)";

(ב) בסעיף קטן (ב), במקום פסקה (א1) יבוא:

"(א1) לא מיחזר מכלי משקה לפי הוראות סעיף 27.;"

(2) בסעיף 18 לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 16 לחוק זה, במקום פסקה (8) יבוא:

"(8) לא מיחזר מכלי משקה לפי הוראות סעיף 27."

.....

הסתייגויות

להצעת חוק הפיקדון על מכלי משקה (תיקון מס' 4), התש"ע-2010

לסעיפים 1 עד 7

אין הסתייגויות

לסעיף 8

חברי הכנסת דב חנין, מוחמד ברכה, חנא סוייד ועפו אגבאריה (להלן – קבוצת חד"ש) מציעים:

במקום סעיף 7א המוצע יבוא:

"יעדי איסוף של 7א. יצרן ויבואן יאספו מכלי משקה ריקים מסומנים מסך מכלי המשקה המלאים מכלי משקה ריקים ששיוקו במהלך השנים המפורטות להלן, בשיעורים אלה:

(1) בשנת 2009 – 70 אחוזים לפחות;

(2) בשנת 2010 – 75 אחוזים לפחות;

(3) בשנת 2011 ואילך – 80 אחוזים לפחות."

חבר הכנסת ניצן הורוביץ מציע:

בסעיף 7א(א) המוצע, במקום הסיפה החל במלים "ממוצע מסך מכלי המשקה המלאים ששיוקו בכל תקופה של שנתיים" יבוא "שלא יפחת מ-90 אחוזים";

הערות: 1. ההסתייגות של חבר הכנסת ניצן הורוביץ וההסתייגות של קבוצת חד"ש לסעיף 7א המוצע אינן מתיישבות זו עם זו.

2. אם תתקבל הסתייגות זו יותאמו נוסחי הסעיפים המתייחסים לסעיף זה.

קבוצת חד"ש מציעה:

בסעיף 7ב המוצע, הסימון "א" (א) וסעיפים קטנים (ב) ו-(ג) – יימחקו.

קבוצת חד"ש מציעה:

בסעיף 7ד המוצע, במקום "90 אחוזים" יבוא "95 אחוזים".

קבוצת חד"ש מציעה:

סעיף 7ה המוצע – יימחק.

לחלופין:

במקום סעיף 7ה המוצע יבוא :

"יעדי איסוף של 7ה. יצרן ויבואן יאספו מכלי משקה גדולים ריקים מסך מכלי המשקה הגדולים מכלי משקה גדולים ריקים המלאים ששיווקו במהלך השנים המפורטות להלן, בשיעורים אלה :

(1) בשנת 2010 – 30 אחוזים לפחות ;

(2) בשנת 2011 – 45 אחוזים לפחות ;

(3) בשנת 2012 ואילך – 60 אחוזים לפחות."

חבר הכנסת ניצן הורוביץ מציע :

1. בסעיף 7ה(א), במקום "בשיעור של 50 אחוזים לפחות" יבוא "בשיעור של 90 אחוזים לפחות".

הערה : 1. חסתייגות זו והחסתייגות של קבוצת חד"ש לסעיף 7ה המוצע אינן מתיישבות זו עם זו.
2. אם תתקבל חסתייגות זו יותאמו נוסחי הסעיפים המתייחסים לסעיף זה.

2. בסעיף 7ה המוצע, סעיף קטן (ב) – יימחק.

הערה : חסתייגות זו והחסתייגות של קבוצת חד"ש לסעיף 7ה המוצע אינן מתיישבות זו עם זו.

קבוצת חד"ש מציעה :

סעיף 17 המוצע – יימחק.

לסעיפים 9 עד 20

אין חסתייגויות

לסעיף 21

חברי הכנסת דב חנין וניצן הורוביץ מציעים :

בפסקה (1), אחרי פסקת משנה (ב) יבוא :

"(ג) . אחרי פסקה (5) יבוא :

"(6) קביעת דמי טיפול מזעריים שישלמו יצרן ויבואן למי שעוסק באיסוף מכלי משקה ; השר

יקבע את שיעור דמי הטיפול כאמור בעד שנה מסוימת עד ל-1 בספטמבר של השנה שקדמה

לאותה שנה ; לעניין זה, "דמי טיפול" – סכום המשולם בשל כל מכל משקה שנאסף."

לסעיפים 22 עד 25

אין חסתייגויות

השר להגנת הסביבה

תוכנית פעולה לאיסוף מכלי משקה גדולים על ידי יצרני ויבואני משקאות

1. רקע:

המשרד להגנת הסביבה ויצרני ויבואני המשקאות בישראל רואים אינטרס משותף בהגדלת כמות מכלי המשקה הקטנים והגדולים הנאספים וממוחזרים בכל שנה בישראל, מעבר לכמות הנאספת וממוחזרת כיום;

הגדלת שיעורי האיסוף והמיחזור של מכלי המשקה הקטנים והגדולים תביא לתועלת סביבתית וכלכלית למשק.

א. מוסכם בין המשרד להגנת הסביבה לבין יצרני ויבואני המשקאות כי יש לנקוט את האמצעים הבאים על מנת להשיג מטרות אלו:

- (1) יישום מדיניות ממשלת ישראל להעלאת שיעורי המחזור והשבת הפסולת והפחיתות החטמנה, ע"י מיחזור מכלי המשקה הריקים והפיכתם לחומר גלם בעל ערך כלכלי.
- (2) מניעת לכלוך רשות הרבים והשטחים הפתוחים במכלי משקה ריקים ותרומה לניקיון הארץ.
- (3) חסכון בעלויות החטמנה ובנפח החטמנה של המכלים הריקים.
- (4) הגברת מעורבות ומודעות הציבור ויצירת זמינות גדולה יותר לציבור הרחב להשתתף במהפכת המחזור.
- (5) אחריות יצרנים ויבואנים על המיכלים שהם משווקים לקראת מדיניות כוללת לטיפול באריות במדינת ישראל.

ב. מוסכם כי התוכנית המפורטת בנייר זה תתבצע באמצעות תאגיד משותף ליצרני ויבואני המשקאות בישראל.

ג. יצרני ויבואני המשקאות בישראל תומכים בהצעת חוק הפיקדון על מכלי משקה (תיקון מס' 3), תשי"ע-2009, בנוסח שאושר לקריאה שנייה ושלישית על ידי ועדת הכלכלה, בתאריך 27.12.09.

2. פעולות נוספות לאיסוף מכלי משקה גדולים:

לאור האמור לעיל ובנוסף על חוראות חוק הפיקדון של מכלי משקה, התשנ"ט-1999 (להלן – החוק), יצרני ויבואני המשקאות יבצעו פעולות נוספות הקשורות לאיסוף מכלי המשקה הגדולים, במטרה להשיג את יעד האיסוף של מכלי משקה גדולים כפי שיקבע בתיקון לחוק הפיקדון החל מסוף שנת 2013, ומטרות נוספות, כמפורט להלן:

א. מימון

יצרני ויבואני המשקאות ישאו במימון כל הפעולות הנדרשות לעמידה ביעדי האיסוף של מכלי משקה גדולים, לרבות המשך הצבת מערך האיסוף הקיים, הצבת מערך האיסוף הנוסף, פעולות הסברה וניקיון ברשות הרבים, וזאת בהתאם לאמור בסעיף 2.ב ובסעיף 4.

השר להגנת הסביבה

ב. פריסת מכלי איסוף

- 1) יצרני ויבואני המשקאות יציבו לפחות עוד 12,000 מכלי איסוף למשקה גדולים, עד לתחילת שנת 2014, וזאת בנוסף לכמות מכלי האיסוף המוצבים כיום, בכפוף לתנאי הרישוי הנדרשים ע"פ חדין.
 - 2) פריסת מכלי האיסוף תהיה פריסה ארצית אחידה, על פי תוכנית שתאושר על ידי הממונה שמונה לפי החוק (להלן – הממונה), באופן שתיתן גישה לנקודות האיסוף לציבור גם בישובים קטנים ובפריפריה.
 - 3) קצב פריסת המכלים חשתי יהיה 4000 מכלי איסוף נוספים על הקיים בכל שנה, בשנים 2010 ו-2011, ו-2000 מכלי איסוף נוספים על הקיים בכל שנה, בשנים 2012 ו-2013.
 - 4) היצרנים והיבואנים יקיימו הליך לבחירת שלושה דגמים לפחות של מיכלי איסוף בהם ייאצרו מכלי משקה גדולים. כל רשות מקומית תוכל לבחור את סוג הדגם אותו היא מבקשת להציב בשטחה.
 - 5) על כל מכל איסוף יופיע סמל המשרד להגנת הסביבה, בגודל ומסוג חומר זהים לסמל היצרנים ו/או התאגיד.
 - 6) היצרנים והיבואנים יהיו אחראים לכך שלא תהיה גריעה ממערך איסוף מכלי המשקה הגדולים הן מבחינת היקף האיסוף והן מבחינת רמת הפריסה הארצית ביחס למצב הקיים במועד החתימה על תכנית זו, וכן תהיה עמידה בקצב הפריסה וברמת הפריסה הארצית כמפורט בסעיף קטן (3).
3. יעדי ביניים לאיסוף מכלי משקה גדולים:
- יצרני ויבואני משקה יפעלו לאיסוף מכלי משקה גדולים מסך כמות המכלים הגדולים אותם שיווקו בישראל, עד להגעה ליעד שנקבע בחוק לסוף שנת 2013, לפי השיעורים המפורטים להלן:

- (1) 28% לפחות בשנת 2010
- (2) 35% לפחות בשנת 2011
- (3) 43% לפחות בשנת 2012
- (4) 50% לפחות בשנת 2013

3א. היצרנים והיבואנים יהיו אחראים לכך כי כל מערך הכלובים יתופעל באופן שוטף.

4. הסברה, הגברת מודעות הציבור ונקיון רשות הרבים

- א. יצרני ויבואני המשקאות ישקיעו לפחות 4 מליון ₪ בכל שנה עבור פעילות חינוך והסברה להעלאת המודעות הציבורית למיחזור מכלי משקה ולנקיון רשות הרבים. נקיון רשות הרבים יעשה על פי תכנית עבודה שנתית שתתואם עם הממונה, תוך דגש על נקיון שטחים פתוחים בפריפריה, שטחים גליליים ואזורים לא מיושבים.
- ב. בכל פעילות חינוך והסברה ונקיון רשות הרבים תצוין במפורש מעורבות המשרד להגנת הסביבה.

השר להגנת הסביבה

ג. המשרד להגנת הסביבה יבחן, במסגרת תוכניות העבודה חרב שנתיות, הקצאת כספים מחקרן לשמירת הניקיון לטובת פעולות אלו, בכפוף להוראות חוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984.

5. דיווחים

יצרני ויבואני המשקאות ידווחו לממונה על ביצוע הפעולות הנוספות במועדים ובדרכים שיקבע הממונה.

6. תחילה לפעולות הנוספות

מוסכם על המשרד להגנת הסביבה שתנאי להתחלת ביצוע תוכנית פעולה זו על ידי יצרני ויבואני המשקאות הוא קבלת אישור בית הדין להגבלים עסקיים, ככל שנדרש בהתאם להוראות החוק להגבלים עסקיים, לביצוע הפעולות הנוספות על ידי התאגדות של יצרני ויבואני המשקאות.

7. אי עמידה בסעיפי תכנית הפעולה

מוסכם כי במקרה שיצרני ויבואני המשקאות לא יבצעו את תוכנית הפעולה מכל סיבה שהיא, יפעל המשרד להגנת הסביבה לקידום המיחזור של מכלי משקה בכל האמצעים העומדים לרשותו.

על החתום

מפקח אגף הניקיון
נשיא החברות קלס-מלך
בע"מ

ח"כ גלעד ארדן
השר להגנת הסביבה

טמפו משקאות בע"מ

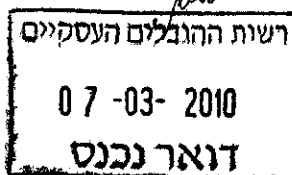
טמפו משקאות בע"מ

יפאורה תבורי בע"מ
יפאורה-תבורי בע"מ
מנהל תוכנית

תאגיד איסוף
מכלי משקה
תאגיד איסוף מכלי משקה בע"מ (אליה)

נחתם ביום 28/1/2010

386845
01c

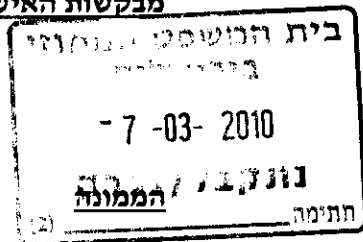
ה"ע 804/08
בפני כב' השופטת תמר בזק-רפפורט

בבית הדין להגבלים עסקיים
בבית המשפט המחוזי בירושלים

- בעניין:**
1. תאגיד איסוף מיכלי משקה בע"מ
 2. החברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ
 3. טמפו חברה למשקאות קלים בע"מ
 4. יפאורה-תבורי בע"מ

המבקשות כולן ע"י באי-הכוח עורכי הדין רון גזית, רוטנברג ושות'
משד' רוטשילד 46, תל-אביב 66883
טלפון: 03-7111700, פקס: 03-7111711

מבקשות האישור

נגד

הממונה על הגבלים עסקיים
מרח' כנפי נשרים 22, ירושלים
טלפון: 02-6556121, פקס: 02-6556129

ובעניין:

אדם טבע ודין- אגודה ישראלית להגנת הסביבה
ע"י ב"כ עוה"ד צ. איסר-איציק ו/או מתן גרפינקל ו/או אח'
מרח' לילינבלום 41, תל אביב 65134
טלפון: 03-5669939, פקס: 03-5669940

עמותת אט"ד

בקשה מטעם מבקשות האישור לתיקון הבקשה לאישור הסדר כובל ולשינוי ההיתר הזמני

בהתאם להחלטת בית הדין הנכבד מיום 14.2.2010, לאור תיקון 4 לחוק הפיקדון על מכלי משקה, התשנ"ט – 1999 ("התיקון לחוק"), שהתקבל בכנסת ביום 1.2.2010, ולאור השינוי הנדרש בפעילות תאגיד המיחזור בהתאם לתיקון בחוק ובהתאם להסכם בין מבקשות האישור לבין השר להגנת הסביבה, מבקשות מבקשות האישור, לתקן את הבקשה לאישור הסדר כובל ולשנות את ההיתר הזמני כדלהלן:

א. לתקן את הבקשה לאישור הסדר כובל, כך שתחום פעילותו של המבקש 1 ("תאגיד המיחזור") תכלול גם איסוף ומיחזור מכלי משקה שנפחם מעל 1.5 ליטר (ולא רק מכלים קטנים יותר);

ב. לשנות את ההיתר הזמני שניתן לתאגיד כך שיכלול גם איסוף ומיחזור מכלי משקה שנפחם מעל 1.5 ליטר.

בקשה זו מוגשת לאחר שבדיון שנערך בבית הדין ביום 3.2.2010 כבר הודיע ב"כ הממונה כי הממונה ממליצה ליתן את ההיתר הזמני המעודכן לתקופה המקסימלית בהתאם לחוק, ועמותת אט"ד הודיעה אף היא שאין היא מתנגדת למתן היתר זמני.

מבקשות האישור יבקשו כי החלטת בית הדין הנכבד תינתן בכל המהירות האפשרית, זאת בשים לב לצורך להתחיל מהר ככל הניתן את פעילות איסוף ומיחזור מכלי המשקה שנפחם מעל 1.5 ליטר.

ואלו טעמי הבקשה:

1. כפי שיתואר להלן, תאגיד המיחזור, שהתרכז עד כה באיסוף ומיחזור מכלי משקה קטנים דווקא (עד 1.5 ליטר), מבקש להרחיב את פעילותו לאיסוף ומיחזור כל מכלי המשקה – גדולים וקטנים. שינוי זה בא בהתאם לשינוי הרגולטורי בנושא איסוף ומיחזור מכלי משקה.
2. לפיכך מבקשות מבקשות האישור לתקן את הבקשה לאישור ההסדר הכובל, באופן שיובהר כי האישור כולל גם את הפעילות במכלי המשקה הגדולים. כמו כן מבקשות מבקשות האישור כי ההיתר הזמני יכלול את הפעילות במכלי המשקה הגדולים גם כן.
3. עוד יציגו כאן המבקשות נימוקים מעודכנים מתאימים, וזאת בהתאם להחלטת בית הדין הנכבד מיום 14.2.2010

א. הרחבת הפעילות למכלי משקה גדולים בהתאם לשינוי הרגולטורי

4. מבין מכלי המשקה הריקים השונים, התרכזה פעילות תאגיד המיחזור עד כה באיסוף מכלי משקה קטנים דווקא – אלה שנפתח עד 1.5 ליטר ("מכלי משקה קטנים").
 5. הטעם לכך היה שהמסכת הרגולטורית, שיסודה בחוק הפיקדון על מכלי משקה, התשנ"ט - 1999 ("חוק הפיקדון"), עסקה במכלי משקה קטנים בלבד, ולא הייתה הסדרה כלשהי של חובה לאסוף ולמחזר גם מכלי משקה שנפתח 1.5 ליטר או יותר ("מכלי משקה גדולים").
 6. המסכת הרגולטורית המסדירה את איסוף ומיחזור מכלי המשקה, משתנה בימים אלה כך שנקבעות בה לראשונה חובות לאסוף ולמחזר גם מכלי משקה גדולים, וזאת בשני מהלכים שלובים:
 7. ראשית, בתיקון 4 לחוק הפיקדון נקבעו לראשונה חובות לאיסוף ומיחזור מכלי משקה גדולים, וזאת בשיטת הפיקדון בדומה לשיטה הקבוע בחוק משכבר ביחס למכלים הקטנים. עם זאת, כפי שעוד נסביר להלן, חובה חדשה זו תיכנס לתוקף רק בראשית שנת 2014.
- חוק הפיקדון על מכלי משקה (תיקון מס' 4), התש"ע – 2010, מצורף בנספח א'. ר' שם סעיף 7ה המתווסף לחוק העיקרי:

7ה. (א) יצרן ויבואן יאספו, בכל שנה, מכלי משקה גדולים ריקים בשיעור של 50 אחוזים לפחות מסך מכלי המשקה הגדולים המלאים ששיוקו באותה שנה.

(ב) לעניין סעיף קטן (א), רשאי יצרן או יבואן לאסוף גם מכלי משקה גדולים ריקים שלא יוצרו או שווקו על ידו.

(ג) יצרן ויבואן ימחזרו 90 אחוזים לפחות מכלל מכלי המשקה הגדולים הריקים שאספו בכל שנה, עד 1 ביוני של השנה שלאחריה; מכלי המשקה ימותזו במפעל מיחזור מורשה לפי כל דין...

8. שנית, יצרני המשקאות המרכזיים בישראל חתמו ביום 28.1.2010 על תוכנית פעולה מוסכמת עם השר להגנת הסביבה, שבמסגרתה מוסדרת התחייבות היצרנים להתחיל באופן מיידי לפעול לאיסוף ומיחזור מכלי משקה גדולים שלא בשיטת פיקדון אלא בשיטה המבוססת על השתתפות מרצון של הציבור באיסוף מכלי המשקה (להלן: "השיטה

הוולונטריות" ו"ההסכם עם הממשלה". בהסכם מתחייבים היצרנים להשגת יעדי איסוף ומיחזור מוגדרים, למימון המהלך, להצבת מכלי איסוף בפריסה ארצית ולהשקעה בהסברה.

ההסכם עם השר להגנת הסביבה, שנחתם ביום 28.1.2010, מצורף **כנספח ב'.**

נספח ב'

9. שני השינויים במסכת הרגולטורית משתלבים כדלהלן: אמנם החובה החדשה בחוק הפיקדון לאסוף ולמחזור מכלי משקה גדולים תיכנס לתוקף רק בראשית שנת 2014, אך היצרנים מתחייבים במקביל בהסכם עם הממשלה להתחיל באיסוף מכלי המשקה הגדולים באופן מיידי ולעמוד ביעדי איסוף מחייבים. הרציונאל הוא ששיטת הפיקדון תיכנס לתוקף רק אם היצרנים לא יצליחו בשיטה הוולונטרית להגיע ליעד של 50% איסוף במכלים הגדולים.

לעניין מועד תחולת החובה שבחוק לאיסוף ומיחזור מכלי משקה גדולים, ר' סעיף 23 לתיקון לחוק שצורף כנספח א' לעיל:

"23. (א) בכפוף להוראות סעיפים קטנים (ב) עד (ד), תחילתו של חוק זה ביום פרסומו (להלן – יום התחילה), והוא יחול גם על יעדי איסוף של מכלי משקה החל בשנת 2009.

...
(ד) תחילתם של סעיפים 7 ו-17 לחוק העיקרי, כנוסחם בסעיף 8 לחוק זה, ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014).

10. התיקון לחוק משנה גם מספר עניינים נוספים, אשר היו עד כה עילה להתנגדות גורמים שונים לחוק הפיקדון בכלל, ולקיומו של תאגיד המיחזור בפרט:

10.1. ראשית, החוק מטיל כעת "אחריות ישירה" על היצרנים להשגת יעדי איסוף ולתשלום הקנסות במצב של אי-עמידה ביעדים. קודם לתיקון החוק רק "תאגיד מיחזור" שהוכר על-ידי המשרד להגנת הסביבה נדרש לעמוד ביעדי איסוף מחייבים, אך היצרנים כשלעצמם – בין שבחרו להיות חברים בתאגיד ובין אם לאו – לא חוייבו לעמוד ביעדי איסוף כלשהם. ר' סעיף 7א בחוק המתוקן.

10.2. שנית, יעדי האיסוף המחייבים עוגנו בחוק עצמו, תוך שלילת סמכותו של השר להגנת הסביבה לשנות את היעדים בתקנות. ר' סעיף 21 לתיקון לחוק, אשר ביטל את פסקה (4א) בסעיף 23(א) לחוק העיקרי (שם הוקנתה קודם התיקון לשר הסמכות לשנות את היעדים שחייבו תאגיד מיחזור לפי סעיף 8א לחוק).

ב. הרחבת תכולת בקשת האישור וההיתר הזמני לקראת פעילות איסוף ומיחזור המכלים הגדולים

11. בבקשת האישור הגדירו המבקשות את פעילות התאגיד כ"איסוף ומיחזור מכלי משקה ריקים, כהגדרתם בחוק הפיקדון על מכלי משקה, התשנ"ט-1999" (ר' סעיף 5 לטופס בקשת האישור – הגדרת "הנכס או השירות נושא ההסדר").

12. בעקבות התיקון לחוק הפיקדון, יש בסעיף ההגדרות שבחוק שני מונחים המתייחסים ל"מכלי משקה ריקים" בהתאם לנפח המכל: המונח "מכל משקה" נשאר מיוחד דווקא למכלים בקיבולת עד 1.5 ליטר, ואילו המונח "מכל משקה גדול" יוחד דווקא למכלים בקיבולת של 1.5 ליטר ועד 5 ליטר. ובלשון ההגדרות החדשות בסעיף 1 לחוק המתוקן:

"מכל משקה" – כלי קיבול שמשווקים בו משקה למעט חלב ומוצרים, בין שהוא מלא ובין שהוא ריק, העשוי מכל חומר, וקיבולתו היא 0.1 ליטר או יותר ופחות מ- 1.5 ליטר...

"מכל משקה גדול" – כלי קיבול שמשווקים בו משקה למעט חלב ומוצרים, בין שהוא מלא ובין שהוא ריק, העשוי מכל חומר, וקיבולתו היא 1.5 ליטר או יותר ועד 5 ליטר..."

ניתן לראות, שההבדל בין שתי ההגדרות אכן מתמצה בנפחים השונים של המכל.

13. קריאה מהותית של בקשת האישור מלמדת לטעמנו, שהיא כוללת **כמות שהיא** את הפעילות החדשה של איסוף ומיחזור מכלי המשקה שקיבולתם מעל 1.5 ליטר. כך מכיוון שבבקשת האישור הוגדר מראש שהפעילות תהיה בהתאם להיקף פריסתו חוק הפיקדון. מבחינה זו לא יחול כל שינוי מהותי: הפעילות החדשה היא בהתאם להיקף פריסתו החדש של חוק הפיקדון.

14. על אף זאת, בהתאם להחלטת בית הדין הנכבד, מבקשות האישור מבקשות לתקן את בקשת האישור, כך שיובהר בה בלשון מפורשת שתחומי הפעילות של התאגיד כוללים את כל סוגי מכלי המשקה, וזאת על דרך שינוי סעיף 5 בטופס בקשת האישור כדלהלן (השינוי מודגש בקו תחתון):

"5. הנכס או השירות נושא ההסדר:
איסוף ומיחזור מכלי משקה (קטנים וגדולים) ריקים, כהגדרתם בחוק הפיקדון על מכלי משקה, התשנ"ט-1999 (להלן: **"חוק הפיקדון"**).

15. במקביל מבקשות מבקשות האישור, כי בית הדין הנכבד יתיר במסגרת ההיתר הזמני שניתן לפעילות תאגיד המיחזור את איסוף ומיחזור מכלי משקה קטנים וגדולים.

ג. הטעמים המרכזיים המצדיקים את אישור הבקשה - מבוא

16. שיתוף הפעולה בין יצרני המשקאות באיסוף ומיחזור מכלי המשקה הריקים הוא השיטה באמצעותה מופעל המודל אשר נקבע בחוק הפיקדון ברחבי העולם. השר להגנת הסביבה עמד על כך בדיון ועדת הכלכלה כפי שנראה בסעיף 49 להלן.

17. שיתוף הפעולה בין היצרנים הוא לכן גם הדרך בה מבקש המשרד להגנת הסביבה לראות את יישום הוראות המשטר הרגולטורי המעודכן. כפי שנפרט בהמשך המשרד הסכים לכן מפורשות שתנאי מקדים ליישום ההסכם אשר נחתם עמו הוא כי היצרנים יקבלו את האישורים הנדרשים מרשויות ההגבלים העסקיים לביצוע הפעולות להן התחייבו בדרך של שיתוף פעולה.

18. בדבריו בכנסת הבהיר השר להגנת כי המודל ייכשל כליל ללא שיתוף פעולה בין היצרנים, ואת הטעמים המרכזיים לכך נמנה להלן, לאחר שנעמוד בקצרה על מאפייני הפעילות של התאגיד.

ד. מאפייני הפעילות הקיימת והצפויה של התאגיד

19. התאגיד נמצא בבעלותם של יצרני המשקאות הגדולים בישראל והוא מספק שירותים לכ- 70 יצרנים ויבואנים החברים בתאגיד.

20. תאגיד המיחזור אוסף את מכלי המשקה מנקודות רבות ברחבי הארץ באמצעים מגוונים אשר התאגיד הקים, ביסס ומפעיל. המקורות והמקומות העיקריים מהם נאספים המכלים הינם אספנים "מקצועיים", תחנות אזוריות המופעלות על ידי התאגיד, רשתות שיווק, מכונות אוטומטיות להחזרת מכלים ריקים, קמעונאים ועסקי הסעדה שונים, איסוף ישיר מגורמים כגון צה"ל ובתי ספר ועוד.
21. עד כה אסף ומיחזר התאגיד מכלי משקה שקיבולתם עד 1.5 ליטר בלבד. **התאגיד אסף ומיחזר בשנות פעילותו קרוב ל- 3 מיליארד מכלי משקה, בקצב שנתי שעומד כיום על מעל 450 מיליון מכלי משקה בשנה.**
22. לשם הגעה להישגים אלו השקיע תאגיד המיחזור בפעילות איסוף ישירה ועקיפה, בהפעלת מערך הובלה לאיסוף מכלי המשקה מנקודות שונות ברחבי הארץ, בהפעלת מרכזי מיון, בהצבה ותפעול של מכונות אוטומטיות, בפעילות חינוך והסברה לקידום האיסוף ועוד.
23. כמעט בכל שנות פעילותו עמד התאגיד ביעדי האיסוף והמיחזור שנקבעו לו לפי דין. הממונה ועמותת אטי"ד מביעים ביקורת על כך שאין מדובר בעמידה ביעדים שנקבעו בראשית בחוק בשנת 2001, אלא ביעדים מתוקנים שקבע לאחר מכן השר להגנת הסביבה באישור ועדת הכלכלה של הכנסת. ואולם יש להדגיש, כאמור, שהתאגיד עמד ביעדים שנקבעו על-ידי הממשלה והכנסת בהתאם לחוק. היעדים המתוקנים נקבעו לאחר בדיקה מקצועית של המשרד להגנת הסביבה שבחן מהם היעדים **הריאליים** שניתן להציב לתאגיד, וביעדים אלו עמד התאגיד כמעט תמיד (גם החריגות שארעו, היו מינימליות).
24. הרחבת הפעילות המתוכננת כעת היא לאיסוף ומיחזור מכלי משקה גדולים – אלו שקיבולתם 1.5 ליטר ומעלה. **ההערכה היא שבישראל נמכרים מידי שנה כ- 750 מיליון מכלי משקה גדולים כאמור ומשימת איסופם ומיחזורם של מכלים אלו היא אתגר קשה.**
25. איסוף מכלי המשקה הגדולים יבוצע ללא מנגנון של פיקדון אלא בשיטה המכונה "וולונטרית". השיטה מכונה כך, שכן הצרכן מתבקש להשליך את מכל המשקה הריק לנקודת איסוף מבלי שיובטח לו בתמורה החזר כספי. שיטה זו מאפשרת איסוף באמצעות מכלי איסוף שיוצבו ברחובות הערים ויספקו כך לצרכנים הביתיים נגישות גבוהה לנקודות איסוף. היא נחשבת מתאימה יותר לאיסוף מכלים גדולים, המצטברים בעיקר בבתים פרטיים (ולא בעסקי הסעדה וכיו"ב).
26. בהתאם להוראות התיקון לחוק ולהסכם עם הממשלה, היצרנים נדרשים להגיע בשיטה הוולונטרית ליעד איסוף של 50% ממכלי המשקה הגדולים.
27. עד לינואר 2014, מעוגנת התחייבותם של היצרנים ליעדים הדרגתיים רק בהסכם עם הממשלה: מ- 28% איסוף בשנת 2010 ועד 50% בשנת 2013. ר' סעיף 3 בהסכם:

3. יעדי ביניים לאיסוף מכלי משקה גדולים:

יצרני ויבואני מכלי משקה יפעלו לאיסוף מכלי משקה גדולים מסך כמות המכלים הגדולים אותם שיווקו בישראל, עד להגעה ליעד שנקבע בחוק לסוף שנת 2013, לפי השיעורים המפורטים להלן:

- (1) 28% לפחות בשנת 2010
- (2) 35% לפחות בשנת 2011
- (3) 43% לפחות בשנת 2012
- (4) 50% לפחות בשנת 2013.

28. החל בינואר 2014 יהיו היצרנים חייבים לעמוד ביעד של 50%, ובשל חריגה מן היעד ידרש כל יצרן לשלם 60 אגורות בגין כל מכל משקה גדול שלא נאסף (ר' סעיף 7ה(א) - 7ו(ו) בחוק המתוקן, וסעיף 23(ה) לתיקון לחוק לעניין מועד התחולה). בנוסף, אם לא יעמוד כלל ציבור היצרנים והיבואנים בישראל ביעד האיסוף של 50%, אזי תוחל שיטת הפיקדון גם על מכלי המשקה הגדולים (ר' סעיפים 7ה(ד)-(ה) לחוק המתוקן).

29. לצורך איסוף מכלי המשקה הגדולים יפעיל התאגיד, עבור היצרנים ובמימנם, שורה של אמצעים. מלבד עצם ההתחייבות לעמוד באופן הדרגתי בשיעורי איסוף עולים עד ל- 50% (ר' סעיף 3 בהסכם עם הממשלה), התחייבו היצרנים בהסכם עם הממשלה לממן ולבצע שורה של פעולות קונקרטיות:

29.1. פריסה והצבה של מכלי איסוף בחוצות הערים בקצב מהיר לפי כמויות מוסכמות מוגדרות מראש: לפחות 12,000 מכלי איסוף עד לתחילת שנת 2012, בקצב פריסה שנתי מינימלי של 4,000 מכלים בשנים 2010 ו- 2011 ו- 2,000 מכלים בשנים 2012 ו- 2013. ר' סעיף 2.ב. בהסכם.

29.2. בנוסף התחייבו היצרנים להשקיע מידי שנה לפחות 4 מיליון ₪ בפעולות של הסברה, הגברת מודעות הציבור וניקיון רשות הרבים. ר' סעיף 4 בהסכם.

30. הפעילות של איסוף מכלי המשקה הגדולים תשתלב כהרחבה של הפעילות הקיימת של התאגיד בתחום מכלי המשקה הקטנים. המטה וההנהלה של התאגיד יפעילו גם את איסוף מכלי המשקה הגדולים. פיתוח הפעילות החדשה צפוי להשתלב במנגנונים ובאמצעים הקיימים של התאגיד ביניהם מערכת ההסברה, ההתקשרויות למיחזור ומכירת חומרי הגלם, המוקד הטלפוני המספק מידע ושירות, המערך של שיתוף הפעולה עם גופים דוגמת בסיס צה"ל ובתי-ספר וכיו"ב.

ה. הצורך לבצע את פעילות האיסוף והמיחזור תוך שיתוף פעולה של יצרנים

31. במהלך עבודתו של המשרד להגנת הסביבה על התיקון לחוק, ביקש המשרד לקבל אינדיקציה מן הממונה על הגבלים עסקיים בדבר עמדתה הצפויה בדיון בפני בית הדין הנכבד אודות שיתוף פעולה בין יצרנים בביצוע החוק המתוקן. במסגרת זו ניתנה גם ליצרנים הזדמנות לשטוח את עמדתם בפני הממונה. בסופו של מהלך, הודיעה הממונה כי היא תתמוך במתן אישור לשיתוף הפעולה.

32. העמדה הכתובה אשר העמידו היצרנים לעיון הממונה על הגבלים עסקיים במכתבו של נשיא המבקשת 2 מיום 25.11.2008 מצורפת כאן **נספח ג'**. למכתב האמור צורפו (ומצורפים גם כאן) דו"ח שערך מר מנחם פרלמן, לשעבר הכלכלן הראשי של רשות ההגבלים (נספח ג'1), וסקירה בינלאומית שערכה גב' Gill Bevington ממשרד הייעוץ האירופי Perchards המתמחה בתחום (נספח ג'3; תקציר מנהלים בעברית נמצא בנספח ג'1).

33. מלבד הטעמים שהוצגו לרשות ההגבלים אגב דיונים בדבר תיקון חוק הפיקדון, הרי שגם חוות הדעת של מר מנחם פרלמן שכבר הוגשה במסגרת הליך זה מציגה טעמים שנתרו טובים ויפים גם לאחר תיקון החוק ("חו"ד פרלמן"). נפנה לעניין זה בעיקר לעמ' 36 ואילך לחוות הדעת, שם נסקרו יתרונות הפעילות המשותפת.

34. אנו נסקור להלן את הטעמים העיקריים לצורך לבצע את פעילות האיסוף והמיחזור תוך שיתוף פעולה של היצרנים, כפי שהוצגו בפני הממונה על הגבלים עסקיים בדיונים אודות תיקון החוק ובצרופות למכתבנו של נשיא המבקשת 2 (נספח ג' כאן) וכפי שהוצגו כבר בהליך זה בחו"ד פרלמן.

35. גם אם נראה בשיתוף הפעולה בין היצרנים יצירה של "מונופול" בתחום, הרי מדובר ב"מונופול" שעיסוקו אינו במוצר צריכה אלא במוצר ציבורי, והתפוקה בה יעמוד "המונופול" נקבעה בחוק. אין שוק צריכה של איסוף ומיחזור מכלי משקה ריקים – זוהי מטרה ציבורית ואין קהל צרכנים שמתכוון לשלם בתמורה לה. בה בעת, אין גם חשש כי "המונופול" יצמצם את התפוקה, קרי יאסוף וימחזר מעט מידי מכלי משקה; התאגיד יצטרך לעמוד ביעדי האיסוף והמיחזור אשר ממשלת ישראל מצאה כנכונים למשק הישראלי, ואם לא יעמוד התאגיד ביעדים ידרשו היצרנים לשלם לאוצר המדינה קנסות בגין כך.

36. מסיבות דומות אין גם סיבה לסבור כאילו אם יופעלו איסוף ומיחזור המיכלים בדרך של תחרות בין היצרנים, יאספו וימחזרו בסך הכל יותר מכלי משקה ריקים במשק הישראלי מכפי שיאסוף תאגיד יחיד. החוק מחייב כל יצרן ספציפי לאסוף ולמחזר שיעור מסוים מתוך מכלי המשקה שייצר. אם היצרנים הספציפיים ישתפו פעולה במסגרת התאגיד, אזי התאגיד יאסוף במצטבר מספיק מיכלים כדי לעמוד בחובה המצטברת של כל היצרנים החברים בו. אם לא יהיה שיתוף פעולה, אזי היצרנים הספציפיים אולי יעמדו ביעדים שנקבעו בחוק ואולי לא – מכל מקום, היצרנים הספציפיים **במצטבר** לא יאספו יותר מכלים ריקים מכפי חובתם המצטברת. כלומר, הם לא יאספו יותר מיכלים מכפי שהתאגיד יאסוף בכל מקרה עבור היצרנים החברים בו.

37. מכך שבפעולה נפרדת היצרנים לא יאספו במצטבר יותר מכלים ריקים, נובע גם שהיצרנים לא יתנו במצטבר "שירות" טוב יותר לגורמים המחזיקים במכלי המשקה הריקים. מכלי המשקה הריקים נמצאים בשליטתם של גורמים שונים: צרכנים, חנויות, מסעדות, רשתות שיווק וגם רשויות מקומיות (בכל הנוגע להצבת מכלי איסוף ברחובות הערים לשם איסוף מכלי משקה גדולים). במודל של שיתוף פעולה, התאגיד ייתן לגורמים אלו "שירות" ברמה הנדרשת להשגת היעדים שקבע לו המחוקק. גם אם היצרנים יעבדו בנפרד, אזי כקבוצה הם יתנו לכל היותר את אותה רמת "שירות" – זו הנדרשת להם במצטבר לעמידה ביעדים.

38. יש מספר גורמים המלמדים שבאמצעות שיתוף הפעולה בתאגיד יהיו עלויות האיסוף והמיחזור נמוכות יותר, תהיה פחות תלות קריטית בגורמים חיצוניים, ולכן ניתן יהיה לעמוד ביעדים והמודל יצליח. נמנה להלן את הגורמים המרכזיים לכך.

39. **ראשית**, כפי שכבר קיבל בית הדין הנכבד בפסק דינו הקודם בעניין התאגיד, ישנם יתרונות לגודל אשר בגינם פעילות נפרדת של יצרנים (או מספר תאגידים) תהיה יעילה פחות מהפעלת תאגיד מרכזי אחד. בית הדין הנכבד קיבל בעניין זה את עיקר חוות הדעת המקצועית שהוגשה מטעם התאגיד (פרופ' אמיר ברנע וגב' אסתי מצא-רום). בית הדין אמנם ציין כי אין לראות בממצאו אלו הבעת עמדה בדבר העלויות שתידרשנה לכינון משטר תחרותי אם וכאשר ישתנו הוראות חוק הפיקדון. בה בעת, בפועל ניתן לטעמנו לראות שהממצאים, לפי הנימוקים שנתן להם בית הדין עצמו, נכונים גם כיום לאחר תיקון חוק הפיקדון: הנימוקים היו העלויות שיתווספו בגין ההוצאות הקבועות של כל "תאגיד" שיפעל בנפרד ובגין הוצאות הובלה שיגדלו כאשר מספר משאיות של מספר תאגידים יבקרו באזורים חופפים לצורך איסוף מכלים משקה ריקים.

ר' סעיף 30 בפסק הדין בה"ע 508/04 תאגיד איסוף מכלי משקה נ' הממונה, תק-מח 2005(3) 6387 (להלן: "פסק הדין הקודם").

40. **שנית**, יש לזכור שהתאגיד פועל ככל הניתן כגוף מטה "רוה", שמפעיל קבלנים הנבחרים במכרזים תחרותיים. בכך נשמרת התחרות בביצוע פעולות האיסוף והמיחזור בפועל. הפעילות באמצעות מכרזים תחרותיים נקבעה גם מפורשות בתנאים שקבע בית הדין לפעילות התאגיד – ר' ס' 8 לתנאים:

"בחירת קבלני משנה של תאגיד המיחזור תיעשה בדרך של מכרז תחרותי המבטיח כי, בכפוף לתנאי מינימום במכרז, ההצעה הזוכה תהיה ההצעה הזולה ביותר."

41. **שלישית**, איסוף באמצעות מכלי איסוף ברחובות – שיטה שהינה הכרחית לנגישות גבוהה להחזרת מכלים שנמצאים בבתים פרטיים – נראה בלתי ישים במצב של תחרות בין מספר גופי איסוף. הקנסות המוטלים על גורם שלא עומד ביעדי האיסוף, יוצרים למכלי המשקה הריקים שווי מלאכותי גבוה: שווי הנגזר מהעלות החלופית של תשלום קנס בגין אי-עמידה ביעדים. במצב של תחרות אנו צפויים לתופעה נרחבת של גניבת מכלים ריקים ממכלי איסוף על-ידי "אספנים" שימכרו את המכלים הגנובים למי שזקוק להם לצורך עמידה ביעדים. השיטה כולה צפויה להיכשל בשל כך.

42. **רביעית**, שיתוף הפעולה יפחית תלות קריטית בגורמים חיצוניים, אשר צפויה גם כן להכשיל כליל את מודל הפעילות. כל גורם שיבקש לאסוף מכלי משקה ריקים חייב להתקשר בהסכמים עם גורמים חיצוניים קריטיים: בין היתר רשויות מקומיות (לצורך הצבת מכלי איסוף ברחובות), אספנים מקצועיים בולטים ורשתות שיווק המזון. אם תהיה תחרות בין גורמי איסוף, הרשויות המקומיות הגדולות והצפופות (לדוגמה) ידרשו תשלום שייגזר מהקנס הצפוי ליצרן אם לא יעמוד ביעדי האיסוף. הקנסות הגבוהים שבחוק יהפכו מאמצעי שנועד להבטיח עמידה ביעדי איסוף, לאמצעי שמייקר את המוצרים הנמכרים לצרכנים לטובת גריפת רווחים חסרי היגיון או הצדקה לקופות הרשויות המקומיות. המודל שבחוק, אשר נועד להטיל על היצרנים את עלות איסוף המכלים הריקים ותו לאו, יהפוך בלתי ישים.

43. **חמישית**, לגבי המכלים הקטנים שבהם מופעלת שיטת הפיקדון, פעילות התאגיד היא גורם מרסן לתופעה אפשרית של שונות גדולה בדמי הפיקדון בין יצרן ליצרן אשר עלולה להוביל לפגיעה ביצרנים החלשים יותר. כך, לפי החוק, יצרן גדול, שהביקוש למוצריו קשיח יותר, יוכל לקבוע למכלי המשקה מתוצרתו פיקדון בסכום גבוה יותר מהמינימום הנקוב בחוק (30 אג' לאחר התיקון לחוק). אותו יצרן יוכל לאחר מכן לאסוף מכלי משקה ריקים של יצרנים אחרים, תוך שהוא משיב למחזירי המיכלים את סכום הפיקדון הנמוך. היצרנים האחרים, שגבו מלכתחילה סכום פיקדון נמוך, יאלצו לאסוף דווקא (או בין היתר) מכלי משקה של היצרן החזק, תוך שהם משיבים את הפיקדון בסכום הגבוה יותר.

44. **שישית**, פעילות נפרדת תקנה יתרון לתאגידי מיחזור גדולים (או ליצרנים גדולים) בשל יכולתם לתפעל מערך איסוף רחב בעלות נמוכה יחסית, ומאידך תאגידיים קטנים יתקשו להפעיל מערך יעיל ולעמוד ביעדים שנקבעו בחוק. הדבר עלול לגרום לכך שבמצטבר, בשל הבעיות שיהיו בתאגידיים הקטנים יותר, רמת האיסוף במשק תהיה נמוכה. קרי, יאספו וימוחזרו פחות מכלי משקה ותיגרם פגיעה סביבתית.

45. לצד צורך זה בפעילות משותפת, לא נראה כי יש חשש של ממש כי שיתוף הפעולה בין יצרנים "יזלוג" לתחומים אסורים, וזאת בין היתר לאור התנאים שנקבעו עד כה לפעילות התאגיד ומקובלים על התאגיד גם להבא. בכל שנות פעילות התאגיד, לא עלתה טענה לכך שארעה כל "זליגה" של שיתוף הפעולה באיסוף מכלי המשקה הריקים לתחום התחרות שבין היצרנים והיבואנים בשוק המשקאות. פעילות האיסוף של מכלי המשקה הריקים, עם כל חשיבותה, היא עדיין שולית במכלול פעילותם של היצרנים המבקשים להמשיך להפעיל את התאגיד, והיא עדיין עניין צדדי שאינו קשור לפעילות המרכזית של היצרנים והיבואנים בייצור ושיווק מכלי משקה.

46. מכלול הטעמים הללו, כשלצדם הניסיון הבינלאומי המלמד שזוהי הדרך להפעלת המודל של איסוף ומיחזור מכלי המשקה הריקים, הם שהובילו את השר להגנת הסביבה לומר בדיון בכנסת כי המודל ייכשל כליל ("ימות") ללא שיתוף פעולה בין היצרנים, הם שהובילו (להבנתנו) את הממונה להמליץ על מתן האישור וההיתר הזמני, והם אלו שבגינם יבקשו המבקשות כי בית הדין הנכבד יעניק את האישור לפעילות. נפנה לכך כעת.

ו. הסכמה רחבה כי איסוף ומיחזור המכלים הגדולים יבוצע על-ידי תאגיד המיחזור

47. הסדרת איסוף ומיחזור מכלי המשקה הגדולים תוכננה מתוך הסכמה רחבה – כנסת, ממשלה, ממונה על הגבלים עסקיים ויצרנים – כי הביצוע יהיה בדרך של שיתוף פעולה בין יצרני המשקאות באמצעות תאגיד המיחזור.

48. כך, בהסכם עם הממשלה נקבע:

"1.ב. מוסכם כי התוכנית המפורטת בנייר זה תתבצע באמצעות תאגיד משותף ליצרני ויבואני המשקאות בישראל..."

6. מוסכם על המשרד להגנת הסביבה שתנאי להתחלת ביצוע תוכנית פעולה זו על ידי יצרני ויבואני המשקאות הוא קבלת אישור בית הדין להגבלים עסקיים, ככל שנדרש בהתאם להוראות החוק להגבלים עסקיים, לביצוע הפעולות הנוספות על ידי התאגדות של יצרני ויבואני המשקאות."

49. ובדיוני ועדת הכלכלה של הכנסת בדבר תיקון חוק הפיקדון, הבהיר כב' השר להגנת הסביבה כי המודל כולו יכשל כליל ("ימות" בלשונו) ללא פעילות משותפת של היצרנים והיבואנים. השר להגנת הסביבה הבהיר בדבריו, כי שיתוף הפעולה אשר ברצונו לקדם, הוא הדרך בה מפעילים בכל העולם מודלים דומים לאיסוף ומיחזור אריזות בכלל ומכלי משקה בפרט. ר' בפרוטוקול דיון ועדת הכלכלה מיום 8.12.2009 (עמ' 39 ואילך) – ונביא מן הדברים באריכות מה מפאת חשיבותם:

"השר להגנת הסביבה גלעד ארדן: ...הוסמכתי על-ידי ועדת השרים לענייני חקיקה לגבש מודל לגבי החוק הזה, גם לגבי הרחבת תחולתו על בקבוקים גדולים, כולל המודל הכלכלי. התייעצתי גם עם ארגוני הסביבה, וכמובן בראש ובראשונה עם המשרד להגנת הסביבה ועם אגף הפסולת וסמנכ"ל התשתיות, בדקנו גם מה קיים באירופה. בכל המקומות שבהם פועלים מודלים דומים למודל שאנו מביאים כאן הם פועלים על-ידי כך שיצרני משקאות ויבואני משקאות, ולא רק בתחום המשקאות אלא גם בתחומים האחרים שלצערי עוד לא חוקקנו אותם בישראל, היצרנים והיבואנים משתפים פעולה במקטע של איסוף

הפסולת ומיחזור. אני מזכיר, יש הבדל עצום בין מקרה שמתחרים מעוניינים לשתף פעולה ובאים לבקש שיאפשרו להם את זה ובין מקרה שהמדינה אומרת להם: אני מטילה עליכם בחקיקה להתעסק במשהו שבאופן רגיל לא מתחשק לכם להרוויח ממנו כסף, אלא אני כופה עליכם לעסוק בו ומטילה עליכם יעדים.

לכן סברנו שניתן – בעיקר לאור התיקונים שאנחנו מציעים כאן שמחייבים את שיתוף הפעולה הזה להיות יעיל ולא בזבזני, שרוב הכסף בו אמור להיות מוצא כדי להשיג את היעדים לאיסוף ולמיחזור, כי אחרת הם משלמים מכיסם – ניתן לאפשר להם את שיתוף הפעולה.

לאור ההתנגדות של הממונה על הגבלים העסקיים להכליל את זה בחקיקה ראשית, אנחנו מקבלים את הדרישה שלה. היא תאמר כמובן את עמדתה. אבל אנו עדיין סבורים שזאת הדרך הנכונה במודל שאנו מציעים לגבי הבקבוקים הגדולים, כאשר הרעיון הוא להביא לשיתוף הציבור ולהצבת כלובים בכל רחבי המדינה, שהיבואנים והיצרנים יהיו אחראים על המימון של הרכישה והתפעול של אותם כלובים. אין מודל אחר שלא כולל בתוכו שיתוף פעולה, כי לא יתכן שיהיו כלובים מטעם "קולה" ומטעם "פפסי" ומטעם "טמפו" וכל אחד מהם ירצה להגיע ליעדים ויגנבו זה מהכלובים של האחר. הרי זה דבר שנמצא ברחובות. לכן המודל היחיד האפשרי, כפי שאנחנו רואים את היישום, הוא זה שיש בתוכו שיתוף פעולה.

[ההדגשות, כאן ובהמשך, אינן במקור]

ובהמשך הדברים, בעמ' 43 לפרוטוקול:

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן: בנלווה לחוק הזה יש גם הסכם שאנו שואפים לחתום עליו עם יצרני המשקאות לפני שהחוק יעבור. למה נכתב ההסכם הזה? כאשר מטילים עליהם יעדים לגבי בקבוקים גדולים, עם סוג של סנקציה, בין אם בכסף ובין אם בהחלת פיקדון שייקר את מחיר הבקבוקים הגדולים לציבור, לא קובעים להם איך להגיע ליעדים הללו. אבל אנחנו כן רוצים לקבוע להם כיצד, כי אמרנו כל הזמן שחשוב לנו כאן לקבל את שיתוף הציבור. אנחנו לא רוצים שיהיו רק אספנים מקצועיים שעושים את זה בשביל כסף. כהכנה להעברת מודל האיסוף והמיחזור לכל הארצות בישראל רוצים כבר שהציבור כולו יתחיל לקחת את הבקבוקים שבביתו ולשים אותם בתוך תשתיות שפרושות בכל רחבי המדינה. לכן צירפנו הסכם שמחייב את יצרני ויבואני המשקאות לפרוש את התשתיות הללו, שלכל 400 נפשות יהיה כלוב והם אחראים לממן את הכלוב הזה, את קיומו, את עיצובו, את תפעולו ולהשקיע עוד 4 מיליון שקל מידי שנה בחינוך והסברה לציבור.

אם בית-הדין לא יאשר להם לשתף פעולה, כל המודל הזה, שאנחנו לא המצאנו אותו, ראינו אותו באירופה, ימות. זה יגרום לכך שגם לגבי חוק הארצות לא תהיה אפשרות ליישם אותו מודל."

פרוטוקול דיון ועדת הכלכלה מיום 8.12.2009 מצורף כנספת ד'.

נספח ד'

50. באותו הדיון בכנסת, הממונה על הגבלים עסקיים אכן הודיעה כי היא תתמוך במתן אישור לפעילות המשותפת במסגרת תאגיד המיחזור (שם, בעמ' 39):

רננית קן: תודה רבה, אדוני היושב-ראש. אתחיל ואומר שתאגיד המיחזור פועל מתוקף היתר של בית-הדין להגבלים עסקיים משנת 2001, פועל מתוקף היתרים, וכיום מתוקף היתר זמני שנתן בית-הדין להגבלים עסקיים בתמיכת רשות ההגבלים העסקיים.

מתווה החוק הזה כפי שהוצג עד כה, יש בו שלושה מרכיבים, שלושה עקרונות מרכזיים חשובים ביותר: האחד מתייחס לאחריות ישירה של היצרנים, השני מתייחס לקנסות על אי עמידה ביעדים, והשלישי מתייחס לקביעת יעדי איסוף בחוק. אני סבורה שהחוק הזה חשוב ומבורך.

שנית, אני סבורה שבהינתן הדברים האלה, כאשר שלושת המרכיבים הללו מצויים בחוק, אנו בהחלט רואים בחיוב את החוק ומכירים בצורך לקיומו של התאגיד. כפי שהבענו כבר בהזדמנויות שונות, נתמוך במתן היתר לתאגיד בבית-הדין.

2. הטעמים הנוספים לעניין הרחבת ההיתר הזמני לאיסוף ומיחזור מכלי משקה גדולים

51. ביום 1.9.2009 האריך בית הדין הנכבד את ההיתר הזמני שניתן בהליך זה לתקופה של שנה נוספת. בית הדין הנכבד מתבקש כעת להרחיב את ההיתר הזמני, כך שיותר לתאגיד לפעול גם לאיסוף ומיחזור מכלי המשקה הגדולים. בית הדין מתבקש, בהתאם להמלצת הממונה, לקבוע כי ההיתר יהיה לתקופה של שנה או עד החלטה אחרת.
52. כאמור, איסוף מכלי המשקה הגדולים אמור להתבצע בשלב זה על אף שהחובה לאסוף את אותם המכלים לפי החוק המתוקן תיכנס לתוקף רק בראשית שנת 2014 (סעיף 23(ד) לתיקון לחוק).
53. בינתיים אמור האיסוף להתבצע בהתאם להסכם של היצרנים הגדולים עם הממשלה, אשר תנאי לתחילת ביצועו הוא קבלת אישור בית הדין הנכבד. כמפורט עוד לעיל, בהסכם עם הממשלה התחייבו היצרנים הן להגיע ליעדים הדרגתיים והן לממן ולבצע שורה של פעולות קונקרטיות.
54. מדברים אלו עולה בבירור, שבהיעדר היתר זמני מאת בית הדין הנכבד, לא צפויים אנו לראות התפתחות של איסוף ומיחזור מכלי המשקה הגדולים עד לשנת 2014 לכל הפחות. לפי התיקון לחוק, עד אותו המועד לא תהיה ליצרנים חובה חוקית לעשות כן, ואילו התחייבותם של היצרנים בפני המשרד ביחס לאותה התקופה מותנית בכך שיתקבלו האישורים הנחוצים מרשויות ההגבלים לפעילות משותפת.
55. עוד יש לציין, שהמשרד להגנת הסביבה רואה בפעילות התאגיד באיסוף ומיחזור המכלים הגדולים "פילוט" לקראת חקיקת "חוק אריזות" כולל. נפנה לעניין זה לדברי השר שצוטטו בסעיף 49 לעיל. עיכוב הפעילות באיסוף מכלי המשקה הגדולים עלול לפגוע לכן גם בהתפתחות הכוללת של איסוף ומיחזור אריזות לכל סוגיהן.
56. אין בדברים אלה כוונה "להלך אימים" אלא להציג דברים כהווייתם: המהלכים הנדרשים לאיסוף ומיחזור מכלי משקה גדולים אינם צפויים להתחיל (בוודאי לא קודם לשנת 2014) ללא היתר זמני מאת בית הדין הנכבד. לכך תהיה השפעה סביבתית פוגענית, קשה וברורה: המשך הטמנה של מכלי משקה ריקים שנכללים "בזרם האשפה" הכללי במקום איסוף ומיחזור של החומרים.

57. המשרד להגנת הסביבה מקדם מהלכים תחת הבנה והחלטה מקצועית כי יישומם צריך להיות בדרך של שיתוף פעולה בין יצרנים. בהיעדר היתר זמני מאת בית הדין הנכבד, המהלך שהחל בתיקון החוק ובהסכם שבין היצרנים לבין הממשנה ייבלם ולא ייושם, והפגיעה הסביבתית תתרחש.

58. ודוק, הפגיעה הסביבתית שתתרחש בכל תקופה בה תתעכב פעילות איסוף ומיחזור מכלי המשקה הגדולים אינה ניתנת לתיקון בעתיד; מכל משקה שהוטמן היום, לא ימוחזר מחר.

ח. סיכום

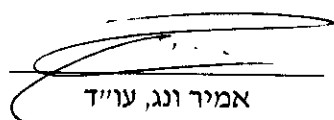
59. מן הטעמים המפורטים לעיל, בשים לב גם להמלצת ב"כ הממונה בדיון בפני בית הדין הנכבד על מתן היתר זמני, ובשים לב להודעת הממונה הנכבדה בכנסת על כוונתה לתמוך באישור פעילות התאגיד לאור השינוי בחוק הפיקדון, מבקשות מבקשות האישור, למען הסר ספק, לתקן את בקשת האישור כך שבסעיף 5 לטופס הבקשה ייכתב:

"5. הנכס או השירות נושא ההסדר:
איסוף ומיחזור מכלי משקה (קטנים וגדולים) ריקים, כהגדרתם בחוק הפיקדון על מכלי משקה, התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק הפיקדון")."

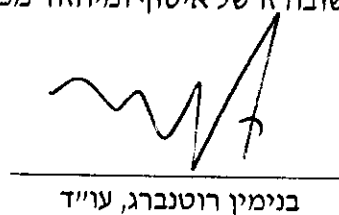
60. בנוסף מבקשות מבקשות האישור כי בית הדין הנכבד יקבע שההיתר הזמני שניתן לתאגיד כולל גם הוא איסוף ומיחזור מכלי משקה שנפחם מעל 1.5 ליטר (ולא רק מכלים קטנים יותר).

61. בקשה זו נתמכת בתצהירה של גב' נחמה רונן, יו"ר דירקטוריון התאגיד.

62. בית הדין הנכבד מתבקש ליתן את הקביעה המבוקשת ביחס להיתר הזמני בכל המהירות האפשרית, וזאת בשים לב לצורך לפתח מהר ככל הניתן את פעילות איסוף ומיחזור מכלי המשקה שנפחם מעל 1.5 ליטר. כפי שיוכל בית הדין הנכבד לראות בנוסח ההסכם מול השר להגנת הסביבה, היצרנים התחייבו למספר יעדים מדידים כבר בשנת 2010: פריסת 4,000 מכלי איסוף נוספים, איסוף 28% ממכלי המשקה הגדולים ועוד. בה בעת, הוסכם גם כי תנאי להתחלת הפעילות יהיה קבלת האישורים הנדרשים מבית הדין הנכבד. לפיכך יש חשיבות רבה לקבלת החבהרה המבוקשת בכל המהירות האפשרית, כדי שתוכל להתחיל פעילות סביבתית חשובה זו של איסוף ומיחזור מכלי המשקה הגדולים.

אמיר ונג, עו"ד

רון גזית, רוטנברג ושות'
ב"כ מבקשות האישור

בנימין רוטנברג, עו"ד

היום: 7/3/10

תצהיר

אני הח"מ, נחמה רוני, נושאת ת"ז 057238479, לאחר שהוזהרתי כי עלי להצהיר אמת וכי אהיה צפויה לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן, מצהירה בזאת בכתב כדלקמן:

1. אני עושה תצהירי זה בתמיכה לבקשת תאגיד איסוף מכלי משקה בע"מ ובעלי המניות בו ("התאגיד") לתיקון הבקשה לאישור הסדר כובל ולשינוי ההיתר הזמני בתיק ה"ע 804/08 הנדון בפני בית הדין להגבלים עסקיים.
2. אני משמשת כיו"ר דירקטוריון התאגיד.

א. הרחבת הפעילות למכלי משקה גדולים בהתאם לשינוי הרגולטורי

3. מבין מכלי המשקה הריקים השונים, התרכזה פעילות תאגיד המיחזור עד כה באיסוף מכלי משקה קטנים דווקא – אלה שנפחם עד 1.5 ליטר ("מכלי משקה קטנים").
4. הטעם לכך היה שהמסכת הרגולטורית, שיסודה בחוק הפיקדון על מכלי משקה, התשנ"ט - 1999 ("חוק הפיקדון"), עסקה במכלי משקה קטנים בלבד, ולא הייתה הסדרה כלשהי של חובה לאסוף ולמחזר גם מכלי משקה שנפחם 1.5 ליטר או יותר ("מכלי משקה גדולים").
5. המסכת הרגולטורית המסדירה את איסוף ומיחזור מכלי המשקה, משתנה בימים אלה כך שנקבעות בה לראשונה חובות לאסוף ולמחזר גם מכלי משקה גדולים, וזאת בשני מהלכים שלובים:
6. ראשית, בתיקון 4 לחוק הפיקדון נקבעו לראשונה חובות לאיסוף ומיחזור מכלי משקה גדולים, וזאת בשיטת הפיקדון בדומה לשיטה הקבוע בחוק משכבר ביחס למכלים הקטנים. עם זאת, כפי שעוד אסביר להלן, חובה חדשה זו תיכנס לתוקף רק בראשית שנת 2014.

חוק הפיקדון על מכלי משקה (תיקון מס' 4), התש"ע – 2010, מצורף כנספח א'.

7. שנית, יצרני המשקאות המרכזיים בישראל חתמו ביום 28.1.2010 על תוכנית פעולה מוסכמת עם השר להגנת הסביבה, שבמסגרתה מוסדרת התחייבות היצרנים להתחיל באופן מיידי לפעול לאיסוף ומיחזור מכלי משקה גדולים שלא בשיטת פיקדון אלא בשיטה המבוססת על השתתפות מרצון של הציבור באיסוף מכלי המשקה (להלן: "השיטה הוולונטרית" ו"ההסכם עם הממשלה"). בהסכם מתחייבים היצרנים להשגת יעדי איסוף ומיחזור מוגדרים, למימון המהלך, להצבת מכלי איסוף בפריסה ארצית ולהשקעה בהסברה.

ההסכם עם השר להגנת הסביבה, שנחתם ביום 28.1.2010, מצורף כנספח ב'.

8. שני השינויים במסכת הרגולטורית משתלבים כדלהלן: אמנם החובה החדשה בחוק הפיקדון לאסוף ולמחזר מכלי משקה גדולים תיכנס לתוקף רק בראשית שנת 2014, אך היצרנים מתחייבים במקביל בהסכם עם הממשלה להתחיל באיסוף מכלי המשקה הגדולים באופן מיידי ולעמוד ביעדי איסוף מחייבים. הרציונאל הוא ששיטת הפיקדון תיכנס לתוקף רק אם היצרנים לא יצליחו בשיטה הוולונטרית להגיע ליעד של 50% איסוף במכלים הגדולים.
9. על פי הייעוץ המשפטי שקיבלתי, התיקון לחוק משנה גם מספר עניינים נוספים, אשר היו עד כה עילה להתנגדות גורמים שונים לחוק הפיקדון בכלל, ולקיומו של תאגיד המיחזור בפרט:

10. **ראשית**, החוק מטיל כעת "אחריות ישירה" על היצרנים להשגת יעדי איסוף ולתשלום הקנסות במצב של אי-עמידה ביעדים. קודם לתיקון החוק רק "תאגיד מיחזור" שהוכר על-ידי המשרד להגנת הסביבה נדרש לעמוד ביעדי איסוף מחייבים, אך היצרנים כשלעצמם – בין שבחרו להיות חברים בתאגיד ובין אם לאו – לא חוייבו לעמוד ביעדי איסוף כלשהם.

11. **שנית**, יעדי האיסוף המחייבים עוגנו בחוק עצמו, תוך שלילת סמכותו של השר להגנת הסביבה לשנות את היעדים בתקנות.

ב. הרחבת תכולת בקשת האישור וההיתר הזמני לקראת פעילות איסוף ומיחזור המכלים הגדולים

12. בבקשת האישור הגדירו המבקשות את פעילות התאגיד כ"איסוף ומיחזור מכלי משקה ריקים, כהגדרתם בחוק הפיקדון על מכלי משקה, התשנ"ט-1999" (ר' סעיף 5 לטופס בקשת האישור – הגדרת "הנכס או השירות נושא ההסדר").

13. מבקשות האישור מבקשות לתקן את בקשת האישור, כך שיובהר בה בלשון מפורשת שתחומי הפעילות של התאגיד כוללים את כל סוגי מכלי המשקה, וזאת על דרך שינוי סעיף 5 בטופס בקשת האישור כדלהלן (השינוי מודגש בקו תחתון):

5. הנכס או השירות נושא ההסדר:
איסוף ומיחזור מכלי משקה (קטנים וגדולים) ריקים, כהגדרתם בחוק הפיקדון על מכלי משקה, התשנ"ט-1999 (להלן: "**חוק הפיקדון**").

14. במקביל מבקשות מבקשות האישור, כי בית הדין הנכבד יתיר במסגרת ההיתר הזמני שניתן לפעילות תאגיד המיחזור את איסוף ומיחזור מכלי משקה קטנים וגדולים.

ג. הטעמים המרכזיים המצדיקים את אישור הבקשה - מבוא

15. שיתוף הפעולה בין יצרני המשקאות באיסוף ומיחזור מכלי המשקה הריקים הוא השיטה באמצעותה מופעל המודל אשר נקבע בחוק הפיקדון ברחבי העולם. השר להגנת הסביבה עמד על כך בדיון ועדת הכלכלה כפי שנראה בסעיף 47 להלן.

16. שיתוף הפעולה בין היצרנים הוא לכן גם הדרך בה מבקש המשרד להגנת הסביבה לראות את יישום הוראות המשטר הרגולטורי המעודכן. כפי שאציין בהמשך המשרד הסכים לכן מפורשות שתנאי מקדים ליישום ההסכם אשר נחתם עמו הוא כי היצרנים יקבלו את האישורים הנדרשים מרשויות ההגבלים העסקיים לביצוע הפעולות להן התחייבו בדרך של שיתוף פעולה.

17. בדבריו בכנסת הבהיר השר להגנת כי המודל ייכשל כליל ללא שיתוף פעולה בין היצרנים, ואת הטעמים המרכזיים לכך אמנה להלן, לאחר שאעמוד בקצרה על מאפייני הפעילות של התאגיד.

ד. מאפייני הפעילות הקיימת והצפויה של התאגיד

18. התאגיד נמצא בבעלותם של יצרני המשקאות הגדולים בישראל והוא מספק שירותים לכ- 70 יצרנים ויבואנים החברים בתאגיד.

19. תאגיד המיחזור אוסף את מכלי המשקה מנקודות רבות ברחבי הארץ באמצעים מגוונים אשר התאגיד הקים, ביסס ומפעיל. המקורות והמקומות העיקריים מהם נאספים המכלים הינם אספנים "מקצועיים", תחנות אזוריות המופעלות על ידי התאגיד, רשתות שיווק, מכונות אוטומטיות להחזרת מכלים ריקים, קמעונאים ועסקי הסעדה שונים, איסוף ישיר מגורמים כגון צה"ל ובתי ספר ועוד.
20. עד כה אסף ומיחזור התאגיד מכלי משקה שקיבולתם עד 1.5 ליטר בלבד. התאגיד אסף ומיחזור בשנות פעילותו קרוב ל- 3 מיליארד מכלי משקה, בקצב שנתי שעומד כיום על מעל 450 מיליון מכלי משקה בשנה.
21. לשם הגעה להישגים אלו השקיע תאגיד המיחזור בפעילות איסוף ישירה ועקיפה, בהפעלת מערך הובלה לאיסוף מכלי המשקה מנקודות שונות ברחבי הארץ, בהפעלת מרכזי מיון, בהצבה ותפעול של מכונות אוטומטיות, בפעילות חינוך והסברה לקידום האיסוף ועוד.
22. כמעט בכל שנות פעילותו עמד התאגיד ביעדי האיסוף והמיחזור שנקבעו לו לפי דין. הממונה ועמותת אט"ד מביעים ביקורת על כך שאין מדובר בעמידה ביעדים שנקבעו בראשית בחוק בשנת 2001, אלא ביעדים מתוקנים שקבע לאחר מכן השר להגנת הסביבה באישור ועדת הכלכלה של הכנסת. ואולם יש להדגיש, כאמור, שהתאגיד עמד ביעדים שנקבעו על-ידי הממשלה והכנסת בהתאם לחוק. היעדים המתוקנים נקבעו לאחר בדיקה מקצועית של המשרד להגנת הסביבה שבחן מהם היעדים הריאליים שניתן להציב לתאגיד, וביעדים אלו עמד התאגיד כמעט תמיד (גם החריגות שארעו, היו מינימליות).
23. הרחבת הפעילות המתוכננת כעת היא לאיסוף ומיחזור מכלי משקה גדולים – אלו שקיבולתם 1.5 ליטר ומעלה. ההערכה היא שבישראל נמכרים מידי שנה כ- 750 מיליון מכלי משקה גדולים כאמור ומשימת איסופם ומיחזורם של מכלים אלו היא אתגר קשה.
24. איסוף מכלי המשקה הגדולים יבוצע ללא מנגנון של פיקדון אלא בשיטה המכונה "וולונטרית". השיטה מכונה כך, שכן הצרכן מתבקש להשליך את מכל המשקה הריק לנקודת איסוף מבלי שיובטח לו בתמורה החזר כספי. שיטה זו מאפשרת איסוף באמצעות מכלי איסוף שיוצבו ברחובות הערים ויספקו כך לצרכנים הביתיים נגישות גבוהה לנקודות איסוף. היא נחשבת מתאימה יותר לאיסוף מכלים גדולים, המצטברים בעיקר בבתים פרטיים (ולא בעסקי הסעדה וכיו"ב).
25. בהתאם להוראות התיקון לחוק ולהסכם עם הממשלה, היצרנים נדרשים להגיע בשיטה הוולונטרית ליעד איסוף של 50% ממכלי המשקה הגדולים.
26. עד לינואר 2014, מעוגנת התחייבותם של היצרנים ליעדים הדרגתיים רק בהסכם עם הממשלה: מ- 28% איסוף בשנת 2010 ועד 50% בשנת 2013.
27. על פי הייעוץ המשפטי שקיבלתי, החל בינואר 2014 יהיו היצרנים חייבים לעמוד ביעד של 50%, ובשל חריגה מן היעד ידרש כל יצרן לשלם 60 אגורות בגין כל מכל משקה גדול שלא נאסף. בנוסף, אם לא יעמוד כלל ציבור היצרנים והיבואנים בישראל ביעד האיסוף של 50%, אזי תוחל שיטת הפיקדון גם על מכלי המשקה הגדולים.
28. לצורך איסוף מכלי המשקה הגדולים יפעיל התאגיד, עבור היצרנים ובמימונם, שורה של אמצעים. מלבד עצם ההתחייבות לעמוד באופן הדרגתי בשיעורי איסוף עולים עד ל- 50% (ר' אמצעים).

סעיף 3 בהסכם עם הממשלה), התחייבו היצרנים בהסכם עם הממשלה לממן ולבצע שורה של פעולות קונקרטיות:

28.1 פריסה והצבה של מכלי איסוף בחוצות הערים בקצב מהיר לפי כמויות מוסכמות מוגדרות מראש: לפחות 12,000 מכלי איסוף עד לתחילת שנת 2012, בקצב פריסה שנתי מינימלי של 4,000 מכלים בשנים 2010 ו- 2011 ו- 2,000 מכלים בשנים 2012 ו- 2013. ר' סעיף 2.ב. בהסכם.

28.2 בנוסף התחייבו היצרנים להשקיע מידי שנה לפחות 4 מיליון ₪ בפעולות של הסברה, הגברת מודעות הציבור וניקיון רשות הרבים. ר' סעיף 4 בהסכם.

29. הפעילות של איסוף מכלי המשקה הגדולים תשתלב כהרחבה של הפעילות הקיימת של התאגיד בתחום מכלי המשקה הקטנים. המטרה וההנהלה של התאגיד יפעילו גם את איסוף מכלי המשקה הגדולים. פיתוח הפעילות החדשה צפוי להשתלב במנגנונים ובאמצעים הקיימים של התאגיד ביניהם מערכת ההסברה, ההתקשרויות למיחזור ומכירת חומרי הגלם, המוקד הטלפוני המספק מידע ושירות, המערך של שיתוף הפעולה עם גופים דוגמת בסיסי צה"ל ובתי-ספר וכיו"ב.

ה. הצורך לבצע את פעילות האיסוף והמיחזור תוך שיתוף פעולה של יצרנים

30. למיטב ידיעתי, במהלך עבודתו של המשרד להגנת הסביבה על התיקון לחוק, ביקש המשרד לקבל אינדיקציה מן הממונה על הגבלים עסקיים בדבר עמדתה הצפויה בדיון בפני בית הדין הנכבד אודות שיתוף פעולה בין יצרנים בביצוע החוק המתוקן. במסגרת זו ניתנה גם ליצרנים הזדמנות לשטוח את עמדתם בפני הממונה. בסופו של מהלך, הודיעה הממונה כי היא תתמוך במתן אישור לשיתוף הפעולה.

31. העמדה הכתובה אשר העמידו היצרנים לעיון הממונה על הגבלים עסקיים במכתבו של נשיא המבקשת 2 מיום 25.11.2008 מצורפת כאן **נספח ג'**. למכתב האמור צורפו (ומצורפים גם כאן) דו"ח שערך מר מנחם פרלמן, לשעבר הכלכלן הראשי של רשות ההגבלים, וסקירה בינלאומית שערכה גב' Gill Bevington ממשרד הייעוץ האירופי Perchards המתמחה בתחום.

32. מלבד הטעמים שהוצגו לרשות ההגבלים אגב דיונים בדבר תיקון חוק הפיקדון, הרי שגם חוות הדעת של מר מנחם פרלמן שכבר הוגשה במסגרת הליך זה מציגה טעמים שנתרו טובים ויפים גם לאחר תיקון החוק ("חו"ד פרלמן"). אפנה לעניין זה בעיקר לעמ' 36 ואילך לחוות הדעת, שם נסקרו יתרונות הפעילות המשותפת.

33. בהסתמך על חוות דעת אלה, אסקור להלן את הטעמים העיקריים לצורך לבצע את פעילות האיסוף והמיחזור תוך שיתוף פעולה של היצרנים, כפי שהוצגו בפני הממונה על הגבלים עסקיים בדיונים אודות תיקון החוק ובצירופות למכתבנו של נשיא המבקשת 2 (נספח ג' כאן), כפי שהוצגו כבר בהליך זה בחו"ד פרלמן.

34. גם אם נראה בשיתוף הפעולה בין היצרנים יצירה של "מונופול" בתחום, הרי מדובר ב"מונופול" שעיסוקו אינו במוצר צריכה אלא במוצר ציבורי, והתפוקה בה יעמוד "המונופול" נקבעה בחוק. אין שוק צריכה של איסוף ומיחזור מכלי משקה ריקים – זוהי מטרה ציבורית ואין קהל צרכנים שמתכוון לשלם בתמורה לה. בה בעת, אין גם חשש כי "המונופול" יצמצם

את התפוקה, קרי יאסוף וימחזר מעט מידי מכלי משקה; התאגיד יצטרך לעמוד ביעדי האיסוף והמיחזור אשר ממשלת ישראל מצאה כנכונים למשק הישראלי, ואם לא יעמוד התאגיד ביעדים ידרשו היצרנים לשלם לאוצר המדינה קנסות בגין כך.

35. מסיבות דומות אין גם סיבה לסבור כאילו אם יופעלו איסוף ומיחזור המיכלים בדרך של תחרות בין היצרנים, יאספו וימחזרו בסך הכל יותר מכלי משקה ריקים במשק הישראלי מכפי שיאסוף תאגיד יחיד. החוק מחייב כל יצרן ספציפי לאסוף ולמחזר שיעור מסוים מתוך מכלי המשקה שייצר. אם היצרנים הספציפיים ישתפו פעולה במסגרת התאגיד, אזי התאגיד יאסוף במצטבר מספיק מיכלים כדי לעמוד בחובה המצטברת של כל היצרנים החברים בו. אם לא יהיה שיתוף פעולה, אזי היצרנים הספציפיים אולי יעמדו ביעדים שנקבעו בחוק ואולי לא – מכל מקום, היצרנים הספציפיים **במצטבר** לא יאספו יותר מכלים ריקים מכפי חובתם המצטברת. כלומר, הם לא יאספו יותר מיכלים מכפי שהתאגיד יאסוף בכל מקרה עבור היצרנים החברים בו.

36. מכך שבפעולה נפרדת היצרנים לא יאספו במצטבר יותר מכלים ריקים, נובע גם שהיצרנים לא יתנו במצטבר "שירות" טוב יותר לגורמים המחזיקים במכלי המשקה הריקים. מכלי המשקה הריקים נמצאים בשליטתם של גורמים שונים: צרכנים, חנויות, מסעדות, רשתות שיווק וגם רשויות מקומיות (בכל הנוגע להצבת מכלי איסוף ברחובות הערים לשם איסוף מכלי משקה גדולים). במודל של שיתוף פעולה, התאגיד ייתן לגורמים אלו "שירות" ברמה הנדרשת להשגת היעדים שקבע לו המחוקק. גם אם היצרנים יעבדו בנפרד, אזי כקבוצה הם יתנו לכל היותר את אותה רמת "שירות" – זו הנדרשת להם במצטבר לעמידה ביעדים.

37. יש מספר גורמים המלמדים שבאמצעות שיתוף הפעולה בתאגיד יהיו עלויות האיסוף והמיחזור נמוכות יותר, תהיה פחות תלות קריטית בגורמים חיצוניים, ולכן ניתן יהיה לעמוד ביעדים והמודל יצליח. אמנה להלן את הגורמים המרכזיים לכך.

38. **ראשית**, כפי שכבר קיבל בית הדין הנכבד בפסק דינו הקודם בעניין התאגיד, ישנם יתרונות לגודל אשר בגינם פעילות נפרדת של יצרנים (או מספר תאגידים) תהיה יעילה פחות מהפעלת תאגיד מרכזי אחד. גם מהנימוקים שציין בית הדין עצמו, עולה כי הדברים נכונים גם כיום לאחר תיקון חוק הפיקדון: הנימוקים היו העלויות שיתווספו בגין ההוצאות הקבועות של כל "תאגיד" שיפעל בנפרד ובגין הוצאות הובלה שיגדלו כאשר מספר משאיות של מספר תאגידים יבקרו באזורים חופפים לצורך איסוף מכלים משקה ריקים.

39. **שנית**, יש לזכור שהתאגיד פועל ככל הניתן כנוף מטה "רזה", שמפעיל קבלנים הנבחרים במכרזים תחרותיים. בכך נשמרת התחרות בביצוע פעולות האיסוף והמיחזור בפועל. הפעילות באמצעות מכרזים תחרותיים נקבעה גם מפורשות בתנאים שקבע בית הדין לפעילות התאגיד – ר' ס' 8 לתנאים.

40. **שלישית**, איסוף באמצעות מכלי איסוף ברחובות – שיטה שהינה הכרחית לנגישות גבוהה להחזרת מכלים שנמצאים בבתים פרטיים – נראה בלתי ישים במצב של תחרות בין מספר גופי איסוף. הקנסות המוטלים על גורם שלא עומד ביעדי האיסוף, יוצרים למכלי המשקה הריקים שווי מלאכותי גבוה: שווי הנגזר מהעלות החלופית של תשלום קנס בגין אי-עמידה ביעדים. במצב של תחרות אנו צפויים לתופעה נרחבת של גניבת מכלים ריקים ממכלי איסוף על-ידי "אספנים" שימכרו את המכלים הגנובים למי שזקוק להם לצורך עמידה ביעדים. השיטה כולה צפויה להיכשל בשל כך.

41. **רביעית**, שיתוף הפעולה יפחית תלות קריטית בגורמים חיצוניים, אשר צפויה גם כן להכשיל כליל את מודל הפעילות. כל גורם שיבקש לאסוף מכלי משקה ריקים חייב להתקשר בהסכמים עם גורמים חיצוניים קריטיים: בין היתר רשויות מקומיות (לצורך הצבת מכלי איסוף ברחובות), אספנים מקצועיים בולטים ורשתות שיווק המזון. אם תהיה תחרות בין גורמי איסוף, הרשויות המקומיות הגדולות והצפופות (לדוגמה) ידרשו תשלום שייגזר מהקנס הצפוי ליצרן אם לא יעמוד ביעדי האיסוף. הקנסות הגבוהים שבחוק יהפכו מאמצעי שנועד להבטיח עמידה ביעדי איסוף, לאמצעי שמייקר את המוצרים הנמכרים לצרכנים לטובת גריפת רווחים חסרי היגיון או הצדקה לקופות הרשויות המקומיות. המודל שבחוק, אשר נועד להטיל על היצרנים את עלות איסוף המכלים הריקים ותו לאו, יהפוך בלתי ישים.

42. **חמישית**, לגבי המכלים הקטנים שבהם מופעלת שיטת הפיקדון, פעילות התאגיד היא גורם מרסן לתופעה אפשרית של שונות גדולה בדמי הפיקדון בין יצרן ליצרן אשר עלולה להוביל לפגיעה ביצרנים החלשים יותר. כך, לפי החוק, יצרן גדול, שהביקוש למוצריו קשיח יותר, יוכל לקבוע למכלי המשקה מתוצרתו פיקדון בסכום גבוה יותר מהמינימום הנקוב בחוק (30 אג' לאחר התיקון לחוק). אותו יצרן יוכל לאחר מכן לאסוף מכלי משקה ריקים של יצרנים אחרים, תוך שהוא משיב למחזירי המיכלים את סכום הפיקדון הנמוך. היצרנים האחרים, שגבו מלכתחילה סכום פיקדון נמוך, יאלצו לאסוף דווקא (או בין היתר) מכלי משקה של היצרן החזק, תוך שהם משיבים את הפיקדון בסכום הגבוה יותר.

43. **שישית**, פעילות נפרדת תקנה יתרון לתאגידי מיחזור גדולים (או ליצרנים גדולים) בשל יכולתם לתפעל מערך איסוף רחב בעלות נמוכה יחסית, ומאידך תאגידים קטנים יתקשו להפעיל מערך יעיל ולעמוד ביעדים שנקבעו בחוק. הדבר עלול לגרום לכך שבמצטבר, בשל הבעיות שיהיו בתאגידים הקטנים יותר, רמת האיסוף במשק תהיה נמוכה. קרי, יאספו וימוחזרו פחות מכלי משקה ותיגרם פגיעה סביבתית.

44. לצד צורך זה בפעילות משותפת, לא נראה כי יש חשש של ממש כי שיתוף הפעולה בין יצרנים "יזלוג" לתחומים אסורים, וזאת בין היתר לאור התנאים שנקבעו עד כה לפעילות התאגיד ומקובלים על התאגיד גם להבא. בכל שנות פעילות התאגיד, לא עלתה טענה לכך שארעה כל "זליגה" של שיתוף הפעולה באיסוף מכלי המשקה הריקים לתחום התחרות שבין היצרנים והיבואנים בשוק המשקאות. פעילות האיסוף של מכלי המשקה הריקים, עם כל חשיבותה, היא עדיין שולית במכלול פעילותם של היצרנים המבקשים להמשיך להפעיל את התאגיד, והיא עדיין עניין צדדי שאינו קשור לפעילות המרכזית של היצרנים והיבואנים בייצור ושיווק מכלי משקה.

ו. הסכמה רחבה כי איסוף ומיחזור המכלים הגדולים יבוצע על-ידי תאגיד המיחזור

45. הסדרת איסוף ומיחזור מכלי המשקה הגדולים תוכננה מתוך הסכמה רחבה – כנסת, ממשלה, ממונה על הגבלים עסקיים ויצרנים – כי הביצוע יהיה בדרך של שיתוף פעולה בין יצרני המשקאות באמצעות תאגיד המיחזור.

46. כך, בהסכם עם הממשלה נקבע:

"1.ב. מוסכם כי התוכנית המפורטת בנייר זה תתבצע באמצעות תאגיד משותף ליצרני ויבואני המשקאות בישראל...
6. מוסכם על המשרד להגנת הסביבה שתנאי להתחלת ביצוע תוכנית פעולה זו על ידי יצרני ויבואני המשקאות הוא קבלת אישור בית הדין להגבלים עסקיים, ככל שנדרש בהתאם להוראות החוק

להגבלים עסקיים, לביצוע הפעולות הנוספות על ידי התאגדות של יצרני ויבואני המשקאות."

47. ובדיוני ועדת הכלכלה של הכנסת בדבר תיקון חוק הפיקדון, הבהיר כב' השר להגנת הסביבה כי המודל כולו יכשל כליל ("ימות" בלשוננו) ללא פעילות משותפת של היצרנים והיבואנים. השר להגנת הסביבה הבהיר בדבריו, כי שיתוף הפעולה אשר ברצונו לקדם, הוא הדרך בה מפעילים בכל העולם מודלים דומים לאיסוף ומיחזור אריזות בכלל ומכלי משקה בפרט.

48. באותו הדיון בכנסת, הממונה על הגבלים עסקיים אכן הודיעה כי היא תתמוך במתן אישור לפעילות המשותפת במסגרת תאגיד המיחזור.

49. פרוטוקול דיון ועדת הכלכלה מיום 8.12.2009 מצורף כנסת ד'.

נספח ד'

ז. הטעמים הנוספים לעניין הרחבת היתר הזמני לאיסוף ומיחזור מכלי משקה גדולים

50. כאמור, איסוף מכלי המשקה הגדולים אמור להתבצע בשלב זה על אף שהחובה לאסוף את אותם המכלים לפי החוק המתקן תיכנס לתוקף רק בראשית שנת 2014.

51. בינתיים אמור האיסוף להתבצע בהתאם להסכם של היצרנים הגדולים עם הממשלה, אשר תנאי לתחילת ביצועו הוא קבלת אישור בית הדין הנכבד. כמפורט עוד לעיל, בהסכם עם הממשלה התחייבו היצרנים הן להגיע ליעדים הדרגתיים והן לממן ולבצע שורה של פעולות קונקרטיות.

52. מדברים אלו עולה בבירור, שבהיעדר היתר זמני מאת בית הדין הנכבד, לא צפויים אנו לראות התפתחות של איסוף ומיחזור מכלי המשקה הגדולים עד לשנת 2014 לכל הפחות. לפי התיקון לחוק, עד אותו המועד לא תהיה ליצרנים חובה חוקית לעשות כן, ואילו התחייבותם של היצרנים בפני המשרד ביחס לאותה התקופה מותנית בכך שיתקבלו האישורים הנחוצים מרשויות ההגבלים לפעילות משותפת.

53. עוד יש לציין, שהמשרד להגנת הסביבה רואה בפעילות התאגיד באיסוף ומיחזור המכלים הגדולים "פיילוט" לקראת חקיקת "חוק אריזות" כולל. אפנה לעניין זה לדברי השר בדיון בכנסת. עיכוב הפעילות באיסוף מכלי המשקה הגדולים עלול לפגוע לכן גם בהתפתחות הכוללת של איסוף ומיחזור אריזות לכל סוגיהן.

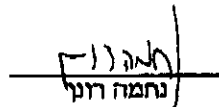
54. אין בדברים אלה כוונה "להלך אימים" אלא להציג דברים כהווייתם: המהלכים הנדרשים לאיסוף ומיחזור מכלי משקה גדולים אינם צפויים להתחיל (בוודאי לא קודם לשנת 2014) ללא היתר זמני מאת בית הדין הנכבד. לכך תהיה השפעה סביבתית פוגענית, קשה וברורה: המשך הטמנה של מכלי משקה ריקים שנכללים "בזרם האשפה" הכללי במקום איסוף ומיחזור של החומרים.

55. המשרד להגנת הסביבה מקדם מהלכים תחת הבנה והחלטה מקצועית כי יישומם צריך להיות בדרך של שיתוף פעולה בין יצרנים. בהיעדר היתר זמני מאת בית הדין הנכבד, המהלך שהחל בתיקון החוק ובהסכם שבין היצרנים לבין הממשנה ייבלם ולא ייושם, והפגיעה הסביבתית תתרחש.

56. הפגיעה הסביבתית שתתרחש בכל תקופה בה תתעכב פעילות איסוף ומיחזור מכלי המשקה הגדולים אינה ניתנת לתיקון בעתיד; מכל משקה שהוטמן היום, לא ימוחזר מחר.

57. בית הדין הנכבד מתבקש ליתן את חקביעה המבוקשת ביחס לחיתור הזמני בכל המהירות האפשרית, וזאת בשם לב לצורך למתח מהר ככל חניתן את פעילות איסוף ומיחזור מכלי המשקה שנמחס מעל 1.5 ליטר. כפי שיוכל בית הדין הנכבד לראות בנוסח החסכם מול חשר להגנת הסביבה, חיצונים התחייבו למספר יעדים מדידים כבר בשנת 2010: פריסת 4,000 מכלי איסוף נוספים, איסוף 28% ממכלי המשקה הגדולים ועוד. בה בעת, הוסכם גם כי תנאי להתחלת הפעילות יהיה קבלת האישורים הנדרשים מבית הדין הנכבד. לפיכך יש חשיבות רבה לקבלת ההבהרה המבוקשת בכל המהירות האפשרית, כדי שתוכל להתחיל פעילות סביבתית חשובה זו של איסוף ומיחזור מכלי המשקה הגדולים.

זהו שמי, זו חתימתי ותוכן תצהירי זה אמת.

נחמה רוני

אישור

הנני מאשר בזאת, כי ביום 4.3.2010, חופיעה בפני, עו"ד יאיר / שרון גבי נחמה רוני, המזכרת לי אישית, ולאחר שהזהרתי כי עליה להצהיר אמת וכי תהיה צפויה לעונשים חסכועים בחוק אם לא תעשה כן, אישרה נכונית תצהירה דלעיל וחתמה עליו בפני.

עו"ד
ראובן משולם, עו"ד
מס' חבר: 10101
ת.ד. 58, נתב"ג
טל. 03-9715300

חוק הפיקדון על מבלי משקה (תיקון מס' 4), התש"ע-2010

- תיקון סעיף 1. בחוק הפיקדון על מבלי משקה, התשנ"ט-1999¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1 –
- (1) בהגדרות "בית עסק", "מיחזור" ו"צרכן", אחרי "מבלי משקה" יבוא "או מבלי משקה גדולים";
 - (2) בהגדרה "יבואן", אחרי "מלאים" יבוא "או מבלי משקה גדולים מלאים";
 - (3) בהגדרה "יצרן", אחרי "מלאים במשקה" יבוא "או מבלי משקה גדולים מלאים במשקה" ואחרי "ריקים" יבוא "או מבלי משקה גדולים ריקים";
 - (4) בהגדרה "מכל משקה", ברישה, אחרי "העשוי מכל חומר" יבוא "וקיבולתו היא 0.1 ליטר או יותר ופחות מ-1.5 ליטר" ופסקה (3) – תימחק;
 - (5) אחרי ההגדרה "מכל משקה" יבוא:

"מכל משקה גדול" – כלי קיבול שמשווקים בו משקה, למעט חלב ומוצריו, בין שהוא מלא ובין שהוא ריק, העשוי מכל חומר, וקיבולתו היא 1.5 ליטר או יותר ועד 5 ליטר, למעט –

 - (1) שקיות;
 - (2) מבלי משקה העשויים בעיקרם מנייר או מקרטון;
 - (6) ההגדרה "תאגיד מיחזור" – תימחק;
 - (7) בהגדרה "השר", במקום "לאיכות הסביבה" יבוא "להגנת הסביבה".
2. בסעיף 2 לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (ב), במקום "25 אגורות" יבוא "30 אגורות";
 - (2) בסעיף קטן (ג), הסיפה החל במילים "השתמש יצרן" – תימחק.
3. בסעיף 3(ב) לחוק העיקרי, הסיפה החל במילים "ואולם יבואן" – תימחק.
4. בסעיף 3א(א) לחוק העיקרי, בסופו יבוא "לפני שיווק מבלי המשקה".
5. אחרי סעיף 3א לחוק העיקרי יבוא:
- "איסור מכירת מבלי 3ב. בית עסק לא ימכור מכל משקה שאינו מסומן לפי הוראות משקה לא מסומנים סעיף 3א), אלא אם כן חל, לגבי אותו מכל משקה, פטור מחובת הסימון לפי סעיף 3א(א), והיצרן או היבואן, לפי העניין, מסר לבעל העסק העתק מאישור הקרן לממונה לפי הסעיף האמור."
6. בסעיף 6 לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (ג) יבוא:
- "(ג) על אף הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) –
- (1) בית עסק המוכר לצרכן משקה אינו חייב לקבל מכל משקה ריק מסומן ולשלם את דמי הפיקדון בעדו, אם מתקיים אחד מאלה:
 - (א) המכירה היתה לצריכה בתחומי בית העסק, אלא אם כן בית העסק גבה בעדו פיקדון;

¹ התקבל בכנסת ביום י"ח בשבט התש"ע (2 בפברואר 2010); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק הממשלה – 285, מיום י"ז באדר התשס"ז (7 במרס 2007), עמ' 266.

² ס"ח התשנ"ט, עמ' 170; התשס"ו, עמ' 356.

(ב) שטח רצפתו של בית העסק פחות מ־28 מ"ר, אלא אם כן מכל המשקה נרכש באותו בית עסק;

(2) בית עסק אינו חייב לקבל מאותו צרכן יותר מ־50 מכלי משקה ריקים מסומנים, ביום, ולשלם את דמי הפיקדון בעדם;

(3) מפעיל מכונה אוטומטית למכירת מכלי משקה, שאינה בתחומי בית עסק, אינו חייב לקבל מכל משקה ריק מסומן ולשלם את דמי הפיקדון בערו.

7. בסעיף 7 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 7

(1) בסעיף קטן (ב), במקום "חייבים לקבל" יבוא "חייבים לאסוף בתדירות סבירה";

(2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) הממונה רשאי לתת הוראות לעניין פרקי הזמן המרביים בין מועדי איסוף של מכלי משקה ריקים מסומנים והכמויות של מכלי משקה שייאספו בכל איסוף, ורשאי הוא לתת הוראות שונות בהתאם לגודל בית העסק ולמקומו"

8. אחרי סעיף 7 לחוק העיקרי יבוא:

הוספת סעיפים
7א עד 7ד

7א. (א) יצרן ויבואן יאספו מכלי משקה ריקים מסומנים בשיעור שנתי ממוצע מסך מכלי המשקה המלאים ששיווקו בכל תקופה של שנתיים (להלן – יעד איסוף ממוצע), שלא יפחת מ־77 אחוזים, ובלבד ששיעור מכלי המשקה שיאספו מסך מכלי המשקה המלאים ששיווקו בכל שנה (להלן – יעד איסוף שנתי) לא יפחת מ־73 אחוזים; לעניין זה, תקופה של שנתיים תימנה החל ב־1 בינואר של השנה שלאחר התקופה האמורה שקדמה לה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), בשנים 2009 עד 2014, יהיו יעדי האיסוף הממוצעים ויעדי האיסוף השנתיים כמפורט להלן:

(1) בשנים 2009 ו־2010 יעד האיסוף הממוצע לא יפחת מ־70 אחוזים, ויעד האיסוף השנתי לא יפחת בשנת 2009 – מ־68 אחוזים ובשנת 2010 – מ־69 אחוזים;

(2) בשנים 2011 ו־2012 יעד האיסוף הממוצע לא יפחת מ־73 אחוזים, ויעד האיסוף השנתי לא יפחת בשנת 2011 – מ־70 אחוזים ובשנת 2012 – מ־71 אחוזים;

(3) בשנים 2013 ו־2014 יעד האיסוף הממוצע לא יפחת מ־77 אחוזים, ויעד האיסוף השנתי לא יפחת בשנת 2013 – מ־72 אחוזים ובשנת 2014 – מ־73 אחוזים.

(ג) לעניין סעיף זה, רשאי יצרן או יבואן לאסוף גם מכלי משקה ריקים שלא יוצרו או שווקו על ידו.

7ב. (א) יצרן או יבואן שלא עמד ביעד איסוף שנתי לפי סעיף 7א, ישלם לקרן, בשל כל מכל משקה שלא אסף בהתאם לאותו יעד, את כפל סכום הפיקדון שנקבע לכל מכל משקה כאמור.

תשלום בשל
אי־עמידה ביעדי
איסוף של מכלי
משקה

(ב) יצרן או יבואן שלא עמד ביעד איסוף ממוצע לפי סעיף דא, ישלם לקרן, בשל כל מכל משקה שלא אסף בהתאם לאותו יעד, סכום כמפורט להלן:

(1) בשל אי-עמידה ביעד האיסוף הממוצע בשיעור של 7 אחוזים או יותר – כפל סכום הפיקדון שנקבע לכל מכל משקה כאמור;

(2) בשל אי-עמידה ביעד האיסוף הממוצע בשיעור של 4 אחוזים או יותר אך פחות מ-7 אחוזים – פי 1.9 מסכום הפיקדון שנקבע לכל מכל משקה כאמור;

(3) בשל אי-עמידה ביעד האיסוף הממוצע בשיעור של 2 אחוזים או יותר אך פחות מ-4 אחוזים – פי 1.8 מסכום הפיקדון שנקבע לכל מכל משקה כאמור;

(4) בשל אי-עמידה ביעד האיסוף הממוצע בשיעור של 0.5 אחוזים או יותר אך פחות מ-2 אחוזים – פי 1.5 מסכום הפיקדון שנקבע לכל מכל משקה כאמור;

(5) בשל אי-עמידה ביעד האיסוף הממוצע בשיעור של פחות מ-0.5 אחוז – פי 1.3 מסכום הפיקדון שנקבע לכל מכל משקה כאמור.

(ג) תשלום ששילם יצרן או יבואן לקרן לפי הוראות סעיף קטן (א), ינוכה מהסכום שעליו להעביר לקרן לפי סעיף קטן (ב), ובלבד שהקרן לא תחזיר ליצרן או ליבואן סכום ששילם או שהיה עליו לשלם בשל אי-איסוף לפי סעיף קטן (א).

יצרן או יבואן החייב בתשלומים לפי סעיף דב, יעבירם לקרן עד המועד המפורט להלן: המועד להעברת התשלומים לקרן ג.7

(1) לעניין תשלומים לפי סעיף דב(א) המשולמים בעד שנה מסוימת – 1 במרס של השנה שלאחריה;

(2) לעניין תשלומים לפי סעיף דב(ב) המשולמים בעד תקופה של שנתיים – 1 במרס של השנה שלאחר התקופה האמורה.

יצרן ויבואן ימחזרו 90 אחוזים לפחות מכלל מכלי המשקה הריקים שאספו בכל שנה, עד 1 ביוני של השנה שלאחריה; מכלי המשקה ימוחזרו במפעל מיחזור המורשה לפי כל דין. חובת מיחזור של מכלי משקה ריקים ד.7

(א) יצרן ויבואן יאספו, בכל שנה, מכלי משקה גדולים ריקים בשיעור של 50 אחוזים לפחות מסך מכלי המשקה הגדולים המלאים ששיווקו באותה שנה. יעדי איסוף וחובת מיחזור של מכלי משקה גדולים ריקים ד.7

(ב) לעניין סעיף קטן (א), רשאי יצרן או יבואן לאסוף גם מכלי משקה גדולים ריקים שלא יוצרו או שווקו על ידו.

(ג) יצרן ויבואן ימחזרו 90 אחוזים לפחות מכלל מכלי המשקה הגדולים הריקים שאספו בכל שנה, עד 1 ביוני של השנה שלאחריה; מכלי המשקה ימוחזרו במפעל מיחזור המורשה לפי כל דין.

(ד) לא הגיע איסוף מכלי המשקה הגדולים הריקים בשנה כלשהי לשיעור של 50 אחוזים מכלל מכלי המשקה הגדולים המלאים ששיווקו יצרנים ויבואנים באותה שנה, יודיע על כך השר, בהודעה שתפורסם ברשומות בתוך חודש ממועד קבלת הדוח הרבעוני האחרון לאותה שנה, כאמור בסעיף 10; הודיע השר כאמור, יחולו הוראות חוק זה גם על מכלי משקה גדולים, החל ב-1 בחודש שלאחר תום 60 ימים ממועד ההודעה (בסעיף זה – מועד התחולה), בשינויים אלה:

(1) בסעיף 7א, אחרי סעיף קטן (א) יקראו:

“(א1) על אף האמור בסעיף קטן (א) –

(1) בשנתיים הראשונות שתחילתן במועד התחולה, יהיה יעד האיסוף הממוצע 68 אחוזים, ויעד האיסוף השנתי – 65 אחוזים;

(2) בשנים השלישית והרביעית שלאחר מועד התחולה, יהיה יעד האיסוף הממוצע 73 אחוזים, ויעד האיסוף השנתי – 71 אחוזים.”

(2) סעיף קטן (א) וסעיפים 17 ו-10(ה) – לא יחולו.

(ה) על אף הוראות סעיף קטן (ד), הגיע איסוף מכלי המשקה הגדולים מכלל מכלי המשקה הגדולים המלאים, ששיווקו יצרנים ויבואנים בשנה כלשהי, לשיעור של 47 אחוזים אך לא הגיע לשיעור של 50 אחוזים, רשאי השר, בצו, לדחות את מועד התחולה, וכן לקבוע תנאים לתחולת הוראות החוק.

יצרן או יבואן שלא עמד ביעד האיסוף האמור בסעיף 7א(א), ישלם לקרן עד ה-1 במרס של השנה שלאחר מכן, בשל כל מכל משקה גדול שלא אסף בהתאם לאותו יעד, 60 אגורות.”

תשלום בשל אי-עמידה ביעד איסוף של מכלי משקה גדולים

ביטול סעיפים 8 עד 38

9. סעיפים 8 עד 38 לחוק העיקרי – בטלים.

תיקון סעיף 9

10. בסעיף 9 לחוק העיקרי, במקום הסיפה החל במילים “לצורך קביעת” יבוא “לעניין חוק זה”.

הוספת סעיפים 9א עד 9ד

11. אחרי סעיף 9 לחוק העיקרי יבוא:

“הסמכת מפקח 9א. השר רשאי להסמיך עובד המשרד להגנת הסביבה כמפקח לשם פיקוח על ביצוע הוראות לפי חוק זה, ובלבד שלא יוסמך מפקח אלא אם כן התקיימו בו כל אלה:

(1) משטרת ישראל הודיעה, לא יאוחר משלושה חודשים מיום קבלת פרטי העובד, כי היא אינה מתנגדת להסמכתו מטעמים של ביטחון הציבור, לרבות בשל עברו הפלילי;

(2) הוא קיבל הכשרה מתאימה בתחום הסמכויות שיהיו נתונות לו לפי חוק זה, כפי שהורה השר, בהסמכת השר לביטחון הפנים;

(3) הוא עומד בתנאי כשירות נוספים, ככל שהורה השר, בהתייעצות עם השר לביטחון הפנים.

סמכויות מפקח ב.ב. (א) לשם פיקוח על ביצוע הוראות לפי חוק זה רשאי מפקח –

(1) לדרוש מכל אדם למסור לו את שמו ומענו ולהציג לפניו תעודת זהות או תעודה רשמית אחרת המזהה אותו;

(2) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו כל ידיעה או מסמך שיש בהם כדי להבטיח או להקל את ביצוע הוראות חוק זה; בפסקה זו, "מסמך" – לרבות פלט, כהגדרתו בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995;²

(3) לערוך בדיקות או מדידות או ליטול דוגמאות לשם בדיקה וכן להורות על מסירת דוגמאות לבדיקה מעבדה או על שמירתן לתקופה שיוורה, או לנהוג בהן בדרך אחרת;

(4) להיכנס למקום, לרבות לכלי טיס או לכלי שיט וכלי רכב, שהכניסה אליו דרושה לשם אכיפתו של חוק זה, ובלבד שלא ייכנס למקום המשמש למגורים, אלא על פי צו של בית משפט.

(ב) התעורר חשד לביצוע עבירה על חוק זה, רשאי מפקח –

(1) לחקור כל אדם הקשור לעבירה כאמור, או שעשויות להיות לו ידיעות הנוגעות לעבירה כאמור; על חקירה לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 2 ו-3 לפקודת הפרוצדורה הפלילית (עדות),³ בשינויים המחויבים;

(2) לתפוס כל חפץ הקשור לעבירה כאמור; על תפיסה לפי פסקה זו יחולו הוראות הפרק הרביעי לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969⁴ (בסעיף זה – פקודת מעצר וחיפוש), בשינויים המחויבים;

(3) לבקש מבית משפט צו חיפוש על פי סעיף 23 לפקודת מעצר וחיפוש ולבצעו; על חיפוש לפי פסקה זו יחולו הוראות סעיפים 24(א)(1), 26 עד 28 ו-45 לפקודת מעצר וחיפוש, בשינויים המחויבים.

(ג) סירב אדם להיענות לדרישת מפקח, על פי סמכותו בהתאם להוראות סעיף זה, והיה חשש שיימלט או שזהותו אינה ידועה, רשאי המפקח לעכבו עד לבואו של שוטר, ויחולו על עיכוב כאמור הוראות סעיף 75(ב) ו-(ג) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996,⁵ בשינויים המחויבים.

² ס"ח התשנ"ה, עמ' 366.

³ חוקי א"י, כרך א', עמ' (ע) 439, 467(א).

⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ' 284.

⁵ ס"ח התשנ"ו, עמ' 338.

ג9. (א) מפקח לא יעשה שימוש בסמכויות הנתונות לו לפי חוק זה, אלא בהתקיים כל אלה:

(1) הוא בעת מילוי תפקידו;

(2) הוא לובש מדים המזהים את תפקידו, בצבע ובצורה שלא יהיה בהם כדי להטעות כנחזים להיות מדי משטרה, והוא עונד באופן גלוי תג המזהה אותו ואת תפקידו;

(3) יש בידו תעודה החתומה בידי השר, המעידה על תפקידו ועל סמכויותיו של מפקח, שאותה יציג על פי דרישה.

(ב) חובת ההזדהות לפי סעיף קטן (א)(2) לא תחול בהתקיים אחד מאלה:

(1) מילוויה עלול לסכל את ביצוע הסמכות;

(2) מילוויה עלול לגרום לפגיעה בביטחונו של המפקח או של אדם אחר.

רישום ועיון ג9. (א) יצרן ויבואן ינהלו רישום מלא ומפורט של העניינים הכלולים בחובות הדיווח לפי סעיף 10.

(ב) הממונה או מי מטעמו רשאי לעיין ברישומים כאמור בסעיף זה ולקבל העתק נכון מהם.

תיקון סעיף 10

12. בסעיף 10 לחוק העיקרי –

(1) במקום סעיפים קטנים (א) עד (2א) יבוא:

“(א) יצרן ויבואן ידווחו לממונה, אחת לרבעון (בסעיף זה – דוח רבעוני) ובתום כל שנה (בסעיף זה – דוח שנתי), על כל אלה:

(1) מספר מכלי המשקה המלאים שמכרו ושבעדם היה עליהם לגבות פיקדון, בפירוט סוג החומר שמכלי המשקה עשויים ממנו וקיבולתם;

(2) מספר מכלי המשקה הריקים שאספו, בפירוט סוג החומר שמכלי המשקה עשויים ממנו וקיבולתם;

(3) מספר מכלי המשקה הריקים שבשלהם החזירו פיקדון, בפירוט סוג החומר שמכלי המשקה עשויים ממנו וקיבולתם;

(4) מספר מכלי המשקה הריקים שמיחזרו, בפירוט אופן מיחזורם, פרטי מפעל המיחזור וסוג החומר שמכלי המשקה עשויים ממנו;

בסעיף זה, “רבעון” – תקופה של שלושה חודשים המסתיימת ביום האחרון של החודשים מרס, יוני, ספטמבר ודצמבר של כל שנה.

(1א) דוח רבעוני יוגש לממונה בתוך חודש מתום הרבעון שלגביו מוגש הדוח, במתכונת שיוורה עליה הממונה.

(2א) דוח שנתי יוגש לממונה לא יאוחר משישה חודשים מתום כל שנת כספים, כשהוא מבוקר וחתום על ידי רואה חשבון, במתכונת שיוורה עליה הממונה.

(3א) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי הממונה לפטור יבואן ויצרן, מטעמים שיירשמו, מדיווח לגבי סוג החומר שמכלי המשקה עשויים ממנו וקיבולתם.

- (1) המעשה או המחדל המהווה את ההפרה;
- (2) סכום העיצום הכספי והתקופה לתשלומו;
- (3) זכותו של המפר לטעון את טענותיו לפני הממונה לפי הוראות סעיף 14;
- (4) שיעור התוספת על העיצום הכספי בהפרה נמשכת או בהפרה חוזרת לפי הוראות סעיף 12.
14. זכות טיעון
- מפר שנמסרה לו הודעה על כוונת חיוב לפי הוראות סעיף 13 רשאי לטעון את טענותיו, בכתב, לפני הממונה, לעניין הכוונה להטיל עליו עיצום כספי ולעניין סכומו, בתוך 30 ימים ממועד מסירת ההודעה.
15. החלטת ממונה ודרישת תשלום
- (א) טען המפר את טענותיו לפני הממונה לפי הוראות סעיף 14, יחליט הממונה, לאחר ששקל את הטענות שנטענו, אם להטיל על המפר עיצום כספי, והוא רשאי להפחית את סכום העיצום הכספי לפי הוראות סעיף 15א.
- (ב) (1) החליט הממונה לפי הוראות סעיף קטן (א) להטיל על המפר עיצום כספי, ימסור לו דרישה לשלם את העיצום הכספי (בחוק זה – דרישת תשלום); בדרישת התשלום יציין הממונה, בין השאר, את סכום העיצום הכספי המעודכן והתקופה לתשלומו.
- (2) החליט הממונה לפי הוראות סעיף קטן (א) שלא להטיל על המפר עיצום כספי, ימסור לו הודעה על כך.
- (ג) לא הגיש המפר את טענותיו לפי הוראות סעיף 14, בתוך 30 ימים מיום שנמסרה לו ההודעה על כוונת חיוב, יראו הודעה זו, בתום 30 הימים האמורים, כדרישת תשלום שנמסרה למפר במועד האמור.
- 15א. סכומים מופחתים
- (א) הממונה אינו רשאי להטיל עיצום כספי בסכום הנמוך מהסכומים הקבועים בסימן זה, אלא לפי הוראות סעיף קטן (ב).
- (ב) השר, בהסכמת שר המשפטים, רשאי לקבוע מקרים, נסיבות ושיקולים שבשלהם יהיה ניתן להפחית את סכום העיצום הכספי הקבוע בחוק זה, בשיעורים שיקבע.
- 15ב. סכום מעודכן של העיצום הכספי
- העיצום הכספי יהיה לפי סכומו המעודכן ביום מסירת דרישת התשלום, ולגבי מפר שלא טען את טענותיו לפני הממונה כאמור בסעיף 14 – ביום מסירת ההודעה על כוונת החיוב; הוגש ערעור לבית משפט השלום ובית המשפט הורה על עיכוב תשלומי של העיצום הכספי – יהיה סכום העיצום הכספי לפי סכומו המעודכן ביום מתן פסק הדין בערעור.
- 15ג. המועד לתשלום עיצום כספי
- עיצום כספי ישולם בתוך 30 ימים מיום מסירת דרישת התשלום כאמור בסעיף 15.

הפרשי הצמדה וריבית 115. לא שולם עיצום כספי במועד, ייוספו עליו לתקופת הפיגור, הפרשי הצמדה וריבית כהגדרתם בחוק פסיקת ריבית והצמדה, התשכ"א-1961, עד לתשלומו.

גבייה 115. על גבייה של עיצום כספי, תשלומים וסכומים נוספים לפי חוק זה תחול פקודת המסים (גביה)⁷.

הוספת סעיף 16 אחר סעיף 16 לחוק העיקרי יבוא:

"פרסום 116. הוטל עיצום כספי לפי חוק זה, רשאי הממונה לפרסם בעיתון או בכל דרך אחרת את דבר הטלת העיצום הכספי וסכומו, את שמו של המפר ואת מהות ההפרה שבשלה הוטל העיצום הכספי ונסיבותיה, ורשאי הממונה להורות למפר לפרסם על חשבונו של המפר פרסום כאמור"

תיקון סעיף 18 16. בסעיף 18(א) לחוק העיקרי –

(1) אחרי פסקה (1) יבוא:

"(1א) מכר מכל משקה שאינו מסומן, בניגוד להוראות סעיף 3ב⁶;

(2) פסקאות (4) עד (6) – יימחקו;

(3) בסופו יבוא:

"(7) לא העביר תשלומים לקרן לפי הוראות סעיפים 7ב או 7ג;

(8) לא מיחזר מכלי משקה או מכלי משקה גדולים לפי הוראות סעיפים 7ד או 7ה(ג), לפי העניין;

(9) לא איפשר לממונה או למי מטעמו לעיין ברישומים כאמור בסעיף 9ד(ב) או לא מסר העתק נכון מהם;

(10) לא מסר מידע שנדרש למסרו לממונה או למי מטעמו לפי הוראות סעיף 10(א4)."

הוספת סעיף 18 אחר סעיף 18 לחוק העיקרי יבוא:

"התיישנות 118. על אף האמור בסעיף 225א(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982⁸, ניתן להגיש כתב אישום, להמציא הזמנה למשפט או להמציא הודעת תשלום קנס, כאמור באותו סעיף, בשל עבירה לפי חוק זה שנקבעה כעבירת קנס, אם טרם חלפו שנתיים מיום ביצוע העבירה."

תיקון סעיף 19 18. בסעיף 19 לחוק העיקרי –

(1) בכותרת השוליים, במקום "נושא משרה" יבוא "מעביד ונושא משרה";

(2) בסעיף קטן (א), במקום הרישה עד המילים "עובד מעובדיו" יבוא "מעביד או נושא משרה בתאגיד חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירות לפי סעיף 18 בידי עובד מעובדיו או בידי התאגיד, לפי העניין" ובסופו יבוא "ולעניין העבירות שבפסקאות (1), (1א), (2), (7) ו(8) של סעיף 18 – גם דירקטור";

(3) בסעיף קטן (ב), במקום "על ידי תאגיד או על ידי עובד מעובדיו" יבוא "בידי עובד או בידי תאגיד" ובמקום "נושא משרה בתאגיד" יבוא "המעביד, או נושא המשרה בתאגיד, לפי העניין".

⁶ ס"ח התשכ"א, עמ' 192.

⁷ חוקי א"י, כרך ב', עמ' (ע) 1374, (א) 1399.

⁸ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

19. במקום סעיף 20 לחוק העיקרי יבוא: החלפת סעיף 20
- "ייעור כספים 20. קנס, עיצום כספי, תשלומים וסכומים נוספים לפי חוק זה יועברו לקרן."
20. במקום סעיף 22 לחוק העיקרי יבוא: החלפת סעיף 22
- "פיצויים לדוגמה 22. (א) סירב בית עסק לקבל מצרכן מכלי משקה ריקים מסומנים ולשלם לו את דמי הפיקדון בעדם, כאמור בסעיף 6, רשאי בית המשפט לפסוק לצרכן פיצוי שאינו תלוי בנזק (בסעיף זה – פיצויים לדוגמה), בסכום שלא יעלה על 1,800 שקלים חדשים על כל סירוב; בסעיף זה, "סירוב" – לרבות כמה מקרי סירוב לאותו צרכן, במהלך אותו יום עסקים.
- (ב) בבואו לקבוע את גובה הפיצויים לדוגמה, יתחשב בית המשפט, בין השאר, בשיקולים המפורטים להלן, ולא יתחשב בגובה הנזק שנגרם לצרכן כתוצאה מביצוע ההפרה:
- (1) אכיפת החוק והרתעה מפני הפרתו;
 - (2) עידוד הצרכן למימוש זכויותיו;
 - (3) חומרת ההפרה, היקפה הכספי ונסיבותיה."
21. בסעיף 23 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 23
- (1) בסעיף קטן (א) –
 - (א) פסקה (א4) – תימחק;
 - (ב) בפסקה (5), במקום "סעיף 10(א)" יבוא "סעיף 10" ובמקום "תקופת הדיווח שנקבעה" יבוא "תקופת הדיווח שנקבעו";
 - (2) סעיף קטן (א1) – בטל;
 - (3) בסעיף קטן (ב), אחרי "תקנות" יבוא "וצווים" ובמקום "טעונות" יבוא "טעונים".
22. בחוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984, בסעיף 11(א) – תיקון חוק שמירת הניקיון – מס' 15
- (1) הסיפה החל במילים "שהחל ביום" תסומן "(1)", ובה, אחרי "(1 בינואר 2002)" יבוא "עד יום י"ד בטבת התש"ע (31 בדצמבר 2009)";
 - (2) אחרי פסקה (1) יבוא:
 - (2) "שהחל ביום ט"ו בטבת התש"ע (1 בינואר 2010) לא ייגבה היטל בשל מכלי משקה כאמור בפסקה (1), שיצרן או שיבואן שיווק או ייבא אחרי היום האמור;
 - (3) שהחל ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) לא ייגבה היטל בשל מכלי משקה גדולים כהגדרתם בחוק האמור, שיצרן או שיבואן שיווק או ייבא אחרי היום האמור"
23. (א) בכפוף להוראות סעיפים קטנים (ב) עד (ד), תחילתו של חוק זה ביום פרסומו (להלן – יום התחילה), והוא יחול גם על יעדי איסוף של מכלי משקה החל בשנת 2009.
- (ב) תחילתן של הוראות סעיף 3(א) לחוק העיקרי, וסעיף 33 לחוק העיקרי בנוסחו בסעיף 5 לחוק זה, לגבי מכלי משקה שסומנו בסכום הפיקדון האמור בסעיף 2(ב) לחוק העיקרי בנוסחו ערב יום התחילה, בתום 90 ימים מיום התחילה, ולעניין מכל משקה אלכוהולי – בתום שנה מיום התחילה (בסעיף קטן זה, לפי העניין – תקופת המעבר); ואולם על אף האמור בכל דין יראו מכלי משקה שסומנו בסכום פיקדון של 25 אגורות, כאילו סומנו בסכום פיקדון של 30 אגורות –

¹ ס"ח התשמ"ד, עמ' 142; התשס"ט, עמ' 330.

- (1) בתקופת המעבר – לעניין ייצור, שיווק ומכירה של מכלי משקה החייבים בפיקדון בתקופה האמורה;
- (2) מיום התחילה ואילך – לעניין החזרת פיקדון בעבור מכלי משקה ריקים.
- (ג) תחילתו של סעיף 10(ה) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 12(4) לחוק זה, ביום י"ט בטבת התשע"ג (1 בינואר 2013).
- (ד) תחילתם של סעיפים 7 ו-17 לחוק העיקרי, כנוסחם בסעיף 8 לחוק זה, ביום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014).
24. (א) בסעיף זה, "תאגיד המיחזור" – תאגיד המיחזור שהוכר לפי סעיף 8 לחוק העיקרי, כנוסחו ערב יום התחילה.

הוראות מעבר
לעניין תאגיד
המיחזור

- (ב) החובות שחלו על תאגיד המיחזור וכן על יצרנים ויבואנים שלא קיבלו שירותים מתאגיד כאמור, לפי סעיפים 8, 8ב ו-10 לחוק העיקרי, כנוסחם ערב יום התחילה, וכן הוראות סעיפים 11 ו-18 לחוק העיקרי, כנוסחם ערב יום התחילה, שעניינם הפרת החובות האמורות, ימשיכו לחול עליהם, לגבי מכלי משקה ששווקו לפני יום התחילה.
- (ג) תאגיד המיחזור ימחזר באופן שאישר הממונה כהגדרתו בחוק העיקרי, מראש ובכתב, עד יום י"ט בסיוון התש"ע (1 ביוני 2010), 90 אחוזים לפחות מכלל מכלי המשקה שאסף בשנת 2009; הוראות סעיפים 11(ב)(א) ו-18(א)(8) לחוק העיקרי, כנוסחם בסעיפים 13 ו-16 לחוק זה, יחולו, בשינויים המחויבים, על תאגיד מיחזור שלא מיחזור מכלי משקה לפי הוראות סעיף קטן זה.

- (ד) חוסל תאגיד המיחזור, יחולו הוראות סעיף זה על בעלי מניותיו, יחד ולחוד.
25. בתקופה שמיום התחילה עד ליום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014) ייקראו הסעיפים המפורטים להלן כך:

הוראות שעה

- (1) בסעיף 11 לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 13 לחוק זה –
- (א) בסעיף קטן (א), במקום "סעיפים 7ב, 7ג, 17 או 10(ב)" יבוא "סעיפים 7ב, 7ג או 10(ב)";
- (ב) בסעיף קטן (ב), במקום פסקה (א1) יבוא:
- "(א1) לא מיחזור מכלי משקה לפי הוראות סעיף 7ד";
- (2) בסעיף 18 לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 16 לחוק זה, במקום פסקה (8) יבוא:
- "(8) לא מיחזור מכלי משקה לפי הוראות סעיף 7ד"

גלעד ארדן
השר להגנת הסביבה

בנימין נתניהו
ראש הממשלה

ראובן ריבלין
יושב ראש הכנסת

שמעון פרס
נשיא המדינה

החברה המרכזית לייצור משקאות קלים

רחוב נווה צדק 129

תיבת דואר 555

בני-ברק 51104

טלפון 03-6712222

25 בנובמבר, 2008

לכבוד

גב' רונית קן

הממונה על ההגבלים העסקיים.

רח' כנפי הנשרים 22

ירושלים

ג.נ.,

הנדון: תאגיד המחזור

בהמשך לפגישה שקיימנו עם צוות של הרשות להגבלים עסקיים בראשותך לפני זמן מה, וכמובטח, הנני מצרף למכתבי עבודות הבוחנות את סוגיית קיומו של תאגיד משותף ליצרני המשקאות הגדולים, אשר יטפל בבקבוקי המשקה הקטנים והגדולים, וזאת בראיית ההגבלים העסקיים.

אחזור בתמצית על הרקע לדיון.

יצרני המשקאות הקלים והמשרד להגנת הסביבה הגיעו להבנה העקרונית הבאה :

- חוק הפיקדון יתוקן באופן שהאחריות להשגת יעדי האיסוף של המיכלים הקטנים תוטל במישרין על יצרני המשקאות וזאת בשונה מהמצב כיום בו האחריות הזו מוטלת על תאגיד המחזור. משמעות הדבר היא, כי היצרנים יהיו ערבים באופן מלא לקיום התחייבויותיו של התאגיד, ובכלל זה לתשלום הקנסות במקרה והתאגיד לא יעמוד ביעדי האיסוף. לפיכך, החציצה הקיימת בחוק כיום בין היצרנים ובין האחריות לעמידה ביעדי האיסוף ולתשלום הקנסות תוסר.

- אשר למיכלים הגדולים של ליטר וחצי ומעלה – הוסכם, כי חוק הפיקדון לא יורחב על המיכלים הגדולים. מאפייני הצריכה של המיכלים הגדולים שונים בהשוואה למיכלים הקטנים. בעוד שרוב מכריע של המיכלים הקטנים נצרכים מחוץ לבית (מסעדות ומזנונים) ועל כן אינם נצרכים בתוך הבתים, הרי שהבקבוקים הגדולים מיועדים לצריכה ביתית והם נצברים בבתים. בשל כך, ברור, שמבחינת הצרכן הטירדה הכרוכה בהשבת בקבוקים כנגד פקדון רבה באופן ניכר מזו הכרוכה בבקבוקים הקטנים אשר בגין רובם אין הצרכן משלם פקדון אלא בתי העסק, בהם נצרכו המשקאות והם העוסקים בעניין ההשבה בעצמם.

לכן אין מקום לשיטת הפיקדון של המיכלים הגדולים. במקום זאת, מוסכם עם המשרד להגנת הסביבה, מחוץ לחקיקה בשלב זה, כי היצרנים יקחו על עצמם את האחריות לאיסוף הבקבוקים הגדולים.

השר להגנת הסביבה

תוכנית פעולה לאיסוף מכלי משקה גדולים על ידי יצרני ויבואני משקאות

1. רקע:

המשרד להגנת הסביבה ויצרני ויבואני המשקאות בישראל רואים אינטרס משותף בהגדלת כמות מכלי המשקה הקטנים והגדולים הנאספים וממוחזרים בכל שנה בישראל, מעבר לכמות הנאספת וממוחזרת כיום;

הגדלת שיעורי האיסוף והמיחזור של מכלי המשקה הקטנים והגדולים תביא לתועלת סביבתית וכלכלית למשק.

א. מוסכם בין המשרד להגנת הסביבה לבין יצרני ויבואני המשקאות כי יש לנקוט את האמצעים הבאים על מנת להשיג מטרות אלו:

- (1) יישום מדיניות ממשלת ישראל להעלאת שיעורי המחזור והשבת הפסולת והפחתת ההטמנה, ע"י מיחזור מכלי המשקה הריקים והפיכתם לחומר גלם בעל ערך כלכלי.
- (2) מניעת לבלוף רשות הרבים והשטחים הפתוחים במכלי משקה ריקים ותרומה לניקיון הארץ.
- (3) חסכון בעלויות ההטמנה ובנפח ההטמנה של המכלים הריקים.
- (4) הגברת מעורבות ומודעות הציבור ויצירת זמינות גדולה יותר לציבור הרחב להשתתף במהפכת המחזור.
- (5) אחריות יצרנים ויבואנים על המיכלים שהם משווקים לקראת מדיניות כוללת לטיפול באריזות במדינת ישראל.

ב. מוסכם כי התוכנית המפורטת בנייר זה תתבצע באמצעות תאגיד משותף ליצרני ויבואני המשקאות בישראל.

ג. יצרני ויבואני המשקאות בישראל תומכים בהצעת חוק הפיקדון על מכלי משקה (תיקון מס' 3), תש"ע-2009, בנוסח שאושר לקריאה שנייה ושלישית על ידי ועדת הכלכלה, בתאריך 27.12.09.

2. פעולות נוספות לאיסוף מכלי משקה גדולים:

לאור האמור לעיל ובנוסף על הוראות חוק הפיקדון של מכלי משקה, התשנ"ט-1999 (להלן – החוק), יצרני ויבואני המשקאות יבצעו פעולות נוספות הקשורות לאיסוף מכלי המשקה הגדולים, במטרה להשיג את יעד האיסוף של מכלי משקה גדולים כפי שיקבע בתיקון לחוק הפיקדון החל מסוף שנת 2013, ומטרות נוספות, כמפורט להלן:

א. מימון

יצרני ויבואני המשקאות ישאו במימון כל הפעולות הנדרשות לעמידה ביעדי האיסוף של מכלי משקה גדולים, לרבות המשך הצבת מערך האיסוף הקיים, הצבת מערך האיסוף הנוסף, פעולות הסברה וניקיון ברשות הרבים, וזאת בהתאם לאמור בסעיף 2.ב ובסעיף 4.

השר להגנת הסביבה

ב. פריסת מכלי איסוף

- 1) יצרני ויבואני המשקאות יציבו לפחות עוד 12,000 מכלי איסוף למכלי משקה גדולים, עד לתחילת שנת 2014, וזאת בנוסף לכמות מכלי האיסוף המוצבים כיום, בכפוף לתנאי הרישוי הנדרשים ע"פ הדין.
 - 2) פריסת מכלי האיסוף תהיה פריסה ארצית אחידה, על פי תוכנית שתאושר על ידי הממונה שמונה לפי החוק (להלן – הממונה), באופן שתינתן גישה לנקודות האיסוף לציבור גם בישובים קטנים ובפריפריה.
 - 3) קצב פריסת המכלים השנתי יהיה 4000 מכלי איסוף נוספים על הקיים בכל שנה, בשנים 2010 ו-2011, ו-2000 מכלי איסוף נוספים על הקיים בכל שנה, בשנים 2012 ו-2013.
 - 4) היצרנים והיבואנים יקיימו הליך לבחירת שלושה דגמים לפחות של מיכלי איסוף בהם ייאצרו מכלי משקה גדולים. כל רשות מקומית תוכל לבחור את סוג הדגם אותו היא מבקשת להציב בשטחה.
 - 5) על כל מכל איסוף יופיע סמל המשרד להגנת הסביבה, בגודל ומסוג חומר זהים לסמל היצרנים ואו התאגיד.
 - 6) היצרנים והיבואנים יהיו אחראים לכך שלא תהיה גריעת ממערך איסוף מכלי המשקה הגדולים הן מבחינת היקף האיסוף והן מבחינת רמת הפריסה הארצית ביחס למצב הקיים במועד החתימה על תכנית זו, וכן תהיה עמידה בקצב הפריסה וברמת הפריסה הארצית כמפורט בסעיף קטן (3).
3. יעדי ביניים לאיסוף מכלי משקה גדולים:
- יצרני ויבואני משקה יפעלו לאיסוף מכלי משקה גדולים מסך כמות המכלים הגדולים אותם שיווקו בישראל, עד להגעה ליעד שנקבע בחוק לסוף שנת 2013, לפי השיעורים המפורטים להלן:

(1) 28% לפחות בשנת 2010

(2) 35% לפחות בשנת 2011

(3) 43% לפחות בשנת 2012

(4) 50% לפחות בשנת 2013

א3. היצרנים והיבואנים יהיו אחראים לכך כי כל מערך הכלובים יתופעל באופן שוטף.

4. הסברה, הגברת מודעות הציבור ונקיון רשות הרבים

- א. יצרני ויבואני המשקאות ישקיעו לפחות 4 מליון ₪ בכל שנה עבור פעילות חינוך והסברה להעלאת המודעות הציבורית למיחזור מכלי משקה ולנקיון רשות הרבים. נקיון רשות הרבים יעשה על פי תכנית עבודה שנתית שתתואם עם הממונה, תוך דגש על נקיון שטחים פתוחים בפריפריה, שטחים גליליים ואזורים לא מיושבים.
- ב. בכל פעילות חינוך והסברה ונקיון רשות הרבים תצוין במפורש מעורבות המשרד להגנת הסביבה.

השר להגנת הסביבה

ג. המשרד להגנת הסביבה יבחן, במסגרת תוכניות העבודה חרב שנתיות, הקצאת כספים מחקרן לשמירת הניקיון לטובת פעולות אלו, בכפוף לחוראות חוק שמירת הניקיון, התשמ"ד-1984.

5. זיווחים

יצרני ויבואני המשקאות ידווחו לממונה על ביצוע הפעולות הנוספות במועדים ובדרכים שיקבע הממונה.

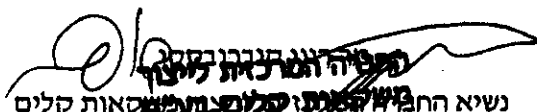
6. תחילה לפעולות הנוספות

מוסכם על המשרד להגנת הסביבה שתנאי להתחלת ביצוע תוכנית פעולה זו על ידי יצרני ויבואני המשקאות הוא קבלת אישור בית הדין להגבלים עסקיים, ככל שנדרש בהתאם לחוראות החוק להגבלים עסקיים, לביצוע הפעולות הנוספות על ידי התאגדות של יצרני ויבואני המשקאות.

7. אי עמידה בסעיפי תכנית הפעולה

מוסכם כי במקרה שיצרני ויבואני המשקאות לא יבצעו את תוכנית הפעולה מכל סיבה שהיא, יפעל המשרד להגנת הסביבה לקידום המיחזור של מכלי משקה בכל האמצעים העומדים לרשותו.

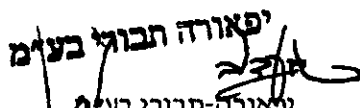
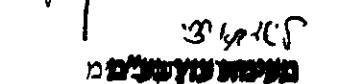
על החתום

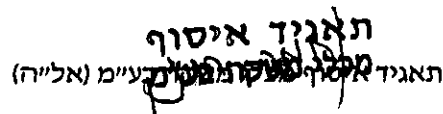

נשיא החברות קלס-מקאות קלים
בע"מ

ח"כ גלעד ארדן
השר להגנת הסביבה

טמפו משקאות בע"מ

טמפו משקאות בע"מ

יפאורה תבורי בע"מ
יפאורה-תבורי בע"מ

יפאורה תבורי בע"מ

תאגיד איסוף
תאגיד איסוף פלסטיק בע"מ (אל"ה)

נחתם ביום 28/1/2010

החברה המרכזית לייצור משקאות קלים

רחוב נונומן 129

תיבת דואר 555

בני-ברק 51104

טלפון 03-6712222

התכנית של היצרנים היא לעודד את הציבור להשליך את הבקבוקים הגדולים לכלובים שניצבו ברשות הרבים וזאת בשיטה המוכרת היום והמכונה השיטה "הוולונטרית" שכן אין היא כוללת הטלת "קנס" של פיקדון על הציבור שאמור להמריץ אותו לאסוף את הבקבוקים.

בכוונת היצרנים להרחיב את האיסוף הקיים על ידי הוספת כמות משמעותית ביותר של "כלובים" וכן ביצוע הסברה נרחבת לעידוד הציבור להשליך את המיכלים ל"כלובים".

התכנית של היצרנים היא, כי כל יצרן בקבוקים שיהיה מעוניין בכך יזרים לתאגיד מספר אגורות שיקבע (בין 2 אג' ל- 4 אג') בגין כל בקבוק שהוא מייצר גדול כקטן. כסף זה יאפשר לתאגיד להגיע ליעד הגבוה יותר שיקבע בתיקון לחוק הפיקדון לגבי המיכלים הקטנים (75%), וכן להשקיע ברכישת הכלובים ומימון מסעות הפרסום וההסברה לגבי המיכלים הגדולים כדי להגיע ליעדים שיקבעו לגבי המיכלים הגדולים (50% תוך 5 שנים).

השיטה הוולונטרית היא צעד ראשון לקראת חוק אריזות שייחקק בישראל כמקובל במדינות רבות בעולם ובכלל זה במדינות ה-OECD. במדינות אלה מבוצע חוק האריזות באמצעות ארגון המשותף לכל היצרנים של מוצרי הצריכה הארוזים ("Green Dot") וכפי שעולה מהסקירה המצורפת למכתבי זה ברוב המכריע של מדינות מערב אירופה קיים תאגיד Green Dot אחד, ורשויות התחרות לא ראו כל פסול בפרקטיקה זו ולא מנעו אותה.

בארץ החליטה התאחדות התעשיינים לקדם חוק אריזות, והצעות חוק בעניין זה כבר הונחו על שולחן הכנסת. באמצעות "השיטה הוולונטרית" תתחיל להיות מוקמת למעשה התשתית הן החינוכית והן הפיזית לקראת חוק האריזות הכולל שבפתח, במודל הדומה לזה שבמערב אירופה. כאמור, סקירה מפורטת של המצב במדינות מערב אירופה מבחינת קיומו של Green Dot יחיד מצורפת למכתבי.

אנו סבורים, כי אין כל בעייה תחרותית בקיומו של תאגיד אחד כזה, תחת המשטר החוקי החדש כמתואר במכתבי. מר מנחם פרלמן בחן את הנושא מזווית זו ותמצית חוות דעתו מצורפת בזו לעיונך.

בכבוד רב,

מנחם פרלמן
נשיא

העתק: מר גדעון עזרא – השר להגנת הסביבה.

תקציר מנהלים – דו"ח פרצ'רדס אודות היבטי תחרות הנוגעים למיחזור אריזות בישראל

דו"ח פרצ'רדס מראה בהרחבה כי כמעט בכל מדינות אירופה נאספות וממוחזרות אריזות באמצעות ארגונים יחידים הפועלים ללא כל תחרות. בדו"ח נסקרות 17 מדינות: 15 החברות הותיקות באיחוד האירופי, ונורבגיה ושווייץ הקשורות לאיחוד. ב- 13 מדינות מפעילים גורמי התעשייה ארגונים הפועלים ללא כל תחרות: בלגיה, אוסטריה, לוקסמבורג, שבדיה, איטליה, אירלנד, צרפת, ספרד, פורטוגל, פינלנד, יוון, נורווגיה ושווייץ. בדנמרק, היצרנים אינם נדרשים כלל להשקיע בפעולות איסוף ומיחזור. בהולנד מרכזת קרן ממשלתית את הפעילות.

פרצ'רדס מציינים כי קיימות וריאציות בשיטת העבודה במדינות בהן לא מתקיימת תחרות. בחלק מהמדינות, דוגמת שווייץ, יש תאגידים נפרדים אשר כל אחד מהם פעיל בחומר גלם מסוים (לדוגמה זכוכית בתאגיד נפרד). תאגידים אלו משתפים ביניהם פעולה בחלק ממשימותיהם. במרבית המדינות התאגיד מופעל על-ידי יצרני המוצרים. מדינה חריגה היא איטליה, בה התאגיד מצוי בבעלות יצרני האריזות דווקא.

גרמניה ואנגליה הן המדינות היחידות בהן מופעל האיסוף והמיחזור במבנה תחרותי, ומחברי הדו"ח מסבירים כי הנעשה במדינות (ענק) אלו אינו רלבנטי ואינו מתאים לישראל.

בגרמניה, פעילותם הצפויה של מספר תאגידים היא יציר רפורמה אשר תיכנס לתוקף רק בשנת 2009. פרטים חשובים ברפורמה עוד נמצאים במו"מ מול הרשויות. אין עדין כל ביטחון כי הרפורמה תצליח ותאפשר שמירה על הישגי העבר של גרמניה בתחום המיחזור. פרצ'רדס מסבירים כי הרפורמה הנוכחית בגרמניה היא תולדה של רפורמה קודמת שנכשלה (שאף היא נועדה בשעתה להחדיר תחרות), פעילות בעייתית ויקרה של תאגיד יחיד בבעלות פרטית של חברה אמריקאית, ומצב פוליטי מורכב במדינות הפדרציה המרכיבות את גרמניה. פרצ'רדס מסכמים כי ככל שניתן למצוא רלבנטיות כלשהי לישראל בהסדר שעומד להיכנס לתוקף במדינה הגדולה ביותר באירופה (כ- 80 מיליון תושבים), הרי מן הראוי ללמוד מגרמניה רק על טעויות מהן ראוי להימנע.

באנגליה, פועל משטר ייחודי של סחר ב"תעודות מיחזור" שמנפיקות חברות מיחזור. איסוף האריזות, שהוא הפעילות היקרה, מבוצע על-ידי הרשויות המקומיות: הרשויות מחויבות לאיסוף נפרד של חומרים שונים. הרשויות המקומיות הן שמעסיקות קבלני אשפה, אשר אוספים בין היתר אריזות בהתאם למחויבות של העיריות. חברות המיחזור רוכשות חומרי גלם מקבלני האשפה, ממחזרות (או מייצאות) את חומר הגלם, ואזי מוכרות ליצרני המוצרים "תעודות מיחזור" המעידות על מיחזור כמות מסוימת של חומר גלם.

פרצ'רדס מראים כי המשטר הייחודי הפועל באנגליה אינו רלבנטי כלל לישראל. משטר ייחודי זה מופעל במדינה בת 60 מיליון תושבים, ומשמש בה למיחזור מקיף של כל האריזות. הוא הותאם למיחזור שבמוקדו פסולת מסחרית ולא אריזות פרטיות. הוא מתמקד במיחזור ולא באיסוף, במדינה שבה הרשויות המקומיות הן שמחויבות לאיסוף תוך הפרדה בין חומרי גלם.

מעבר להיות המשטר האנגלי הייחודי לא רלבנטי לישראל, המדובר בשיטה שאינה טובה ומתאימה לישראל. פרצ'רדס מציינים כי בגרמניה, לדוגמה, נשקלה לאחרונה השיטה האנגלית, ונדחתה עקב חוסר התאמתה למיקוד מאמצי מיחזור באריזות פרטיות. השיטה האנגלית אינה מאפשרת הקצאה יציבה וקבועה של משאבים לפעילות האיסוף, והנטל נותר אצל הרשויות המקומיות. השיטה האנגלית גם מחייבת בקרה מקיפה ויקרה ביותר; תאגיד מיחזור יחיד מצריך הרבה פחות בקרה ואת הבקרה הנדרשת בכל זאת מבצע ממילא התאגיד בעצמו.

מחברי הדו"ח מדגישים כי כל רשויות התחרות האירופיות לא הטילו מעולם בספק את עצם פעילותם של תאגידים יחידים בבעלות יצרני המוצרים. היבטים תחרותיים נשקלו רק במסגרת פעילותם של תאגידים יחידים; לדוגמה, ביצוע פעילות התאגיד באמצעות מכרזים מול נותני שירותים חיצוניים.

(*) חברת היעוץ האנגלית פרצ'רדס (Perchards) מתמחה בנושאי איכות הסביבה באירופה. David Perchard הוא מומחה מוביל בתחום מאז ראשית פעילות הנציבות האירופית בנושא אריזות. בשנים 1998 - 2006 שימש דיויד כיועץ מוביל קבוע לנציבות האירופית בפיתוח סטנדרטים אירופיים בתחום הטיפול באריזות. בשנים האחרונות הובילה החברה את עבודת המחקר על התקדמות והשפעת הדירקטיבה האירופית בנושא (Study on the progress of the implementation and impact of Directive 94/62/EC on the functioning of the Internal Market), והחברה ביצעה עבודות מחקר נוספות עבור הנציבות האירופית בנושא דרכי יישום הדירקטיבה בגרמניה. Perchards ביצעה מחקרים בתחום הטיפול באריזות גם עבור הבנק העולמי, ומשרדי ממשלה ומועצות ממשלתיות באנגליה, אירלנד, אוסטרליה ועוד. גב' Gill Bevington היא יועצת בחברה מאז שנת 1991 ומומחית בעלת שם בתחום.

פעילות יצרני המשקאות במסגרת

תאגיד המחזור

נקודות לדיון - עיקרי הניתוח התחרותי

נובמבר 2008

מנחם פרלמן

יצחק סוארי בע"מ

מסמך זה מציג בקצרה את עיקרי הניתוח התחרותי בקשר להמשך הפעילות של תאגיד המחזור, תוך הרחבתה ושינויים בה. המסמך הוא נדבך ראשון במסגרת הכנת חוות דעת מלאה הבוחנת את השפעות המשך פעולתו של תאגיד המחזור, על התחרות בתחום המשקאות ובתחום איסוף בקבוקים.

המסקנה העולה מהניתוח התחרותי היא שהמשך פעילות תאגיד המיחזור לא מעלה חשש לפגיעה ממשית בתחרות בתחום המשקאות או בתחום האיסוף ויש לה הצדקה כלכלית מלאה. למעשה, תאגיד המחזור מאפשר ניצול יתרונות כלכליים שלא יושגו כאשר כל יצרן יפעל בנפרד לאיסוף בקבוקים מהציבור.

ככלל, מיזם משותף, כדוגמת תאגיד המחזור, של חברות המתחרות זו בזו בשווקים אחרים, עלול להעלות חששות תחרותיים משני סוגים: הראשון, זליגת והשפעת שיתוף הפעולה אל מחוץ לתחומי המיזם עצמו, לעבר השווקים בהם מתחרים "חוריי" המיזם, דהיינו לתחומי מכירת משקאות. חשש מסוג שני הוא מצמצום התפוקה ופגיעה באיכות השירות בתחום פעילות המיזם, דהיינו תחום האיסוף, בהשוואה למצב שבו כל חברה פועלת בנפרד.

במקרה דנן, אין חשש מהשפעת שיתוף הפעולה מעבר לגבולות המיזם אל שוקי המשקאות, שכן המיזם אינו מעצים חשש מפני היווצרות תנאים להתנהגות מקבילה של יצרני המשקאות בשוק אוליגופוליסטי. ראשית, יצרני המשקאות הגדולים אינם דומים – לא בגודלם המוחלט ולא בהתפלגות סוגי המוצרים הנמכרים על ידם. שנית, היקף פעילות תאגיד המיחזור אינו משמעותי עבור היצרנים הגדולים, והוא מסתכם בכ- 6% לכל חיותר מהעלות הגולמית לייצור המשקאות. הפעילות במיזם המשותף לא יוצרת תלות הדדית בין החברות באופן שמגביר יכולת "ענישה" או את זרימת האינפורמציה בין החברות. מכאן, ולאור העובדה שיצרנים רבים אחרים משתתפים בתאגיד המיחזור, לא צפוי המשך הפעילות המשותפת לעורר השפעות תחרותיות שליליות בתחום המשקאות. מסקנה זו עולה בקנה אחד עם הניסיון המוכח שנצבר כבר במהלך השנים האחרונות.

שיתוף הפעולה של היצרנים במסגרת תאגיד המחזור לא מעלה גם חשש לפגיעה בתחרות גם בתחום האיסוף, שכן שיתוף הפעולה לא יפגע בשירות לציבור הצרכנים. יעדי האיסוף מוטלים על היצרנים מכוח רגולציה, ואינם נגזרים מתחרות בשוק כלשהו. איכות השירות שיינתן לצרכן, נגזרת בתורה מיעדי האיסוף, ולא מרצון היצרנים לקבל תגמול מהצרכנים עבור מאמציהם.

המשך פעילות תאגיד המחזור יכול להוביל למיצוי יתרונות כלכליים, שלא נמצאים במשטר של פעילות נפרדת. פעילות משותפת של היצרנים היא שתאפשר הפחתת העלות הממוצעת לאיסוף בקבוק ליצרנים הקטנים, תאפשר חסכון בעלויות תקורה, תזיל את עלות הכלובים המוצבים בשטחים ציבוריים (הן הישירה והן העקיפה), תמנע הקצאה לא יעילה של משאבים, ולא תעודד סחר בין היצרנים בבקבוקים ריקים, העלול להוביל להגדלת התלות בין היצרנים.

יתרה מזו, יש לדייק ולזכור כי בפועל, פעילויות האיסוף חשופות לתחרות, לאור העובדה שתאגיד המחזור הבקבוקים רוכש שירותים, לרבות שינוע הבקבוקים מנקודות איסוף כדוגמת רשתות השיווק, באמצעות מכרזים.

1. רקע

החובות החלות על יצרני ויבואני המשקאות בישראל (להלן: "יצרני המשקאות") בתחום איסוף, מיון והעברת הבקבוקים למיחזור (להלן יחד, מטעמי נוחות בלבד: "פעילות האיסוף"), מעוגנות כיום במסגרת חוק הפיקדון, החל על בקבוקים קטנים (עד 1.5 ליטר). כיום, מתבצעת פעילות האיסוף על ידי תאגיד המיחזור בו שותפים יצרני המשקאות. תאגיד המיחזור נושא באחריות לאיסוף הבקבוקים, ללא אחריות יצרני ויבואני המשקאות. תאגיד המיחזור פועל כ"משק סגור", כאשר הכנסותיו נובעות מההפרש בין גובה הפיקדונות שנתקבלו בידי יצרני המשקאות, לבין גובה הפיקדונות שהוחזרו בגין הבקבוקים. על פי מסמך BDO, נקודת האיוון לפעילות התאגיד היא סביב 65% איסוף והחזר פיקדונות. מאחר ולא קיימת אחריות יצרנים, אין ליצרנים תמריץ לעמוד ביעדים העולים על שיעור זה. יעדי האיסוף, שהיו אמורים לעלות בהדרגה עד מעל 80% על פי החקיקה המקורית, מונמכים מדי שנה בחקיקה, על מנת להמשיך ולאפשר את המשך פעילותו של תאגיד המיחזור.

בעקבות התפתחויות רגולטוריות בתחום, צפוי בעתיד מעבר למשטר של אחריות יצרני המשקאות לאיסוף הבקבוקים. יצרני המשקאות מעוניינים להמשיך לפעול במסגרת תאגיד המיחזור לצורך איסוף בקבוקים קטנים על פי חוק הפיקדון, תוך העלאה הדרגתית של יעדי האיסוף עד ל-75% במהלך השנים הקרובות. על פי המוצע, חוק הפיקדון לא יחול על בקבוקים גדולים (מעל 1.5 ליטר), אולם היצרנים יתחייבו לאסוף שיעור מסוים מהבקבוקים הגדולים (כ-50%), בין היתר באמצעות הצבת "כלובים" להחזר הבקבוקים בשטחי חרשויות המקומיות, התחייבות להשקעה בקמפיינים לחינוך הציבור למיחזור וכיו"ב. דחינו, המדובר באיסוף וולונטרי מבחינת הצרכנים, אולם מנדטורי מבחינת היצרנים.

בקשת היצרנים היא להמשיך ולפעול במסגרת תאגיד המיחזור, כאשר השוני העיקרי הינו במעבר למשטר של אחריות יצרנים, הגדלת יעדי האיסוף לבקבוקים קטנים ל-75%, והוספת יעדים מחייבים לאיסוף בקבוקים גדולים, בשיעור כ-50%, ללא החלת חובת פיקדון על בקבוקים אלה. יובהר, כי בקשת היצרנים מתייחסת להתרת פעילות משותפת של יצרני המשקאות לשם חשגת יעדי האיסוף, ואין בקשתם מכוונת לחייב יצרנים אחרים לפעול במשותף דווקא, או למנוע הקמת גופי איסוף ומיחזור מתחרים.

הבדל עיקרי בין הבקבוקים הקטנים והגדולים נעוץ בעובדה, כי בעוד הבקבוקים הקטנים נצרכים בעיקר בבתי עסק (מסעדות וכיו"ב), צריכת הבקבוקים הגדולים הינה בעיקרה צריכה ביתית, ולפיכך נדרש איסוף ממשקי הבית לצורך טיפול בבקבוקים אלה.

להלן נראה, כי התרת פעילות משותפת של יצרני המשקאות בתחום האיסוף אינה צפויה לפגוע בתחרות בתחום המשקאות או בתחרות בתחום האיסוף, וכי בפעילות משותפת של יצרנים בתחום האיסוף טמונות יעילויות.

2. השווקים הרלוונטיים לבחינת פעילותו של תאגיד המיחזור

השווקים הרלוונטיים לבחינת השפעת התרתו של המשך פעילות משותפת ליצרני המשקאות במסגרת תאגיד המיחזור, הינם שווקי המשקאות ואיסוף הבקבוקים.

פעילותם המרכזית של יצרני המשקאות הפועלים במסגרת תאגיד המיחזור ('הורי המיזם'), הינה בתחומי המשקאות השונים, הכוללים בין היתר משקאות מוגזים, בירה, מיצים ומשקאות קלים וכיו"ב. לפיכך, יש לבחון האם התרת המשך פעילותם המשותפת של יצרני המשקאות במסגרת תאגיד המיחזור, מעלה חשש מפני פגיעה ממשית בתחרות בתחומים אלה.

התחום לגביו מתבקש שיתוף הפעולה בין יצרני המשקאות במסגרת תאגיד המיחזור, הינו תחום איסוף הבקבוקים. לפיכך, יש לבחון האם עצם הפעילות המשותפת מעלה חשש מפני פגיעה ממשית בתחרות בתחום האיסוף.

את החששות התחרותיים העולים כתוצאה מהתרת פעילות משותפת של יצרני המשקאות במסגרת תאגיד המיחזור, ניתן אפוא למיין לשני סוגים עיקריים:

- חששות הנוגעים לתחומי הפעילות של הורי המיזם, דהיינו מכירת משקאות;
- חששות הנוגעים לתחומי הפעילות של המיזם, דהיינו איסוף האריזות.

להלן נבחן האם המשך פעילותו של תאגיד המיחזור, במתכונת המוצעת על ידי החברות, מעלה חשש מפני פגיעה ממשית בתחרות בכל אחד משווקים אלה.

3. השפעת התרת הפעילות המשותפת על התחרות בשוקי המשקאות

להלן נראה, כי התרת המשך הפעילות המשותפת של יצרני המשקאות במסגרת תאגיד המיחזור, בהתאם לשינויי הרגולציה המוצעים, אינה מעלה חשש מפני פגיעה ממשית בתחרות בתחומי המשקאות.

בחקשר זה, החשש העיקרי העולה כתוצאה מחבירה של מספר מתחרים במסגרת מיזם משותף הינו, כי שיתוף הפעולה יזלוג אל מעבר לתחומי המיזם עצמו, ויחלחל אל פגיעה בתחרות בשווקים בהם מתחרים "הורי" המיזם. תופעה זו, המכונה "חלחול" או "זליגה" (Spillover), נבחנת על פי החקשר: זהות המתחרים, מאפייני השוק הרלוונטי¹, וחשיבות המיזם להוריו.

יש לזכור שאין בסיס מקצועי להנחה ולפיה כל שיתוף פעולה בין מתחרים פוגע בתחרות. המסגרת האנליטית המקצועית לניתוח ההשפעה על התחרות של שיתוף פעולה שכזה מוצגת בהנחיות הרשויות האמריקאיות לבחינת שיתוף פעולה בין מתחרים. חשוב לצטט את משפטי הפתיחה של מסמך זה:

"In order to compete in modern markets, competitors sometimes need to collaborate. Competitive forces are driving firms toward complex collaborations to achieve goals such as expanding into foreign markets, funding expensive innovation efforts, and lowering production and other costs.

¹ ראה: החלטת הממונה על הגבלים עסקיים לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים בדבר מתן פטור בתנאים מאיחור הסדר כובל להסדר בשירותי בנקאות אוטומטיים בע"מ וקביעת עמלות חדירות בין: בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק מזרחי טפחות בנק דיסקונט והבנק הבינלאומי הראשון, מיום 5.11.08.

Such Collaborations often are not only benign but procompetitive...."

הדרך שבה יש לנתח את השפעת הסדר על התחרות היא על ידי בחינת השאלה האם ההסדר צפוי לפגוע בתחרות בדרך של הגדלת היכולת או התמריצים להעלות מחירים או הפחתת תפוקה בהשוואה למצב שסביר שישרור ללא ההסדר.

בענייננו, חברת יצרני המשקאות במיזם משותף לאיסוף בקבוקים במסגרת תאגיד המיחזור, אינה מעלה חשש מפני פגיעה ממשית בתחרות בשווקי המשקאות.

3.1. תיאור המתחרים העיקריים בשווקי המשקאות בישראל²

בשווקי המשקאות בישראל פועלים שלושה מתחרים עיקריים: החברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ (זכיינית קוקה קולה בישראל), טמפו תעשיות בירה בע"מ ופאורה-תבורי. בצידם פועלים בשווקי המשקאות בישראל מתחרים נוספים, קטנים יותר.

שלושת הפירמות הגדולות אינן סימטריות. כל הפירמות פועלות כמעט בכל תחומי המשקאות, אולם התפלגות פעילותן בין תחומי המשקאות השונים, ונתח השוק של החברות בתחומי המשקאות השונים, שונים מאוד אלה מאלה.

בעוד חלקה היחסי של החברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ (זכיינית קוקה קולה בישראל) הוא גדול יותר בתחום המשקאות המוגזים, חלקה היחסי של טמפו בתחום הבירה גדול יותר ופאורה-תבורי פועלת בראש ובראשונה בתחום המיצים והמשקאות הקלים. גודל הפירמות שונה, תרכובת המוצרים של הפירמות שונה, ומיצוב ומחירי המוצרים המשווקים על ידן שונים אלה מאלה, כפי שיתואר להלן.

א. החברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ (להלן: "החברה המרכזית")

החברה המרכזית הינה זכיינית קוקה קולה בישראל, ובעלת מונופול מוכרז בשוק המשקה המוגז בטעם קולה מאז שנת 1998.³ עיקר פעילותה של החברה הוא בתחום המשקאות המוגזים, במסגרתו מייצרת החברה, משווקת, מוכרת ומפיצה מוצרים תחת המותגים "קוקה קולה", "דיאט קוקה קולה", "קוקה קולה Zero", "ספרייט", "פאנטה", ו"קינלי סודה".

משקאות נוספים בהם עוסקות חברות הקבוצה הינם מיצים ("פריגט"), מים מינרליים ("נביעות"), בירות (כגון "קרלסברג", "טובורג", "לף", "סטלה ארטואה" ו"מאלטי"), יינות ומשקאות אלכוהוליים (כגון "יקבי תבור", "סמירנוף אייס"), וחלב ("טרה", "משק צוריאלי").

ב. טמפו תעשיות בירה בע"מ (להלן: "טמפו")

טמפו הינה בעלת מונופול מוכרז בתחום הבירה מאז שנת 1998.⁴ המותגים בהם עוסקות החברה בתחום הבירה כוללים מותגים מקומיים ("גולדסטאר", "מכבי",

² מקורות: אתר האינטרנט של רשות ההגבלים העסקיים; אתרי האינטרנט של החברה המרכזית, טמפו ופאורה-תבורי; דו"חות כספיים של טמפו, אשר מניויתיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב; ואתרי המסחר האלקטרוני של רשתות השופרסל וחריבוע הכחול.

³ הכרזת מונופולין החברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ, י"פ 3640.

⁴ הכרזת מונופולין טמפו תעשיות בירה בע"מ, י"פ 4648, 6.1.1998.

ו"נשר"), ומותגי יבוא ("היינקן", "פאולנר", "מרפיס", "סמואל אדמס", "אפליכס", "ויקסה ויטה" והמשקה האלכוהולי "בקרדי בריזר").

על פי דוחותיה הכספיים של טמפו לשנת 2007, טמפו היא בעלת נתח השוק הגדול ביותר בישראל בתחום הבירה ובתחום המשקאות האלכוהוליים ה"קלים". על פי הדוחות, להערכת טמפו, נתח השוק של מוצרי הבירה הנמכרים על ידי קבוצת טמפו, היה בשנת 2007 כ-55% מתחום המשקאות האלכוהוליים ה"קלים" במדינת ישראל, הכולל בירות מקומיות, בירות מיובאות ומשקאות מוכנים לשתיה. להערכת טמפו, נתח השוק של החברה המרכזית בתחום הוא כ-37%.

בנוסף לפעילותה העיקרית של החברה בתחום הבירה, כולל סל המוצרים המיוצרים, משווקים או מופצים על ידי החברה, מגוון משקאות קלים מוגזים ("פפסי"), משקאות קלים לא מוגזים ומיצים ("ג'אמפי", "סיידר הגליל", "פרימור"), מים מינרליים ("סאן בנדטו"), מים מזוככים ("אקווה נובה"), יינות ומשקאות אלכוהוליים ("ברקן", "סגל", ויסקי "גיימסון", "שיבס ריגאל", וודקה "קגלביץ", "שטוק 84", מרטיני וליקרים), משקאות אנרגיה ("XI") ועוד.

ג. יפאורה-תבורי בע"מ (להלן: "יפאורה-תבורי")

יפאורה-תבורי מייצרת ומפיצה סל של משקאות הכולל בעיקר מיצים ומשקאות קלים (תחת המותגים "ספרינג", "תפוזינה", "מיץ פז", "קריסטל" ו"Spring Tea"). ביום 30.3.1998 ניתנו על ידי רשות החגבלים העסקיים ליפאורה-תבורי הוראות בהסכמה לבעל מונופולין.

בנוסף לפעילותה העיקרית בתחום המיצים והמשקאות הקלים, יפאורה-תבורי מייצרת ומפיצה משקאות מוגזים ("RC קולה", "RCQ", "שוופסי"), ומים מינרליים ("עין גדי", "מי עדן").

3.2. הפירמות אינן סימטריות

על אף ששלושת הפירמות האמורות מייצרות ומפיצות סל משקאות, הפירמות אינן סימטריות; גודלן של הפירמות, התפלגות פעילותן בין תחומי המשקאות השונים, ונתח השוק של החברות בתחומי המשקאות השונים, שונים מאד אלה מאלה.

כאמור, בעוד החברה המרכזית מוכרזת כבעלת מונופולין בתחום המשקאות בטעם קולה, טמפו מוכרזת כבעלת מונופולין בתחום הבירה, ויפאורה-תבורי פועלת בעיקר בתחום המיצים והמשקאות הקלים. כפי שתואר לעיל, הרכב סל המוצרים של הפירמות שונה.

השוני בגודלן של הפירמות האמורות, השוני בהרכב סל המוצרים המיוצר ומופץ על ידיהן, והתמקדותה של כל אחת מהפירמות בתחומים אחרים, מבדילים אותן זו מזו במגוון היבטים, ומשפיעים על מבנה החוצאות של הפירמות.

התמקדות כל אחת מהפירמות במוצרים שונים, גוזרת רגישות שונה למחירי חומרי גלם שונים. כך לדוגמה, בעוד טמפו, המתמקדת בתחום הבירה, רגישה יותר לעלות חומרי הגלם העיקריים בתחום זה (כגון לתת, כישות ושמרים), יפאורה-תבורי, המתמקדת בתחום המיצים והמשקאות הקלים רגישה יותר לעלות חומרי הגלם העיקריים בתחום זה (כגון רכזי פרי).

בנוסף, כתוצאה מהתמקדותן במוצרים שונים, קיים שוני גם בהתפלגות מכירות הפירמות בין סוגי חלקוחות השונים (רשתות שיווק, בארים ומסעדות וכיו"ב).

שוני נוסף הינו במחירי המוצרים המשווקים על ידי שלושת הפירמות האמורות, כפי שעולה מהדוגמאות הבאות, מתוך אתר האינטרנט של רשת השופרסל⁶:

החברה המרכזית	טמפו	יפאורה-תבורי
משקאות קולה		
קולה בפחית 330 מ"ל		
קוקה קולה		RC קולה 3.29
קולה 1.5 ליטר		
קוקה קולה	פפסי 5.99	RC קולה (דיאט) 4.99
קולה דיאט 1.5 ליטר		
קוקה קולה		RC קולה 4.99
קולה שישיה 1.5 ליטר		
קוקה קולה	פפסי קולה 29.99	RC קולה 26.99
קולה דיאט שישיה 1.5 ליטר		
קוקה קולה		RC קולה ללא סוכר 27.99

החברה המרכזית	טמפו	יפאורה-תבורי
משקאות קלים, 1.5 ליטר		
פריגת אשכוליות	ג'אמפ אשכוליות 7.49	ספרינג תפוזים 7.49

החברה המרכזית		טמפו	
בירה			
בירה בבקבוק שישיה, 330 מ"ל			
סטלה ארטואה	קרלסברג	היינקן	גולדסטאר
53.99	40.99	50.99	41.99
* 26.99			
בירה בפחית שישיה, 330 מ"ל			
קרלסברג	היינקן	גולדסטאר	מכבי
40.99	50.99	41.99	26.99
* 26.99			
בירה בפחית 500 מ"ל			
טובורג	קרלסברג	היינקן	גולדסטאר
7.99	7.99	12.99	8.49
8.49			

הערות:

המחירים מתוך אתר האינטרנט שופרסל ישיר (ביקור מיום 23.11.08).

יפאורה-תבורי אינה פעילה בתחום הבירה.

* מחיר מבצע, במקום 36.99 ש"ח.

בטבלאות להלן דוגמאות למחירי המוצרים מתוך אתר האינטרנט של הריבוע הכחול⁷:

החברה המרכזית		טמפו	יפאורה-תבורי
משקאות קולה			
קולה בפחית 330 מ"ל			
קוקה קולה			RC קולה
4.59			3.99
קולה 1.5 ליטר			
קוקה קולה	פפסי		RC קולה (דיאט)
5.59	* 4.69		4.49
קולה שישיה 1.5 ליטר			
קוקה קולה	פפסי קולה		
32.99	27.49		

החברה המרכזית		טמפו	
בירה			
בירה בבקבוק שישיה, 330 מ"ל			
טובורג	קרלסברג	היינקן	גולדסטאר מכבי
35.99	34.49	46.49	31.49
			* 27.99
בירה בפחית שישיה, 330 מ"ל			
קרלסברג	היינקן	גולדסטאר מכבי	
33.99	46.49	32.99	
			* 27.99
בירה בפחית 500 מ"ל			
טובורג	קרלסברג	היינקן	גולדסטאר מכבי
7.89	7.89	* 11.49	
			* 6.79

החברה המרכזית		טמפו	יפאורה-תבורי
משקאות קלים, 1.5 ליטר			
פריגט אשכוליות	ג'אמפ אשכוליות	ספרינג תפוזים	
6.29	* 6.29	6.79	

הערות:

המחירים מתוך אתר האינטרנט של הריבוע הכחול (ביקור מיום 23.11.08).
* מחירי מבצע.

מנתונים אלה ניתן להסיק על מיצוב שונה של מוצרי החברות השונות.

3.3. היקף פעילות המיזם המשותף שולי בהשוואה להיקפי פעילות הורי המיזם

את עוצמת החשש, כי כתוצאה מהפעילות המשותפת של יצרני המשקאות במסגרת תאגיד המיחזור, תפחת התחרות בין הצדדים בתחומי המשקאות, בהם הם מוסיפים להתחרות, יש לבחון גם לאור היקפה של הפעילות המשותפת ביחס להיקף הפעילות בתחום התחרות.

ככלל, ככל שהיקפי הפעילות בתחום התחרות גדולים יותר ביחס להיקפי הפעילות המשותפת, כך קטן החשש לפגיעה בתחרות בתחומי התחרות כתוצאה משיתופי הפעולה (ראה לדוגמה בעניין זה החלטת הממונה על הגבלים עסקיים בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל לחסכם בין אלתא מערכות בע"מ לבין רפא"ל מיום 18.9.05).

⁷ ביקור מיום 23.11.99.

במקרה שבפנינו, היקף פעילות תאגיד המחזור כיום מספק אינדיקציה להיקף הפעילות המשותפת העתידית, וניתן להעריך על בסיסו את שיעורה של הפעילות המשותפת מתוך סך פעילותם של יצרני המשקאות.

על פי דו"ח BDO, ההוצאה על איסוף מכלי משקה בשנת 2007, הסתכמה בכ-45 מיליון ₪ (לאחר החזר פיקדונות)⁸.

בהשוואה, סך עלות החומרים והמוצרים ששימשו את טמפו (החברה היחידה מבין שלושת החברות לעיל המציגה דוחות כספיים פומביים) הסתכם בשנה זו בכ-233 מיליון ₪. אם נניח, כי שלושת הפירמות מוציאות יחדיו פי שלוש, כלומר כ-700 מיליון ₪, יתברר כי היקף ההוצאה על איסוף ומחזור בקבוקי משקה מהווה כ-6% בלבד מעלות המכר של הפירמות.

אם נשווה את עלות האיסוף והמיחזור לכלל הוצאות הפירמות על ייצור, מכירה והפצה (המסתכמות בטמפו בכ-385 מיליון ₪), נקבל שמדובר בעלות זניחה מאד.

אינדיקציה נוספת לכך שהפעילות בתחום האיסוף והמיחזור זניחה ביחס לכלל הפעילות של החברות, ניתן למצוא בהשוואת העלות הממוצעת לאיסוף בקבוק משקה בודד, ביחס לעלות המוצר ללקוח.

על פי דו"ח BDO, העלות הממוצעת לאיסוף ומחזור בקבוק בודד הסתכמה בשנת 2007 בכ-11.5 אגורות. סכום זה מהווה לכל היותר כ-3.5% ממחיר המוצרים המפורטים לעיל (ביחס למחיר המותג RC קולה בפחית באתר רשת שופרסל, שהוא המחיר הזול ביותר המוצג לעיל).

3.4. פעילות התאגיד מתבצעת באמצעות מיקור חוץ

בנוסף לכל האמור לעיל, יש לזכור כי פעילות תאגיד המחזור מבוצעת במיקור חוץ, באמצעות קבלני משנה האחראים לאיסוף הבקבוקים והובלתם למרכזי המיון ועיבוד של התאגיד.

זאת, מכוח התנאים שנקבעו לפעילות תאגיד המיחזור במסגרת אישור ביה"ד להגבלים עסקיים להסדר הכובל מכוחו פועל התאגיד, אשר מחייבים, בין היתר, כי בחירת קבלני משנה תיעשה בדרך של מכרז תחרותי⁹.

פרסום מכרזים לביצוע עבודות אלו, מבטיח קיומה של תחרות בפועל בתחום האיסוף, מחד, ומרחיק את היצרנים מפעילות שוטפת של התאגיד, מאידך.

3.5. ניסיון השנים האחרונות מראה כי לא מתקיימת זליגה

בנוסף לכל האינדיקציות האמורות, הנוגדות חשש לזליגת שיתוף הפעולה מהמיזם ל"הוריו", הרי שיש לתת את הדעת גם לניסיון שהצטבר מאז שהוקם התאגיד ועד היום.

⁸ ראה: דוח "בדיקה כספית בתאגיד המחזור לאיסוף מכלי משקה בע"מ – אל"ה לשנת 2007 וניבוי אחוז איסוף והתייעלות נדרשת לשנים הבאות"; חוכם על ידי BDO זיו האפט יעוץ וניהול בע"מ, 2 באוגוסט 2007 (להלן: "דו"ח BDO").

⁹ ראה: ח"ע 508/04 תאגיד איסוף מכלי משקה בע"מ ואח' נ' ריבוע כחול – ישראל בע"מ ואח'.

ניסיון מצטבר זה מראה, כי משנת הקמת התאגיד ועד היום אין כל עדות או אף אינדיקציה להיחלשות התחרות בין היצרנים השונים. למעשה, לאורך השנים מאז הקמת התאגיד, יצרני המשקאות חידשו את מגוון מוצריהם ואף נכנסו לפעילות בתחומים בהם לא היו פעילים קודם לכן, כפי שעולה בין היתר מהדוגמאות הבאות:

- החברה המרכזית החלה בשנת 2008 בייצור כל מוצריה בבקבוקים ובפחיות ללא חומר משמר, בהשקעה הנאמדת בכ-20 מליון ₪; בשנת 2006 עברה החברה לשימוש בצבעי מאכל טבעיים בחלק ממוצריה; כמו כן, השיקה החברה מגוון מוצרים חדשים בשנים שחלפו מאז תחילת פעילותם המשותפת של יצרני המשקאות במסגרת תאגיד המיחזור, כגון קוקה קולה Zero¹⁰;

- טמפו השיקה בשנת 2006 מותג מי באר מזוככים מתוצרתה, AQUANOVA. כמו כן, הוציאה טמפו גרסת מוצרי משקאות מוגזים שאינה מכילה חומרים משמרים¹¹

- יפאורה-תבורי השיקה מוצרים חדשים בתחומי המשקאות הקלים והמיצים¹².

כאמור, מדובר בדוגמאות בלבד.

יודגש, כי כאשר אושר על ידי ביה"ד להגבלים עסקיים ההסדר הכובל מכוחו פועל תאגיד המיחזור, בשנים 2001 ו-2005, הותנה האישור בתנאים, שמטרתם בין היתר שמירה על התחרות בתחומי המשקאות, והפגת חששות תחרותיים ככל שעולים כאלה מפעילותו של תאגיד המיחזור. כך לדוגמה, נאסר מינוי נושאי משרה או עובדים באחד מחברי התאגיד, כנושאי משרה או עובדים בתאגיד, בכפוף להריגים מסוימים; כמו כן, הוחל איסור על העברת מידע בין חברי התאגיד, באופן היוצר חשש להפחתת התחרות ביניהם, כלומר מניעת "שולחן משותף", אלא בין בעלי התפקידים ההכרחיים לצורך ניהול ענייני התאגיד בלבד, ועוד¹³. נציין, כי רק לאחרונה ניתן על ידי ביה"ד להגבלים עסקיים חיתר זמני לחמשך פעילותו של תאגיד המיחזור, בכפוף לתנאים שנקבעו בעבר¹⁴.

לסיכום חלק זה ניתן לחסיק, כי לא מתקיים חשש לזליגת שיתוף הפעולה מהמיזם – התאגיד המשותף, להוריו – יצרני המשקאות.

הבדלי הגודל בין שלושת היצרנים, ההבדל בסל המוצרים ובמיקוד העסקי, כמו גם ההבדלים במחירי המוצרים, מאיינים את החשש מהשפעות זליגת שיתוף הפעולה לתחום המשקאות.

העובדה כי החוצאה בגין איסוף ומחזור בקבוקים לא מחווה שיעור גדול מסך עלות התשומות של התברות, קל וחומר מסך עלויות הייצור והמכירה, מספיקה על מנת שלא יתקיים כל תמריץ ליצרנים להעביר את שיתוף הפעולה מעלה לכיוון המשקאות עצמם.

בנוסף, ניסיון העבר, שאינו כולל אינדיקציות לזליגת שיתוף הפעולה מתחומי המוגדר של תאגיד המיחזור, יחדיו עם העובדה שתאגיד המיחזור מקיים מכרזים לביצוע עבודות האיסוף

¹⁰ מקור: אתר האינטרנט של החברה המרכזית.

¹¹ מקור: דו"ח כספי של טמפו לשנת 2007.

¹² מקור: אתר האינטרנט של יפאורה-תבורי.

¹³ ראה: הי"ע 508/04 תאגיד איסוף מיכלי משקה בע"מ ואח' נ' ריבוע כחול – ישראל בע"מ ואח'.

¹⁴ ראה: החלטת ביה"ד להגבלים עסקיים מיום 7.9.08.

וההובלה, היוצרים תחרות בפועל בתחום האיסוף, מחד ומרחיקים את היצרנים מהפעילות השוטפת, מאידך, מחזקים אף הם את המסקנה כי המשך פעילותו של התאגיד אינו מעלה חשש לפגיעה ממשית בתחרות בתחומי המשקאות.

ולבסוף, הניתוח לעיל נעשה רק לגבי שלושת היצרנים הגדולים. בפועל חברים בתאגיד יצרנים נוספים (ויבואנים), השונים זה מזה משמעותית בכל הקשור לגודלם וסוגי המוצרים הנמכרים על ידם. עובדה זו תורמת אף היא להפחתת החשש התחרותי מזליגת שיתוף הפעולה בין יצרני המשקאות במסגרת תאגיד המיחזור, אל התחרות בתחומי המשקאות.

4. השפעת התרת הפעילות המשותפת על התחרות בתחום האיסוף

לחלן נבחן האם שיתוף הפעולה בין יצרני המשקאות בתחום האיסוף, מעלה חשש מפני פגיעה ממשית בתחרות בתחום זה. החשש העיקרי הינו מפני צמצום תפוקה בתחום האיסוף (דהיינו, חשש מפני הקטנת כמות הבקבוקים הנאספת וממוחזרת), או מפני פגיעה באיכות השירות הניתן לצרכנים, דהיינו, חשש מפני פגיעה בנגישות שירותי האיסוף לצרכנים. פגיעה תיאורטית שכזו יכולה להתבטא, לדוגמה, בצמצום מספר ה"כלובים" לקליטת בקבוקי משקה גדולים, צמצום מספר הקמעונאים מהם נאספים בקבוקי משקה קטנים וכיו"ב.

כפי שנראה לחלן, במקרה שבפנינו, אין זה סביר לומר כי מתקיימים בפועל החששות האמורים כתוצאה מהתרת המשך פעילותם המשותפת של יצרני המשקאות במסגרת תאגיד המיחזור. זאת, בראש ובראשונה, מאחר וחובות האיסוף הינן מנדטוריות וגזרות מהרגולציה בתחום, ולפיכך אינן תלויות בהיותה של פעילות האיסוף משותפת או נפרדת. כמו כן, מאחר ובשונה מתחומים אחרים, אין הצרכן מתגמל את היצרנים בגין שירותי איסוף טובים יותר (דהיינו, בגין איכות השירות), הרי שהתרת פעילות משותפת של יצרני המשקאות בתחום האיסוף, אינה צפויה לפגוע באיכות השירות הניתן לצרכנים, בחשוואה למצב "תחרותי" של פעילות נפרדת.

יוער, כי ניתוח ההשפעות התחרותיות של הפעילות המשותפת, צריך להיעשות לנוכח הרגולציה המוצעת (דהיינו, אחריות יצרנים לעמידה ביעדי איסוף של 75% לבקבוקים הקטנים ו-50% לבקבוקים הגדולים), וחשוואתו למצב בו יפעלו יצרני המשקאות בנפרד להשגת אותם יעדים. מנגד, אין לחשוות את הפעילות המשותפת להשגת היעדים המוצעים, אל מול המצב כיום, בו לא קיימת אחריות יצרנים לעמידה ביעדים.

4.1. יעדי האיסוף אקסוגניים ליצרנים והעמידה בהם

יעדי האיסוף נקבעים ברגולציה חיצונית ליצרנים ומחייבים אותם, ללא כל תלות באופן האיסוף - יחדיו או בנפרד. יעדי הרגולציה המוצעים הינם קשיחים, ואינם ניתנים לשינוי באופן חד צדדי על ידי היצרנים.

צמצום התפוקה או פגיעה באיכות השירות, צפויים לפגוע ביכולת עמידתם של יצרני המשקאות ביעדים, ולהביא להפעלת הסנקציות הקבועות בחקיקה להפרה שכזו, הכוללות קנסות וכד'.

כאמור, במסגרת הרגולציה המוצעת, צפוי מעבר למשטר של אחריות יצרנים, באופן של יצרנים עצמם תמריץ לעמוד ביעדים האמורים ולהימנע מהפעלת הסנקציות בגין הפרה.

מאחר והתפוקה בתחום האיסוף נקבעת באמצעות רגולציה מחייבת וחיצונית ליצרנים, לא צפוי צמצום תפוקה כתוצאה מהתרת פעילות משותפת ליצרני המשקאות בתחום האיסוף. ומהצד השני של המטבע: תחרות בין היצרנים לא תגרום ליצרנים, כקבוצה, לאסוף יותר מהכמות המחוייבת ברגולציה.

כתוצאה מהחובות הרגולטוריות, לא צפויה גם פגיעה באיכות השירות לצרכנים כתוצאה מהתרת פעילות משותפת ליצרני המשקאות בתחום האיסוף. זאת, מאחר והיצרנים צפויים לספק שירות לצרכנים, ברמה אשר תאפשר עמידה ביעדים הקבועים ברגולציה. ומהצד השני של המטבע: "תחרות" בין היצרנים לא תגרום להם, כקבוצה, לשפר את השירות מעבר לנדרש להשגת היעדים הקבועים ברגולציה – דהיינו, רמת השירות צפויה להיות זהה לרמה בתנאי תחרות.

מהאמור לעיל עולה, כי התרת פעילות משותפת של יצרני המשקאות במסגרת תאגיד המיחזור, אינה מעלה חשש לפגיעה משמעותית בתחרות בתחום האיסוף, באמצעות הקטנת תפוקה או פגיעה באיכות השירות הניתן לצרכנים.

4.2. הצרכנים אינם מתגמלים את היצרנים המציעים "שירות" איסוף טוב יותר

בשונה מרכיבים אחרים המהווים חלק מהמוצר הסופי, התורמים לאיכות המוצר, מגדילים את תועלת הצרכן מצריכתו ולפיכך מתגמלים על ידו במחיר (לדוגמה, חומרי טעם משופרים או אריזה נוחה יותר), הרי שבמקרה שבפנינו, אין לצרכנים תועלת ישירה מהיכולת למיחזור בקבוקי המשקה באופן פשוט, ולפיכך אין הם צפויים לתגמל את היצרנים באמצעות נכונות לשלם עבור שיפור איכות השירות.

הראיה הברורה לכך היא הצורך להטיל "מס החזרה" על הבקבוקים (פיקדון בסך של 25 אג) על מנת לוודא שהצרכן לא יזרוק את הבקבוק לסל האשפה הרגיל, אלא יטרח ויביאו לנקודת איסוף.

בהעדר תגמול עבור הוצאותיהם, בפעולה נפרדת לא יהיה ליצרנים תמריץ לשפר את "שירות" האיסוף, מעבר למינימום הדרוש למילוי הוראות הרגולציה. יתרה מכך, מאחר ועל פי הוראות הרגולציה, מתקיים משטר של איסוף כל בקבוק ולא רק בקבוקים שיוצרו על ידי היצרן המסוים, הרי שקיים תמריץ לטרמפזים של היצרנים. השקעה של יצרן אחד בשיפור השירות, למשל באמצעות הצבת מכונות משוכללות או דיילים ברשתות השיווק לקבלת הבקבוקים, צפויה לשפר את שירות האיסוף עבור כל היצרנים, מבלי שישאו בהוצאות הכרוכות בכך.

במצב שכזה, אין חשש כי פעולה משותפת תביא לפגיעה באיכות השירות, בחשוואה למצב של פעילות נפרדת.

מאידך, דווקא פעילות משותפת צפויה להוביל להרחבת התפוקה ולחורדת עלותה. זאת בשל קיומם של יתרונות לגודל בפעילות האיסוף, מניעת תלות בגורמים שלישיים, מניעת הקצאת משאבים לא יעילה, ומניעת סחר בבקבוקים, כפי שיתואר בפרק הבא.

4.3. כבר כיום מתקיימת תחרות בין קבלני משנה בתחום האיסוף

יוער, כי כאמור, כבר כיום מתקיימת תחרות בין קבלני משנה בתחום האיסוף, הפועלים במסגרת מיקור חוץ ונבחרים בהליכי מכרז תחרותיים שמקיים התאגיד. תחרות זו נגזרת מהתנאים שהוטלו על תאגיד המיחזור במסגרת אישור ההסדר הכובל מכוחו פועל התאגיד, וצפויה להוסיף ולהתקיים בעתיד.

4.4. התנאים שנקבעו לפעילות תאגיד המיחזור מונעים פגיעה בתחרות בתחום האיסוף

כאשר אושר על ידי ביה"ד להגבלים עסקיים ההסדר הכובל מכוחו פועל תאגיד המיחזור, בשנים 2001 ו-2005, הותנה כאמור האישור בתנאים, שמטרתם, בין היתר, הפגת חששות תחרותיים ככל שעולים כאלה מפעילותו של התאגיד בתחום האיסוף. כך לדוגמה נקבע, כי תאגיד האיסוף יוכרז כבעל מונופולין בשירותי איסוף מיכלי משקה; כל יצרן, יבואן או בית עסק יהיה רשאי להצטרף בכל עת כחבר בתאגיד, ויהיה זכאי לייצוג בניהול ענייניו; לדיקטוריון התאגיד ימונו לפחות 3 דירקטורים חיצוניים; דמי הטיפול אותם גובה התאגיד ייקבעו על ידי מומחה חיצוני; וכי שירותי התאגיד יינתנו על בסיס שוויוני לכל מאן דהוא. כאמור, ביום 7.9.08 ניתן על ידי ביה"ד להגבלים עסקיים היתר זמני להמשך פעילותו של התאגיד בכפוף לתנאים שנקבעו בעבר.

5. היעילויות הגלומות בפעילות משותפת

5.1. פעילות משותפת מאפשרת ניצול יתרונות לגודל

ראשית, פעילות משותפת טומנת בחובה יתרונות לגודל, הצפויים להוזיל את העלות באיסוף בקבוקי משקה ולתרום להגדלת התפוקה:

א. פעילות משותפת מקטינה את התקורות באיסוף בקבוקים

פעילות בנפרד, משמעה הגדלה מיותרת של הוצאות תקורה וכיו"ב. הוצאות אלו מייקרות את העלות הממוצעת באיסוף ומיון הבקבוקים, ועלויות לתרום לסטייה כלפי מטה מיעדי הרגולציה. פעילות משותפת, לעומת זאת, חוסכת בעלויות אלו ומאפשרת הסטת כספים נוספים לאיסוף ומיון.

ב. פעילות משותפת מקטינה את העלות הממוצעת לאיסוף בקבוקים

מאחר ואיסוף כ-50% מהבקבוקים הקטנים הינו זול יחסית (לדוגמה, מאחר ובקבוקים אלה נאספים ישירות מהקמעונאים), בעוד איסוף שאר הבקבוקים, עד להשלמת היעד של 75%, קשה יותר תפעולית ולפיכך הינו יקר יותר. במצב של פעילות בנפרד, קיים יתרון ליצרנים גדולים היכולים לתפעל מערך איסוף רחב שיגיע למספר רב של קמעונאים, בהשוואה ליצרנים הקטנים שיכולתם להגיע לכל קמעונאי מוגבלת יותר.

משכך, במצב של פעילות נפרדת, העלות הממוצעת לאיסוף בקבוק משקה על ידי היצרנים הקטנים צפויה להיות גבוהה יחסית, באופן העלול להקשות עליהם לעמוד ביעדי הרגולציה, ולגרום לכך שסך האיסוף לא יגיע ליעד הרצוי.

בנוסף, לא ניתן להתעלם מכך שהחיסרון של היצרנים הקטנים באיסוף בקבוקי משקה, והעלות הגבוהה יחסית הנגזרת ממנו, עלולים להוות חסם בפני הרחבת פעילותם, מצד אחד, וכן חסם בפני כניסה של יצרנים חדשים, מצד שני. הקנס הכספי המונח כנגד יצרנים שלא יצליחו לעמוד ביעדי הרגולציה עלול אף הוא להרתיע יצרנים קטנים מכניסה לתחום או הרחבת הפעילות, כך שבמצב של פעילות נפרדת תיתכן פגיעה ברמת התחרות במכירת משקאות לצרכנים.

5.2. פעילות משותפת מונעת תלות של היצרנים בגורמים חיצוניים

לאור מאפייני ההיצע של בקבוקים לאיסוף, תלויים היצרנים בשיתוף פעולה מצד גורמים חיצוניים, דוגמת רשתות שיווק ועיריות. תלות זו תגדל, ככל שיקשה על היצרנים לעמוד ביעדי האיסוף שנקבעו. תלות זו תגרום לייקור פעילות האיסוף, באופן שיפגע ביכולת להשיג יעדי איסוף ובאפשרות להעלות יעדי איסוף בעתיד.

א. פעילות נפרדת עלולה לגרום לתלות גבוהה של היצרנים ברשתות השיווק

בשנת 2007 היוו בקבוקי המשקה שנאספו ברשתות השיווק כ- 16% מכלל הבקבוקים שנאספו (בקבוקים אלו משתייכים לאותם בקבוקים שעלות איסופם נמוכה יחסית). בגין בקבוקי המשקה שנאספו בסניפיהם, דורשות רשתות השיווק תשלום מתאגיד המחזור.

לאור היקפם הרב של בקבוקי המשקה שנאספים ברשתות השיווק, ומאחר וסביר כי רשתות השיווק ימקסמו את המצב לטובתן ויבצעו התמחרות בין היצרנים השונים על הבקבוקים הריקים, יתכן שיצרנים עבורם בקבוקים אלה לא יהיו זמינים, יתקשו לעמוד ביעדי הרגולציה. מטבע הדברים, תהיה זו הנחה סבירה כי הראשונים להיפגע יהיו היצרנים הקטנים.

מאידך, פעילות משותפת צפויה לפתור בעיה זו ואף לשפר את הממשק ברשתות השיווק (לדוגמה, באמצעות חצבת דיילים ייעודיים לקבלת הבקבוקים) באופן שיקל על הצרכנים להשיב את הבקבוקים הקטנים ולקבל חזרה את הפיקדון.

ב. פעילות נפרדת עלולה לגרום לתלות גבוהה של היצרנים בארגוני איסוף

כיום חלק מאיסוף הבקבוקים הריקים נעשה באמצעות ארגוני איסוף, המקבלים תשלום (מעבר להחזר הפיקדון) בגין כל בקבוק שאספו, מעבר לכמות מינימאלית קבועה.

פעילות נפרדת עלולה ליצור עבור חלק מהיצרנים מצב, בו עמידה ביעד הרגולציה תהיה תלויה ברכישת אותם בקבוקים מידי הארגונים. מאחר והאלטרנטיבה לאי רכישה היא תשלום קנס, מחיר הבקבוקים צפוי להיות נמוך מעט מעלות הקנס.

פעילות משותפת מקטינה את מידת התלות של היצרנים באותם תאגידי איסוף, באופן שימנע מהאחרונים לגבות עבור שירותיהם את מרבית גובה הקנס.

ג. פעילות נפרדת עלולה לייקר את עלות הצבתם של "כלובים"

הצורך באיסוף 50% מכל הבקבוקים הגדולים שנמכרו, מחייב הגדלת כמות ה"כלובים" המוצבים ברשות הרבים (שטחי ציבור ברשויות המקומיות ושטחים בחזקת גופים ממשלתיים כגון רשות הטבע והגנים).

מאחר והצבת מספר "כלובים" זה ליד זה בשטח ציבורי, גורם לבזבז שטחים לא יעיל, הגיוני להניח שכל רשות מקומית תתקשר עם יצרן אחד לשם הצבת "כלובים" מטעמו בשטחה המוניציפאלי (וכנ"ל עבור שטחים שנמצאים בחזקת גופים ממשלתיים).

הצורך של היצרנים להבטיח לעצמם גישה לשטחים אלה, צפוי לגרום ל"מרוץ" להשגת שטחי קרקע, באופן העלול לייקר את עלות הצבת הכלובים.

ד. פעילות נפרדת עלולה לסכל את מודל האיסוף הוולונטרי של בקבוקים גדולים

בבסיסו של מודל האיסוף הוולונטרי העובדה שלבקבוקים הגדולים אין ערך כלכלי כשלעצמם, ולפיכך הציבור יהיה מוכן להשליכם לתוך "כלובי" האיסוף, ומשם הם נאספים תוך הוצלת עלות האיסוף.

במשטר של אחריות יצרנים ופעילות נפרדת בתחום האיסוף, קביעת יעדי איסוף לבקבוקים הגדולים מקנה לבקבוקים הגדולים ערך כלכלי, השווה, במצטבר, לאלטרנטיבה של אי עמידה ביעדי האיסוף.

במצב כזה, ערכם הכלכלי של הבקבוקים הגדולים עלול להוביל לגניבות של ממש מתוך ה"כלובים" ולמכירת הבקבוקים הגדולים חזרה ליצרנים. החשש מפני גניבה מ"כלובים" גובר, ככל שיותר מיצרן אחד יפעל לאיסוף בקבוקים בשטח גיאוגרפי תחום.

מאידך, פעילות משותפת מחלישה מאד את התלות של היצרנים במידת שיתוף הפעולה של גורמים חיצוניים ויכולה למנוע תופעות מעין אלו.

5.3. פעילות משותפת יכולה למנוע הקצאת משאבים לא יעילה

בסופו של ה"מרוץ אחר השטח" צפויים חלק מהיצרנים לקבל אפשרות להציב "כלובים" בשטחים עתידי אוכלוסייה (למשל ברשויות המקומיות הגדולות), לעומת כאלו שיאלצו להסתפק בשטחים מעוטי אוכלוסייה או כאלו המיושבים בדלילות (למשל מועצות אזוריות בשטחים כפריים).

כתוצאה מכך, היצרנים שנאלצו להסתפק בשטחים "נחותים", יאלצו להשקיע סכומים גבוהים יותר בהגדלת שיעורי האיסוף מהשטחים בהם הם פועלים, בין היתר, לדוגמה, על ידי הצבת יותר "כלובים" חרף היותה של האוכלוסייה המקומית קטנה יחסית. מצד שני, יצרנים שיפעלו באזורים עתידי אוכלוסייה יוכלו להציב כמות קטנה יחסית של "כלובים".

בכך תתקיים אי יעילות בחקצאה. כמות גדולה של "כלובים" תוצב דווקא באזורים בהם הכמות הנאספת קטנה יחסית, ולעומת זו כמות קטנה יחסית של "כלובים" תוצב במקומות בהם הכמות הנאספת גבוהה יחסית.

5.4. פעילות משותפת תמנע סחר בבקבוקים בין היצרנים

במצב של פעילות נפרדת, יתכן מצב בו יצרן היכול לאסוף מעבר ליעד האיסוף שלו, ימכור את שארית התוצרת ליצרנים אחרים שלא הצליחו לעמוד ביעד הרגולטורי, כך שיווצר שוק משני לבקבוקים למיחזור.

למרות שבדרך כלל סחר הוא פיתרון יעיל למימוש יתרונות יחסיים ולניכוי שווקים, במקרה הנדון סחר בין יצרן אחד ליצרן אחר אינו רצוי, וזאת מכמה סיבות:

- דווקא סחר בבקבוקים, בהשוואה למיזם המשותף, עלול ליצור תלות של יצרן אחד במשנהו באופן העלול לצנן את התחרות בתחום המשקאות.
- אם אכן יהיה יצרן שלו יתרון יחסי באיסוף בקבוקים, ואם אכן יתקיים סחר בין היצרנים, התוצאה תהיה שבמשך הזמן יבחרו גם היצרנים שיעמדו ביעד האיסוף, אך ביעילות פחותה, לצאת מפעילות ישירה בתחום ולרכוש את הבקבוקים מאותו יצרן. שוב, באופן שיגביר את התלות החדדית בין היצרנים.

5.5. פעילות משותפת מונעת דיפרנציאציה בפיקדון

בהתאם לחוק הפיקדון רשאי כל יצרן לקבוע בעצמו את גובה הפיקדון על מכלי המשקה שהוא מוכר, ובתנאי שזה לא יפחת מהקבוע בחוק (כיום 25 אג').

במצב של פעילות נפרדת יוכל יצרן גדול שהביקוש למוצריו קשיח יותר, לקבוע פיקדון בסכום גבוה יותר ובכך לפגוע ביכולות האיסוף של היצרנים האחרים.

ניתן להציג כדוגמה מצב בו החברה המרכזית למשקאות קלים תגבה פיקדון גבוה יותר. בעת איסוף הבקבוקים מהציבור היא תשלם, בממוצע, פחות מסך תקבולי הפיקדון שגבתה. מאידך, אם יצרנים אחרים ירצו לאסוף בקבוקים שיוצרו על ידה, הם יאלצו לשלם, בממוצע, יותר מסך תשלומי הפיקדון שגבו.

מאחר ופעולה כזו תוביל להפסד, הרי שהיצרנים האחרים ימנעו מלאסוף בקבוקים שיוצרו על ידי החברה המרכזית, ויכולתם לעמוד ביעדי האיסוף שנקבעו להם תפחת.

**A DISCUSSION OF COMPETITION ISSUES
RELEVANT TO
THE RECYCLING OF PACKAGING WASTE
IN ISRAEL**

GILL BEVINGTON

November 2008

TABLE OF CONTENTS

1 INTRODUCTION.....	3
2 CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS.....	4
3 OVERVIEW OF EUROPEAN ARRANGEMENTS FOR RECYCLING	
PACKAGING WASTE.....	5
3.1 European Legislation.....	5
3.2 Implementation by Member States.....	6
3.3 An overview of countries with monopoly recovery systems.....	6
3.3.1 Countries with a single scheme for consumer packaging	6
3.3.2 Countries with a single scheme for all packaging (consumer and business packaging).....	7
3.3.3 Countries with a single scheme plus a deposit arrangement for certain drinks containers.....	8
3.3.4 Countries with material-specific monopolies.....	8
3.3.5 No competition – State management.....	9
4 THE RATIONALE FOR THE EUROPEAN SYSTEMS	10
4.1 The rationale for the co-operative structure.....	10
4.2 Rationale for the brand-holder funding arrangement	11
4.2.1 Alternatives to brandholder funding.....	12
4.3 The rationale for monopoly systems	12
4.4 Extent of the monopoly	13
5 COMPETITION CONCERNS ABOUT RECYCLING SYSTEMS.....	14
5.1 Co-operative systems.....	14
5.2 Monopoly systems – concerns at national level	14
5.3 Monopoly systems – concerns at EU level.....	15
5.3.1 France	15
5.3.2 Germany – Green Dot labelling	16
5.3.3 Germany – waste management contracts	17
5.3.4 Austria – waste management contracts	17
6 Member states with more than one system for household packaging waste	18
6.1 Germany	18
6.1.1 Relevance to Israel	20
7 The tradable permits approach	21
7.1 The UK	21
7.2 Relevance to Israel.....	22
8 Enforcement mechanisms.....	23
9 Creating more competition within a monopoly structure	24
9.1 A decentralised structure	24
9.2 Use of market mechanisms for services purchased	24
10 CONCLUSIONS.....	25

1 INTRODUCTION

In Israel drinks containers of up to 1.5 litre capacity are currently handled in a deposit system, while larger drinks containers are collected for recycling through a network of cages sited on street corners. The Israeli authorities have been considering whether to expand the scope of the deposit to the larger containers, but have opted instead for alternative recycling arrangements. The reform which is being considered will require that the larger, non-deposit containers (1.5 litres and above) will have to meet a recycling target of 50%. 75% of deposit containers will have to be recycled.

The obligations to meet the targets would fall on producers and importers of drinks in Israel. Israeli producers have been considering what financial and operational arrangements are needed to ensure that the new recycling target for non-deposit containers is met. They have looked at arrangements in Europe, where legislation adopted by the European Union requires producers to meet recycling targets for all packaging waste.

Although the European recycling targets are set at EU level, each member state must adopt its own national legislation and establish its own system to meet the targets. Thus, policy-makers and industry stakeholders in each country had to consider, as Israel is now doing, what legal obligations and which type of systems would ensure the best recycling performance at lowest cost. No two member states in Europe have identical legislation and systems, although, as discussed below, there are many similarities in national arrangements. In this report we will discuss the systems in the 15 countries that were member states of the EU in 1994 when the Packaging Directive was adopted. We exclude countries which joined the EU in 2004 or later. We shall also consider Norway and Switzerland, which are not EU members, which have established similar systems¹. The 17 countries covered by this report have years of experience of managing systems for the collection and recycling of various types of packaging waste.

The scope of EU legislation is broader than the proposed requirements in Israel. However in practice most EU member states have adopted specific arrangements for packaging waste in households (including drinks containers), which are separate from arrangements for packaging that becomes waste on business premises. As we understand that Israel may wish to expand the scope of its recycling requirements in future to cover all household packaging waste, it would be helpful if the arrangements put in place now in Israel for non-deposit drinks containers are also suitable to handle a broader range of packaging in future, or could easily be adapted.

In the vast majority of European countries, producers comply with legal obligations in respect of household packaging waste by jointly setting up a recycling organisation that meets recycling targets on their behalf. Furthermore, many European countries have a monopoly recycling organisation for household packaging waste. The producers fund the organisation according to the quantity of packaging they use and the money is disbursed to municipalities, private waste contractors and recyclers to support the collection, sorting and recycling of packaging waste to ensure that national recycling targets for packaging waste are met.

A recovery organisation similar to the European model is now proposed by producers in Israel. However the Israeli competition authorities have raised objections to it because it involves co-operation between competing producers. Like Israel, Europe also has competition requirements that aim to ensure fair competition in the market by preventing co-operation between competitors, and preventing the formation of a monopoly in any market sector. In

¹ Norway must implement the Directive because it is a signatory to the Treaty on the European Economic Area. Switzerland does not have to implement the Directive but has adopted its own laws.

theory the European recovery organisations – which are private sector companies – could be deemed to breach EU competition law for either reason.

The European competition authorities and some of the national authorities have scrutinised recycling systems around Europe on several occasions. These systems have in principle been approved and they continue to operate in most countries, although certain practices of some of the organisations have been challenged, and conditions imposed on certain aspects of their operations.

2 CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS

A co-operative recycling organisation formed by producers operates in all European countries to meet recycling targets for packaging waste. For packaging waste in households, the most popular approach, which operates in almost all EU member states, is a system funded by brand-holders. The consensus throughout Europe is that co-operation between producers is essential to organise the collection and recycling of packaging waste from households. We are not aware of any legal challenges to the principle of producers co-operating to meet recycling targets for packaging waste. Indeed, we find it hard to imagine how else this task could be organised sensibly.

Moreover, many national authorities around Europe have accepted that the co-operative organisation set up by producers can operate as a monopoly. In many member states the authorities agree that there are certain advantages to the monopoly arrangement. A single system can steer the national recycling effort and can take on extra tasks not directly related to meeting the recycling targets, and the legal obligations are easier to enforce than when competing systems operate.

However individual producers are rarely forced to participate in the monopoly system (apart from Italy, and in Switzerland but only for glass). They are free to make their own arrangements to meet the targets if they wish. In practice, they usually join the system because of the difficulties for an individual producer to collect enough of its packaging waste to meet the targets.

Although the principle of monopoly systems has been accepted, the EU competition authority (DG-Competition) and the equivalent authority in some EU member states have investigated some of the national systems, and some problems were identified. Following its various investigations, the EU has defined conditions for such systems. Those that may be relevant to Israel can be summarised as follows:

- Participating producers should be able to terminate their contracts with the system each year without paying compensation.
- Contracts with waste management companies to collect packaging waste should be of reasonable length. The Commission challenged contracts of 15 years, but accepted that they needed to be long enough to enable contractors to make the necessary investments. If competing systems operate, competitors should have “free and unimpeded access to the collection infrastructure”.

- The Commission challenged the insistence by the German system that producers pay a full recycling fee for all packaging marked with its on-pack logo. It decided that participation contracts cannot require producers to participate in respect of all marked products. They could participate in respect of only certain types of material or in respect of only some packs of a given material.

The recycling systems in Europe are subject to ongoing supervision by the respective national competition authorities. Most national authorities require systems to submit detailed business plans before being approved and they have to report regularly, such as submitting an annual report.

There are also ways to maximise competition within a monopoly structure. All contracts for collection, sorting and recycling can be awarded by competitive tender. Some countries have opted for a decentralised structure in which recycling activities for each packaging material are managed separately. Because packaging materials compete, this aims to avoid cross-subsidisation between material, with some fee income paid for one material being used towards meeting the targets for another. An option for Israel may be to establish totally separate recycling organisations for each material, as in Switzerland.

3 OVERVIEW OF EUROPEAN ARRANGEMENTS FOR RECYCLING PACKAGING WASTE

3.1 European Legislation

The European Directive on Packaging and Packaging Waste, adopted in 1994, requires that each member state sets up a system to ensure that targets for the recycling and "recovery" of packaging are met. As revised in 2004, the targets are: overall recycling 55-80% and overall "recovery"² 60%. The revised Directive also sets recycling targets for each material: paper 60%, glass 60%, metals 50%, plastics 22.5% and wood 15%. The deadline for meeting the targets for most member states is December 2008, although the Directive gives a later deadline to countries that joined the EU only recently, and to Greece, Ireland and Portugal.

The Directive aims both to minimise the environmental impact of packaging and to ensure that recycling systems established by the member states do not give rise to barriers to trade or to distortions of competition (such as by preventing imported packaging from participating, or by charging higher fees to imports). Apart from the above criteria, the Directive does not specify what type of system each member state should establish to meet the targets.

Although the EU targets apply to all packaging, regardless of whether it becomes waste in the home or on business premises, the system for household packaging waste in most member states is separate from that for business packaging waste. Some member states also have separate legal requirements for each stream. Packaging waste in households is typically primary consumer packaging such as drinks containers, yoghurt pots and shampoo bottles. Business packaging waste is typically outer transport packaging such as corrugated board boxes, crates and pallets, or industrial primary packaging such as metal or drums. The boundary between the two streams is rather blurred in practice – a yoghurt pot may become waste in a hotel or hospital, and consumer may take goods home in corrugated board boxes. Each member state determines its own demarcation, depending on local conditions. Furthermore,

² "Recovery" is defined in general EU waste legislation by listing a series of reclamation processes. For packaging waste the relevant processes are recycling and incineration in a municipal incinerator with energy recovery.

deposit systems for refillable drinks containers and/or non-refillable drinks containers operate in some member states alongside the recovery system for other packaging. This report focuses mainly on the recovery systems that handle household packaging waste because this is most relevant to the current discussion in Israel.

3.2 Implementation by Member States

To meet the recycling targets in respect of consumer packaging (i.e. packaging that typically becomes waste in households), most EU member states have established a single recovery organisation, of the type now under consideration in Israel. The most popular approach is a system funded by "brandholders" (i.e. packaged goods manufacturers or importers, and retailers in respect of private label products). These systems are commonly referred to as "Green Dot" systems after the on-pack logo (which is a registered trademark) used to identify the packaging that participates in the system. A "Green Dot" type of system operates in 23 out of the 27 EU member states. Finland also has a brandholder system but does not use the Green Dot logo. In addition, Norway, which is not an EU member state, but which must also implement the Directive³, also has a Green Dot system.

The EU countries that do not have a Green Dot brandholder system are Italy, the UK, The Netherlands and Denmark. Italy has a recycling organisation similar to a Green Dot system but it is packaging manufacturers who pay rather than brandholders. The UK has 15-20 recovery organisations but these operate within a unique system of tradable recycling certificates. The Netherlands briefly had a brandholder funded system in 2007. This was superseded in 2008 by packaging taxes, part of which will be used to support local authority collection costs. Before 2007 the Directive was implemented through a voluntary agreement that relied on co-operation between producers. In Denmark industry does not contribute to the cost of collecting consumer packaging except for drinks containers subject to a mandatory deposit.

The basic principles underlying brandholder systems are the same – funding is provided by brandholders which is then disbursed to support the collection and recycling of packaging waste. The systems do not themselves collect packaging waste but either buy these services from commercial contractors, or provide funding to municipalities to do so. Brandholder-funded systems operate even in countries where legal requirements apply to all stages of the supply chain, and regardless of the nature of legal obligations on individual producers and of whether the member state has separate requirements for household and for business packaging waste, or identical requirements for all packaging waste.

3.3 An overview of countries with monopoly recovery systems

The examples below have been grouped into four categories. The brief overview of each country illustrates that, despite all using the same basic operating and funding model (Green Dot brandholder funding) and although each operates as a monopoly, arrangements in each country are unique.

3.3.1 Countries with a single scheme for consumer packaging

In *Austria*, the largest recovery organisation, ARA, has a monopoly for consumer packaging. ARA is also authorised to handle business packaging. ARA was originally the sole approved system, although individual producers have always been permitted to make their own compliance arrangements for business packaging. For business packaging ARA now

³ Norway is a signatory to the Treaty on the European Economic Area, along with Iceland, through which these countries undertake to meet specified trade-related EU laws.

competes with other systems. Producers can therefore choose to participate in ARA for all their packaging waste. Alternatively they can participate in ARA only for their household packaging, and for business packaging they can use another system or set up their own arrangements. Producers in Austria pay the full cost of meeting the targets, and ARA appoints collection contractors by competitive tendering.

In *Belgium*, there are two monopoly recovery organisations, one for consumer packaging (FOST Plus) and one for "industrial" packaging (Val-I-Pac). Thus there is no competition, because the two organisations operate in parallel. Producers in Belgium pay the full cost, and FOST Plus appoints contractors by competitive tendering. Belgian legislation requires FOST Plus to provide segregated collection of packaging waste for all households.

In *France*, originally, one small system (Adelphe) handled only glass, mainly for the wine sector, and another larger system (Eco-Emballages) handled all sectors and packaging materials. The separate organisation for glass was set up because wine producers, who are mainly small independent agricultural producers, opposed the idea of participating in Eco-Emballages, which they saw as mainly serving the needs of industrial producers. Producers in France pay only the additional costs of collection so these recovery organisations negotiated framework agreements with the association of municipalities that set standard rates of financial support and quality specifications for the material collected.

In 1997 Adelphe secured government approval to expand its scope to all materials and product sectors. Thus, in theory it competed with Eco-Emballages, however the French authorities insisted that both organisations charged identical fees to producers and offered identical subsidies to local authorities. After the organisations started to "compete", Adelphe failed to secure sufficient contracts with local authorities and thus to meet its recycling targets. Correspondingly, Eco-Emballages achieved recycling rates above 100% for glass, which remained the main material category handled by Adelphe. Eventually the two organisations "merged" (or, more accurately, Eco-Emballages acquired a majority stake in Adelphe) and they now present consolidated accounts and recycling rates. Adelphe still officially exists, but its main role now seems to be to provide membership services for its original members. The competition issues in France are discussed further at 5.2 below.

A third small organisation, Cyclamed, operated for pharmaceutical packaging. This small organisation relied on consumers returning packaging (and unused medicines) to the pharmacy. It operated in parallel with the other two and set its own fees.

3.3.2 Countries with a single scheme for all packaging (consumer and business packaging)

In some member states a single scheme handles both packaging waste from the household waste stream and from the commercial/industrial waste stream. Such countries are: Greece, Ireland, Italy, Luxembourg, Portugal and Spain.

The existence of a single scheme for all packaging means that all producers have a choice only between participating in the scheme for all their consumer and business packaging, and individual compliance. That is true in Greece (except for the individual system operated by one supermarket chain), in Ireland, and in Italy (where until recently participation in the sole scheme was mandatory for all producers⁴).

⁴ It is possible that the EU Commission encouraged Italy to amend its mandatory participation requirements, through informal discussions.

The countries where the same scheme handles all types of packaging waste tend to be the smaller ones. This is because fewer tonnes of packaging waste are handled so it makes less economic sense to establish a separate recovery organisation with a separate set of overheads. There is also less concern about a single recovery organisation controlling a large tonnage of recyclable materials.

There are differences between the countries in this group:

In *Luxembourg* and *Spain*, the respective recycling organisation mainly focuses on household material, although each handles some business packaging. They handle commercial material that is likely to be collected as municipal waste, such as packaging waste from cafes and small shops. Neither organisation handles packaging waste from business end-users that already have alternative arrangements in place to get their packaging waste collected for recycling – these are usually larger operators, such as factories, large retail outlets, or privately owned shopping centres.

In *Spain*, one system (Ecoembes) handles all materials except glass, with glass being handled by a separate organisation, Ecovidrio. This arrangement is similar to the original arrangement in France (see above), and, as in France, at the behest of wine producers, but in Spain Ecovidrio has never expanded its scope. Companies participating in Ecovidrio still report packaging of other materials to Ecovidrio, who then passes the money to Ecoembes, and vice versa. Thus, there is no competition, just two parallel organisations with a “chinese wall” between them.

3.3.3 Countries with a single scheme plus a deposit arrangement for certain drinks containers

As new arrangements in Israel for packaging waste will have to operate alongside a mandatory deposit on small drinks containers, it is relevant to point out that drinks containers in several European countries are handled separately from other household packaging waste.

A mandatory deposit applies to non-refillable cans and PET in Finland, Sweden and Norway, and a voluntary refill system also operates in these countries alongside the mandatory deposit system. There is a single deposit system in each country⁵ for all non-refillable deposit containers that acts as a clearing house for deposit imbalances and organises the collection and recycling of all containers returned in-store. The deposit systems operate alongside the respective brandholder funded system that handles other household packaging and business packaging in each of these countries.

Similarly, in countries such as Austria and Belgium, refill systems still operate although they are voluntary and there is no mandatory deposit, and the Green Dot system operates alongside them.

3.3.4 Countries with material-specific monopolies

Switzerland, which is not an EU member state, has introduced its own producer responsibility requirements which apply only to drinks containers. Three separate brandholder-funded organisations operate to meet the 75% recycling target for each material - one for PET, one for aluminium and one for steel. Thus there are three material-specific monopolies that operate in parallel.

⁵ Two or three additional deposit systems have been recently approved in Sweden. But each is very small, and handles only the drinks of a single small producer whose drinks are sold only in the local area.

For glass, the legislation requires all producers to pay an "advance disposal fee" at rates set by law. This money is then managed by a private sector organisation appointed by the government. This arrangement was devised because large producers feared a high level of free-riding⁶ and were unwilling to set up a "voluntary" organisation on that basis. In reality Swiss arrangements for glass are tantamount to a brandholder funded recovery organisation in which participation is mandatory.

For the other materials, there is no legal obligation on producers to participate in the organisations. Several producers originally set up their own collection arrangements for PET. However they failed to meet their 75% target several years running. Although the co-operative organisation, called PRS, was more than achieving its target, the low recycling rates achieved by individual producers brought down the overall result so the national target was not met. The government then threatened to impose an advance disposal fee (as for glass) at far higher rates than the fees charged by PRS. This encouraged the producers to join PRS and national targets are now being reached.

3.3.5 No competition – State management

Since 2008 *The Netherlands* has a unique arrangement in which the money paid by producers to support the collection of household packaging waste is managed by a Waste Fund operated by the authorities. To understand this arrangement it is necessary to explain how it came about.

Until 2005 Dutch industry met the recycling targets through a voluntary agreement. Producers paid only the small overhead cost of the industry organisation that co-ordinated implementation of the Agreement.

Negotiations to renew the agreement after 2005 failed and new producer responsibility requirements for packaging were adopted. Dutch industry established a brandholder funded system⁷, similar to those in other member states, which started operating and collecting fees in 2007.

At the same time, political discussions were ongoing about litter, with calls for a mandatory deposit on non-refillable drinks containers. Instead of having a deposit, producers agreed with the government to provide funding of EUR 33 million over 3 years for anti-litter activities. Producers also gave a commitment to recycle 55% of small PET bottles.

While all the above changes were underway, a newly-elected government announced new carbon taxes on packaging. Some producers reached agreement with the government that they would make a single payment covering all three contributions.

The tax money is managed by a public Waste Fund, which pays part of it to the municipalities per tonne of packaging waste collected. The producers' organisation still exists, but its role is now only co-ordination between municipalities and the Waste Fund. The organisation has also been responsible for negotiating the levels of financial support to be paid to each municipality per tonne of material collected and agreeing quality specifications for the material. Its overheads are funded from the tax.

⁶ "Free-riding" refers to producers who do not participate in a recovery system and pay no fees. However, due to the co-operative nature of the collection arrangements, their packaging waste still gets collected.

⁷ In fact there were also some small organisations – one that focussed on board business packaging, one for glass.

The arrangement only took effect in 2008, and there have been implementation problems. The tax rules have already had to be amended and simplified and the start date for payment had to be deferred. One key problem that is brandholder systems usually accept payment from large exporters in a neighbouring country. The tax can of course be paid only by companies registered with the Dutch tax authorities. Producer recycling systems also usually employ teams of people to answer queries from members about how to classify certain items of packaging in the data forms etc. Handling these queries is proving challenging for the tax authorities.

4 THE RATIONALE FOR THE EUROPEAN SYSTEMS

4.1 The rationale for the co-operative structure

The concept of the "Green Dot" system was first developed in Germany, the first country in the world to impose recycling targets for all packaging waste, in 1991, and the first country to make producers responsible for meeting them. Legislators focussed mainly on household packaging waste for which high recycling targets were set, although it was hardly recycled at that time. Policy-makers originally envisaged that all used household packaging would be returned in-store for recycling, like deposit drinks containers. This idea met with strong opposition: retailers argued their stores would become waste dumps, and producers thought it unlikely that in-store return of consumer packaging would yield high collection rates without the incentive of a deposit. Producers therefore proposed instead that they would jointly set up a system to collect packaging waste for recycling directly from households in parallel to existing municipal waste collection, hence the name "dual system". This idea was accepted by the government, and rules governing the operation of a "dual system" were added to the legislative proposal.

To finance this separate collection and recycling, industry established a fund to which producers paid in proportion to the packaging they sold in Germany. Consumers would be instructed to put only packaging marked with a Green Dot logo in the special yellow collection bins provided by the dual system (the company is called "Duales System Deutschland", or DSD). To restrict use of the logo to companies signed up with the system, the logo was registered as a trademark.

Austria, where German is the main language and which has close trading links with Germany, soon followed suit with its own producer responsibility obligations for packaging, and Austrian industry established a brandholder funded system similar to the German one. France then established very a similar system, even though French stakeholders were considering what system to set up in a different context from Germany and Austria. The French legislation had more relaxed requirements and a longer timetable for meeting targets that were in any case lower than those in Germany or Austria. French producers also opted for a brandholder-funded system, and rather than develop its own on-pack logo which could have been problematic for international packs, the French system obtained a licence to use the Green Dot trademark, as had the Austrian system.

The adoption of producer responsibility obligations for packaging by these countries led to fears of barriers to trade and disruption in the secondary raw materials markets. There were insufficient recycling facilities in Germany to meet the high targets by the very tight deadline set, so the dual system had to send used packaging materials to recyclers in neighbouring countries. It used the funding from brandholders to pay the foreign recyclers to take its material, so these recycling facilities were no longer available for material collected locally.

The Directive aims to prevent this type of problem by establishing harmonised rules throughout the EU, requiring all member states to achieve similar levels of recycling. The market disruptions were ascribed to the unreasonably high targets and tight timetable in Germany, not to the system established to meet them.

It is now generally accepted in Europe (at EU and national level) that a co-operative arrangement is essential to collect household packaging waste for recycling (mainly primary consumer packaging such as drinks containers, yogurt pots and shampoo bottles). The only cost-effective way to collect the small amount of material generated by each household is to collect all packs of a given material together, regardless of brand. Furthermore, high collection rates can be achieved only if collection is convenient for consumers and easy for them to understand. That means, in Europe as in Israel, that collection facilities are provided close-to-home rather than in-store – either a kerbside box outside each home, or larger collection containers on street corners and/or in supermarket car parks. The authorities have accepted that co-operation between producers is not simply a way to buy collection services more cheaply, but that collection is a unique type of task that is impractical for an individual producer to organise. Furthermore, the fee per pack represents only a small proportion of the retail price of the packaged product, so it has little effect on the retail price.

In many European countries there is no producer funded managed system for packaging waste on business sites (such as corrugated board boxes, crates or pallets) because it is often not considered necessary. This is because there is a large quantity of packaging waste at each business site, and it is generally cleaner and more homogeneous than consumer packaging waste in households. Thus, it is cheaper and easier to collect material from business end-users. However a brandholder-funding arrangement does exist for all business packaging waste in some countries, mainly the smaller member states. In some of the larger countries one or more funded system(s) operate(s) but mainly to fill any gaps between existing arrangements made by individual businesses. And in some countries, each individual business end-user is responsible for getting packaging waste collected for recycling, so the only role of recycling organisations is to set ground rules (quality specifications etc) and to advise end-users and put them in contact with suitable operators.

4.2 Rationale for the brand-holder funding arrangement

The German stakeholders who devised the first “dual system” decided that brandholders would report on packaging tonnages and pay fees because it is they who specify the packaging, they are responsible for labelling packaging, and they know which packs will be exported. However it was understood that, in practice, the fees were a cost like any other and would be internalised into product prices in the usual way, and could be passed on to retailers and consumers, and/or to packaging suppliers, to the extent determined by market forces.

Brand-holders pay the system based on the quantity of material placed on the market, rather than the quantity collected for recycling. This is considered the fairest charging arrangement partly because charging for collected tonnage would require the packaging to be sorted by brand after collection, which would be a highly expensive operation. Furthermore, each individual producer has no control over how much of its used packaging consumers decide to put in the recycling bins rather than in the rubbish bin.

Interestingly, the structure of grocery retailing has changed significantly, at least in some countries, particularly in Germany. When DSD was established in Germany, most grocery products were produced and distributed by branded goods manufacturers. Since then, an increasing number and variety of private label products are available, which means that supermarkets are increasingly the brandholders.

4.2.1 Alternatives to brandholder funding

In *Italy*, a large member state where a monopoly recovery organisation handles both consumer and business packaging waste, it is the packaging producers or importers who pay the fees. However, the idea is that these operators invoice the fee on to their customers, so it is just a variation the brandholder funding arrangement.

In *the UK*, producers of branded packaged goods feared that they would not be able to pass on the cost to their retail customers so stakeholders decided against the brandholder funding arrangement adopted elsewhere. British producers decided that all stages of the supply chain should share responsibility, with each paying a proportion of the costs. The formula for allocating each producers' share of responsibility is complicated, but, to simplify it: producers of raw materials used to make packaging are responsible for 6%, packaging manufacturers for 9%, producers of packaged products for 37%, and retailers for 48%.

We find it hard to believe that, given the strong market position of grocery retailers in the UK, they do not negotiate some of their high share of costs back from their suppliers through wholesale product prices. Thus, it is far from certain whether the shared arrangement really results in "equitably" shared responsibility, as UK industry hoped.

And producers who import are responsible for the previous stages that took place abroad, so a packaged goods producer who imports packaging is responsible for 52% ($6\% + 9\% + 37\%$) of the obligations. In practice many producers are responsible for more than one stage. Nonetheless the system results in a far greater number of producers having to submit packaging data than the brandholder arrangement, so it increases overall admin costs. It also reduces data accuracy as determining the weight of packaging and knowing what packaging will be exported (so will not become waste in the UK and should not be counted) is not easy.

Ireland originally planned to follow the UK system so legislation provides for a similar shared approach. However Irish industry then opted for a Green Dot system, so Ireland has a hybrid payment structure. Brandholders pay most of the fees (which are material-specific), but other stages in the chain each pay a small fee per tonne of packaging sold (not material-specific). As in the UK, importers are responsible for their own fees plus those of previous stages of the supply chain.

4.3 The rationale for monopoly systems

The first countries to introduce producer responsibility requirements saw packaging recovery as a natural monopoly, at least in respect of household packaging waste. It was seen as similar to existing waste collections by municipalities. In many countries this view has not changed, for example in France, where the authorities consider that nobody's interests would be served by competition.

The position of the EU Commission and of national competition authorities in the member states was originally pragmatic – they accepted that collective packaging recovery organisations are in a unique position in relation to competition. Although they are private sector companies, recovery organisations are not conventional businesses – they exist only because of specific legal requirements, they are subject to robust government control and almost all of them operate on a not-for-profit basis. Their board members usually include representatives of key stakeholders, most often the companies that fund them, i.e. the companies that bear the obligations to meet the recycling targets. It would not be in the interest of these brandholders to allow the organisations to charge high fees.

Moreover it is argued that a single scheme is best placed to co-ordinate the activities of the various operators and steer the national recycling effort. In effect it becomes the national "recycling champion". The absence of competition also enables a recovery organisation to undertake activities to minimise the environmental impact of packaging waste but are not directly related to the achievement of the recycling targets. Such activities, which can be expensive, include national information campaigns promoting recycling, and litter abatement activities. For example, many of the Green Dot organisations organise special collections of packaging waste from large cultural events (music concerts etc), and from other sites where packaging is likely to be littered (railway stations, camp sites, etc.) Furthermore, monopoly organisations are far more transparent than similar organisations that face competition; they usually publish their annual reports, full details of their fees and the procedures for setting fees etc.

It should be noted that the waste sector is not represented on the boards of Green Dot recovery organisations because these organisations are major purchasers of services from waste companies. If waste companies were represented on the board, they would effectively be negotiating on both sides of the table. The only Green Dot systems for which this does not hold true is GreenPak in Malta⁸, which was established by a waste management company.

4.4 Extent of the monopoly

National legislation governing packaging waste does not usually prescribe that only one recovery organisation will operate. Nor do member states require producers to participate in co-operative recovery organisations.

However most member states have a requirement in their legislation that each recovery organisation must undergo an approval process before it can start to operate. Such procedures generally require organisations to submit a detailed business plan, with details of proposed funding and operational arrangements for the collection and sorting of packaging waste. This approval procedure is primarily designed to ensure that recovery organisations have sufficient resources to meet the recycling targets. However in practice most national authorities have decided to approve only one such organisation.

The legislation that governs packaging recycling in some countries requires that recovery organisations must operate universal collection to be approved. That requirement clearly assumes that a monopoly will operate, although in theory there could be a separate monopoly for each packaging material or each industry sector.

This means that individual producers can make their own arrangements to meet the targets independently of the co-operating arrangement if they wish. In theory, individual compliance "competes" with compliance through a recycling system. In practice, individual compliance arrangements are rare for household packaging waste.

National legislation usually requires individual compliers to submit a business plan for approval, along similar lines to the requirements for co-operative organisations. If individual producers are permitted simply to declare that they will set up their own arrangement with no prior approval required, individual compliance becomes an excuse to do nothing.

Italy is the only EU member state where all producers have been required to join the sole recovery organisation, CONAI. The objective was to prevent free-riding. A revision to the legislation now allows competitors to CONAI to operate (although none has yet been approved) and does not require all producers to participate.

⁸ Malta is one of the ten countries that joined the EU in 2004.

5 COMPETITION CONCERNS ABOUT RECYCLING SYSTEMS

5.1 Co-operative systems

We are not aware of any challenge to the principle of competing producers grouping together to form co-operative organisations either at EU level or by national competition authorities. Even in a country like the UK, where competition concerns prevented a monopoly system from operating, the authorities expressed no concern about co-operative arrangements.

Competition authorities throughout Europe seem to have accepted that co-operation between different producers is essential. As we indicated above, we find it difficult to imagine how an individual producer could possibly make arrangements to collect only his own packaging waste from households to an extent sufficient to meet recycling targets.

5.2 Monopoly systems – concerns at national level

The authorities in *Germany* originally accepted the principle of a monopoly recovery organisation for household packaging waste. Later the authorities tried to create competition between recycling systems but the amended legislation still required only the original system DSD to ensure universal collection. New market entrants thus benefited from less onerous requirements that put DSD at a competitive disadvantage which is only now being addressed through a new amendment to the legislation. The situation in Germany is discussed in further detail at 6.1 below.

The German competition authority (BKA) forced DSD to put itself up for sale. This decision had the perverse result that DSD now belongs to a US private equity company, Kohlberg Kravis Roberts. This position by a competition authority vis-à-vis a packaging recovery organisation is unique in Europe and can perhaps best be explained by reference to the fact that producer responsibility developed differently in Germany from anywhere else. Germany undoubtedly suffered from being the first country to introduce a producer responsibility system for packaging waste, and the legislation and its practical implementation were based on certain assumptions that turned out to be unrealistic (such as the high recycling targets and unreasonably short timetable for achieving them). When neighbouring countries adopted the German template, they adjusted the legal requirements to avoid these problems. However in Germany, it proved impossible to reach political agreement on necessary reforms. As a result, DSD faced several financial crises throughout the first years of its existence, and some of the decisions it made do suggest that a siege mentality had affected senior managers!

Unlike Germany, the authorities in *France* took the view that nobody's interests would be served by competition between the recovery organisations handling household packaging waste. The authorities therefore required that both approved organisations, Eco-Emballages and Adelphe, charge identical fees to their members and pay local authorities and recyclers identical sums for their services.

When the EU Commission investigated the French arrangements, it summarised the French position as follows:⁹

"The French authorities argue that different price scales downstream¹⁰ would prompt local authorities to move towards the highest prices, and this might result

⁹ Case 34.950; Notice published in OJ No. C227 of 9.8.2000.

in higher prices downstream and hence higher consumer prices. Conversely, the existence of different scales upstream would prompt producers to deal with bodies offering the lowest prices. The French authorities thus claim that the existence of different scales would be harmful to a system's economic and financial balance, proper implementation and durability. They argue that the existence of two or more approved bodies performing the same activities thus leads to uniform price scales, although this does not rule out the possibility of differences regarding, for example, the quality of service and back-up provided to local authorities or the possibility of outbidding as bodies propose more efficient services or innovative solutions when approvals are being negotiated."

We would conclude that this non-competitive arrangement failed because the smaller organisation (Adelphe) was unable to contract sufficient local authorities to enable it to meet its targets. Adelphe was unable to address this by increasing its rates of financial support.

And in some member states, such as *the UK*, competition concerns prevented the formation of a single organisation right from the outset.

It is argued in countries that opposed a monopoly that, without competition, there is little incentive for recovery organisations to keep their fees low, or to operate efficiently. The UK competition authority acknowledged that the presence of large producers on the board of a recovery organisation would ensure that its fees remained low. However the UK authority expressed concern about a single organisation controlling a significant proportion of secondary raw materials, which could affect the market for those materials. It should not be forgotten that in UK all stages of the supply chain pay a share of the fees, so a single organisation would have included a far larger number of contributing producers than Green Dot organisations do.

5.3 Monopoly systems – concerns at EU level

The EU Commission has also investigated the competition implications of monopoly recovery organisations at various times. It has considered both the effect on producers and on waste markets – waste collection and secondary raw materials. It also considered the contracts between national recycling organisations and producers governing the use of the Green Dot trademark. DSD had established a company called Pro-Europe whose role was to license use of the trademark around Europe. Each national recycling organisation acquired a licence for the trademark for its national territory from Pro-Europe.

The Commission has continued to consider the competition aspects of recovery organisations, but the main responsibility for supervising these organisations rests with the national competition authorities.

5.3.1 France

In June 2001, the Commission "defined the principles of competition"¹⁰ for collection systems handling packaging waste when it approved the contracts concluded by Eco-Emballages. The Commission confirmed that none of its contracts breach EU competition rules – the clauses in Eco-Emballages' contracts to which the Commission had objected had already been amended.

¹⁰ "Downstream" payments refers to subsidies paid to collectors, while "upstream" refers to fees paid by producers.

¹¹ Press release IP/01/850 of 15.6.2001.

Through this decision, the Commission accepted the existence of one large recovery system in each member state, provided that certain conditions are met, such as that competitor schemes are allowed to operate.

The Commission in essence accepted the arrangement in France, whereby both Eco-Emballages and Adelphe charged identical fees to producers and paid identical subsidies. The Commission's summary of these arrangements is reproduced above. In 2001 the Commission decided not to raise any objections to the above arrangement. In its Decision¹², the Commission indicates that certain clauses in Eco-Emballages' contracts "were liable to fall within the scope of the ban in Article 81(1) of the EC Treaty". However the Commission approved the contracts because Eco-Emballages had amended them and offered additional undertakings, including:

- Membership contracts would not require members to participate in respect of all products marked with the Green Dot. They could participate in respect of only certain types of material or in respect of only some packs of a given material.
- Members would be able to terminate their contracts each year without paying compensation.
- Municipalities would be able to terminate their contract with Eco-Emballages at any time without paying compensation.
- Eco-Emballages will grant a sub-licence for the Green Dot to any other approved recovery organisation.

Eco-Emballages, which had obtained the licence for the Green Dot in France from Pro-Europe, had granted a sub-licence to Adelphe and its members right from the outset. In any event, the contract with Pro-Europe required E-E to grant a sub-licence to Adelphe. E-E charged Adelphe its share of the licensing costs charged by Pro-Europe.

5.3.2 Germany – Green Dot labelling

However the Commission did challenge the way that DSD licensed the Green Dot in Germany, in a Decision published in April 2001.¹³ This case was brought by producers which opted out of DSD in respect of some of their packs and used the services of a competing organisation. These organisations met the targets using consumer packaging collected from commercial end-users. DSD argued that this was unfair competition so required producers to

pay a fee for all the packaging marked with the Green Dot placed on the market in Germany, even if it was not participating in DSD. The Commission found against DSD, preventing DSD from charging even a small administrative fee for using the Green Dot trademark to producers who were complying through other compliance arrangements.

The context in which DSD insisted on the full fee being paid is discussed in more detail below at 6.1. Although we have some sympathy with DSD, which was undoubtedly facing unfair competition as a result of a botched reform of packaging requirements, we agree that its insistence on the full recycling fee being paid was unjustified.

¹² Case COMP/34.950, Decision published in OJ No. L 233 of 31.8.2001.

¹³ Case COMP D3/34493. Decision published in OJ No. L166 of 21.6.2001.

DSD subsequently appealed against the Commission's Decision. In a ruling issued in 2007,¹⁴ the EU Court of First Instance upheld the Commission's Decision. However the Court conceded that DSD should be permitted to charge a "reasonable" fee for use of the Green Dot trademark.

5.3.3 Germany – waste management contracts

In September 2001¹⁵, the Commission further defined conditions for collective packaging recovery organisations in a Decision relating to DSD's contracts with waste management service providers (16 cases, one for each contract). The Commission challenged DSD's long-term contracts with waste management companies (originally up to 15 years), which granted the exclusive right to collect waste in a specific municipal area.

As a result, DSD reduced the term of the contracts so they expired in 2003. Since then, DSD has put its service agreements out to competitive tender.

The Commission insisted that DSD's competitors should have "free and unimpeded access to the collection infrastructure". It referred to the arrangement whereby waste collectors were required to pass materials on free of charge to "guarantors" appointed by DSD, and were not permitted to find markets for the materials. This practice, known as "zero interface",¹⁶ had already been abandoned by DSD following negotiations with the Commission. DSD retained its guarantors but there was no obligation to use them.

We would add, to put these lengthy contracts into context, that the original German Packaging Ordinance specifically gave the municipalities significant control over collection arrangements, although DSD was paying the full cost of collection. This often meant the DSD had to use the municipal in-house collectors or the municipality's appointed contractors.

5.3.4 Austria – waste management contracts

In October 2003, the Commission approved the contracts concluded by ARA in Austria with its members (who pay Green Dot fees only for packs handled through ARA), and those with waste collectors¹⁷.

ARA has a decentralised structure and collection, and recycling arrangements for each material stream are managed a series of material organisations. ARA and two of these material organisations, ARO (which ensures the collection and recycling of paper) and ARGEV (which ensures the collection of the lightweight fraction), had sought competition approval for their contracts with collection/sorting contractors. The Commission granted an exemption under Article 81(3) of the EC Treaty. The Commission accepted that these exclusive contracts, granted to one collection company per region and material group for a minimum period of 3 years, were justified to recover the investment for infrastructure development. ARGEV and ARO undertook to award new contracts through competitive tendering within 5 years.

¹⁴ Case T-151/01, judgment issued on 24 May 2007

¹⁵ Cases COMP/34493 etc, Decision published in OJ L 319 of 4.12.2001. See also Commission press release IP/01/1279

¹⁶ Schnittstelle nul.

¹⁷ Case COMP/A.35.470/D3 and A.35.473/D3. Notice relating to the case published in OJ C 252 of 19.10.2002. See also Commission Press release IP/03/1405 of 17 October 2003. The Commission's Decision is available only in German, ref K(2003) 3703 endg.

As with DSD, the Commission made its approval conditional on ARGEV allowing access by ARA's competitors to the disposal infrastructure, such as "sharing containers and other arrangements for the collection and sorting of household packaging waste."

The Commission's press release notes that ARA had agreed that producers pay a fee for a collection and recovery service, not for use of the Green Dot trademark. Thus, producers that participate in a competing scheme can still label their packaging with the Green Dot.

In practice, the Green Dot trademark never really created any problems in Austria. This is because the logo is only ever marked on consumer packaging, not on business packaging, and ARA has always had a monopoly for consumer packaging.

6 MEMBER STATES WITH MORE THAN ONE SYSTEM FOR HOUSEHOLD PACKAGING WASTE

6.1 Germany

Germany now has several competing organisation for household packaging waste. However German policy-makers initially saw the recovery of packaging waste from households as a natural monopoly. The original Packaging Ordinance, adopted in 1991, required that the sole recovery organisation for household packaging waste, DSD, ensured that all households had access to segregated collection throughout the country, effectively making it a monopoly.

Then in 1998, the legislation was amended to open the way for competition. However only DSD was subject to the onerous requirement to provide universal collection, giving other recovery organisations a competitive advantage. Moreover the legislation expanded the definition of "private end-users" to include specific commercial sites such as restaurants, hospitals and schools where consumer packaging similar to that in households becomes waste. As a result, the new operators were able to undercut DSD by using packaging waste from commercial "private end-users" to meet the targets.

One rather perverse effect of the new rules was that some of DSD's new competitors were waste management companies who were working with DSD! Some of these companies had collection contracts with DSD and some had given DSD a guarantee to find a suitable recycler for all collected material. There was no attempt by the German authorities to prevent this bizarre practice, even though it meant that DSD's competitors had access to commercially sensitive information on DSD's costs.

DSD, justifiably, complained to the German authorities that the legislation gave its competitors an unfair competitive advantage. But DSD also responded by insisting that all packaging marked with its Green Dot trademark must pay the full recycling fee, even if it was participating in a competing system. This resulted in the DSD being investigated by the EU competition authorities, as discussed above.

DSD lobbied the Federal Environment Ministry to change the rules to ensure a level playing field, but the Minister was unwilling to make legal amendments that might upset the universal collection arrangements. The fact that the move towards more competition was championed by the Federal Industry Minister, who was not from the same party as the Environment Minister in Germany's coalition government, did not help the situation. Then in 2003 one of DSD's competitor recycling organisations, Landbell, won a court case that allowed it to operate a dual system in competition with DSD. Some other competitors also decided to undergo the arduous procedure of getting approved as a dual system. Dual systems must

obtain approval from each of the Länder (federal states) separately, a process that can take up to a year.

The German authorities took the view that it would make neither environmental nor economic sense for different dual system operators to collect in the same street or district. The environment impact of multiple trucks collecting in the same place was likely to be greater than the environmental benefit from recycling the packaging waste collected. Nor would it have made sense for each federal state to approve a regional system. That would merely replace one national monopoly with a series of smaller ones. It would also have split the market, so producers whose products are sold nationwide would have had to participate in a separate organisation for each region. As German law required packs to be marked to show which recycling system they participate in, producers would have had to mark packs differently for each region.

The authorities finally resolved the problem by deciding that a single contract to collect packaging waste would be awarded in each municipality by competitive tender. The tendering process would be managed by DSD, but all approved dual systems would have access to the materials collected based on their respective market shares, and a clearing house was set up to allocate the materials. This arrangement was inspired by arrangements made for public utilities when they were privatised and the market opened up for competition. In the case of gas or telecoms, the original operator owned the infrastructure and competitors paid to have access to it. In the case of packaging recovery, the national network of collection contracts in each municipality equate to "infrastructure".

Despite this significant change in the recovery arrangements, there was still no amendment to the legislation to establish revised ground rules for competing dual systems. However the new arrangements made it harder to enforce the requirements, and free-riding grew.

The regulations have recently been amended to create new operating conditions for dual systems and to prevent free-riding. Under the new rules, which take effect in 2009, all consumer packaging supplied to "private end-users" (i.e. households and specified business end-users such as hospitals, hotels, schools and offices) must participate in one or more dual system(s). Thus the new regulations ban the arrangement that allowed DSD's competitors to cherry-pick material from commercial "private end-users". All dual systems are required to participate in the clearing house that allocates collected materials. It is unusual to make participation in a recycling system mandatory in Europe. The German authorities took this step because free-riding had become endemic.

As the new requirements for producers to participate in a dual system have not yet taken effect, the market is still responding to the changes. It is therefore too early to assess how competition for household packaging waste will operate in Germany under the new rules. Six dual systems have now been approved nationwide, while some others are still undergoing the approval process. Some systems are operated by waste management companies, and others,

originally established to help German business meet the targets for business packaging, are operated by service companies. The latter operators do not themselves operate collection but contract waste management companies to do this and the system operators find suitable reprocessors for the material. None of the systems publishes its fees and our impression is that fees vary depending on the quantity of material and the business sector of each producer.

There are new rules designed to prevent consumer packaging collected from hospitals, schools and similar "private end-users" being used to meet targets for household packaging waste. They are very complex and the details are still being negotiated between recycling systems and the authorities. They are not discussed here because they are unique to Germany so we do not believe that they are relevant to Israel.

The new German regulations also permit producers to divide their obligations between more than one dual system. This is different from the UK, where each producer must sign up with a single scheme for its entire obligations, although producers can choose between several systems. In Germany it is possible for producers for example to use one dual system to handle paper and another to handle plastics, or different dual systems for packaged products supplied to different customers. This is proving controversial as some of the large supermarket chains have asked their suppliers to participate in the same dual system as they do. Given that the amendment is intended to prevent free-riding, it is surprising that producers can split their obligations, as this makes the system far more difficult to monitor and to enforce. The new arrangement does not involve different marking requirements, as the revision repealed that requirement that packs in a dual system are marked. To prevent free-riding, a new requirement in Germany says that all producers must submit packaging data to the authorities with details of how they plan to meet the targets. The government has appointed DIHK (the chamber of commerce) to handle this task.

The competition issues raised by the EU Commission discussed above illustrate the difficulties that can arise when a monopoly is opened up to competition. However we consider the situation in Germany to be a special case for the reasons discussed above. Experience from Germany shows how important it is, if legislation permits competing schemes, the same rules apply to all of them to enable them to compete fairly.

6.1.1 Relevance to Israel

Germany has the largest national population (ca. 80 million) of any EU country, so DSD controlled a very large tonnage of material. As discussed at 3.2.2. above, the quantity of material managed by a recycling system is relevant to its potential impact on secondary raw material markets. A recycling system in Israel – even one that handled all household packaging waste – would control a far small tonnage of material than in Germany because Israel has a population of only around 7 million.

The new German reforms are designed to open up a long-standing monopoly recycling organisation for household packaging waste to full competition. Thus, they are correcting an existing market, while Israel will be setting up its system from scratch.

That market has developed in an unbalanced way because of the botched reform ten years ago, which gave an unfair competitive advantage to DSD's competitors. This market correction is irrelevant to Israel. However it highlights the importance of that the authorities in Israel ensure that all systems compete on equal terms.

The new requirements in Germany have to reconcile the operation of competing systems with the requirement that each approved recycling organisation ensures access to segregated collection for all households nationwide. The German authorities rightly wanted to avoid a situation in which several trucks would collect material from the same street or district, which is economically and environmentally inefficient. The universal collection requirement, which has made the German requirements very complicated, does not exist in Israel.

The fees charged by DSD remain very expensive compared with other European countries. This is partly because of mistakes made by Germany, the first country to introduce producer responsibility in its original legislation and their implementation. Once a high cost system is established, it is hard to drive costs down.

The German legislative and political situation has also influenced the development and reform of the system. Recycling is a controversial issue in Germany, which makes it hard to make rational decisions on reform. Furthermore, Germany is a federal state (like the USA) and the

Länder (states) are represented in the Bundesrat (upper chamber of parliament). They have significant influence over waste management policy and have forced various changes to legislative proposals.

Finally, the reforms do not take effect until January and as the new detailed rules are still being negotiated between the recycling systems and the authorities. This means that it is too early to judge how competition will operate in practice and whether the new reforms will correct the distortion of competition created by the earlier reform.

The German experience is mainly useful to policy-makers in Israel in establishing what mistakes to avoid.

7 THE TRADABLE PERMITS APPROACH

7.1 The UK

The UK has adopted a unique approach to meeting the targets. Individual producers (or co-operative systems on their behalf) buy recycling certificates, called Packaging Recovery Notes (PRNs) from recyclers. For material that is exported for recycling, accredited exporters can issue packaging export recovery notes, PERNs. The certificate is evidence of recycling and the idea is that the reprocessors use the revenue from the sale of the PRN/PERNs to increase recycling, as appropriate. The money can be used to raise the price paid for materials to encourage more collection or to develop recycling or other relevant infrastructure, but each individual recycler decides.

While a Green Dot style system targets its funding on collection – the most expensive aspect of recycling – in order to *push* material through to recycling, the PRN targets funding at recyclers and relies on individual processors to *pull* material through. It is UK municipalities, who operate the segregated collection of packaging waste. It is not the funding from PRNs that encourages them to collect packaging materials separately for recycling because the government *requires each municipality* to collect materials separately for recycling.

Another feature of the UK system is that the packaging legislation does not differentiate between household and business packaging waste. There are no separate legal requirements for household packaging waste, and schemes and individual producers do not differentiate between the two streams. When the legislation was originally adopted, there was no political will to focus on household packaging waste, and the authorities accepted the producers' desire to meet the recycling targets as cost-effectively as possible. This meant ensuring that most of the UK targets were met through business packaging waste. The PRN system was designed with that in mind – household packaging waste would be supported by PRNs only when there was insufficient business material or at the margins, when household material is more accessible so cheaper than business material.

Economists are attracted by the tradable permits concept, which uses market forces to determine the cost of compliance and levels of recycling activity. The price of the PRN is determined by the inter-action of demand for them (driven by the recycling targets) against their availability, so PRNs for materials furthest away from reaching their targets would be more expensive than those for materials close to meeting them.

However, it seems that the "economic" market created by the PRN, does not provide the stable environment which is required for sustainable recycling rates. As recycling levels have increased in the UK so that the targets are now close to being met, PRN values have decreased. This means that, to maintain the flow of funding, the UK government has had to

increase the recycling targets. Despite increased targets, PRN revenues have been steadily decreasing, and have not really provided a significant source of funding for recycling.

The way the UK PRN system operates should also be seen in the context of other features of the UK system, particularly the existence of around 15 competing co-operative systems (known in the UK as "compliance schemes"). Moreover, it makes compliance by individual producers a viable option because they can purchase the PRNs they need directly from any reprocessor, or through an on-line PRN trading platform that operates for this purpose. Thus, there is extreme price competition between schemes and with individual compliance, which has led to chronic short-termism. Most schemes do not have long-term or rolling contracts with reprocessors that would enable the reprocessors to plan their production and to enter into long-term contracts with collectors.

Although the UK competition authorities opposed the prospect of a monopoly system operating, they never opposed the principle that producers would use co-operative systems to help them meet their obligations. The environment authorities were keen that producers should join systems, because this makes the requirements easier to enforce and so reduces the risk that the UK will fail to meet its targets.

In our view the PRN approach cannot represent the full solution to meeting recycling targets for packaging waste. PRNs are better suited to encouraging recycling for business packaging than for household packaging waste. This is because business end-users, such as supermarkets, who have large tonnages of packaging waste to pass to a recycler, are more at ease than municipalities with the commercial risks associated with the fluctuating prices of materials.

UK municipalities, who still operate the segregated collection of packaging waste, have fixed costs and many have long-term contracts with commercial collectors. The fluctuating prices of PRNs do not suit the municipalities – they need guaranteed minimum levels of financial support, (as in a Green Dot system) so they (or their contractors) can plan their collection arrangements and put the necessary infrastructure in place. Furthermore PRN monies are invisible to municipalities - PRN funds received by a recycler may be used to pay municipalities a higher price (or charge them less) for the recyclable materials collected. But this subsidy is hidden, and it fluctuates in line with PRN values and secondary raw material prices. Furthermore, PRN prices have been too low to make any significant contribution to the costs of collecting packaging waste from households.

7.2 Relevance to Israel

Could a tradable certificate approach work for non-deposit drinks containers in Israel? Or perhaps a more appropriate question is whether tradable permits are the optimum arrangement for meeting targets in Israel – after all, only one out of the 17 European countries surveyed use this approach.

We believe that the tradable certificates are not relevant to Israel because they are not suited to household packaging waste. Germany considered introducing a tradable certificate when it was considering ways to increase competition in its recycling arrangements. However we understand that German policy-makers and stakeholders never progressed the idea because it was considered incompatible with the national policy focus on household packaging waste.

The situation in Israel is different from the UK so some of the above comments on the UK system may not be relevant to Israel. For example, in Israel it is private companies who collect empty containers, whereas in the UK the municipalities remain responsible for collecting all waste from households including packaging. They may contract this task to a

private collector, but it is the municipality who pays for it. Furthermore, in Israel, the intention is that only beverage containers are handled through the system, not all household packaging waste. The municipalities will not consider themselves responsible for collecting drinks containers. In a tradable certificate arrangement, the private collectors in Israel would have to rely on funding from the sale of certificates, which would fluctuate according to the market price of the certificates. A tradable certificate system in Israel therefore could result in lack of investment in collection facilities, or in cages not being emptied consistently.

Most of the cost of meeting recycling targets arise from collection and transport, *not* recycling. However, it is the recyclers not the collectors who issue the certificates because the targets are for recycling not collection. We have always been of the view that, as a result, producers' funding goes to the wrong party. In the Green Dot arrangement, producers' money goes directly to collection.

Furthermore, the arrangement also requires expensive and regular auditing by the national authorities. In the UK, each recycler must be certified by the environment authorities before it is permitted to issue certificates. The authorities undertake regular inspections and audits to prevent double counting and to ensure that certificates are issued only for packaging, not for other types of material. In a Green Dot system, the system operator undertakes regular audits of collectors and recyclers at its own expense in order to protect its income. If Israel adopted a certificate system, the relevant Israeli authorities would have to undertake these inspections to prevent double counting and to ensure that only drinks containers are counted towards the recycling target. Robust and thorough enforcement by the authorities in Israel will be particularly important because achievement of the targets is linked to payment of taxes. There is a risk that, otherwise, producers may appear to meet the targets – but only on paper, not in reality.

We should also point out that there was never any intention in the UK of having certificates *instead* of co-operative arrangements. In fact the certificate idea was originally devised by the largest system, called Valpak, as its operating arrangement. However as Valpak, which is run by producers, at that time had a market share of over 60%, certificates became *de facto* the arrangement used by all operators, so the government added rules for their use to the legislation.

We doubt that Israel has sufficient recycling facilities within its borders to meet the recycling targets. If that is so, then arrangements would have to be made to include foreign recycling in the certificate system. In the UK it is exporters that are certified to issue the relevant certificates, because it was not feasible for the UK environment authorities to inspect all the foreign recyclers used for UK material, many of whom are in the Far East.

8 ENFORCEMENT MECHANISMS

It is easier to enforce the system if only one compliance scheme operates, as it makes it easy to identify which obligated producers are not complying. As indicated above, a Green Dot system undertakes its own regular audits.

Prosecution of free-riders is expensive for enforcement authorities – it involves significant legal costs and staff time. The operation of a single compliance scheme greatly reduces the need for such prosecution. This may explain why, to our knowledge, the UK is the only country where the enforcement authority regularly prosecutes non-compliers, with several prosecutions brought each year.

9 CREATING MORE COMPETITION WITHIN A MONOPOLY STRUCTURE

9.1 A decentralised structure

No two national recycling organisations are structured in quite the same way, although many were inspired by the original German model. Some are loosely structured, with a series of material organisations (MOs) representing each packaging material. Each MO ensures the recycling of its own material, and in some countries the MOs also organise collection. Each MO negotiates with the recovery organisation as to the funding it requires to ensure that its material meets the target.

In Norway and Sweden, the recovery organisation is structured around individual material organisations and Austria has a similar arrangement but with the collection of the lightweight fraction handled by a single organisation. The collection and recovery of each material group is organised and managed separately, with each material organisation setting its own fees. Each material organisation is formed by the converters and recyclers, and possibly some major users, of each material.

This arrangement helps to promote competition within a monopoly structure - as packaging materials compete with each other, it is in the interest of the material organisations to meet their respective recycling targets as cost-effectively as possible. It thus helps to avoid the fees for one material cross-subsiding another material.

In such an arrangement, the central organisation has a lesser role than most recovery organisations in Europe. In fact Sweden used to have two central organisations, one to act as the interface for all producers, including collecting fees (which are then passed on to each material organisation), and another to provide shared services for all the materials, such as co-ordinating multi-material collection and compiling recycling statistics.

Sweden and Austria have now abandoned this arrangement, and the material organisations have now effectively merged with the central organisation. The aim is to reduce overheads and to streamline decision-making. ARA in Austria argues that, after so many years of operating with material organisations, it has appropriate procedures in place to prevent cross-subsidisation between materials.

An alternative would be the Swiss arrangement, with totally separate recycling organisations, one for each material. This decentralised approach makes sense in Switzerland where recycling obligations apply only to drinks containers. As drinks packaging is fairly standardised and there is not a large variety of different packaging options, reporting on packaging is not particularly complicated for drinks producers and importers.

9.2 Use of market mechanisms for services purchased

Above we discussed the difference between the countries where contracts for collection and recycling are awarded through competitive tender and those where the recycling organisation pays subsidies for these activities at pre-agreed flat rates.

Clearly the competitive tender arrangement, which is used in Israel, is better suited to preserving competitive conditions in the markets for these services.

Although the recycling organisations in Europe mainly operate at national level, they award contracts for collection, sorting, transport, recycling etc at local level. Municipalities in some

European countries are small, and those in rural areas may have only small populations. For this reason, long before the recycling organisations came into being, many of them grouped themselves together for the purposes of providing certain services, such as waste management, school buses and leisure facilities, that they were too small to afford as individual municipalities. The recycling organisations appoint collection contractors to each of these "intercommunales" (as they are known in Belgium). Furthermore, contracts for sorting packaging after collection and recycling are each awarded separately from those for collection, also be competitive tender.

Some Belgian "intercommunales" wanted to collect packaging directly using their own in-house teams. For these areas, the Belgian Green Dot organisation used the price data it had from competitive tendering procedures in "intercommunales" with a similar demographic profile to negotiate a price with these municipalities.

10 CONCLUSIONS

The consensus throughout Europe is that co-operation between producers is essential to organise the collection and recycling of packaging waste from households. We find it hard to imagine how else this task could be organised sensibly.

Moreover, many national authorities around Europe have accepted that the co-operative organisation set up by producers can operate as a monopoly. In many member states the authorities agree that there are certain advantages to the monopoly arrangement. A single system can steer the national recycling effort and can take on extra tasks not directly related to meeting the recycling targets, and is easier to enforce than when competing systems operate.

However it is clear that a monopoly system should be permitted only if certain conditions are met, and it would need to be supervised. The investigations undertaken by the EU Commission indicate that contracts with producers, and the way that systems operate in the markets for collection and for sorting and recycling of packaging waste need to be monitored.

There are ways to maximise competition within a monopoly structure. All contracts for collection, sorting and recycling should be awarded by competitive tender. A decentralised structure in which recycling activities for each packaging material are managed separately to avoid cross-subsidisation is another. Or perhaps separate recycling organisations for each material, as in Switzerland, might be appropriate in Israel.

About Perchards

Perchards was founded in 1987 as a specialist public affairs consultancy to monitor and assess legislative developments at national and EU level and help private-sector clients adopt politically and environmentally aware corporate policies.

David Perchard has been involved with packaging waste management policy ever since the European Commission started taking an interest in the environmental impact of packaging in 1974, and the consultancy has expanded its interest in recycling and waste management to cover waste electrical and electronic products and spent batteries as the EU has developed "producer responsibility" policies for these sectors.

Gill Bevington joined Perchards in 1991. She monitors, analyses and reports on European legislative developments on packaging (and industry response to them) at national and EU level, and is an expert on national waste management initiatives across Europe. She has carried out many tailor-made studies for clients on aspects of the packaging legislation in place in various European countries and speaks regularly at conferences on the subject.

Public sector consultancy

In the public sector, Perchards have carried out packaging studies for the European Commission, the International Finance Corporation (part of the World Bank group), the National Environment Protection Council (representing the Governments of the Commonwealth, States and territories of Australia), the Commonwealth of Australia's Department of the Environment and Heritage, the EPA of one Australian state, the Irish EPA, the Slovak Environment Ministry and the UK Government departments responsible for the environment (DEFRA) and industry (BERR).

Perchards have undertaken a number of important packaging projects for the European Commission:

- From 1998-2006 David Perchard, the Managing Director, was funded by DG Environment to act as CEN Consultant on the development of European packaging standards.
- In 2004-5 Perchards led a *Study on the progress of the implementation and impact of Directive 94/62/EC on the functioning of the Internal Market*, a major report for DG Enterprise which was used as background material for the Commission's December 2006 progress report to the Council and European Parliament on the implementation and impact of the Packaging and Packaging Waste Directive.
- In 2006 and 2007 Perchards carried out *studies on the implementation in practice of a nationwide deposit system in Germany*. Two retail surveys were undertaken in Germany for DG Enterprise, one before the mandatory deposit rules changed in May 2006, and the other a few months later, to provide background information for the Commission's decision on whether to continue its legal challenge to the latest amendment to the German Packaging Ordinance.
- As part of DG Enlargement's TAIEX programme, David Perchard has made a number of presentations to Government officials and industry representatives in eight EU candidate countries, potential candidate countries and new Member States on various

aspects of implementation of the EU Packaging and Packaging Waste Directive, the lessons learned by existing member states and the pitfalls to be avoided.

Private sector consultancy

Perchards are retained by a number of leading companies and trade associations to keep them up to date on the progress of "producer responsibility" and other waste legislation and policies across Europe, and to advise on policy development and communications strategies.

Perchards has experience at all levels in the "packaging chain", from raw materials production, packaging manufacture and the manufacture of packaged goods to retailing, and the consultancy has been engaged by some 300 companies or organisations based in Australia, Austria, Belgium, Brazil, Canada, China, Croatia, the Czech Republic, Denmark, Egypt, France, Germany, Greece, Ireland, Israel, Japan, Malta, the Netherlands, New Zealand, Norway, Portugal, Romania, Russia, Serbia, Singapore, the Slovak Republic, Spain, Sweden, Taiwan, Thailand, Turkey, the UK and the USA.

פרוטוקול מס' 124
מישיבת ועדת הכלכלה
יום שלישי, כ"א בכסלו התש"ע (8 בדצמבר, 2009), שעה 13:45

סדר היום:

1. הצעת חוק הפיקדון על מכלי משקה (תיקון מס' 3), התש"ע-2009 (מ/285)

נכחו:

חברי הוועדה:

כרמל שאמה – מ"מ היו"ר
אלי אפללו
רוברט טיביב
עמיר פרץ
מנחם אליעזר מוזס

מזמנים:

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן
חה"כ חיים אמסלם
חה"כ אברהם מיכאלי
חה"כ אנסטסיה מיכאלי
חה"כ אורי מקלב
חה"כ גדעון עזרא
חה"כ ציון פיניאן
חה"כ אופיר פינס-פז

יוסי ענבר	-	מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה
גיל יניב	-	סמנכ"ל בכיר לתשתיות, המשרד להגנת הסביבה
אילן ניסים	-	ראש אגף פסולת מוצקה, המשרד להגנת הסביבה
יואב גואל	-	האגף לטיפול בפסולת מוצקה, המשרד להגנת הסביבה
אלעד עמיחי	-	ממונה על מיחזור פסולת, המשרד להגנת הסביבה
עו"ד גיוש פדרסון	-	הלשכה המשפטית, המשרד להגנת הסביבה
עו"ד ניצן ליבנה	-	הלשכה המשפטית, המשרד להגנת הסביבה
אלון שלזינגר	-	חשב המשרד להגנת הסביבה
אלונה שפר	-	ראש מטה השר, המשרד להגנת הסביבה
אביעד אורן	-	יועץ השר, המשרד להגנת הסביבה
יוסי חזאי	-	יועץ השר, המשרד להגנת הסביבה
מיכל שינוול	-	רפרנטית איכות סביבה ותיירות, אגף התקציבים, משרד האוצר
עו"ד רוני טלמור	-	מחלקת ייעוץ וחקיקה, משרד המשפטים
עו"ד תמר קלהורה	-	מחלקת ייעוץ וחקיקה, משרד המשפטים
מפקח דנה צ'רנובלסקי	-	ייעוץ משפטי, משטרת ישראל, המשרד לביטחון פנים
דגנית כרמל ביוקוביץ	-	ראש מחלק הערכה, היחידה לאכיפה כלכלית, המשרד לביטחון פנים
עו"ד דרור לוינגר	-	הלשכה המשפטית, משרד הפנים
רונית קן	-	הממונה על הגבלים עסקיים, רשות ההגבלים העסקיים
עו"ד אשר גושן	-	סגן היועץ המשפטי, רשות ההגבלים העסקיים
ד"ר שלומי פריזט	-	ראש המחלקה הכלכלית, רשות ההגבלים העסקיים
עו"ד אילן שטיינר	-	רשות ההגבלים העסקיים
רון מוסקוביץ	-	מנכ"ל מרכז השלטון המקומי
גמליאל (גמי) ברזילי	-	מתאם פעולות, מרכז השלטון המקומי
מיכאל כרמי	-	מנכ"ל תאגיד המיחזור – אלי"ה

- סמנכ"ל כספים, תאגיד המיחזור – אל"ה	- אסתי מצא-רום
- מנהל איגוד תעשיות המזון, התאחדות התעשיינים	- צביקה גולדשטיין
- נשיא החברה המרכזית לייצור משקאות קלים, התאחדות התעשיינים	- רוני קוברובסקי
- ייעוץ משפטי, החברה המרכזית לייצור משקאות קלים, התאחדות התעשיינים	- עו"ד בנימין (בני) רוטנברג
- מנהלת רגולציה, החברה המרכזית לייצור משקאות קלים, התאחדות התעשיינים	- קרן שינמן
- המחלקה המשפטית, שופרסל, איגוד רשתות השיווק	- עו"ד עידו רוז
- סגנית היועמ"ש, רשת הריבוע הכחול, איגוד רשתות השיווק + איגוד לשכות המסחר	- עו"ד עירית פיליפ
- יו"ר האיגוד הארצי למסחר	- איתן אביבי
- סמנכ"ל אביב תעשיות מיחזור	- יצחק מזרחי
- מנהלת שיווק, אביב תעשיות מיחזור	- דפנה בן יעקב
- סמנכ"ל פיתוח, אביב תעשיות מיחזור	- ירון מזרחי
- סמנכ"ל איגוד המסעדות	- רונן ארדיטי
- יועצת לאיגוד המסעדות	- עו"ד רות פרמינגר
- יו"ר ארגוני הסוחרים בישראל	- אברהם בירנבאום
- מנהלת קשרי ממשל, ארגון חיים וסביבה	- מאיה קרבטרי
- מומחה למיחזור, אדם טבע ודין	- גלעד אוסטרובסקי
- ייעוץ משפטי, אדם טבע ודין	- עו"ד מתן גרפונקל
- אדם טבע ודין	- דבורה סייס-פורמן
- מגמה ירוקה	- גיל יעקב
- החברה להגנת הטבע	- ענת אסל
- היועצת המשפטית, המועצה הישראלית לצרכנות	- עו"ד סלעית קולר
- לשכת עורכי-הדין	- עו"ד עמנואל וייזר
- יועץ כלכלי וסביבתי, חבר הנהלת מלר"ז – מועצה ציבורית למניעת רעש וזיהום אוויר	- דניאל מורגנשטרן

ייעוץ משפטי :
אתי בנדלר
ניר ימין
יעל פיין (מתמחה)

מנהלת הוועדה :
לאה ורון

רשמת פרלמנטרית :
אירית שלהבת

הצעת חוק הפיקדון על מכלי משקה (תיקון מס' 3), התש"ע-2009 (מ/285)חיו"ר כרמל שאמה:

ברוכים הבאים לוועדת הכלכלה, לישיבת המשך על הצעת חוק הפיקדון על מכלי משקה (תיקון מס' 3), התש"ע-2009. מכבד אותנו בנוכחות כבוד השר להגנת הסביבה גלעד ארדן.

בישיבה האחרונה עצרנו בהקראת סעיפי הצעת החוק והצבעה עליהם. לא נבזבז יותר מדי זמן על דיבורים כלליים אלא נמשיך ישר במלאכה. כבוד היועץ המשפטי של המשרד להגנת הסביבה, תתכבד להמשיך מן הנקודה שבה הפסקת.

ג'וש פדרסון:

צהרים טובים. תודה רבה, כבוד היושב-ראש, השר. אני מקווה שהנוסח נמצא בפני כולם, גרסה 7.12.09.

לאה ורון:

אם יורשה לי להעיר, הנוסח הועבר לוועדה רק היום.

אתי בנדלר:

אם יורשה לי להעיר, מכיוון שכיועצת המשפטית לוועדה הייתי היום בדיונים ללא הפסקה כמעט, למעט הפסקה של 20 דקות בצהרים, עיניי טרם שזפו את הנוסח החדש ולכן אינני יודעת אם אהיה מסוגלת להגיב בזמן אמת לכל ההערות ככל שצריך אולי להעיר בקריאה מתונה יותר.

חיו"ר כרמל שאמה:

אולי יאירו את עינינו על השינויים.

אברהם בירנבאום:

הייתי מבקש להזכיר את ההחלטה בסוף הישיבה הקודמת, שידונו בהצעות שהעברתי אליכם בכתב, כפי שביקשתם, ושהמנכ"ל יציע הצעה משלו לגבי חנויות המכולת.

חיו"ר כרמל שאמה:

תודה, מר בירנבאום. אנחנו זוכרים את הצעתך.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

דרך אגב, לא קיבלתי את ההצעה הכתובה שלך.

אברהם בירנבאום:

אתה הראשון שאליו שלחתי את ההצעה. אנשי המשרד שלך כולם אמרו לי שקיבלו.

חיו"ר כרמל שאמה:

הוא לא אמר שהמשרד לא קיבל. הוא אמר שהוא לא קיבל.

לאה ורון:

בכל מקרה, מר בירנבאום, מכתבך הועבר לכל חברי ועדת הכלכלה.

ג'וש פדרסון:

הערה ראשונה מתייחסת לסעיף ההגדרות שעברנו עליו כבר. ייתכן ויהיה צורך לשנות את ההגדרות "יצרן" ו"יבואן" לאור זאת שתהיה אפשרות להחיל את החוק גם על מכלי משקה גדולים. אולי ניתן להסמיק את היועצת המשפטית לוועדה, את משרד המשפטים ואותי לבחון אם צריך להתאים את ההגדרות בסעיף 1 של "יצרן" ו"יבואן".

היו"ר כרמל שאמה:

צריך לבחון את זה על-ידי היועצת המשפטית.

ג'וש פדרסון:

אני מבקש רק להעיר על כך מכיוון שקראנו את זה כבר.

לאה ורון:

ככל שיידרש תיקון בהגדרות, הוועדה תצטרך לאשר את זה. תצטרכו לפתוח את הדיון בסעיף מחדש.

היו"ר כרמל שאמה:

לא יהיה תיקון מחוץ לאולם הוועדה. על כל תיקון נצטרך להצביע.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

מה זאת אומרת להסמיק אותך? מתי להסמיק אותך? עכשיו עובדים על החוק וצריך עכשיו להכניס את התיקונים הנדרשים.

ג'וש פדרסון:

זה ברמה של תיקון נוסח.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

אם זה יהיה תיקון נוסח אז לא צריך הסמכה. תיקון נוסח אפשר להביא תמיד.

אתי בנדלר:

תיקוני נוסח, התאמת נוסח, ככל שמדובר בנוסח בלבד אני עושה התאמה בעת הכנת הצעת החוק לקריאה שנייה ושלישית. ככל שיש בכך גם מהות אני דורשת תמיד להביא את זה לוועדה.

ג'וש פדרסון:

סעיף 5 – הוספת סעיף 33 לחוק העיקרי

"אחרי סעיף 34 לחוק העיקרי יבוא:

33. "איסור מכירת מכלי משקה לא מסומנים

בית עסק לא ימכור מכל משקה שאינו מסומן לפי הוראות סעיף 3(א), אלא אם כן חל, לגבי אותו מכל משקה, פטור מחובת הסימון לפי סעיף 34(א), והיצרן או היבואן, לפי העניין, מסר לבעל העסק העתק מאישור הקרן לממונה לפי הסעיף האמור."

זאת אחת מנקודות הכשל בחוק שנלמדו עם השנים. זה נועד לתקן את הפער שקיים ולאסור אפשרות למכור מכלי משקה לא מסומנים שגורמים לבעיות בכל מערך האיסוף והחזרת הפיקדון.

היו"ר כרמל שאמה:

למי מחברי הכנסת יש הערות על הסעיף? אני מבין שלאף אחד אין הערות.

אני מעלה להצבעה את סעיף 5 להצעת החוק. מי בעד ההצעה כנוסח הממשלה? מי נגד? מי נמנע?

הצבעה

בעד סעיף 5 להצעת החוק – רוב
נגד – אין
נמנעים – אין
הסעיף נתקבל.

היו"ר כרמל שאמה:

הרוב בעד. אין מתנגדים ואין נמנעים. סעיף 5 נתקבל פה אחד.

לאה ורון:

חבר הכנסת אופיר פינס-פז מצביע במקום חבר הכנסת עמיר פרץ, חבר הכנסת גדעון עזרא מצביע במקום חבר הכנסת ישראל חסון, חבר הכנסת חיים אמסלם מצביע במקום חבר הכנסת יצחק וקנין.

אופיר פינס-פז:

מה קורה לגבי ההסתייגויות?

אתי בנדלר:

אם יש לך הצעה לתיקון סעיף מסוים, אני מבקשת להציע אותה עכשיו ותהיה הצבעה על ההצעה הזאת. אם היא לא תתקבל היא תהפוך להסתייגות, כמקובל.

אברהם בירנבאום:

אדוני היושב-ראש, בשלב זה יש לי הצעה. אני מציע שבסעיף 1 לחוק העיקרי, אחרי הגדרת "צרכן" תבוא הגדרת "מכולת": "מרכול ששטח המכירה שלו הינו פחות מ-150 מטר מרובע".

שנית, אני מציע שלאחר סעיף 7 לחוק העיקרי יתווסף סעיף 7ג: "יצרן, יבואן וספק חייבים לקבל מכלי משקה ריקים מסומנים ממכולת גם אם לא יוצרו או שווקו על ידו כשהם מספקים למכולת מכלי משקה מלאים, ולשלם למכולת את דמי הפיקדון בעדם".

היו"ר כרמל שאמה:

מר בירנבאום, ככל שיש לך הצעות וככל שהן טובות, הן צריכות להיות מוצגות לוועדה על-ידי אחד מחברי הכנסת. אתה צריך לשכנע את אחד מחברי הכנסת להציג אותן. לאף אחד אחר אין את הזכות הזאת בשלב זה של הדיון.

אברהם בירנבאום:

אבל הוחלט שמנכ"ל המשרד להגנת הסביבה יתייחס לנושא הזה בתחילת הישיבה, ולא שמענו אותו.

היו"ר כרמל שאמה:

על מה שהמנכ"ל התחייב להגיב, הוא יגיב.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

אולי נאמר את התגובה שלנו כדי לייתר את הצורך של מר בירנבאום בתוס' הדיון בכל סעיף לבקש לתקן את סעיף 1.

היו"ר כרמל שאמה:

היועץ המשפטי של המשרד להגנת הסביבה יתייחס לרעיון של מר בירנבאום.

ג'וש פדרסון:

יש לנו הצעת נוסח שתיכנס בסעיף 7(ב).

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

תסביר קודם את המהות. עזוב את הנוסח. המהות חשובה.

ג'וש פדרסון:

יש שם סעיף שמתייחס כבר היום ליחסי הגומלין בין היצרנים והיבואנים ובין בית העסק. מה שמופיע היום כ"חייב לקבל" מוצע שישתנה ל"חייב לאסוף". יצרן או יבואן יהיה חייב לאסוף מבתי העסק מכלי משקה בפרקי זמן סבירים.

אתי בנדלר:

זה כלול כבר בנוסח שמופיע בפנינו או עדיין לא?

ג'וש פדרסון:

לא. זאת הצעה מן השעה האחרונה. זה יופיע לפני סעיף 8 להצעת החוק, בהתייחס לסעיף 7 להצעת החוק.

לאה ורון:

אתה מוכן לחזור על ההצעה?

ג'וש פדרסון:

הכוונה לקבוע חובה על יצרן או יבואן לאסוף מכלי משקה מבתי העסק.

אתי בנדלר:

מכיוון שאין לנו כרגע הצעה, תגיד על איזה סעיף בחוק העיקרי אתה מדבר.

ג'וש פדרסון:

בסעיף 7(ב) לחוק העיקרי, במקום "בית עסק", יצרן ויבואן חייבים לקבל מכלי משקה "יבוא": "חייבים לאסוף מכלי משקה ריקים מסומנים שמוסר להם בית עסק לפי הוראות סעיף קטן (א), ולשלם לו את דמי הפיקדון בעדם", ולכך נוסיף "בפרקי זמן סבירים". זה אמור לתת מענה לסוגייה שמר בירנבאום העלה.

בנוסף, מוצע להוסיף סעיף קטן 7(ג) שמתייחס למתן סמכות לממונה על החוק, שנמצא במשרד להגנת הסביבה, שיהיה רשאי, בנסיבות יוצאות דופן, לקבוע הוראות לעניין פרקי הזמן המינימליים לאיסוף מכלי משקה.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

מר בירנבאום, הבנו ואנחנו רוצים לתת מענה, אבל אתה לא נותן להסביר אותו. אולי עוד לא הבנת.

אברהם בירנבאום:

הבנתי היטב.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

יופי. אני לא בטוח שאני הבנתי. אני רוצה לראות שהבנתי. הבעיה שהעלה מר בירנבאום, אנו סבורים שהיא נכונה. יש אמנם חובה על היצרנים, או אם הם עושים את זה בתאגיד באישור בית-הדין כפי שקורה כרגע, לתת שירות שוויוני, אבל במסגרת השירות השוויוני לא קובעים להם את תנאי השירות. לדוגמה הם קבעו שרק מי שאסף למעלה מ-1,000 בקבוקים באים לקחת ממנו את הבקבוקים. כך נוצר עיוות מסוים, שהרי אנו רוצים לחייב כאן בחקיקה, ואפילו עם פיצוי לדוגמה, בתקווה שהוועדה תשתכנע, שבעל עסק יהיה חייב לקבל בקבוקים. אמנם מגבילים היום את הכמות שלהם אבל בסופו של דבר אם בעל עסק במטולה או בקריית שמונה נתקע עם כמות גדולה של בקבוקים ואומרים לו: עד שלא יהיו לך 1,000 לא נבוא לאסוף, זה יוצר סיטואציה שאינה מקובלת עלינו. לכן אנחנו מבקשים לכתוב בחקיקה הראשית שצריך לעשות את זה בזמן סביר. אנחנו עדיין רוצים לשמור את הזכות לממונה אצלנו לקבוע ולהתערב – ואנחנו מקווים שלא יהיה צורך, מכיוון שהיצרנים והיבואנים יתנו שירות טוב בעניין הזה – אבל אם לא יתנו שירות טוב ויוגשו תלונות אנחנו רוצים שתישמר לנו האפשרות החוקית להתערב בקביעה מה הוא הזמן הסביר שבו הם נדרשים לאסוף את הבקבוקים.

אתי בנדלר:

לקבוע פרקי זמן מקסימליים לאיסוף מכלי משקה מבתי עסק.

אברהם בירנבאום:

אדוני השר, גם על-פי הניסיון מן העבר עם מכלים קטנים, מספר המכלים בחנות מכולת איננו גדול. הם לא באים ולא יבואו.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

אבל הסברת את זה. הבנתי את טענתך. תגיד מה לא הבנתי.

אברהם בירנבאום:

אני מבקש שכל אימת שהם מביאים מכלים מלאים, במקום שהתפנה במשאית יקחו את המכלים הריקים.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

אם יהיה צורך, הממונה יקבע את זה. אני לא מתכוון להיכנס לרזולוציה כזאת.

אברהם בירנבאום:

אדוני השר, למה אתה רוצה להפליל אותנו קודם על כך שאנו לא מחזירים פיקדון? תטיל עליהם את החובה, כל אימת שהם מביאים מכלים - - -

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

אני מטיל עליהם את החובה.

היו"ר כרמל שאמה:

מר בירנבאום, השר אמר בעברית פשוטה וברורה שאם המשרד להגנת הסביבה יראה לנכון שהנסיבות מצריכות הוראה שכל הגעה של משאית תחייב לקבל מכלים ריקים, כך הוא יעשה.

אברהם בירנבאום:

למה שזה לא ייקבע בחוק כפי שכל דבר נקבע בחוק?

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

תשאל את הממונה על הגבלים עסקיים אם נראה לה שהמשאית שמוכרת את השתייה תאסוף גם את הבקבוקים.

אברהם בירנבאום:

למה לא?

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

תשאל אותה. היא תסביר לך.

אברהם בירנבאום:

בבקשה, אני שואל אותה.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

זה לא הגיוני כי זה לא אותו מנגנון. לא מי שמוכר את המשקה מטעם "טמפו" הוא זה שאוסף את כל הבקבוקים של כל החברות.

אברהם בירנבאום:

זה הגיוני מאוד מכיוון - - -

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

זאת העמדה שלי.

אברהם בירנבאום:

אדוני השר, אתה חוסך נסיעות מיותרות של משאיות.

היו"ר כרמל שאמה:

מר בירנבאום, בזה נסתיימה זכות הדיבור שלך. אני סבור שמן ההצעה שלך השגת המון, יותר מרבים אחרים כאן. קיבלת תגובה של המשרד להגנת הסביבה שהלכה די בכיוון שלך. לא כל מה שאדם מציע, גם לא כל מה שחבר כנסת מציע מתקבל כאן כנוסחו. השגת מספיק גם עבור מי שאתה מייצג. בזה סיימנו.

רוני קוברובסקי:

נאמר גם בישיבה הקודמת, המכולות הקטנות בדרך כלל מקבלות שירות איסוף מן היצרניות בין אחת לשבועיים לאחת לחודש. במקרה דנן אני סבור שמר בירנבאום לא מעוניין שיבואו אליו אחת לחודש, ובוודאי שבעל המכולת לא יצטרך להחזיק את הבקבוקים עם שאריות

המשקה במשך חודש שלם אצלו. אם מתכוונים להכניס כאן שינוי צריך לקבוע שזה יהיה גם בכמות סבירה וגם בזמן סביר. היום אם חנות מכולת מבקשת באופן דחוף שני ארגזים למשל, לא מוציאים משאית שלמה כדי לשלוח לה את זה. לחברות ההובלה יש את העלויות שלהן, לתאגיד יהיו העלויות שלו. כל הדברים הללו צריכים להיעשות בצורה כלכלית.

דניאל מורגנשטרן:

אם זה היה נכון אז רחובות הערים לא היו נפקקים כל יום עם משאיות החלוקה. זה פשוט לא נכון.

היו"ר כרמל שאמה:

אנחנו לא פותחים את הדיון בשום דבר.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

מר רוני קוברובסקי, אתה התנגדת למה שהצעת?

רוני קוברובסקי:

לא.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

אני מבקש, הזמן שהקצו לנו היום – ואני באמת מודה לוועדת הכלכלה על כך – הוא עד שעה 16:00. מה שלא יסתיים היום, אם לא יסתיים – לא יסתיים. אין לי שום כוונה להביא השנה תקנות להפחתת היעדים. שכל אחד מכם ייקח את זה בחשבון כפי שירצה ותקיימו דיון, כל אחד על מה שחשוב לו לומר.

רוני קוברובסקי:

אני מבקש סליחה אם הפרעתי לדיון.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

לא, זה בסדר גמור, אבל אם זה תומך בעמדה שהמשרד מציג אז מה הצורך?

רוני קוברובסקי:

אני רק רוצה לחדד כי המשרד הזכיר רק את הזמנים ואני הזכרתי גם את הכמות. כמות סבירה וזמן סביר. אי אפשר לטרטר מערכות שלמות.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

כך כתוב כבר היום בחוק. הלא כך?

אתי בנדלר:

לא. התוספת הזאת קשה. אני סבורה שהצעת השר טובה מאוד לעניין הזה, אם יורשה לי להגיב. מר בירנבאום העלה בעיה. המשרד להגנת הסביבה בנושא הזה השיב תשובה ראויה וטובה בהחלט. נאמר שתהיה חובה לאסוף בפרקי זמן סבירים, ואם הממונה ייווכח שיש בעיה בהגדרה של "פרקי זמן סבירים" הוא יהיה רשאי גם לקבוע פרק זמן מינימלי. לדוגמה, הוא יוכל לקבוע שתהיה חובה לאסוף מכל בעל מכולת או מכל בית עסק את מכלי המשקה הריקים לפחות אחת לשבועיים אף אם אותו בית עסק מקבל אספקה רק אחת לחודש. מעבר לזה זו תהיה הוראה בלתי סבירה, שהרי יש כאן התנהלות של חיי מסחר תקינים שרוצים לאפשר אותם, מחד גיסא, ומאידך גיסא שלא תתאסף אצל בעלי המכולות שאתה מייצג כמות גדולה של בקבוקים שיצטרכו למצוא להם מקום אחסון ועלויות להתפתח בעיות תברואתיות.

רוני קוברובסקי:

לכן צריך לדבר גם על כמות סבירה ולא רק על זמן סביר.

אתי בנדלר:

אי אפשר לדבר על כמות סבירה, כי אם יש מכולת קטנה באיזו עיירה, כשאתה מדבר על כמות סבירה יכול להיווצר על-ידי כך מצב שלא תבואו לאסוף אלא לאחר חודש או חודשיים, וגם זה לא ראוי.

אברהם בירנבאום:

או שנה או שנתיים.

אתי בנדלר:

לכן אני סבורה שההצעה של השר כאן מהווה בהחלט פשרה נאותה בין כל העמדות שהוצגו בישיבה הקודמת.

אברהם בירנבאום:

שייקבע בחוק מה שאמרה היועצת המשפטית לוועדה, שזה יהיה לפחות אחת לשבועיים.

אתי בנדלר:

לא. זה סמכות של הממונה.

אופיר פינס-פז:

מתחילה להתברר לי כאן תמונה שצריך לדון בה בצד הפרוצדורלי. קודם כול, יש כאן נוסח חדש שהובא מעכשיו לעכשיו. שנית, אני מבין שיש איזה עניין – ולא ברור לי מדוע, אולי הסיבות טובות אך אני לא מכיר אותן – להשלים את כל החקיקה עד השעה 16:00 היום.

היו"ר כרמל שאמה:

מי אמר את זה?

אופיר פינס-פז:

כך הבנתי מן השר.

היו"ר כרמל שאמה:

השר אמר שמה שלא נספיק היום, לא נספיק.

אופיר פינס-פז:

אולי לא הבנתי נכון.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

אני מעוניין בכך. אם לא, יהיה דיון נוסף.

אופיר פינס-פז:

אני סבור שצריך לעכל את הדברים שקורים כאן. צריך לתת אפשרות סבירה לחברי הכנסת להגיש הסתייגויות על התוצאה הכוללת שהתקבלה. אי אפשר לעשות הכול היום.

אלי אפללו :

הוא אמר שאם לא נסיים, לא נסיים.

אופיר פינס-פז :

בסדר. חשבתי שההחלטה היא לסיים היום את הליך החקיקה.

אלי אפללו :

אם אפשר, מה טוב. אם לא, לא.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן :

אני בסך הכול אורח כאן. אני לא קובע את סדרי הדיון.

אופיר פינס-פז :

אם כך אתה מרגיש אז הכול בסדר.

היו"ר כרמל שאמה :

אני מציע שנצביע על ההצעה של המשרד להגנת הסביבה, והיועצת המשפטית של הוועדה תשלב את זה אחרי כן בנוסח החוק. לאנשים ברור עכשיו על מה מצביעים.

אופיר פינס-פז :

באיזה סעיף זה אמור להיכנס?

אתי בנדלר :

אני לא יודעת.

היו"ר כרמל שאמה :

היועצת המשפטית לוועדה תחליט אחר-כך. המספר רלוונטי פחות.

אופיר פינס-פז :

האם ניתן לחזור על הנוסח?

היו"ר כרמל שאמה :

לפני כן, רציתי לשאול את המשרד להגנת הסביבה, האם יש בעיה, האם ריאלי שבעל חנות מכולת יתקשר ויגיד לתאגיד : בואו תאספו ממני 5 פחיות! האם לא יוצרים כאן עיוות?

אברהם בירנבאום :

100 פחיות.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן :

לא נקבע בחוק הזה שהמספר משנה או שהכמות קובעת. הבעיה שהוא מציג היא קודם כול לוח הזמנים. אם יש בעיה כזאת היא נגזרת כנראה גם מן הכמות ומן המרחק. מתקשר משהו מקרייט שמונה ואומר : יש לי כאן 15 בקבוקים קטנים, תבואו לקחת אותם היום או מחר.

אברהם בירנבאום :

שיהיה 100 בקבוקים.

היו"ר כרמל שאמה:

מר בירנבאום, אני מרגיש לא נעים לקרוא אותך לסדר, אתה מבוגר ממני ביום אחד, אבל אתה כבר לא משאיר לי ברירה.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

לא רלוונטי אם יש בעיה או אין בעיה. צריך שתהיה סמכות להתערב בעניין הזה אם המשרד יקבע שיש בעיה. למיטב ידיעתי, עד לרגע זה לא הובאו לידיעתי מעולם תלויות מן הסוג שמר בירנבאום מציג ונאבק כאן בחירוף נפש, ואני מעריך אותו מאוד. לא שמעתי ולא ראיתי מעודי תלויה שהגיעה אליי על הנושא הזה.

היו"ר כרמל שאמה:

האמירות של מר בירנבאום התייחסו לקצה אחד של הסיטואציה. בקצה השני של הסיטואציה יכול להיווצר עיוות אחר, כאשר התאגיד או מי שבא במקומו יצטרך לשלוח משאית לאיסוף כמות קטנה מאוד של בקבוקים.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

לכן ביקשנו את שיקול הדעת. אנחנו משרד ממשלתי שחי את זה ביום-יום. יש לנו ממונה שמפקח.

היו"ר כרמל שאמה:

שיקול הדעת שלך הוא לעניין פרקי הזמנים, לקבוע תדירות מינימלית.

קריאה:

גם כמות.

אתי בנדלר:

בפירוש לא דובר על כמות אלא רק על מגבלת זמן.

היו"ר כרמל שאמה:

הממונה יקבע כמות מינימלית לצורך איסוף. לא הגיוני לשלוח עובד עם משאית לאסוף שקית של 5 פחיות. בכך גורמים נזק יותר מאשר תועלת. אנחנו הרי רוצים כאן לייעל.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

גורמים גם לזיהום אוויר.

היו"ר כרמל שאמה:

נכון, גם מבחינה סביבתית. אדוני היועץ המשפטי, האם אנחנו יכולים לשלב מינימום של כמות?

ג'וש פדרסון:

תקבעו את העיקרון ואנחנו ננסח.

היו"ר כרמל שאמה:

אנחנו רוצים לאשר עכשיו את הנוסח.

אופיר פינס-פז :

ומה עם מקסימום של כמות?

היו"ר כרמל שאמה :

אדרבה, אם תהיה כמות גדולה כולם ירוצו לאסוף כי יש תחרות על האיסוף ויש לזה שווי כספי. אם תודיע בטלפון שיש לך מיליון פחיות, כולם יבואו לקחת.

אופיר פינס-פז :

ואם אודיע שיש לי 30 פחיות?

היו"ר כרמל שאמה :

אנחנו מדברים על המינימום.

אופיר פינס-פז :

ו-70 פחיות?

היו"ר כרמל שאמה :

אנחנו מחפשים את מספר המינימום.

אופיר פינס-פז :

מה הקיבולת שלו?

היו"ר כרמל שאמה :

ניתן שיקול דעת לממונה במשרד להגנת הסביבה באשר למרווח הזמן והכמות. המרווח של הזמן מאלץ את האוספים. המגבלה של הכמות מונעת מטרדים של איסופי-סרק.

אופיר פינס-פז :

מכולת קטנה בעיירה קטנה אוספת כמות מסוימת של בקבוקים. כמות כזאת תיחשב בעיר גדולה ככמות קטנה, אבל בעיר קטנה היא נחשבת לכמות גדולה.

אלי אפללו :

לכן ניתנה כאן גמישות.

אופיר פינס-פז :

בסדר, הסכמתי, אבל לא רק למינימום אלא גם למקסימום.

היו"ר כרמל שאמה :

במקסימום אין בעיה.

אופיר פינס-פז :

מקסימום במקום קטן שונה מאשר במקום גדול.

קריאה :

זה מטופל על-ידי המגבלה של הזמן.

גיוש פדרסון:

אני מבקש לקרוא את ההצעה לנוסח לסעיף קטן 7(ג) לחוק העיקרי: "הממונה רשאי לקבוע הוראות לעניין פרקי הזמן המרביים והכמויות המזעריות לאיסוף מכלי משקה מבית עסק כאמור בסעיף קטן (ב)".

היו"ר כרמל שאמה:

אתה יכול להוריד את המילה "מזעריות" ולהשאיר "כמויות"? זה יאפשר לך לפעול אם תרצה פעם לתקוף מן הכיוון השני.

מי בעד הנוסח שהציע היועץ המשפטי של המשרד להגנת הסביבה? מי נגד? מי נמנע?

הצבעה

בעד הוספת סעיף קטן (ג), כפי שהוקרא, לסעיף 7 לחוק העיקרי – רוב
נגד – אין
נמנעים – אין
הסעיף נתקבל.

היו"ר כרמל שאמה:

חבר הכנסת אופיר פינס-פז לא השתתף בהצבעה. רוב החברים תמכו. הסעיף נתקבל.

אנחנו מסמיכים את היועצת המשפטית לנסח את הסעיף.

אתי בנדלר:

הדבר היחיד שאני עדיין לא יודעת זה אם מדובר כאן על קביעה או על מתן הוראות, כי אני מניחה שלא מדובר בהסמכת הממונה לקבוע חקיקת משנה. אז זה "ליתן הוראות".

רוני טלמור:

יש תיקון גם בסעיף קטן (ב) שעו"ד גיוש פדרסון קרא קודם.

גיוש פדרסון:

בסעיף קטן 7(ב), במקום "לקבל" יבוא "לאסוף".

אופיר פינס-פז:

מי הוא הממונה באופן ספציפי?

אתי בנדלר:

מי שיוסמך בידי השר.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

יש היום ממונה במשרד להגנת הסביבה.

אני מבקש שתצביע שוב על הסעיף כי הורדת את המילה "המזעריות".

היו"ר כרמל שאמה:

אני מעלה שוב להצבעה את אותו נוסח ללא המילה "מזעריות".

רוני טלמור:

וכולל תיקון בסעיף קטן (ב) שדיברנו עליו קודם, על החובה לאסוף.

היו"ר כרמל שאמה:

נצביע שוה על סעיף 7(ג) המתוקן ועל התיקון בסעיף קטן (ב) לגבי החובה לאסוף. לכל חברי הכנסת מובן על מה מצביעים? מי בעד התיקון? מי נגד? מי נמנע?

הצבעה

בעד התיקון המוצע בסעיף 7 לחוק העיקרי – רוב
נגד – אין
נמנעים – אין
הסעיף נתקבל.

היו"ר כרמל שאמה:

התיקון נתקבל פה אחד, אין נמנעים ואין מתנגדים.

אתי בנדלר:

בסעיף קטן (א) יש שני שינויים: הן החובה לאסוף, והן בתוך זמן סביר.

גיוש פדרסן:

סעיף 6 – תיקון סעיף 4 לחוק העיקרי

"בסעיף 4 לחוק העיקרי, סעיף קטן (ב) – בטל."

אופיר פינס-פז:

מה המשמעות של זה?

גיוש פדרסן:

הסעיף שיורד קובע "בית עסק המוכר לצרכן משקה לצריכה בתחומי בית העסק, אינו חייב לגבות פיקדון." מוצע לבטל הוראה זו במטרה ליצור אחידות בחובת גביית הפיקדון המוטלת על בתי העסק השונים. שלא יהיה לנו מקרה שנקבע פיקדון בידי בית העסק ללא ידיעת הצרכן. זה מופיע בהצעת החוק המקורית עוד משנת 2007.

אופיר פינס-פז:

נשמע הגיוני.

רוני ארדיטי:

אני מייצג את איגוד המסעדות ובתי הקפה. דובר כאן על צריכה במקום אך עדיין לא שולם על המוצר. אם גובים דמי פיקדון על מוצר שטרם שולם עליו ואז מפנים את השולחן ובסופו של דבר מגישים חשבון אז מכל המשקה בכלל לא נמצא בידי של הצרכן בעוד אנחנו גבינו דמי פיקדון. אנחנו מבקשים להחריג את כל נושא הצריכה במקום מכיוון שאין תשלום בפועל. סעיף קטן 4(ב), שאותו מבקשים למחוק, מאפשר לנו לא לגבות מהאנשים דמי פיקדון. אני לא מוצא סיבה למחוק אותו, ובוודאי שאחר-כך גם לא נוכל להחזיר דמי פיקדון אחרי שאנשים סיימו את הארוחה במסעדה או את השתייה בבית הקפה.

עמנואל וייזר:

יש כאן בעיה. הרי המכלים שנצרכים במקום נאספים בחזרה על-ידי המלצר, על-ידי בית העסק. זאת אומרת שבאותה פעולה גם מוחזר המכל. היכן כאן פרק הזמן שבו אני משלם ולא מקבל חזרה? כאשר אני משלם ויוצא מבית העסק זה כבר אחרי שהחזרתי את המכל.

היו"ר כרמל שאמה:

מישהו מן המשרד רוצה להגיב על זה?

אופיר פינס-פז:

מה תהיה הפרוצדורה? באנו, אכלנו ושתינו ושילמנו 10 שקלים.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

מאין בא התיקון הזה? זה עוד התיקון מ-2007? מה המטרה של זה?

ג'וש פדרסן:

המטרה ליצור אחידות.

אופיר פינס-פז:

איך זה יתבצע בפועל? שנינו שתינו עכשיו סודה ושילמנו עליה 10 שקלים. קיבלנו 25 אגורות בחזרה בחשבון?

אתי בנדלר:

לא. יוצאים מתוך הנחה שבמחיר של 10 שקלים מגולם גם מחיר הפיקדון, כאילו גבו ממך. הבעיה היא שאחר-כך אתה תבוא עם הבקבוק הריק ותבקש את דמי הפיקדון.

אופיר פינס-פז:

זאת השאלה, האם אני מקבל בחזרה 25 אגורות.

רונו ארדיטי:

יש לזכור שהמסעדות משלמות מראש את דמי הפיקדון בזמן שהן רוכשות את הסחורה, כך שאנחנו כבר שילמנו. אין לנו בעיה לשלם את דמי הפיקדון.

ג'וש פדרסן:

כל הפטורים ירדו באופן גורף כדי ליצור אחידות.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

יש לכם תשובה למצב שהוא תיאר?

לאה ורון:

אבל בתי העסק לא אחידים.

ג'וש פדרסן:

צריך לקרוא את זה ביחד עם סעיף 7(ג), הסעיף הבא בהצעת החוק שמתייחס להגדרה של הפטור, שקובע כי "בית עסק המוכר לצרכן משקה לצריכה בתחומי בית העסק ... אינו חייב לקבל מכל משקה ריק מסומן ולשלם את דמי הפיקדון בעדו, אלא אם כן מכל המשקה נרכש באותו בית העסק".

אתי בנדלר:

זו בדיוק הבעיה. זאת הסיטואציה שתיאר עכשיו חבר הכנסת אופיר פינס-פז. הוא אמר: אנחנו יושבים בבית קפה ומזמינים בקבוק שתייה ומחייבים אותנו ב-10 שקלים. יש להניח שבמסגרת 10 השקלים מגולמים גם דמי הפיקדון עבור מכל המשקה. עכשיו ניקח את הבקבוק הריק ביד ונגיד: תחזירו לנו 25 אגורות, או 30 אגורות. זה יהיה המצב בהתאם לסעיף 7(ג)(1) המוצע.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

אנחנו מבטלים את הסעיף.

היו"ר כרמל שאמה:

המשרד להגנת הסביבה מושך את הסעיף. אין צורך להצביע עליו.

אופיר פינס-פז:

אז מה המצב העכשווי? ביטלנו את הסעיף הזה. מה המשמעות של זה? מה קורה היום? אני חוזר לסודה ששנינו שותים שעולה 10 שקלים. מה קורה?

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

בעל העסק מחויב.

יוסי ענבר:

זה נשאר אצל בעל העסק. זה רכוש שלו.

אופיר פינס-פז:

מה עליו לעשות? הוא צריך להחזיר את הבקבוקים?

רונן ארדיטי:

הוא משלם על הבקבוקים בזמן הרכישה ולאחר מכן הוא מקבל זיכוי כשהוא מחזיר את הבקבוקים. באשר לדמי הפיקדון האינטראקציה עם הלקוח לא קיימת.

אופיר פינס-פז:

השאלה אם אתה לא מגלגל את 25 האגורות על הלקוח.

רונן ארדיטי:

אני שילמתי עליהם בכל מקרה.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

גם אם הוא מגלגל אותם על הלקוח, הוא עושה את זה בצדק. לא הוא שותה את המשקה אלא הלקוח.

אופיר פינס-פז:

אבל הוא לא מחזיר ללקוח את 25 האגורות.

אתי בנדלר:

הוא גם לא גבה מן הלקוח 25 אגורות.

אופיר פינס-פז:

השאלה אם הוא גובה.

אתי בנדלר:

לעולם לא תדע כי הם לא מפרטים בחשבון. כשהם מחייבים אותך ב-10 או ב-12 שקלים הם כותבים: קוקה קולה. הם לא כותבים קוקה קולה + פיקדון.

אלי אפללו:

אבל כתוב על הבקבוק: כולל דמי פיקדון.

אתי בנדלר:

על הבקבוק כתוב שזה חייב בדמי פיקדון, אבל הוא יגיד לך שהוא לא גובה ולכן הוא לא יחזיר.

רונן ארדיטי:

הבהרה לחבר הכנסת אופיר פינס-פז. כאשר אני רוכש משקאות, אני רוכש את הפריט בנפרד ואת מכל הפיקדון בנפרד. בחשבונית זה נפרד. כאשר אני מוכר את המוצר, אני מוכר אותו במחיר עגול, בלי הפרדה.

היו"ר כרמל שאמה:

יש כאן קיזוז מובנה. זה משחק של מספרים. אין כאן משמעות כלכלית.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

זה כמו להגיד שהוא תמחר את מחיר החשמל במסעדה במחיר המנה ובאותו זמן לא כל החשמל דלק אז איך הוא תמחר את זה? זה התמחור שלהם של המוצר.

אתי בנדלר:

הסעיף הקיים עכשיו בחוק, שאותו הציע המשרד להגנת הסביבה למחוק וחזר בו מן הבקשה, קובע כדלקמן: "בית עסק המוכר לצרכן משקה לצריכה בתחומי בית העסק ... אינו חייב לגבות פיקדון. העמדה שלהם, שהם לא גובים פיקדון ולכן הם גם לא מחזירים את דמי הפיקדון. לכן המשרד להגנת הסביבה חזר בו מן ההצעה למחוק את הסעיף הקטן הזה.

אופיר פינס-פז:

לא בטוח שהמצב בפועל הוא כפי שאת מתארת אותו.

יוסי ענבר:

כשמחייבים אותך ב-10 שקלים לא לוקחים ממך פיקדון.

היו"ר כרמל שאמה:

כאשר בית עסק רכש מן היצרן את הבקבוקים ושילם דמי פיקדון, בהגדרה הוא גובה את הפיקדון הזה מן הלקוח.

אתי בנדלר:

לא. אלא אם כן אתה יושב בבית קפה ושותה את זה במקום, כי המכל נשאר אצלו.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

אם הלקוח רכש את בקבוק השתייה מן המסעדה ושתה שם את המשקה – כן, אבל שלא יבואו אנשים מן הרחוב ויבקשו לקבל בחזרה דמי פיקדון.

אלי אפללו:

כשאני קם ויוצא מן המסעדה, אני יכול לקחת את הבקבוק הזה אתי?

אתי בנדלר:

הוא יגיד לך לא משום שלא שילמת עבור הפיקדון.

אברהם בירנבאום:

אתה יכול, ותיקח. אם שילמת 300 שקלים עבור ארוחה לשניים תיקח את הבקבוק.

אלי אפללו:

אני שואל את האנשים המכובדים שיושבים כאן, שתיתי מיץ במסעדה ואני לוקח את הבקבוק אתי. אני רשאי?

יוסי ענבר:

כן, אבל כתוב שהוא לא חייב לגבות ממך פיקדון.

אלי אפללו:

אבל הוא גובה את זה כבר במחיר הכולל.

יוסי ענבר:

הוא גובה כי הוא לוקח 10 שקלים במקום 2.5 שקלים.

היו"ר כרמל שאמה:

בעל המסעדה יודע שהבקבוקים נשארים אצלו אז הוא גם לא גובה את הפיקדון.

קריאה:

לא ראיתי עוד מישהו שיוצא מן המסעדה עם הבקבוקים.

אלי אפללו:

במקומות מסוימים עוברים אנשים עם שקיות ומבקשים מן היושבים במסעדות לתת להם את הפחיות.

אלעד עמיחי:

זה תרומה של בעל העסק.

אלי אפללו:

זה לא תרומה. זה של האדם שיושב בתוך המסעדה, כי הוא קנה את המשקה ביחד עם הבקבוק או הפחית. אני אומר רק שזה לא ברור.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

יש לי שאלה נוספת. מסתבר שלא למדתי די טוב את החוק. התיקון שאנו מציעים בסעיף 7, הסבה את תשומת לבי מנהלת הוועדה, אומר בפסקה (ג)(1) כי "בית עסק המוכר לצרכן משקה לצריכה בתחומי בית העסק או בית עסק ששטח רצפתו פחות מ-28 מ"ר", וזה יכול להיות גם בית קפה, "אינו חייב לקבל מכל משקה ריק מסומן ולשלם את דמי הפיקדון בעדו". הסיפה כאן בעייתית אם נוריד את סעיף 6: "אלא אם כן מכל המשקה נרכש באותו בית העסק".

אתי בנדלר:

צריך להתאים את זה כי זה היה השלמה לסעיף שהוצע למחוק.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

אז צריך למחוק גם את הסיפה של פסקה 7(ג)(1).

ג'וש פדרסון:

אפשר להוסיף עוד משפט שקיים בחוק הנוכחי: "אלא אם כן מכל המשקה נרכש באותו בית עסק או אם בית העסק לא גבה בעדו פיקדון בהתאם לסעיף 7(ב)". את זה צריך להוסיף בסיפה של פסקה 7(ג)(1) כדי להתאים לביטול של סעיף 4(ב).

סעיף 7 – תיקון סעיף 6 לחוק העיקרי

"בסעיף 6 לחוק העיקרי, במקום סעיף קטן (ג) יבוא:

"(ג) על אף הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב) –

(1) בית עסק המוכר לצרכן משקה לצריכה בתחומי בית העסק או בית עסק ששטח רצפתו פחות מ-28 מ"ר, אינו חייב לקבל מכל משקה ריק מסומן ולשלם את דמי הפיקדון בעדו, אלא אם כן מכל המשקה נרכש באותו בית העסק"

כאן אנחנו מוסיפים סיפה כדי להתאים לביטול הביטול של סעיף קטן 4(ב):

"או אם בית העסק לא גבה בעדו פיקדון בהתאם לסעיף 7(ב).

(2) בית עסק אינו חייב לקבל מאותו צרכן יותר מ-50 מכלי משקה ריקים מסומנים, ביום, ולשלם את דמי הפיקדון בעדם;

(3) מפעיל מכונה אוטומטית למכירת מכלי משקה, שאינה בתחומי בית עסק, אינו חייב לקבל מכל משקה ריק מסומן ולשלם את דמי הפיקדון בעדו."

היו"ר כרמל שאמה:

יש הערות לסעיף?

עמנואל וייזר:

בפסקה (1), בשורה הראשונה אני מציע להוסיף אחרי המשפט "בתחומי בית העסק" – לסייג את זה "רק לצריכה באותו בית עסק". אם גוף מסוים גם מוכר החוצה וגם באותו בית עסק, לא עליו הכוונה להחיל. הכוונה להחיל רק על בית עסק כמו מסעדה שמוכר רק בפנים.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

לא הבנתי.

עמנואל וייזר:

השורה הראשונה של פסקה (1) מחריגה את בית העסק שמוכר רק לצריכה בתוך בית העסק. אבל יש מקומות שמוכרים גם החוצה וגם מאפשרים מכירה לצריכה בתוך בית העסק. לא אליהם הכוונה בהחריגה הזאת. הם אמורים לקבל בחזרה את הבקבוקים שהם מוכרים החוצה ולהחזיר את דמי הפיקדון.

היו"ר כרמל שאמה:

איך אפשר להבחין?

עמנואל וייזר:

צריך לסייג את זה למקום שמוכר אך ורק לצריכה באותו בית עסק.

ג'וש פדרסן:

אבל כך כתוב. זאת הגדרה מהותית. אם בפועל זה לא לצריכה בבית העסק אז זה לא עומד בהגדרה. כך החקיקה הראשית מתנסחת.

עמנואל וייזר:

כתוב כאן: "בית עסק המוכר לצרכן משקה לצריכה בתחומי בית העסק".

ג'וש פדרסן:

זאת ההגדרה המהותית. אם המצב העובדתי מתאים – זה מתאים, ואם המצב העובדתי לא עולה בקנה אחד עם ההגדרה אז זה לא מתאים.

אלעד עמיחי:

אם הוא עומד על המדרכה ושותה בחוץ אז הוא לא בבית העסק.

עמנואל וייזר:

אני מנהל בית עסק שבו משווקים מזון וכל מיני דברים ובפינה מסוימת אדם יכול לשבת לאכול ולשתות. לכאורה זה נכלל כאן והם לא צריכים לקבל את הבקבוקים.

אתי בנדלר:

כתוב: מכר לו את זה "לצריכה בתחומי בית העסק".

עמנואל וייזר:

תכתוב שהוא לא צריך לקבל את מה שהוא מכר לצריכה בבית העסק, אבל לא לתת לו פטור גורף.

היו"ר כרמל שאמה:

מה עמדת המשרד להגנת הסביבה?

יוסי ענבר:

אני לא מבין את הבעיה.

עמנואל וייזר:

יש מקומות שבהם הפעילות העסקית משולבת – יש מכירה גם בתוך בית העסק וגם החוצה.

דניאל מורגנשטרן:

זה בעיקר מזונונים של מקומות עבודה, והם רבים מאוד.

עמנואל וייזר:

הפטור אמור להינתן רק על המכל שנמכר לצריכה בתוך בית העסק, ואת זה צריך להבהיר.

יוסי ענבר:

כך כתוב בסעיף קטן 4(ב) שהחלטנו לא למחוק.

עמנואל וייזר:

זה לא מובן.

הדבר הבא, נכתב כאן "אלא אם כן מכל המשקה נרכש באותו בית העסק". מי צריך להוכיח שזה נרכש באותו בית העסק או לא נרכש באותו בית העסק? איך תוכל לקבוע שבקבוק מסוים נקנה כאן או לא נקנה כאן?

ג'וש פדרסן:

ההגדרה משקפת נכונה את המצב, שאם זה לצריכה בתחומי בית העסק זה חל עליו, ואם לא אז לא. זה עניין עובדתי אינסטרומנטלי שאחר-כך ייבחן בכל מקרה עובדתי. אתה מציע הבהרה ספציפית או רק מעיר הערה?

עמנואל וייזר:

נראה לי שאתה עדיין עונה על הדבר הקודם. העליתי עכשיו בעיה נוספת בסעיף הזה.

יוסי ענבר:

הוא יביא את הקבלות.

עמנואל וייזר:

קבלה לא תעזור. לשון החוק קובעת שהמכל הזה נרכש בבית העסק. לפי דרישת הסעיף זה צריך להיות המכל הספציפי. יוצרים כאן בעיה אמיתית כי אי אפשר לזהות מכל ספציפי.

היו"ר כרמל שאמה:

אתה רוצה שיהיה מספר סידורי לכל מכל?

עמנואל וייזר:

אני לא רוצה כלום. הסעיף הזה מדבר על מכל ספציפי שנקנה בבית העסק הזה. השאלה אם נראה ריאלי למישהו כאן שיוכלו לזהות מכל מבית עסק.

סריאה:

ההיגיון נותן שמכל שנמצא בבית עסק הוא של בית העסק.

עמנואל וייזר:

ההיגיון לא רלוונטי כי מדובר כאן על סנקציות.

הדבר הבא הוא הגבלת מספר מכלי המשקה ל-50. זה יכול להתאים לבתי עסק קטנים, אבל כאן זה חל על כלל בתי העסק. צריך לצמצם את זה.

יוסי ענבר:

נכון. יש אספנים "מקצועיים" שאוספים מאות בקבוקים. אין כוונה שיגיעו לבית עסק עם שק של מכלים. לכן הגבלנו את זה ל-50. מי שאוסף יותר, כרגע יש מרכזי איסוף והוא יגיע אליהם.

היו"ר כרמל שאמה:

הסעיף מצוין.

סלעית קולר:

לגבי צריכה בבית העסק, בקניונים למשל יש כל מיני דוכנים. הצריכה היא בתוך מתחם האוכל של הקניון. השאלה אם במקרה כזה ניתן להחזיר את הפחית לאותו בית עסק או לבית עסק אחר בתחומי הקניון. זה לא ממש ברור. אני שואלת את אנשי המשרד להגנת הסביבה למה הם מתכוונים.

רוני טלמור:

לפי מה שאת אומרת יש בכלל ספק אם בעל העסק יכול לא לגבות פיקדון. נראה לי שעדיף שהשאלה הזאת לא תישאל כרגע.

סלעית קולר:

היום כשאני משלמת 7 או 8 שקלים עבור מכל המשקה שנקנה בקניון אינני יודעת אם נגבה הפיקדון או לא. זאת שאלה. אנשים סבורים בעיקרון שמגיע שיוחזרו להם דמי הפיקדון.

היו"ר כרמל שאמה:

אני מעלה להצבעה את סעיף 7, לרבות פסקאות (1), (2) ו-(3).

אתי בנדלר:

עם התיקון שהוצע על-ידי היועץ המשפטי של המשרד להגנת הסביבה. הניסוח הסופי ייקבע בסוף, אבל עם ההשלמה בפסקה (1) שבית עסק לא יהיה חייב לקבל מכל משקה ריק מסומן ולשלם את דמי הפיקדון עבורו עם העסק לא גבה בעדו דמי פיקדון בהתאם להוראות סעיף קטן (ב).

היו"ר כרמל שאמה:

מי בעד סעיף 7, לרבות התוספת בפסקה (1)? מי נגד? מי נמנע?

הצבעה

בעד סעיף 7 להצעת החוק – רוב
נגד – אין
נמנעים – אין
הסעיף נתקבל.

היו"ר כרמל שאמה:

רוב בעד, אין מתנגדים ואין נמנעים. הסעיף נתקבל, לרבות התיקון. חבר הכנסת דב חנין לא השתתף בהצבעה.

ג'וש פדרסון:

סעיף 8 – תוספת סעיפים 7א עד 7ד

"אחרי סעיף 7 לחוק העיקרי יבוא:

7"א. יעדי האיסוף

(א) יצרן ויבואן יאסוף מכלי משקה ריקים מסומנים בשיעור שלא יפחת מ-77 אחוזים בממוצע, מסך מכלי המשקה המלאים ששיווק, בכל תקופת זמן של שנתיים (להלן – יעד איסוף ממוצע), ובלבד ששיעור מכלי המשקה שאסף לא יפחת מ-73 אחוזים מסך מכלי המשקה המלאים ששיווק בכל שנה (להלן – יעד איסוף שנתי); תקופת זמן של שנתיים תימנה לעניין זה, החל מיום 1 בינואר של השנה שלאחר תקופת הזמן שקדמה לה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), עד שנת 2014, יהיו יעדי האיסוף הממוצעים ויעדי האיסוף השנתיים כמפורט להלן –

(1) בשנים 2009 ו-2010 בממוצע – 70 אחוזים, ובלבד ששיעור מכלי המשקה שאסף בשנת 2009 לא יפחת מ-68 אחוזים, ושיעור מכלי המשקה שאסף בשנת 2010 לא יפחת מ-69 אחוזים;

(2) בשנים 2011 ו-2012 בממוצע – 73 אחוזים, ובלבד ששיעור מכלי המשקה שאסף בשנת 2011 לא יפחת מ-70 אחוזים, ושיעור מכלי המשקה שאסף בשנת 2012 לא יפחת מ-71 אחוזים;

(3) בשנים 2013 ו-2014 בממוצע – 77 אחוזים, ובלבד ששיעור מכלי המשקה שאסף בשנת 2013 לא יפחת מ-72 אחוזים, ושיעור מכלי המשקה שאסף בשנת 2014 לא יפחת מ-73 אחוזים.

(ג) לענין סעיף זה, רשאי יצרן או יבואן לאסוף גם מכלי משקה ריקים שלא יוצרו או שווקו על ידו.

הסעיף קובע את יעדי האיסוף, עם מנגנון של יעד שנתי ויעד דו-שנתי ממוצע, יעד האיסוף הממוצע. זה נועד לאפשר גמישות כלשהי ליצרנים וליבואנים שאוספים כדי לחפות על מצבים קיצוניים באיסוף מכלי משקה לקראת סוף שנה, להתאים את עצמם בשנה שלאחר מכן ולאפשר איזוה מרווח ביטחון. אלה לקחים שעלו ומוכרים בענייני איסוף מכלים. היעד הממוצע הדו-שנתי אמור לתת לזה מענה.

דב חנין:

אני מסתייג מן הסעיף בנוסחו הנוכחי, ושותפים להסתייגותי חברי הכנסת מוחמד ברכה, חנא סוייד ועפו אגבאריה.

אני מציע במקום היעדים המוצעים לקבוע בשנת 2009 70% לפחות, בשנת 2010 75% לפחות, ובשנת 2011 80% לפחות. מכיוון שלא הייתי בדיון הוועדה כאשר נידונה ההגדרה "מכלי משקה" בסעיף 1, נוכח ההגדרה שאישרתם בסעיף 1 אני מבקש שסעיף 8 יוחל גם על מכלי משקה וגם על מכלי משקה גדולים ריקים מסומנים מסך מכלי המשקה המלאים ששווקו במהלך אותה שנה באותם השיעורים שעליהם דיברתי. אדוני היושב-ראש, את ההנמקה המפורטת נימקתי כבר בדיונים קודמים. אני יכול כמובן לחזור על הכול אבל אני משחרר אתכם מן הצורך לשמוע את זה פעם נוספת.

אתי בנדלר:

הסתייגות זוהי להסתייגותם של חברי הכנסת דב חנין, מוחמד ברכה, חנא סוייד ועפו אגבאריה הוגשה גם על-ידי חבר הכנסת אופיר פינס-פז.

היו"ר כרמל שאמה:

יש הערות נוספות?

דניאל מורגנשטרן:

אדוני היושב-ראש, אני לא מבין מדוע 8 שנים אחרי שהחוק נכנס לתוקפו והוא כבר בפועל אנחנו חייבים להפחית את יעדי האיסוף. עד היום תאגיד המיחזור עושה הכול כדי לא להגיע ליעד שמעל ל-65%.

היו"ר כרמל שאמה:

אני רוצה להבהיר. אנחנו דנים כעת רק בהערות לסעיף ולא עוסקים באידיאולוגיות. מה שלא הבנת עד כה, כנראה כבר לא נבין. האם יש לך הצעה לתיקון?

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

אני רוצה להעיר משהו, עם כל הכבוד. אתה יושב-ראש הוועדה ואתה קובע את סדרי הדיון, אבל היעדים הוצגו בהרחבה בשני הדיונים הקודמים. הוויכוח לגביהם התקיים. כפי שאמרת, עכשיו דנים על נוסח הסעיף. מי שלא מתכוון לטעון לשינויי נוסח הסעיף אלא לפתוח בדיונים שכבר נערכו כאן, אני סבור שלא הוגן לבזבז את זמנם של כל החברים.

היו"ר כרמל שאמה:

אמרתי גם שכל מי שרוצה להציע תיקון בסעיף והוא לא חבר הכנסת חייב לעשות את זה דרך חבר כנסת. כך נהגנו בחוקים אחרים וכך ננהג גם כאן. לא נקבל הצעות לשינויים.

דניאל מורגנשטרן:

אז רוב הקהל כאן מיותר. בחוק היעד הוא 85% איסוף. אני לא מבין מדוע צריך להפחית אותו ל-77%.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

אדוני, מי שקובע את החוק הממשלתי זה אני. החוק הממשלתי שהיה פעם בטל ומבוטל. הגשתי הצעת חוק שתוקנה והצגתי אותה כאן בהרחבה. הסברתי מדוע הורדתי את יעד האיסוף ל-77%, וכל מי שמתנגד לזה הסביר למה הוא מתנגד. היום זה זמן ההצבעות. אם הגעת לכאן כדי לעשות מין סוג של פיליבסטר הרי שהזכות הזאת, ככל שהיא קיימת, שמורה לחברי הכנסת. זה פשוט לא הוגן.

עמנואל וייזר:

סעיף קטן 7א(א) מתייחס לשני סוגי יעדים. האחד הוא היעד הממוצע לתקופה של שנתיים, והשני הוא השיעור המינימלי מסך המכלים ששווקו בכל שנה. בסעיף קטן 7א(ב) לא ברור למה המספרים מתייחסים – למכלים ששווקו בכל שנה, או ליעד הממוצע של השנתיים האחרונות?

גיוש פדרסן:

זה מתייחס לשניהם. עד 2014, כולל, עושים מדרוג כדי להגיע ליעד הסופי של 77% בממוצע ו-73% שנתי. צריך לבנות את זה במדרגות. ולגבי כל שנתיים יש גם את הממוצע לאותן שנתיים וגם את היעד השנתי לאותן שנים. זה הכול מדרוג לתקופת ביניים.

עמנואל וייזר:

מה שכתוב בסעיף קטן 7א(ב) זה שנתיים בממוצע של איסוף. אבל מה שכתוב בסעיף קטן 7א(א) זה שיעור מתוך המכלים ששווקו בשנתיים. לכן צריך להבהיר על איזה מספר מדובר כאן. יכול להיות זה או זה, אבל צריך להבהיר על מה מדובר.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

אבל כתוב: "לא יפחת מ-77% במוצא מסך מכלי המשקה המלאים ששיווק בכל תקופת זמן של שנתיים".

עמנואל ויזר:

זה ברור. סעיף קטן 7א(א) ברור. מה שלא ברור, המספרים שמופיעים בסעיף קטן 7א(ב) בפסקאות (1), (2) ו-(3), האם הם באים לחלף את ה-77% שהזכרת או - - -

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

כן. כתוב: "על אף האמור בסעיף קטן 7א(א)". עד שנת 2014 הממוצעים הם לא 77% אלא: בשנים 2009 ו-2010, 70%, בשנים 2011-2012 73% ובשנים 2013-2014 צריכים כבר להגיע ל-77%.

עמנואל ויזר:

האם הם מחליפים את ה-77% או את ה-73%?

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

כן, הם מחליפים את ה-77%, את הממוצע.

אתי בנדלר:

כלומר, ב-2014 זה יהיה כבר 77%. נכון?

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

הממוצע של השנים 2013-2014 יהיה 77% כפי שכתוב בפסקה 7א(ב)(3).

אתי בנדלר:

האם לא צריך את הרישה, שזה יהיה בסעיף קטן 7א(א) עד שנת 2014 ולא עד שנת 2013?

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

כן, הוא תיקן את זה וקרא "2014".

אתי בנדלר:

ברישה של סעיף קטן (ב) תיקנת מ-2013 ל-2014?

גיוש פדרסן:

כן. עד שנת 2014.

אברהם בירנבאום:

אדוני היושב-ראש, קביעת מינימום של 70% תגרום לכך שמונופול "קוקה קולה ישראל" ואוליגופול "נביעות" ו"מי עדן" – "נביעות" שייך גם למונופול – לא יאספו מסוחרים מכולת בשכונות, לא רק בפריריה, גם בשכונות ירושלים ושכונות תל-אביב אפילו אחת לשבועיים.

היו"ר כרמל שאמה:

בגלל זה הכנסנו את התיקון שביקשת.

אברהם בירנבאום:

"זמן סביר" הוא בעיני המתבונן והאינטרסנט.

היו"ר כרמל שאמה:

אנחנו לא תופסים את המשרד להגנת הסביבה כאינטרסנט, אחרת אנחנו בבעיה. אנו תופסים אותו כאינטרסנט להגן על הסביבה.

אברהם בירנבאום:

אבל הוא כבול ללחץ של המונופול.

גלעד אוסטרובסקי:

אני רוצה להביע הסתייגות מן התיקון ולתמוך בהסתייגות שהציע חבר הכנסת דב חנין. אפשר לקבוע יעדים רב-שנתיים של 85% אבל יעד שנתי של 80%. אני מבקש לציין שוב שההפחתה איננה מנומקת בשום נימוק סביבתי או כלכלי.

היו"ר כרמל שאמה:

זה דעה פרטית, או של "אדם, טבע ודין"?

גלעד אוסטרובסקי:

זה לא נומק בשום מקום. זה לא דעה פרטית. נימקנו בפירוט מדוע צריך להגיע ליעד של 85%.

היו"ר כרמל שאמה:

שמענו את כל ההערות. נעמיד להצבעה את סעיף 7א.

אתי בנדלר:

אני מבקשת להעיר שיש הסתייגות של חבר הכנסת ניצן הורוביץ, שנימק את הסתייגויותיו בישיבה הראשונה. לכן צריך להצביע גם על הסתייגותו.

אני מבקשת קודם כול להצביע על ההסתייגויות לסעיף 8.

ההצעה הראשונה היא של חבר הכנסת הורוביץ. הוא מבקש לקבוע "90%".

היו"ר כרמל שאמה:

מי בעד ההצעה של חבר הכנסת ניצן הורוביץ לתיקון סעיף קטן 7א(א): במקום "77%" יבוא "90%"? מי נגד? מי נמנע?

הצבעה

בעד הצעת חה"כ ניצן הורוביץ לסעיף 7א(א) – 1

נגד – 2

נמנעים – אין

ההצעה לא נתקבלה.

היו"ר כרמל שאמה:

הצעתו של חבר הכנסת ניצן הורוביץ לתיקון סעיף 7א(א) לא נתקבלה ותהפוך להסתייגות.

אתי בנדלר:

ההצעה של חברי הכנסת שנקרא להם "קבוצת חנין" וכן של חבר הכנסת אופיר פינס-פז מדברת על שיעורים כדלקמן: בשנת 2009 70%, בשנת 2010 75%, ובשנת 2011 80% לפחות.

היו"ר כרמל שאמה:

מי בעד ההצעה? מי נגד? מי נמנע?

הצבעה

בעד הצעת קבוצת חנין וחה"כ אופיר פינס פז לתיקון סעיף 7א(א) – 1
נגד – 2
נמנעים – אין
ההצעה לא נתקבלה.

היו"ר כרמל שאמה:

אחד בעד, שניים נגד. ההצעה לא נתקבלה ותהפוך להסתייגות.

מי בעד סעיף 7א כולו כפי שהוצע על-ידי המשרד להגנת הסביבה? מי נגד? מי נמנע?

הצבעה

בעד סעיף 7א – 3
נגד – 1
נמנעים – אין
הסעיף נתקבל.

היו"ר כרמל שאמה:

סעיף 7א כולו נתקבל כהצעת המשרד להגנת הסביבה.

ג'וש פדרסן:

"7ב. תשלום בגין חריגה מיעדי איסוף

(א) יצרן או יבואן שלא עמד ביעד איסוף שנתי לפי סעיף 7א, ישלם לקרן, על כל מכל משקה שלא אסף בהתאם לאותו יעד, את כפל סכום הפיקדון שנקבע לכל מכל משקה כאמור.

(ב) יצרן או יבואן, שלא עמד ביעד איסוף ממוצע לפי סעיף 7א, ישלם לקרן, בשל כל מכל משקה שלא נאסף בהתאם לאותו יעד, במשך תקופה של שנתיים, סכום כמפורט להלן –

- (1) עבור איסוף בשיעור הנמוך ב-7 אחוזים או יותר מיעד האיסוף הממוצע – כפל סכום הפיקדון שנקבע לכל מכל משקה כאמור;
- (2) עבור איסוף בשיעור נמוך ב-4 עד 7 אחוזים מיעד האיסוף הממוצע – פי 1.9 מסכום הפיקדון שנקבע לכל מכל משקה כאמור;
- (3) עבור איסוף בשיעור נמוך ב-2 עד 4 אחוזים מיעד האיסוף הממוצע – פי 1.8 מסכום הפיקדון שנקבע לכל מכל משקה כאמור;
- (4) עבור איסוף בשיעור נמוך מ-0.5 עד 2 אחוזים מיעד האיסוף הממוצע – פי 1.5 מסכום הפיקדון שנקבע לכל מכל משקה כאמור;
- (5) עבור איסוף בשיעור נמוך מ-0.5 אחוז מיעד האיסוף הממוצע – פי 1.3 מסכום הפיקדון שנקבע לכל מכל משקה כאמור;

(ג) תשלום ששילם יצרן או יבואן לקרן לפי הוראות סעיף קטן (א), ינוכה מהסכום שעליו להעביר לקרן לפי סעיף קטן (ב), ובלבד שהקרן לא תחזיר ליצרן או ליבואן סכום ששילם או שהיה עליו לשלם בגין אי ביצוע איסוף לפי סעיף קטן (א)."

דב חנין:

אדוני היושב-ראש, ברשותך, הגשתי כמה הסתייגויות לסעיף הזה. ההצעה שלי היא לקבוע את שיעור המיחזור על כ-95%. במקור סברתי ששיעור המיחזור צריך להיות זהה לשיעור האיסוף. אני מוכן ללכת לקראת הגורמים המעורבים בתחום הזה, לקבוע בתקופת המעבר שיעור של 95%.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

עדיין לא קראנו את זה. אנחנו דנים כעת בסעיף 7ב.

יוסי ענבר:

ההערה של חבר הכנסת חנין מתייחסת לסעיף 7ד.

דב חנין:

בסעיף 7ב, אני מציע לקבוע כי "יצרן או יבואן שלא עמד ביעדי המיחזור האמורים בסעיף קטן (א) ישלם לקרן בשל כל מכל משקה שלא נאסף בהתאם לאותם יעדים את כפל דמי הפיקדון שגבה, או היה עליו לגבות בשל כל מכל משקה כאמור". אני סבור שזה המנגנון האפקטיבי שיוכל להבטיח את התוצאה שאנו מעוניינים להשיג, של עמידה ביעדי האיסוף.

אדוני היושב-ראש, אני ברשותך מבקש שתירשם בפרוטוקול גם הסתייגותי לסעיף 7ד ותצביעו עליה מכיוון שאני נאלץ כרגע לצאת לכנס שאני אמור לדבר בו. אנא תרשמו את ההצעה שלי. יתר ההסתייגויות שהבאתי עד סוף החוק נומקו כבר בהזדמנויות קודמות. תודה רבה.

אתי בנדלר:

ואתה מבקש כמובן להצביע עליהן. בסדר. זכותך התקנונית לבקש את זה.

חיו"ר כרמל שאמה:

יש הערות לסעיף?

אברהם בירנבאום:

הורדת שיעורי הקנסות שיוטלו על המונופול ועל האוליגופול שחלקו הגדול בבעלות המונופול, יגרמו לכך שגם אחת לשבועיים המונופול והאוליגופול לא ייאספו מסוחרי המכולת.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

מה אני יכול לעשות, הוא לא סומך עלינו. אם הייתי יודע שאתה עד כדי כך לא סומך עלינו שאנו מעוניינים שייאספו מכס – באמת חבל על מה שעשינו כבר כשקיבלנו את הצעתך אם עד כדי כך אין לך שום אמון במשרד להגנת הסביבה שהוא מעוניין שייאספו את המכלים.

אברהם בירנבאום:

אדוני השר, יש לי אמון מלא בך. אני יכול לומר לך שאת מה שהצעתי עכשיו אני מציע כבר 10 שנים.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

אז הנה פעם ראשונה ששומעים לך, ועדיין אתה ממשיך לטעון.

אברהם בירנבאום:

כן, אבל אני עדיין לא יודע מה זה "זמן סביר". אני גם לא יודע עד מתי אתה תהיה השר. אני מקווה עד מאה ועשרים, על אף שאתה בוודאי לא תרצה.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

עד מאה ועשרים אני רוצה להיות השר להגנת הסביבה.

דניאל מורגנשטרן:

אם הוא יהיה ראש הממשלה זה בסדר.

אברהם בירנבאום:

יהיה יותר בסדר מאשר עכשיו.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

אני לא מעוניין.

מתן גרפונקל:

הסעיף שהוקרא מאפשר בעצם, באמצעות תמריץ כלכלי, ליצרנים וליבואנים לא לעמוד ביעדי האיסוף שהוטלו עליהם. אם המשרד סבור שצריך להוריד את היעדים, שיוריד אותם, אבל יעדים נכתבו בחוק כדי לעמוד בהם. ייתכן שיצרן או יבואן יגיע למסקנה, כאשר הוא מתקרב לעמוד ביעדי האיסוף, שעדיף לו לשלם את הקנס מאשר לאסוף את הבקבוקים על-פי היעדים שנקבעו. מי שייצא נפגע מכך הוא הציבור. אם צריכים להוריד את היעדים, שיורידו אותם. אם אלו היעדים שנקבעו, צריך לקבוע קנס קשיח כדי לא לתת איזו הזדמנות כלכלית לא לעמוד בהם.

גלעד אוסטרובסקי:

הקנסות כפי שמבוטאים בהצעה כרגע נראים כ'תוכנית כבקשתך' של היצרנים על מנת לאפשר להם חלון בריחה מעמידה ביעדים. זה, ביחד עם הסעיף שאישרנו קודם של הפחתת היעדים. שני הדברים גם יחד נותנים לנו מקום רב לחשש, למרות שאנו סומכים על השר להגנת הסביבה, שאכן לא יעמדו ביעדים. זה נראה לנו לחלוטין לא סביר. צריך לחזור למתווה המקורי של כפל פיקדון כקנס אחיד.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

קודם כול, אני מזכיר שוב לכנסת ולאורחים שבכל השנים האחרונות היה קבוע קנס של כפל פיקדון אך פעם אחר פעם נמנע להטיל את הקנס הזה מכיוון שהכנסת והמשרד להגנת הסביבה או השרים שהיו במשרד סברו שאין הצדקה – כנראה, אחרת לא היו תומכים בזה – להטיל קנס בגובה הזה והעדיפו להנמיך את היעדים. סברתי שהמנגנון הזה לא ראוי ולא טוב שיהיה שיקול דעת, אלא שידעו היצרנים והיבואנים שיש יעד קשיח שלא ניתן לסטות ממנו, ואם לא מגיעים אליו משלמים קנס. ככל שהפספוס של היעד שנקבע גדול יותר, הקנס צריך כמובן להיות גדול יותר. לכן קבענו קנס פוחת, אבל הוא פוחת עד למצב שבו אם הפספוס הוא של 0.5% הקנס הוא פי 1.3 מגובה הפיקדון ולכן אין כאן תמריץ שלילי באמת לא לאסוף, כי מדובר בקנס של כחצי שקל על כל בקבוק שלא הגיעו אליו אפילו בחצי אחוז האחרון. אנחנו סבורים שאין כאן תמריץ לא להגיע ליעדים, אלא להיפך. כל עוד מושת קנס כלכלי ישירות על היצרנים והיבואנים יש להם תמריץ לעמוד ביעדים.

גלעד אוסטרובסקי:

אבל הקנסות הם הכלי המרכזי, כפי שראינו בעבר.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

למה כפל דמי הפיקדון? אולי ארבע פעמים דמי הפיקדון? הרי בסופו של דבר העובדה שהשתמשו דווקא בסכום הפיקדון היא סתם דרך לניסוח בעברית. אפשר היה להגיד: עבור כל בקבוק 45 אגורות, או 30 אגורות. עבור כל מספר שנגיד כאן תשאל למה לא סכום גבוה יותר. הוויכוח יתקיים תמיד.

מתן גרפונקל:

אדוני השר, העניין הוא לא גובה הקנס. נקבע קנס בגובה מסוים, כפל דמי הפיקדון, נקרא לזה 60 אגורות. עדיין אני סבור שאין סיבה להנמיך אותו ככל שעומדים ביעדים. הרי שוב, איך נימנע ממצב שיצרן יגיע למסקנה שכלכלי לא לאסוף עד ליעדים שנקבעו?

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

חלק מן החברות שבהן מדובר הן חברות פרטיות. אני לא יודע מה המאזנים שלהן, מה הדוחות ומה הרווחים שלהן. אנחנו יכולים להעריך על-פי היקף המכירות, שזה הדבר שמדווח לנו, את סדר גודל הרווחים שלהן. בהינתן שאנו יודעים את זה, אנחנו מעריכים בהיקף הקנסות שמוצעים כרגע – מדובר על שוק של 650 מיליון בקבוקים קטנים מידי שנה, והוא הולך וגדל – שאם מדובר על פספוס של 3%-4% זה מסתכם בקנסות בהיקף שמגיע ל-20 מיליון שקל שמשולם מכיסם של כמה יצרנים. זה קנס לא מבוטל, לדעתי. לא מדובר כאן על קנס של אלפי שקלים או עשרות אלפי שקלים. האמן לי, הלוואי והייתי יכול להעניש מפעלים מזהמים בקנסות בהיקף של עשרות מיליוני שקלים בשנה על אי-עמידה ביעדי איסוף של בקבוקים. לכן אנו סבורים שזה מנגנון די מרתיע. ושוב, אני מדגיש שהכנסת או המשרד להגנת הסביבה או אף אחד אחר לא יכול יותר להנמיך אותו, אלא בחקיקה ראשית.

גלעד אוסטרובסקי:

צריך לזכור שעל-פי הנוסח המוצע בקבוק שלא נאסף גם לא משולם עבורו הפיקדון בחזרה לציבור, 30 אגורות, והקנס הוא רק 9 אגורות.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

אני עניתי. זהו, סיימתי את תשובתי. אין לי יותר תשובות בעניין הזה.

גלעד אוסטרובסקי:

בקבוק שלא נאסף ולא עומדים ביעד, משמע שהפיקדון לא חוזר למי שצרך את מכל המשקה, דמי הפיקדון נשארים אצל היצרן, 30 אגורות, והקנס שהוא משלם הוא 1.3%, כלומר 9 אגורות. תעשו את החישוב בעצמכם איזה תמריץ יש כאן.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

למה 9 אגורות? 1.3% מן הפיקדון. אם הפיקדון הוא 30 אגורות, הוא ישלם 40 אגורות.

גלעד אוסטרובסקי:

אבל דמי הפיקדון נשארים אצלו כי הוא לא החזיר אותם.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

זה לא נכון. בהפרש הזה הוא משתמש לכאורה לעלויות התפעול. מעבר לזה הוא משלם מכיסו. ברגע שיש אחריות ישירה על היצרנים, סך הכסף שעומד לרשותם כדי לקיים את כל מנגנון האיסוף והמיחזור זה הדלתא בין האנשים ששילמו לאלה שלא טרחו לקבל בחזרה את דמי הפיקדון + הכסף שהם השקיעו מכיסם. אי אפשר הרי להעריך בדיוק כמה יהיה מהדלתא של אותם אנשים וכמה הם יצטרכו לשלם מכיסם, אבל התמריץ הזה בוודאי קיים. כסף הוא כסף. לא משנה ליצרנים אם הוא יישאר להם מהדלתא או מכך שלא הוציאו מכיסם ונמנע מהם ההפסד. ברגע שקבעת שהם משלמים יותר מאשר הם גבו, יש להם תמריץ לאסוף את הבקבוקים.

עמיר פרץ:

אדוני היושב-ראש, כבוד השר, על מנת להרגיע את כל הגורמים החיוביים שהגיעו לכאן, אני יכול לומר לכם שבדרך כלל כשחוק כזה יוצא לדרך הוא תשתית לתיקונים. תראו שבשנים הבאות חברי הכנסת יעשו קילומטראז' של חקיקה על כל סעיף וסעיף. ברגע שיש לנו חוק מסגרת כזה ניתן להתמקד בסעיף מסוים כאשר מוכיחים שהעסק לא עובד.

יחד עם זה, אדוני השר, הייתי ממליץ בפניך, הרי אתה שר באחד התחומים הכי-חכי בעייתיים מכיוון שההגדרה של הגנת הסביבה בתחומים שונים כל-כך לא פשוטה, קשה להגדיר אותה באופן חד ומדיד, אז לא אחת אתה מוצא את עצמך עם ידיים כבולות באשר ליכולת שלך להפעיל סנקציות. צריך לשקול להוסיף סעיף כלשהו – אינני יודע אם עכשיו או אולי אחר-כך – שקובע שבמידה ויש עברייני סדרתי, ייתכן שמהמישור של הסנקציה הכספית צריך להוסיף סנקציה נוספת.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

זה מופיע בהמשך, כולל אחריות דירקטורים.

עמיר פרץ:

אם יש בהמשך אחריות דירקטורים אני סבור שזה צריך להניח את דעתכם. אין ספק שאם בנוסף לסנקציה הכספית תהיה גם סנקציה אישית כלפי דירקטורים אז עלינו לתת לחוק הזה לעבוד, כי יתפסת מרובה – לא תפסת. בסופו של דבר כולנו רוצים את הדבר הכי מושלם.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

יש הבדל, תלוי באיזה סוג עבירה מדבר חבר הכנסת פרץ.

אתי בנדלר:

השאלה אם מדובר בכלל על עבירה. אי עמידה ביעדי האיסוף איננה מהווה עבירה.

עמיר פרץ:

אני מדבר על יעדי איסוף.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

הטענה שנטענה לאורך השנים היא לא טענה גרידא של פספוס מקרי. נטענה טענה שיש כאן מעין מזימה מכוונת לא לעמוד ביעדים. יתכן שהיא נכונה, יתכן שהיא לא נכונה. אני לא נוקט עמדה מכיוון שמראש המבנה של החוק שלא מחיל אחריות יצרנים הוא אפילו מעין פרצה קוראת – לא לגנב, חס וחלילה, אבל מראש מזמינה לא לעמוד ביעדי החוק. ברגע שהפרצה הזאת נסגרת ומתוקנת, מכיוון שכל שקל שיצטרכו לשלם ישולם מכיסם, מרווחיהם, אין להם יותר תמריץ כזה. אם מעבר לזה עבירות כלשהן מלמדות גם על מחשבה להפר את החוק הרי שהסכמנו לאחריות דירקטורים. מבחינת היכולת לאכוף את החוק. זה יהיה לא בר השוואה בכלל למצב היום.

עמיר פרץ:

אם יש סעיף על אחריות דירקטורים, על מנת להרגיע את כל הנוכחים כאן צריך לקשור בצורה שיטתית בין הסעיף הזה ובין סעיף על אי-עמידה ביעדי איסוף. פעם אחת קנס, פעם שנייה קנס, אבל המשרד להגנת הסביבה על-פי שיקול דעתו יחליט מה זה עבריינות שיטתית ולפי דעתי תהיה בידיו סנקציה כלשהי. אני לא יודע איך אפשר להגדיר את זה משפטית, אם אפשר עכשיו או להכניס תיקון לאחר מכן, אבל לפי דעתי זה צריך להיות אחד היעדים.

אתי בנדלר:

ההוראות הפליליות קובעות רשימה ברורה מאוד מה נחשב לעבירה בת עונשין לפי החוק הזה, למשל אי דיווח, אי דיווח במועד וכל כיוצא בזה. נדון על כך בהמשך. אי-עמידה ביעדי האיסוף איננה משום עבירה. יש עליה סנקציה כספית, אך היא איננה עבירה פלילית. ככל שמדובר

בכלל בדיני עונשין חובה שתהיה ודאות ברורה מאוד מה מהווה עבירה פלילית ומה לא. קביעת עבירה פלילית היא דבר שלא ניתן להשאיר לשיקול דעת של גורם מנהלי.

עמיר פרץ:

עשינו את זה כמה פעמים. לרשות החשמל למשל נתנו שיקול דעת רחב מאוד באשר לקביעת סנקציות כאלה ואחרות ולא הגדרנו.

אתי בנדלר:

אבל לא עבירות פליליות.

עמיר פרץ:

בסדר. בהמשך נראה איך ניתן לקשור בין הדברים.

דניאל מורגנשטרן:

יש לי שאלה לכבוד השר. מאחר והחוק מוריד כאן את גובה הקנסות, מי לידינו יתקע שלמרות זאת לא יבואו היצרנים בעוד שנה או בעוד שנתיים וינסו להוריד את יעדי האיסוף והמיחזור, כפי שנהגו עד היום?

עמיר פרץ:

איך הם יעשו את זה?

אתי בנדלר:

ניתן להכניס שינוי רק בחקיקה בשלוש קריאות.

דניאל מורגנשטרן:

האם אדוני השר מוכן לנעול את סעיף 7א על-ידי הוספת סעיף שיקבע במפורש שרק מליאת הכנסת ולא ועדת הכלכלה יכולה להחליט על הקטנת היעדים?

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

זה בזבוז זמן. אנשים היו צריכים להעלות את הטענות האלה עד היום, ולא היום.

היו"ר כרמל שאמה:

אנחנו מתחילים לבזבז זמן.

עמיר פרץ:

הפה שהתיר הוא הפה שיאסור.

אתי בנדלר:

אין סיכוי.

דניאל מורגנשטרן:

אני מדבר מתוך ניסיון מר של צרכנים במשך שנים רבות.

לאה ורון:

אדוני לא למד את שיעורי האזרחות.

אתי בנדלר:

הסעיף שמאפשר לשנות את יעדי האיסוף באישור ועדת הכלכלה, מוצע לבטל אותו במסגרת הצעת החוק. יעדי האיסוף בהתאם להצעת החוק הממשלתית קשורים ובלתי ניתנים לשינוי. ניתן לשנות אותם רק על-ידי הצעת חוק.

דניאל מורגנשטרן:

אז לא אמרתי דבר.

היו"ר כרמל שאמה:

בפסקה 7(ב)(5), באשר לאיסוף בשיעור נמוך מ-0.5%, קנס של פי 1.3 מסכום הפיקדון נראה לי נמוך מדי. הייתי מאחד אותו עם פסקה (4) וקובע כי עבור איסוף בשיעור נמוך מאפס ועד 2 אחוזים מיעד האיסוף הממוצע ישולם פי 1.5 מסכום הפיקדון שנקבע. 50% זה מינימום קנס שעונה להגדרה של קנס. בסדר? אני מציע שפסקה (5) תתבטל ובפסקה (4), במקום "מ-0.5 עד 2" יבוא "מ-0 עד 2".

רוני קוברובסקי:

אנחנו מתנגדים לזה. הקנסות מצטברים כאן למיליוני שקלים, כפי שצינתם קודם. להגדיל את שיעור הקנס עבור איסוף בשיעור נמוך מ-0.5 מפי 1.3 לפי 1.5 מסכום הפיקדון שנקבע, זה נראה פשוט מאוד על הנייר אבל עבורנו זה מיליוני שקלים.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

מבחינתי אין מניעה. מקובל עליי מה שהועדה תכריע. אבל יש כאן משהו הזוי, פשוט הזוי. הלוואי והכנסת וכל האורחים שנמצאים כאן מסביב לשולחן היו עוסקים חמישית מזמנם בלעזור לנו לקבל סמכויות אכיפה או אפשרות להטלת קנסות על מפעלים מזהמים או ענישה בבתי-משפט כפי שעושים לגבי הנושא הזה, שהוא חשוב מאין כמותו, אני כמובן מייחס לו חשיבות אדירה. מאין בא ההיגיון כאן? הרי עוד פעם יגידו שנכנעים. ההיגיון בא מכך שאי אפשר ב-650 מיליון בקבוקים ועוד 750 מיליון מכלים גדולים לחשב מדעית בדיוק איפה תסיים את השנה. בסופו של דבר הקנס הוא חשוב ומרתיע כי עליהם לשלם אותו מכיסם. אם מישוהו כאן סבור שהם ישלמו אותו מכיסם ושומר רוני קוברובסקי בסוף השנה יקבל משכורת נמוכה יותר, או שהוא תמים או אני לא רוצה להגיד מילה גרועה יותר. מי שישלם זה אזרחי המדינה, במחירים של הבקבוקים. קחו את זה בחשבון גם כן. מצדי שיוטל קנס של 100,000 שקל. הוועדה תחליט. אין לי עמדה. מה שהוועדה מחליטה.

היו"ר כרמל שאמה:

סעיף 7 על כל סעיפי המשנה שלו כנוסח המשרד – יש לנו הצעות אחרות?

אתי בנדלר:

יש את הצעת קבוצת חבר הכנסת חנין וחבר הכנסת אופיר פינס-פז, כפי שחבר הכנסת חנין הציג אותה. הוא מציע שעל כל מכל משקה שלא נאסף יוטל לשלם כפל סכום הפיקדון שנקבע.

היו"ר כרמל שאמה:

נצביע עכשיו על הצעת קבוצת חבר הכנסת דב חנין + חבר הכנסת אופיר פינס-פז כפי שהוצגה לעניין הסעיף הזה. הם מבקשים שהקנס יהיה כפל סכום הפיקדון שנקבע לאורך כל הדרך. מי בעד ההצעה? מי נגד? מי נמנע?

הצבעה

בעד הצעת קבוצת חה"כ חנין וחה"כ אופיר פינס-פז לסעיף 7 – אין

נגד – רוב
נמנעים – אין
ההצעה לא נתקבלה.

היו"ר כרמל שאמה:

ההצעה לא נתקבלה ותהפוך להסתייגות.

לאה ורון:

חברת הכנסת אנסטסיה מיכאלי מצביעה במקום חבר הכנסת חמד עמאר, חבר הכנסת אורי מקלב מצביע במקום חבר הכנסת מנחם אליעזר מוזס, חבר הכנסת ציון פיניאן מצביע במקום חבר הכנסת דני דנון.

היו"ר כרמל שאמה:

נצביע על נוסח סעיף 7 על סעיפי המשנה שלו כהצעת החוק הממשלתית. מי בעד? מי נגד? מי נמנע?

הצבעה

בעד סעיף 7 – רוב
נגד – אין
נמנעים – אין
הסעיף נתקבל.

היו"ר כרמל שאמה:

סעיף 7 נתקבל פה אחד. כל הנוכחים הצביעו בעד.

גיוש פדרסן:

"7ג. המועד להעברת התשלומים

יצרן או יבואן החייב בתשלומים לפי סעיף 7 (בחוק זה – התשלומים), יעבירם לקרן עד המועד המפורט להלן, לפי הענין –

(1) לענין תשלומים לפי סעיף 7(א) המשולמים בעד שנה מסוימת – יום 1 במרס של השנה שלאחריה;

(2) לענין תשלומים לפי סעיף 7(ב) המשולמים בעד תקופה של שנתיים – יום 1 במרס של השנה שלאחר התקופה האמורה."

היו"ר כרמל שאמה:

יש הצעות אחרות או הערות לסעיף 7ג? לא.

מי בעד סעיף 7ג כהצעת הממשלה? מי נגד? מי נמנע?

הצבעה

בעד סעיף 7ג – 5
נגד – אין
נמנעים – אין
הסעיף נתקבל.

היו"ר כרמל שאמה:

סעיף 77 נתקבל פה אחד.

ג'וש פדרסן:

"77. חובת מיחזור מכלי משקה ריקים

יצרן ויבואן ימחזר 90 אחוזים לפחות מכלל מכלי המשקה הריקים שאסף במהלך כל שנה, עד יום 1 ביוני של השנה שלאחריה. מכלי המשקה ימוחזרו במפעל מיחזור המורשה לפי כל דין."

היו"ר כרמל שאמה:

תודה רבה. יש הצעות אחרות?

עמנואל וייזר:

איך מפקחים על המיחזור? הרי באיסוף יש שרשרת של דיווחים שאפשר להצליב. במיחזור, למעט הצהרה מספרית אין שום דרך לבדוק.

ג'וש פדרסן:

בחובות הדיווח יש גם חובת דיווח על מספר מכלי המשקה הריקים שמיחזור, בפירוט אופן מיחזורם ופרטי מפעל המיחזור. כאמור זה קבוע בהמשך, בסעיפי הדיווח.

עמנואל וייזר:

אבל הם יכולים לכתוב כל מספר.

ג'וש פדרסן:

יש חובות דיווח על העניין הזה, לרבות בהגדרה שזה מפעל מיחזור מורשה.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

יש לנו חברת בקרה.

ג'וש פדרסן:

עם מנגנוני פיקוח ובקרה רגילים.

עמנואל וייזר:

אין לך כיסוי מן הצד השני.

יואב גואל:

כפי שאנחנו עושים היום במקומות אחרים, מקבלים מידע ממפעל המיחזור על המרה במשקל של הבקבוקים.

עמנואל וייזר:

צריך לקבוע את זה. המיחזור כולו נמדד על-פי משקל ולא על-פי ספירת בקבוקים. לא ניתנה תשובה. אמרו שצריך יהיה לעשות, אבל זה לא נקבע כאן בחוק ולא נקבע שום דבר לגבי דיווח על המיחזור.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

תפקידנו לפקח על ה-90% האלה. אם אחר-כך יהיו לך הערות על המפקחים, תעיר.

חיו"ר כרמל שאמה:

יש הצעות אחרות לסעיף הזה?

אתי בנדלר:

הצעת חבר הכנסת חנין וקבוצתו, במקום "90%" יבוא "95%".

חיו"ר כרמל שאמה:

מי בעד ההצעה של קבוצת חבר הכנסת חנין? מי נגד? מי נמנע?

הצבעה

בעד הצעת קבוצת חה"כ חנין לסעיף 7 – אין
נגד – 5

נמנעים – אין
ההצעה לא נתקבלה.

חיו"ר כרמל שאמה:

פה אחד נגד. ההצעה של קבוצת חנין לסעיף 7 לא נתקבלה ותהפוך להיות הסתייגות.

נצביע על סעיף 7 כהצעת החוק הממשלתית. מי בעד? מי נגד? מי נמנע?

הצבעה

בעד סעיף 7 – 5

נגד – אין
נמנעים – אין
הסעיף נתקבל.

חיו"ר כרמל שאמה:

סעיף 7 נתקבל פה אחד.

ג'וש פדרסן:

סעיף 9 – ביטול סעיפים 8 עד 8 בחוק העיקרי

"סעיפים 8 עד 8 בחוק העיקרי – בטלים."

אלה סעיפים שמתייחסים לתאגיד המיחזור, שכאמור מוסר מן החוק.

אתי בנדלר:

מעבר לזה יש העברת סכומי פיקדון לקרן, ועכשיו יש סעיפים חלופיים במקום זה. סעיף 8 בחוק העיקרי, שאותו מוצע לבטל, מדבר על העברת סכומי פיקדון לקרן ובמקום זה הצעתם הוראות אחרות.

ג'וש פדרסן:

אלה שלושה סעיפים שכולם מתייחסים לתאגיד המיחזור. הסעיף הזה ספציפית מקבל השלמה בסעיף אחר.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

מה ביטלנו כאן? זאת השאלה. מה כוללים סעיפים 8 עד 8ב שמבוטלים כאן?

אתי בנדלר:

בוטלו הסעיפים המתמייחסים להעברת סכומי פיקדון לקרן, לתאגיד המיחזור וליעדי האיסוף.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

יש כאן את הביטול של הכרה בתאגיד.

אתי בנדלר:

לא רק של התאגיד אלא גם יעדי האיסוף. כל הסעיפים האחרים שנקבעו כאן החליפו את הסעיפים הללו.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

כל מה שנגע לתאגיד. ברור שאם מבטלים את התאגיד מבטלים גם כל מה שנוגע אליו כי הוא לא קיים יותר על-פי חוק.

אתי בנדלר:

יעדי האיסוף שהיו בחוק הנוכחי לא חלו רק על התאגיד.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

הם חלו רק על התאגיד. זאת היתה הבעיה.

אתי בנדלר:

נכון. סליחה.

היו"ר כרמל שאמה:

אנחנו מגיעים לביטול התאגיד. האם נכון עכשיו לפתור את הנושא של ההגבלים העסקיים?

לאה ורון:

כאשר רוצים לעסוק בתאגיד, השאלה אם כאן המקום. כאן המקום לעסוק בעניין התאגיד ובנושא ההגבלים העסקיים.

אתי בנדלר:

אם יש הצעה להכיר בתאגיד.

לאה ורון:

חבר הכנסת שאמה אמר בישיבה הקודמת שככל שלא ייפתר הנושא הוא יגיש הצעה.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

אעשה סדר בעניין. לפני שמצביעים על ביטול התאגיד אני רוצה לומר איך אנחנו רואים את הדברים. חשוב שתבינו בדיוק מה אני אומר. זה תלוי כמובן בהתייחסות של הממונה על ההגבלים העסקיים שהיא בעלת הסמכות מטעם הממשלה בעניין הזה.

אתי בנדלר:

היא בעלת הסמכות מטעם החוק.

חשר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

הממשלה מצייתת לחוק ומינתה אותה כדי לקיים את החוק.

הוסמכתי על-ידי ועדת השרים לענייני חקיקה לגבש מודל לגבי החוק הזה, גם לגבי הרחבת תחולתו על בקבוקים גדולים, כולל המודל הכלכלי. התייעצתי גם עם ארגוני הסביבה, וכמובן בראש ובראשונה עם המשרד להגנת הסביבה ועם אגף הפסולת וסמנכ"ל התשתיות, בדקנו גם מה קיים באירופה. בכל המקומות שבהם פועלים מודלים דומים למודל שאנו מביאים כאן הם פועלים על-ידי כך שיצרני משקאות ויבואני משקאות, ולא רק בתחום המשקאות אלא גם בתחומים האחרים שלצערי עוד לא חוקקנו אותם בישראל, היצרנים והיבואנים משתפים פעולה במקטע של איסוף הפסולת ומיחזור. אני מזכיר, יש הבדל עצום בין מקרה שמתחרים מעוניינים לשתף פעולה ובאים לבקש שיאפשרו להם את זה ובין מקרה שהמדינה אומרת להם: אני מטילה עליכם בחקיקה להתעסק במשהו שבאופן רגיל לא מתחשק לכם להרוויח ממנו כסף, אלא אני כופה עליכם לעסוק בו ומטילה עליכם יעדים.

לכן סברנו שניתן – בעיקר לאור התיקונים שאנחנו מציעים כאן שמחייבים את שיתוף הפעולה הזה להיות יעיל ולא בזבזני, שרוב הכסף בו אמור להיות מוצא כדי להשיג את היעדים לאיסוף ולמיחזור, כי אחרת הם משלמים מכיסם – ניתן לאפשר להם את שיתוף הפעולה.

לאור ההתנגדות של הממונה על ההגבלים העסקיים להכליל את זה בחקיקה ראשית, אנחנו מקבלים את הדרישה שלה. היא תאמר כמובן את עמדתה. אבל אנו עדיין סבורים שזאת הדרך הנכונה במודל שאנו מציעים לגבי הבקבוקים הגדולים, כאשר הרעיון הוא להביא לשיתוף הציבור ולהצבת כלובים בכל רחבי המדינה, שהיבואנים והיצרנים יהיו אחראים על המימון של הרכישה והתפעול של אותם כלובים. אין מודל אחר שלא כולל בתוכו שיתוף פעולה, כי לא יתכן שיהיו כלובים מטעם "קולה" ומטעם "פפסי" ומטעם "טמפו" וכל אחד מהם ירצה להגיע ליעדים ויגנובו זה מהכלובים של האחר. הרי זה דבר שנמצא ברחובות. לכן המודל היחיד האפשרי, כפי שאנחנו רואים את היישום, הוא זה שיש בתוכו שיתוף פעולה.

אם הממונה על ההגבלים העסקיים, אחרי שתטיל את כל המגבלות ביחד עם בית-הדין להגבלים העסקיים – אולי קודם כול נשמע אותה ואז אגיד את דעתי. אבל כך אנחנו רואים את הקיום של הפעילות הזאת בעתיד. צריך כמובן למנוע כל זליגת מידע בין המקטע שאמורה להתקיים בו תחרות ביניהם, בתחום של ייצור משקאות ומכירתם, ובין המקטע של איסוף פסולת והעברתה למיחזור, וזה כמובן התחום המקצועי של הממונה כפי שנעשה כאשר חברות הסלולר משתפות פעולה בפורום או הבנקים או כל גוף אחר שיושב סביב שולחן אחד בנושא כזה או אחר.

היו"ר כרמל שאמה:

כבוד הממונה על ההגבלים העסקיים, בבקשה.

רונית קן:

תודה רבה, אדוני היושב-ראש. אתחיל ואומר שתאגיד המיחזור פועל מתוקף היתר של בית-הדין להגבלים עסקיים משנת 2001, פועל מתוקף היתרים, וכיום מתוקף היתר זמני שנתן בית-הדין להגבלים עסקיים בתמיכת רשות ההגבלים העסקיים.

מתווה החוק הזה כפי שהוצג עד כה, יש בו שלושה מרכיבים, שלושה עקרונות מרכזיים חשובים ביותר: האחד מתייחס לאחריות ישירה של היצרנים, השני מתייחס לקנסות על אי עמידה ביעדים, והשלישי מתייחס לקביעת יעדי איסוף בחוק. אני סבורה שהחוק הזה חשוב ומבורך.

שנית, אני סבורה שבהינתן הדברים האלה, כאשר שלושת המרכיבים הללו מצויים בחוק, אנו בהחלט רואים בחיוב את החוק ומכירים בצורך לקיומו של התאגיד. כפי שהבענו כבר בהזדמנויות שונות, נתמוך במתן היתר לתאגיד בבית-הדין.

כאשר בית-הדין נדרש לשאלת קיומו של התאגיד, הוא נדרש לשני חששות מהותיים שהשר ארדן התייחס אליהם.

חשש אחד נוגע לשולחן המשותף שנוצר בין יצרני המשקאות במסגרת התאגיד ונוגע לחששות התחרותיים שנובעים מן הישיבה המשותפת הזאת שרלוונטית לשוק המשקאות.

סוג ההוראות השני שבית-הדין נדרש לו נובע לא מן הישיבה המשותפת אלא מקיומו של שיתוף פעולה וגורם אחד שאוסף את הבקבוקים. גם לנושא הזה בית-הדין נתן את הוראותיו.

מכיוון שבית-הדין נותן היתר מוגבל בזמן, קצוב בזמן לכמה שנים, ובית-הדין מחליט לכמה זמן הוא נותן את ההיתר, בכל פעם שניתן ההיתר בית-הדין יכול לבחון את ההוראות, את נחיצותן, אם יש מקום לשנות אותן כתוצאה משינויים שאירעו בשוק, בין בהקשר לנושא האיסוף ובין בהקשר לשולחן המשותף בין היצרנים.

לכן אנו סבורים שיש מקום לבחינה תחרותית ולהשארת התאגיד כפוף לבחינת מערך ההגבלים העסקיים כפי שנעשה כיום, כאשר שלושת הצירים המרכזיים שהזכרתי נשמרים. כפי שאמרתי, אנו סבורים שהחוק הזה חשוב וראוי, וגם מפיג את החששות התחרותיים שעליהם הצבענו בעבר. לכן עמדתנו תהיה לתמוך במתן היתר לתאגיד במסגרת הדיונים בבית-הדין להגבלים עסקיים.

רוני קוברובסקי:

הייתי רוצה להבהיר שאנו כיצרנים, ברגע שהסכמנו לאחריות יצרנים וגם לכספים שעלינו לשלם וגם ליעדים שעלינו להשיג - - -

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

הביטוי "הסכמנו" לא מדויק לגמרי. צריך לציית לחוקים אם הם עוברים בכנסת. זה לא עניין של הסכמה.

רוני קוברובסקי:

נכון. הכרזנו על כך שאנו נושאים באחריות יצרנים לא רק בתעשיית המשקאות אלא בכל התאחדות התעשיינים. התאחדות התעשיינים עצמה הצהירה שהיצרנים רוצים ליטול אחריות. היכולת של היצרנים ליטול אחריות תלויה ביכולת שלהם לשתף פעולה על מנת להגיע ליעדים הללו. אי מתן יכולת לשתף פעולה תגרום לכך שלא נוכל להשיג את היעדים. ראינו את זה גם בסיוורים בחוץ-לארץ. לכן, קודם כול, אני מברך על העמדה של הממונה על הגבלים עסקיים.

אני מבקש לקבל הבהרה אחת. האם מה שנאמר כאן מתייחס גם לגבי האיסוף של המכלים הגדולים? כי יש כאן תוספת של מכלים גדולים. כלומר, כיום יש לנו אישור לשיתוף פעולה לגבי הבקבוקים הקטנים ואנו רוצים להבהיר האם האישור לשיתוף פעולה יהיה גם לגבי הבקבוקים הגדולים.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

אני מניח שהשאלה מופנית לממונה על הגבלים עסקיים. דומני שהממונה אמרה שאם העקרונות הללו נכללים בחוק הרי שהחוק מבורך וראוי. החוק עוסק גם בהרחבה של היעדים ובקביעה של סנקציות אם הם לא מושגים גם לגבי הבקבוקים הגדולים. כך אני סבור.

היו"ר כרמל שאמה:

גם דברים ברורים ראוי שיובהרו לפרוטוקול.

רונית קן:

נדמה לי שהדברים נאמרו בצורה מפורשת, ואני אחזור ואגיד, גם על מנת למנוע אי-הבנות. ההיתר לתאגיד נמצא בבית-הדין להגבלים עסקיים. רשות ההגבלים העסקיים מציגה

עמדה לבית-הדין להגבלים עסקיים, אך לא היא שנותנת את ההיתר. התיק הזה נדון בבית-הדין להגבלים עסקיים. כמובן שכאשר אנו אומרים שנתמוך במתן היתר הרי שאנו מתייחסים להצעת החוק בכללותה ולא לשום דבר אחר.

היו"ר כרמל שאמה:

גברתי הממונה, אני מבקש לשאול שאלה. מאחר ודעתי בעניין ברורה, מה הסיכון לאחר המלצתך, וככל שתהיה ברורה וחדה, שבית-הדין לא ייעתר להמלצת רשות ההגבלים העסקיים? זה מצב שאנחנו לא מוכנים לו.

עמיר פרץ:

אדוני היושב-ראש, אתה לא יכול לשאול אותה שאלה כזאת. היא תגיד לך שבממוצע היו 100 תביעות ופעם אחת לא נענו להן.

היו"ר כרמל שאמה:

יש הבדל אם זה אחד ממאה או שזה חצי-חצי.

עמיר פרץ:

עם כל הכבוד, אין לה רשות להעריך מה יחליט בית-הדין.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

אפיג את החששות שלכם.

היו"ר כרמל שאמה:

על מה רגשו חברים? שאלתי שאלה פשוטה.

עמיר פרץ:

השאלה לא פשוטה.

היו"ר כרמל שאמה:

השאלה פשוטה מאוד.

עמיר פרץ:

אתה דורש מפקיד מדינה, יהיה בכיר ככל שיהיה, לערער על אינסטנציה משפטית ולקבוע מראש מה הוא ישקול.

היו"ר כרמל שאמה:

לא לערער.

יוסי ענבר:

התשובה לא פשוטה.

עמיר פרץ:

היא לא עורכת-הדין שלנו. אני תומך בכך שייאספו גם מכלים קטנים וגם מכלים גדולים. אני סבור שזה צריך להיות כפי שאמר השר, כי אחרת העסק לא יעבוד. יחד עם זאת, לא צריך לשים מכשול בפני הממונה על ההגבלים העסקיים. תן לי להגן עליה.

היו"ר כרמל שאמה:

אף אחד לא תקף אותה. אתה רץ להגן על מי שלא מותקף.

עמיר פרץ:

אבל אתה לא יכול לדרוש - - -

היו"ר כרמל שאמה:

לא דרשתי. שאלתי, והיא יכולה להגיד לי שהיא לא רוצה להשיב.

עמיר פרץ:

לא מבקשים מעורך-דין שמייצג את המדינה בבג"ץ להעריך את הסיכויים שבג"ץ יענה.

היו"ר כרמל שאמה:

חבר הכנסת פרץ, לא אמרתי לך מה לשאול ואף פעם לא הערתי לך על מה ששאלת. שאלתי שאלה. זכותה של הממונה אפילו להגיד לי שהיא לא רוצה לענות, אכבד גם את זה. אני סבור ששאלתי שאלה פשוטה. לי אין ניסיון עם בית-הדין להגבלים עסקיים, אני לא מכיר את ההתנהלות שלו, לא מכיר את ההיענות שלו, את היחסים עם הממונה על הגבלים עסקיים.

עמיר פרץ:

תשנה את סמכויות בית-הדין בחקיקה?

היו"ר כרמל שאמה:

לא.

עמיר פרץ:

די לנו במה שהיא אמרה. למה לנו לכפות עליה להגיד דברים? היא אמרה שהיא תמליץ. די לנו בכך.

היו"ר כרמל שאמה:

יש לך יפוי-כוח לייצג אותה? תן לי רגע לדבר איתה.

עמיר פרץ:

סלח לי, חבר הכנסת שאמה, יש דברים שחורגים מן הכללים.

היו"ר כרמל שאמה:

חבר הכנסת פרץ, אתה לא קובע את הכללים. כפי שאני לא קובע את הכללים, גם אתה לא קובע את הכללים מה מותר ומה אסור. שאלתי שאלה ואני אומר לה שהיא רשאית לא לענות. זה ברור. מה יותר מזה? היא לא נמצאת כאן בחקירה. שאלתי שאלה כי אני רוצה להיות רגוע. יתכן שהתשובה שלה תרגיע אותי מאוד, וייתכן שתדאיג אותי, אבל זה הכול, זה הסוף. שאלתי שאלה ואני סבור שלממונה על הגבלים עסקיים כן יש תשובה.

רונית קן:

אני מודה לחבר הכנסת עמיר פרץ. אענה עם כל הזהירות הנדרשת. בית-הדין להגבלים עסקיים הוא בית-דין מקצועי וייעודי שדן בנושאי הגבלים עסקיים ובנושאי תחרות, בוחן את סוגיית התחרות ואת היכולת של הסדר מסוים לפגוע, או לא לפגוע, בתחרות, ויש לו יכולת לתת

הוראות כאשר הוא מוצא לנכון כדי להפיג את החששות או הפגיעות התחרותיות שנובעות כתוצאה מהסדר כזה או אחר.

לא לי להעריך את עמדתו של בית-הדין להגבלים עסקיים. קטונתי. יחד עם זה, אפשר לסקור מה היה עד היום בבית-הדין בהקשר של תאגיד המיחזור ובמקרים אחרים. בית-הדין נותן מקום לעמדת רשות ההגבלים העסקיים בנושאים שונים. הצגתי מה תהיה העמדה כתוצאה מן החוק הזה כפי שנראה היום. בית-הדין בעבר נתן היתר כאשר הרשות תמכה במתן היתר. אגב, צריך לציין שהוא נתן היתר גם כאשר הרשות התנגדה למתן היתר.

היו"ר כרמל שאמה:

התשובה ברורה. כלומר לאור ניסיון העבר, כאשר הממונה על הגבלים עסקיים המליץ על מתן היתר לרוב בית-הדין נעתר, בלי להתייחס למקרים הספציפיים אלא ככלל.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

בנלווה לחוק הזה יש גם הסכם שאנו שואפים לחתום עליו עם יצרני המשקאות לפני שהחוק יעבור. למה נכתב ההסכם הזה? כאשר מטילים עליהם יעדים לגבי בקבוקים גדולים, עם סוג של סנקציה, בין אם בכסף ובין אם בהחלת פיקדון שייקר את מחיר הבקבוקים הגדולים לציבור, לא קובעים להם איך להגיע ליעדים הללו. אבל אנחנו כן רוצים לקבוע להם כיצד, כי אמרנו כל הזמן שחשוב לנו כאן לקבל את שיתוף הציבור. אנחנו לא רוצים שיהיו רק אספנים מקצועיים שעושים את זה בשביל כסף. כהכנה להעברת מודל האיסוף והמיחזור לכל הארצות בישראל רוצים כבר שהציבור כולו יתחיל לקחת את הבקבוקים שבביתו ולשים אותם בתוך תשתיות שפרושות בכל רחבי המדינה. לכן צירפנו הסכם שמחייב את יצרני ויבואני המשקאות לפרוש את התשתיות הללו, שלכל 400 נפשות יהיה כלוב והם אחראים לממן את הכלוב הזה, את קיומו, את עיצובו, את תפעולו ולהשקיע עוד 4 מיליון שקל מידי שנה בחינוך והסברה לציבור.

אם בית-הדין לא יאשר להם לשותף פעולה, כל המודל הזה, שאנחנו לא המצאנו אותו, ראינו אותו באירופה, ימות. זה יגרום לכך שגם לגבי חוק הארצות לא תהיה אפשרות ליישם אותו מודל.

עמיר פרץ:

דבריק נכונים. יחד עם זה, אני סומך על שיקול דעתו של בית-הדין.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

אני סומך לחלוטין על שיקול דעתו של בית-המשפט. מעולם לא תקפתי בתי-משפט. אני יכול לחלוק על החלטה אבל אף אחד לא חולק על שיקול הדעת והסמכות של בית-המשפט ומאין הוא בא. אבל אם ההחלטה שלו פה תהיה אחרת, ברור שנצטרך לשקול שוב את מעשינו. אנחנו רוצים להשיג מודל של שיתוף הציבור. אני מעריך, בהינתן שהמלצת הממונה על הגבלים עסקיים היא כזאת, בהינתן שאנו נציג עמדה מקצועית על מה שקורה בכל מדינות אירופה שמיישמות מודל כזה, פרט למתן הנחיות, כפי שניתנו עד היום על-ידי בית-הדין כדי למנוע זליגת מידע בין המקטע התחרותי למקטע של הפסולת שאמור להיות יעיל, אני סבור שלא צפויה להיות בעיה. אם תהיה בעיה, המשרד להגנת הסביבה יתמודד איתה.

עמיר פרץ:

חבר הכנסת שאמה, פעלת בהיגיון. אין סיבה לראות צל הרים כהרים. יש מערכת שלמה. לפי דעתי גם בית-הדין ינהג בהיגיון הנדרש. אבל צריך להשאיר לו את הסמכות.

היו"ר כרמל שאמה:

ברור. יש שופטים בירושלים ...

אברהם בירנבאום:

אדוני היושב-ראש, אני מבקש להזכיר לך שבישיבה הקודמת של הוועדה, בסעיף ההגדרות בוטלה ההגדרה "תאגיד מיחזור".

דבר שני, אני רוצה לומר דבר עקרוני. תאגיד המיחזור מבחינת סוחרי המכולת היה כישלון מוחלט.

היו"ר כרמל שאמה:

זה כבר היסטוריה. אנחנו עוסקים בעתיד.

אברהם בירנבאום:

הוא לא אסף מסוחרי המכולת ונעזר, בין השאר, בארגוני פשע.

היו"ר כרמל שאמה:

אני מודה לך על התזכורת וגם על האזכור של ארגוני הפשע. הוועדה הזאת לא עוסקת בזה.

אתי בנדלר:

אם כך, הרעיון להתייחס לחוק ההגבלים העסקיים בחוק זה ירד. אין לי אלא להביע את סיפוקי הרב מכך.

היו"ר כרמל שאמה:

ניגש להצבעה על סעיף 9 כהצעת החוק הממשלתית. מי בעד? מי נגד? מי נמנע?

הצבעה

בעד סעיף 9 להצעת החוק – 4
נגד – אין
נמנעים – אין
הסעיף נתקבל.

היו"ר כרמל שאמה:

סעיף 9 נתקבל פה אחד.

גוש פדרסון:

סעיף 10 – הוספת סעיפים 18 ו-17

"אחרי סעיף 17 לחוק העיקרי יבוא:

אלה הסעיפים שמתייחסים להסדר על מכלי משקה גדולים.

18"ג. יעדי איסוף מכלי משקה גדולים

(א) יצרן ויבואן לאסוף, בכל שנה, מכלי משקה גדולים ריקים בשיעור של 50 אחוזים לפחות מסך מכלי המשקה הגדולים המלאים ששיווק במהלך אותה שנה."

בעקבות הערה שנתקבלה בתחילת הדיון, הוצע להוסיף את סעיף קטן (א1):

"(א1) לעניין סעיף קטן (א) רשאי יצרן או יבואן לאסוף גם מכלי משקה גדולים ריקים שלא יוצרו או שווקו על ידו."

זה תמונת ראי של סעיף 7א(ג) שמאשר ליצרן לאסוף מכלים גם שלא הוא שיווק.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

כמו בקטנים, כך גם בגדולים.

גיוש פדרסן:

תודה לעו"ד גושן על ההערה.

"(ב) יצרן ויבואן ימחזר 90% לפחות מכלל מכלי המשקה הגדולים הריקים שאסף במהלך כל שנה, עד יום 1 ביוני של השנה שלאחריה, במפעל מיחזור המורשה לפי כל דין.

(ג) לא הגיע איסוף המכלים הגדולים לשיעור של 47 אחוזים מכלל מכלי המשקה הגדולים המלאים (להלן בסעיף זה – יעד האיסוף הכולל), ששיווקו יצרנים ויבואנים במהלך אותה שנה, יחולו הוראות חוק זה גם על מכלי משקה גדולים, תוך 30 ימים מהמועד שבו הודיע השר, בצו, על אי עמידה ביעד האיסוף הכולל, ובשינויים אלה –

(1) על אף האמור בסעיף 7א(א), יקבע השר בצו כאמור, את יעד האיסוף הממוצע ויעד האיסוף השנתי עבור מכלי משקה גדולים, ויעדי הביניים עד הגעה לאותם יעדים תוך שלוש שנים.

(2) סעיפים 8א(א), 8ב ו-10(ה) – יימחקו.

(ד) לא הגיע איסוף המכלים הגדולים לשיעור של 50 אחוזים, אך יותר משיעור של 47 אחוזים, מכלל מכלי המשקה הגדולים המלאים, ששיווקו יצרנים ויבואנים במהלך אותה שנה, רשאי השר להודיע בצו, על אי עמידה ביעד איסוף כולל ויחולו הוראות סעיף קטן (ג).

(ה) צו, כאמור בסעיף קטן (ג) או (ד), יינתן על-ידי השר לא יאוחר מחודש לאחר קבלת דיווח שנתי לגבי השנה שקדמה לדיווח."

מכיוון שמדובר כאן על מכלי משקה גדולים, אני מפנה להגדרה "מכל משקה גדול" בעקבות ההערה של עו"ד בנדלר בדיון הקודם: "כלי קיבול שמשווקים בו משקה, למעט חלב ומוצרי, בין שהוא מלא ובין שהוא ריק, העשוי מכל חומר, שקיבולתו 1.5 ליטר או יותר ועד 5 ליטר, למעט – (1) שקיות; (2) מכלי משקה העשויים בעיקרם מנייר או מקרטון".

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

עו"ד בנדלר, הוא עוד לא קרא את מה שאת אמרת. שם נתקן את זה. היעד הסופי ייקבע כאן בחוק.

אתי בנדלר:

אם כך, אני רוצה להבין את ההצעה.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

אגיד לך מה ההצעה, אבל עדיין לא קראנו אותה. כרגע אנחנו דנים בסעיף שעוסק בפיקדון האוטומטי. יש לך בעיה גם עם זה, עם הטלת הפיקדון?

אתי בנדלר:

על עצם הטלת הפיקדון על מכלי משקה גדולים במנגנון מכוח החוק ולא על-פי צו – ההערה שלי התקבלה וראיתי שהנוסח שונה. בפסקה 8א(ג)(1) המוצעת נקבע כי השר יקבע בצו את יעד האיסוף הממוצע ויעד האיסוף השנתי עבור מכלי משקה גדולים.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

אינני יודע מדוע עו"ד גיוש פדרסון קרא את הנוסח הזה. קבענו שבשנתיים הראשונות זה יהיה 70% ובשנתיים שלאחר מכן 77%.

גיוש פדרסון:

בפסקה (ג)(1), מוצע שבצו ייקבע כי יעד האיסוף הממוצע יהיה 70% ולאחריו 77%. נגיע ל-77% בתוך שנתיים.

אתי בנדלר:

מה אתם מציעים לכתוב בפסקה (ג)(1)? מה שאמרת הוא במקום האמור בפסקה:

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

אסביר קודם את ההיגיון. הניסוח הרי פחות חשוב לך. אם הם לא עומדים ביעד האיסוף של 47% אז מוחל אוטומטית פיקדון, או אם זה בין 47%-50% יש לשר שיקול דעת אם להטיל פיקדון. ברגע שהוחל הפיקדון, בשנתיים הראשונות שלאחר הטלת הפיקדון הם צריכים לעמוד בממוצע של 70%, ובשנתיים שלאחר מכן עליהם לעמוד כבר בממוצע של 77%, בדיוק כמו הבקבוקים הקטנים. זאת אומרת, מתום השנה הרביעית לאחר שהוחל הפיקדון הממוצע הדו-שנתי יהיה זהה בין בקבוקים גדולים וקטנים.

אתי בנדלר:

תהיה קצת בעיה, כי השנה כאן לא חופפת לשנה המתייחסת למכלי משקה קטנים. אני מפנה את תשומת הלב שמדובר "בתוך 30 ימים". אני מציעה לקבוע "ב-1 בחודש שלאחר תום 30 ימים" כדי שלפחות אפשר יהיה לספור את זה חודשית.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

בסדר, אין בעיה.

אתי בנדלר:

זה במקום האמור בפסקה (1). אם כך, יש לי בכל זאת הערה על סעיף קטן (ד). החלת החוק בצו – זה נוקשה מאוד. לעניין הזה לפחות אני מבקשת פיקוח פרלמנטרי, שזה יהיה באישור הוועדה.

היו"ר כרמל שאמה:

בסדר?

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

לא. אני מתפלא. בדקתי אתך את זה מספר רב של פעמים. תביני למה זה יביא.

אתי בנדלר:

אדוני השר, אני רוצה להזכיר לך. אמרתי לך שאני מוכנה בהחלט לקבל את הרעיון של החלת החוק על מכלי משקה גדולים אם לא עומדים ביעדי איסוף מסוימים. כאשר ראיתי לראשונה את נוסח הצעת החוק שלכם אמרתי שהמנגנון שהצעתם איננו מקובל עליי משום שהוא קובע שהחוק יוחל מכוח הצו. אמרתי שאני מבקשת לשנות את המנגנון, שאם אתה תודיע שהם לא עומדים ביעד מסוים החוק חל מכוח החוק עצמו, מכוח הוראה חוקית ולא מכוח צו. זה באמת תוקן בפסקה (1): אתה מודיע שהם לא עמדו בשיעור מסוים ואז החוק חל אוטומטית, אתה רק מתאים את יעדי האיסוף. מה שמוצע בסעיף קטן (ד) חוזר לתפיסה הראשונה, שצו קובע החלת חוק. זה נראה לי לא תקין. לכן בקטע הזה לפחות אני מבקשת - - -

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

מה את דורשת! שאם אני אודיע בצו על אי עמידה ביעד איסוף אז הצו יהיה באישור ועדת הכלכלה!

אתי בנדלר:

החלת החוק על מכלי משקה גדולים. בוודאי.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

תגרמי לכך שלא יהיה פיקדון. הם מראש יגיעו ל-47%, ויעשו את מה שצריך לעשות בוועדת הכלכלה כדי שלא יאשרו לי את זה.

רוני טלמור:

אבל לא צריך צו.

אתי בנדלר:

אז מראש תקבע שזה יהיה 47%. תשנה את הסדר: החוק יוחל במקרה של 50% אבל יהיה לך שיקול דעת לדחות את החלת החוק אם הגיעו רק ל-47%.

רוני טלמור:

אני מבקשת להתייחס. לדעתי הצו כאן מתייחר בגלל השינוי שהוכנס ברגע האחרון. מכיוון שהדירוג של היעדים יהיה קבוע כבר בחוק, למעשה אין שום הוראה אופרטיבית שנדרשת בצו, למעט עצם הקביעה שהתאגיד לא עמד ביעד שנקבע לו, ולעניין הזה לדעתי לא צריך צו.

אתי בנדלר:

זה בפסקה (ג)(1). זה בסדר. תראי מה מוצע בסעיף קטן (ד). על זה אני מדברת. פסקה (ג)(1) בסדר גמור בעיניי. הצעתי עכשיו לשנות את המנגנון.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

היא אומרת ההיפך: אתה חושש שתוצא להטיל פיקדון וועדת הכלכלה תמנע ממך כי לא רוצים להיות רעים כלפי הציבור. לפיכך תקבע מנגנון הפוך. זאת אומרת, ב-50% הפיקדון חל אוטומטית, אבל אני רשאי לדחות את החלת החוק אם הוא ירד מ-50% אבל עלה על 47%, ואז אני צריך את אישור ועדת הכלכלה. מצוין. מקובל עליי. זה אותה משמעות למעשה.

אברהם בירנבאום:

אדוני היושב-ראש, מדובר כאן בחקמת מערכת חדשה שלא תלויה רק ביצרנים אלא גם ברשויות המקומיות. הצבת הכלובים תלויה גם ברצון הטוב של הרשויות המקומיות. חיוב היצרנים באיסוף מלכתחילה של 47% זה הגזמה. צריך לתת להם "גרייס", לתת להם להתארגן. לכן אני מציע להסתפק ב-35% בהתחלה.

דניאל מורגנשטרן:

אדוני היושב-ראש, אני לא מבין למה דוחים את החלת חוק הפיקדון על המכלים הגדולים בשנתיים.

היו"ר כרמל שאמה:

זאת שאלה פתוחה.

דניאל מורגנשטרן:

אין שום סיכוי שהם יגיעו לא ל-47% וגם לא ל-37%. לאחר כל המאמצים ולאחר כל השנים הרבות שחלפו הגענו ל-17%, וזה במאמצים גדולים, כאשר התאגיד לקח על עצמו דבר שלא צריך היה לקחת על עצמו מכוח התפקידים שהחוק הטיל עליו וניסה לחנך את ציבור הצרכנים: "מטורף מי שלא ממחזר". אבל בסדר, הוא הועיל לנו. בשנים האחרונות זרקו קצת פחות מן המכלים שממלאים את פחי האשפה של כל בית ושל כל בית עסק. אבל מכאן ועד ליעד של 47% – אלה חלומות באספמיה. זה לא היה ולא יהיה. ללא שוט כלכלי ואכיפה חוקית אין שום סיכוי שמישהו יגיע ליעדים הללו. צריך להחיל את החוק לאלתר על המכלים הגדולים.

סלעית קולר:

אני מדברת כנראה רק למשוכנעים, אבל אני לא מצליחה להבין למה העונש הוא על הצרכן אחרי שהתעשיינים לא מצליחים לעמוד ביעדים. אם היו מוטלים קנסות או סנקציות על היצרנים, הייתי מבינה למה אנחנו הולכים אולי לחוק הפיקדון, אבל זה צריך להיות שלב אחרון אחרי חוסר ההצלחה של חוק הפיקדון היום. זה דבר אחד.

דבר שני, ברור שאם יוטל חוק הפיקדון גם על מכלי משקה גדולים צריך כל מערך המיחזור לעבור שינוי מוחלט. הרי אי אפשר יהיה להחזיר את הבקבוקים לתוך אותם מכלים מרוכזים ויצטרכו ללכת לחנויות כדי להחזיר את כל הבקבוקים הגדולים. מדובר במערך אחר, ויחילו את זה בתוך 30 ימים, או כמה ימים שתצו, והציבור ייתקע עם המון בקבוקים שיזרוק אותם לזבל ומחיר בקבוק המשקה יעלה לו 30 אגורות יותר. לכן ההסדר הזה לא סביר בכלל.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

בעניין הזה הטענה שלך זהה לאלו של היצרנים, אבל אני סבור שלא צריך לקבל את הטענה הזאת. היצרנים יוכלו לדעת, כפי שהם יודעים כשהם מבקשים להנמיך להם את היעדים, יידעו גם בשנה הרביעית אם הם עומדים להגיע ליעד של 50% או של 47% או לא עומדים להגיע אליו כבר כמה חודשים טובים לפני כן. אפשר יהיה לראות את ההתפתחות של השיפור בהשגת יעדי האיסוף בשנה השנייה והשלישית והרביעית. הרי כבר היום הגיעו ל-18% איסוף. הם טענו בעבר שכאשר השקיעו בקמפיין אינטנסיבי הציבור שיתף פעולה ועלה ל-30% איסוף. אני מאמין גדול בשיתוף הפעולה של הציבור. אבל אם הציבור לא ישתף פעולה באופן וולונטרי הרי אי אפשר לטאטא את הדברים מתחת לשולחן. הציבור הוא גם חלק מן המזהם כאן. לצורך העניין הגדרת המזהם שאמור לשלם זה לא רק יצרני המשקאות אלא גם הציבור.

סלעית קולר:

כלומר מקבלים את הטענה שזה נהפך לקנס.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

ממש לא. זה לא קנס. את שוכחת שמי שיחזיר את הבקבוק יקבל את כספו בחזרה.

סלעית קולר:

לאן יחזיר אותו? הרי לא יהיה מערך החזרה כפי שצריך.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

יהיה מערך החזרה.

סלעית קולר:

לקח להם כל-כך הרבה שנים להגיע למערך החזרה.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

הם צריכים להגיע לשיעורי איסוף גבוהים בהרבה כי עד היום אין שום איסוף לגבי בקבוקים גדולים והם יצטרכו לשלם קנסות, כמו על הבקבוקים הקטנים, אם לא יחזירו את

הכסף. מה גם שעכשיו אנחנו מתכוונים לקבוע גם פיצוי לדוגמה למי שלא יקבל בחזרה בקבוקים, אם משרד המשפטים לא ימנע את זה מאתנו.

רוני טלמור:

שתי הערות קצרות. לגבי המנגנון שבו יוחל הפיקדון על הבקבוקים הגדולים, הנוסח כרגע מדבר על צו, אבל מכיוון שההוראה האופרטיבית שהיתה אמורה להיות בו, שזה הדירוג של יעדי המיחזור, נכנסה לחוק אז אנחנו נשארים עם צו שאין בו הוראה אופרטיבית. לכן אני סבורה שדי יהיה להסתפק בהודעה ברשומות וראוי גם שהנתונים יופיעו באתר האינטרנט של המשרד. ההודעה הזאת תכלול את מה שהיצרנים הצליחו לאסוף וכתוצאה מכך לא לעמוד ביעדים. זה דבר אחד. אבל לא צו.

אתי בנדלר:

בוודאי. לגבי החלת החוק האוטומטית במקרה של אי עמידה ביעדי איסוף בשיעור של 50%. זאת הודעה. כך הצעתי לכם. הודעה על כך שהם לא עמדו ביעד איסוף, ופירוט באיזה יעד איסוף כן עמדו.

רוני טלמור:

הערה שנייה, בעולם שבו מדובר רק על איסוף בלי פיקדון צריך לעשות התאמה בהגדרות שמתייחסות למכל משקה בעקיפין. למשל הגדרות "יצרן" ו"יבואן" מדברות על "יצרן ויבואן של מכל משקה". היום ההגדרה "מכל משקה" מתייחסת למכל משקה קטן, והכוונה כמובן גם ליצרן ויבואן של מכלי משקה גדולים. צריך לעשות את זה לכל אורך ההגדרות בסעיף 1. אבל זה נראה לי עניין טכני למדי שחבל כרגע לעסוק בו.

רוני קוברובסקי:

הדיון הזה מתייחס כל הזמן אל היצרנים ואל התעשיינים כמי שמנסים כל הזמן לא לעמוד ביעדים, ואני מוחה על כך.

לגופו של עניין אני רוצה להגיד דבר אחד. יש כאן השקעה של עשרות רבות של מיליוני שקלים לאורך 4 שנים שהיצרנים התחייבו להשקיע על מנת לגרום לכך שהאיסוף הוולונטרי יצליח. בואו נניח שאחרי שהשקיעו את כל עשרות מיליוני השקלים הללו ידידנו מר מורגנשטרן צודק והאיסוף לא יצליח, ואז צריך יהיה לעבור לחוק פיקדון. התוצאה תהיה שכל התשתיות של עשרות מיליוני השקלים שהשקענו בשוק יירדו לטמיון ונצטרך לעבור לשיטת פיקדון, לא עלינו, ולנסות להגיע בתוך שנתיים ל-70%.

היינו בסיוורים בעולם וראינו שבעבודה מצטיינת של התאגיד הצליחו תוך 12 שנים להגיע ל-68%. עכשיו להגיד ליצרנים שתוך שנתיים הם יגיעו ל-70% ובתוך 4 שנים ל-77%, נראה לנו שינוי לא סביר מול הניסוח שראינו קודם שהשר יקבע בבוא הזמן בצו את יעד האיסוף הממוצע ויעד האיסוף השנתי. לקבוע את זה היום בהחלטה על 70%-77% מבלי שזה נבדק ויכולת היישום של זה הוכחה, נראה לנו שזה בעייתי. צריך לזכור שבמסגרת חוק הפיקדון אם לא מגיעים ל-70% או 77% מוטלים קנסות ואין זכות ערעור וועדת הכלכלה לא יכולה לדון בזה וכיוצא בזה.

לכן אני סבור שצריך להשאיר לשר את היכולת לקבוע את יעד האיסוף הממוצע ויעד האיסוף השנתי עבור מכלי משקה גדולים גם כאשר עוברים לחוק הפיקדון ולא לקבוע את זה מראש עכשיו.

גלעד אוסטרובסקי:

אני מבקש להתייחס לנקודה הזאת כי יש כאן קצת בלבול. הרעיון לשוב למסלול הפיקדון – ואני אומר: לשוב, כי הגדולים פעם היו שם, או לפחות רצו שיהיו שם – מנגנון פיקדון איננו עונש. מנגנון פיקדון הוא מנגנון יעיל מאוד להשיג שיעורי איסוף גבוהים. לכן, אם היצרנים לא יעמדו ביעד שנקבע כאן, המעבר למנגנון פיקדון הוא מעבר למנגנון יעיל שניתן בוודאי להשיג בו 70%-77%, בדיוק כמו במכלים הקטנים.

רוני קוברובסקי:

תוך כמה זמן?

קריאה:

מהר מאוד.

גלעד אוסטרובסקי:

היעד של 50% שנקבע כרגע, אנו סבורים שאף הוא איננו מספק מאחר והמודל המוצע לאיסוף המכלים הגדולים הוא מודל אריזות, מודל וולונטרי שבו ראינו בכמה מדינות רק לאחרונה שמגיעים במודל דומה ל-70% ויותר. לכן היעד צריך להיות לפחות 60%. זאת הערה ראשונה.

המעבר למנגנון פיקדון חייב להיות עם יעדים שנקבעו מראש, ולא להשאיר את זה לקביעה מאוחרת יותר של השר. זה מעבר הגיוני מאוד ובר השגה.

דבר נוסף שלא התייחסו אליו, נקבע כאן כי על אף שיש יעדי איסוף, מתוכם יצרן ויבואן ימחזרו 90% לפחות. אין כל הצדקה לסעיף הזה מאחר ומדובר במכלי משקה מפלסטיק מסוג PET שיש להם שוק איתן ויציב ויש ביקוש רב לחומר הזה. לכן אין שום סיבה להפחית את יעדי האיסוף ויעדי מיחזור מתוכם. אנחנו מבקשים להשמיט את הסעיף הזה.

דניאל מורגנשטרן:

אתה רוצה לקבוע 100%.

גלעד אוסטרובסקי:

בוודאי, 100% מיחזור מתוך האיסוף.

ג'וש פדרסן:

אני מבקש לקרוא לפרוטוקול את הניסוח שהייתי אמור לקרוא של פסקה (ג)(1), בהתאם לעמדה העקרונית שהציג השר.

"לאחר סעיף 7א(א) לחוק יבוא:

"(א1) על אף האמור בסעיף קטן (א), בתקופת זמן של השנתיים שלאחר פרסום הודעה כאמור בסעיף 8ג(ג) לחוק יעד האיסוף הממוצע יהיה 70% ויעד האיסוף השנתי יהיה 68%."

בשנתיים שלאחר מכן הם צריכים להגיע ל-77% על-פי הוראת הסעיף הראשי בחוק.

לאה ורון:

אפשר להעביר לוועדה את הנוסח?

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

זה הנוסח שעל שולחנכם, אלא בשינוי היחיד, שבשנתיים הראשונות שלאחר החלת הפיקדון הממוצע יהיה 70% ולא פחות מ-68% בכל שנה, ובשנתיים שלאחר מכן זה כמו במכלים הקטנים למעשה – 77%.

גלעד אוסטרובסקי:

ומה עם שיעורי המיחזור?

היו"ר כרמל שאמה:

כבוד השר, היועצת המשפטית רוצה לומר כמה הערות, בבקשה.

אתי בנדלר:

הערה אחת לסעיף קטן (ג) לגבי מועד החלת החוק על מכלי משקה גדולים לאחר שהשר מוסר הודעה על אי עמידה ביעדים שייקבעו של 50%. הוצע כאן, ושופר לאחר מכן, שמדובר "ב-1 בחודש שלאחר תום 30 ימים ממועד פרסום ההודעה ברשומות". אני מציעה שזה יהיה "ב-1 בחודש שלאחר תום 60 ימים ממועד פרסום ההודעה ברשומות". הטעם לכך, שמאותו מועד יחולו הוראות החוק על מכלי משקה גדולים, ובין היתר המשמעות שכל מכלי המשקה אמורים להיות מסומנים בתו כחייבים בפיקדון, כולל סכום הפיקדון, וצריכים להיערך לסימון כל המכלים.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

בסדר, מקובל.

אתי בנדלר:

אז זה יהיה "ב-1 בחודש שלאחר תום 60 ימים ממועד פרסום ההודעה ברשומות"

הערה שנייה, בהמשך למה שהערתי קודם, הוצע שהחוק יחול אם לא הגיעו ליעד איסוף של 50%. בסעיף קטן (ד) – ואני לא מדברת כמובן על הנוסח הסופי, אני מניחה שבנוסחים יחולו עוד שינויים רבים – העיקרון יהיה כי "על אף הוראות סעיף קטן (ג)", הסעיף שידבר על החלת החוק במקרה של אי עמידה ביעד של 50%, "לא הגיע איסוף המכלים הגדולים לשיעור של 50%, אך עלה על 47% מכלל מכלי המשקה הגדולים המלאים ששיווקו היצרנים והיבואנים במהלך אותה שנה, רשאי השר להודיע בצו על החלת הוראות החוק על מכלי משקה גדולים, ורשאי הוא לקבוע מועד להחלת החוק או תנאים להחלתו". במקרה הזה השר יצטרך לקבוע מתי החוק יחול על מכלי המשקה וגם לקבוע תנאים. מדברים כאן רק בין 47%-50%.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

כתוב גם שאם זה מעל 47% השר יכול לפטור. אז באישור הוועדה השר יכול לא להחיל את הפיקדון, כפי שאת הצעת.

מתן גרפונקל:

אם אפשר שאלת הבהרה. כאשר שיעורי האיסוף מגיעים בין 47%-50% והשר מחליט על משטר פיקדון, אחוזי האיסוף יהיו כפי שצוין קודם, 70%-77%?

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

אין קשר. 47%-50% זה במודל של איסוף בכלובים. 70%-77% זה כשעוברים למשטר פיקדון.

היו"ר כרמל שאמה:

חבר הכנסת טיבייב, היועצת המשפטית מבקשת שתנמק לנו את ההסתייגות שלך.

רוברט טיבייב:

ההצעה שלי היא לסעיף 10 בהצעת החוק, לסעיף 8 החדש.

אתי בנדלר:

עוד לא הגענו לזה. אבל מאחר והיה שינוי במספור הסעיפים אינני יודעת לאיזה סעיף מתייחסות ההסתייגויות. הצעתו של חבר הכנסת טיבייב היא כדלקמן: מוצעים סעיפים 8(ד) ו-8(ה) חדשים בחוק הפיקדון במקום סעיף 8(ד): "צו לפי סעיפים קטנים (ב) או (ג), יוצע באישור ועדת

הכלכלה של הכנסת ויקבע את סכום הפיקדון למכלי משקה גדולים, את שיעורי האיסוף והמיחזור המחייבים ביחס למכלי המשקה הגדולים ואת הסכומים שישלם יבואן או יצרן לקרן בגין כל מכל משקה שלא נאסף בהתאם להוראות האיסוף הנדרש". זה אכן הנושא שבו מדובר.

אני רוצה להפנות את תשומת הלב, מוצע כאן תיקון לסעיף ששונה כבר בדיוני הוועדה. הצעת המשרד שונתה בינתיים. אתם התייחסתם לנוסח הקודם שהיה בפני הוועדה שאכן ביקש לאפשר לשר להחיל את החוק על מכלי משקה גדולים בצו. הנוסח שונה ונקבע מתי החוק יחול, ללא צורך בצו. כל אשר השר צריך לעשות הוא למסור הודעה על אי עמידה ביעדי איסוף מסוימים. לכן ההצעה הזאת איננה מתיישבת עם המוצע. אינני יודעת איך לייחס אותה.

לגופו של עניין, אתם מציעים כאן שניתן יהיה לקבוע את החלת החוק על מכלי משקה גדולים בצו באישור ועדת הכלכלה, ובצו כזה, בכוח חקיקת משנה יקבעו את עצם החלת החוק על מכלי משקה, סכום הפיקדון וכל כיוצא באלה. אני סבורה שאלה נושאים שראוי שייקבעו בחקיקה הראשית ולא בחקיקת משנה. זאת היתה עמדותי מלכתחילה, ובהתאם לכך המשרד להגנת הסביבה שינה את הנוסח שהונח בפני הוועדה.

הצעת חבר הכנסת טיבייב מתייחסת לסעיפים קטנים (ג) ו-(ד) בסעיף 8 המוצע.

רוברט טיבייב:

גברתי היועצת המשפטית, יכול להיות שאסכים אתך.

היו"ר כרמל שאמה:

חבר הכנסת טיבייב, מה נעשה עם ההצעה שלך?

רוברט טיבייב:

אם יש אפשרות להצביע, מה טוב. אם לא, אלך לכיוון של היועצת המשפטית לוועדה.

אתי בנדלר:

אני מנסה לומר שאתם רוצים בעצם לדחות את החלת החוק על מכלי משקה גדולים ולומר שבכל מקרה אם ירצו להחיל את החוק על מכלי משקה גדולים הדבר ייעשה בצו באישור ועדת הכלכלה של הכנסת ואז יקבעו בכלל אילו הוראות יחולו, איזה פיקדון ישולם וכולי.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

אם זה יעבור, הסיכוי רב שאמשוך את הצעת החוק כי זה משנה את כל מטרת החוק. החוק קבע, והתחייבתי ציבורית, שאם לא יושגו יעדים מינימליים ייקבע פיקדון באופן אוטומטי, בלי כל הסאגה שמחייבת לעבור שוב את הדיונים בכנסת. אם אני לא מסוגל לעמוד בהתחייבות הזאת עליי לבחון מחדש את כל החקיקה.

אלי אפללו:

במילא, על-פי הבנתי, בעוד חודשיים תצטרך לשנות את החוק לגמרי.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

אם יעבור חוק האריזות יכול מאוד להיות שכל נושא הבקבוקים ייכנס בתוך יעדי איסוף הפלסטיק שאנו רוצים לאמץ מאירופה. אבל זה יהיה בתיקון חוק, אחרי שיהיה מודל שמטפל בכל הפסולת בישראל.

אתי בנדלר:

זה יהיה בתיקון של החוק, בחקיקה הראשית.

אלי אפללו:

אתה אומר שאם הצעת חבר הכנסת טיבייב תתקבל תמשוך את הצעת החוק, אבל בעוד חודשיים במילא תביא הצעת חוק כוללת יותר שתעסוק בכלל האריות.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

השאיפה שלי להסדיר - - -

אלי אפללו:

לא מוצאת חן בעיני נימת האיום.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

זה לא איום. אני מאיים על עצמי. זה לא איום על אף אחד. אני רוצה שתביאו בחשבון שבסוף החודש הזה היצרנים יצטרכו לשלם אם לא יעמדו ביעדי החוק סדר גודל של 30-40 מיליון שקל, הם או התאגיד שלהם.

אלי אפללו:

הם לא ישלמו הרי אגורה אחת. אני תומך בהסתייגות של חבר הכנסת טיבייב. הטון לא מוצא חן בעיניי.

רוברט טיבייב:

אני לא רואה את מקור הבעיה.

אלי אפללו:

אני לא אוהב את הנימה שנשמעת כאן. לא נקבל החלטות בצורה כזאת.

היו"ר כרמל שאמה:

חברים, אתם דוהרים קדימה מהר מדי.

אלי אפללו:

אני לא דוהר. אני שומע.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

אני יכול להסביר לעומק מדוע אני אוהז בעמדה הזאת. אני לא מאיים על אף אחד. אני פשוט לא מתכוון להפר את מה שהתחייבתי. יש לי מין נוהג כזה.

אלי אפללו:

ידידי אדוני השר, מכובדי, הבנתי את דבריך. אני רק שומע את הנימה הזאת, שאם לא – הצעת החוק תימשך. מצד שני, בעוד חודשיים אתה אמור להביא משהו חדש. אני לא מבין למה אנחנו לא יכולים לחוקק את זה בנפרד. אתה אומר שאם לא נלך אתך אז תבטל הכול.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

לא אמרתי שנבטל הכול.

אלי אפללו:

זה נקרא לבטל.

השר להגנת הסביבה גלעד ארדן:

ידידי חבר הכנסת אפללו, בפוליטיקה, כידוע לך, אתה יכול לשאוף לעשות דברים, כפי שאני שאפתי לסיים היום את הדיון בחוק, ובסוף קורים דברים שאתה לא יודע לצפות מראש ולא מסתייע. לכן, למרות כל רצוני להביא חוק אריזות שיטפל סוף-סוף בכל הפסולת בישראל – לדוגמא, אני לא צפיתי שכל מיני גורמים שהאינטרס הסביבתי אמור להיות דווקא לנגד עיניהם יעקבו חוקים סביבתיים, אבל לפעמים זה קורה. הנה, לא צפיתי את זה וטעיתי. לכן, מכיוון שאמרתי שאני מביא מודל של שיתוף הציבור, אבל גם בשיתוף הציבור, אם הציבור לא משתף פעולה אין זה אומר שלא צריך להיות איסוף ומיחזור בישראל באיזה רף מינימלי, אז אם הציבור ישתף פעולה, מה טוב, לא צריך בכלל להחיל פיקדון. אבל אם הציבור לא ישתף פעולה, אני לא רוצה להישאר עם שיעורי איסוף כל-כך נמוכים בשל אי-שיתוף הפעולה של הציבור ואז להתחיל לנסות לשכנע את הכנסת להטיל פיקדון. אני מבקש כבר היום לשכנע את הכנסת שאם אי אפשר להשיג בשיתוף הציבור שיעורי איסוף מינימליים של 50%, מה לעשות, אז כנראה צריך לתת לציבור תמריץ כספי להחזיר את הבקבוקים. אם אני לא יודע להעביר מודל שלם עכשיו אז עליי לחשוב אולי לוותר לחלוטין על מודל שיתוף הציבור ולהיאבק מעתה על מודל הפיקדון, למרות שאני סבור שהוא לא הנכון ביותר, אבל אני לא יכול להישאר בסוף בלי זה ובלי זה. הסיטואציה שאתה מציג עלולה להשאיר בעתיד מצב שניווטר בלי זה ובלי זה, בלי פיקדון ועם יעדים שיהיו בעיניים ממש מבזים. אני מאמין שהציבור ישתף פעולה ולכן אני סבור שלא נגיע להטלת פיקדון, אבל אני רוצה שהדבר הזה ייקבע כבר היום בחקיקה ושלא נדחה את זה לעתיד.

רוני קוברובסקי:

אני תומך בעמדת השר. כיצרנים הסכמנו לכך שאם לא נצליח לעמוד ביעד של 50% מגננון הפיקדון יופעל באופן אוטומטי. לא כאן הטענה שלנו.

הטענה שלנו היא נגד קביעה שלא נבדקה, שבתוך שנתיים ניתן להגיע ל-70% ובשנתיים שלאחר מכן ניתן להגיע ל-77%. אי אפשר להגיע ליעדים הללו אלא אם יוטל על הציבור פיקדון גדול מאוד על הבקבוקים וייקור דרמטי שלהם. כפי שהסברתי קודם, בחוק הפיקדון בבקבוקים הקטנים הגיעו בצורה מסודרת ל-68-69 אחוזי איסוף לאחר 12 שנות פעולה. אי אפשר להגיע בתוך שנתיים ליעדים שנקבעו כאן, אלא אם יוטל על הבקבוקים הגדולים פיקדון גדול מאוד, ולזה יש אלמנטים אחרים שהתוודענו אליהם גם בביקור שערכנו עם השר להגנת הסביבה בגרמניה ובמקומות אחרים. כאשר מטילים פיקדון הזוי אז קודם כול מי שקונה בקבוק משלם קנס, ולכן הדרך היחידה – קונים רק מעט.

אלי אפללו:

אנחנו אמורים לסיים כבר את הישיבה מאחר ודיוני המליאה החלו כבר.

היו"ר כרמל שאמה:

יש לנו אישור להאריך את הדיון.

אלי אפללו:

אם יש אישור אני רוצה שנעשה התקזזות, כפי שצריך.

היו"ר כרמל שאמה:

קיבלנו אישור מיושב-ראש הכנסת להאריך את הישיבה, אבל לאור העובדה שבכל מקרה, גם אם נמצא את ההארכה לא נסיים היום את העבודה ונזדקק לישיבה נוספת בכל מקרה, כדי שאף אחד מאתנו לא יפסיד זמן מליאה, ובוודאי לא נאומים בני דקה, אנעל את הישיבה בשלב הזה ונחדש אותה בהקדם האפשרי. אני מאמין שבשישיבה הבאה נסיים בשעה טובה את הדיונים בהצעת החוק.

אלי אפללו:

אני מציע לכבוד השר, תתייחס לכך שבעוד חודשיים תביאו תוכנית כוללת.

היו"ר כרמל שאמה:

תודה רבה. הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 16:00